

แนวทางบริหารจัดการสินค้าเกษตรสำคัญในระดับพื้นที่
ตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

กรณีศึกษา

จังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ และอุทัยธานี

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กันยายน 2563

12TH REGIONAL OFFICE OF AGRICULTURAL ECONOMICS

OFFICE OF AGRICULTURE ECONOMICS

MINISTRY OF AGRICULTURE AND COOPERATIVES

SEPTEMBER 2020

แนวทางบริหารจัดการสินค้าเกษตรสำคัญในระดับพื้นที่
ตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

กรณีศึกษา

จังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ และอุทัยธานี

โดย

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(ข)

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจสินค้าเกษตรที่สำคัญ 7 ชนิดสินค้า ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลังโรงงาน ยางพารา ปาล์มน้ำมัน สับปะรดโรงงาน และมะพร้าว โดยพิจารณาสินค้าซึ่งมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงสุด 5 อันดับแรกของจังหวัด (นครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ และอุทัยธานี) เพื่อจัดทำแนวทางและมาตรการจูงใจในการผลิตสินค้าเกษตรตามความเหมาะสมของพื้นที่ โดยใช้ Agri-Map Online เป็นฐานในการจัดเก็บข้อมูลต้นทุนและผลตอบแทน ปีเพาะปลูก 2562/63 โดยแบ่งเป็นพื้นที่เหมาะสม (S1,S2) และพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3,N)

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า พื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าวนาปี มีสินค้าทางเลือก อาทิ แตงโมเนื้อ ข้าวโพดหวาน กล้วยหอม (นครสวรรค์) และมะม่วงน้ำดอกไม้ (เพชรบูรณ์) พื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าวนาปรัง มีสินค้าทางเลือก อาทิ แตงโมเนื้อ และข้าวโพดหวาน พื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีสินค้าทางเลือก อาทิ โกโก้ (พิจิตร) ทูเรียน (เพชรบูรณ์) อินทผลัม (เพชรบูรณ์) แตงโมเนื้อ (พิจิตร อุทัยธานี กำแพงเพชร) มะละกอดิบ (พิจิตร) มะม่วงน้ำดอกไม้ (อุทัยธานี) ข้าวโพดหวาน (กำแพงเพชร) พื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกมันสำปะหลัง มีสินค้าทางเลือก อาทิ มะม่วงน้ำดอกไม้ (อุทัยธานี นครสวรรค์) ทูเรียน (อุทัยธานี) แตงโมเนื้อ (กำแพงเพชร) อินทผลัม (เพชรบูรณ์) ข้าวโพดหวาน (กำแพงเพชร) พื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกยางพารา (กำแพงเพชร) มีสินค้าทางเลือก อาทิ มะละกอดิบ ข้าวโพดหวาน โกโก้ พื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกสับปะรดโรงงาน (อุทัยธานี) มีสินค้าทางเลือก อาทิ ทูเรียน มะม่วงน้ำดอกไม้ และโกโก้

ผลการระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย พบว่า ควรจัดทำทางเลือกแผนธุรกิจให้เกษตรกรปรับปรุงข้อมูลพื้นที่ตามความเหมาะสมของพืชให้ทันสมัย สร้างมาตรการจูงใจ เช่น การลดดอกเบี้ย การจ้างเกษตรกรให้เป็นปลูกพืชตามความเหมาะสมดิน การจ่ายเงินชดเชยรายได้ระหว่างรอผลผลิต ควรส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาภายในและนอกกระทรวง ควรจัดทำแอปพลิเคชันเพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกพืช ทั้งข้อมูลทางกายภาพ เศรษฐกิจ ข้อมูลการตลาด สร้างระบบข้อมูลของเกษตรกรและของประเทศให้เป็นแบบเรียลไทม์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด พร้อมจัดเวทีเสวนาผลงานวิจัยเกี่ยวกับ Zoning เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ด้านการผลิต ควรเร่งรัดการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยี การเก็บรักษาและระบบโลจิสติกส์เพื่อลดต้นทุนการผลิตและการขนส่ง เร่งรัดการจัดตั้งเขตเกษตรเศรษฐกิจ สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรปลูกพืชในพื้นที่เหมาะสม ปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชทางเลือกในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร โดยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนามาตรฐานการผลิต การเชื่อมโยงการผลิตทางการเกษตรกับอุตสาหกรรมเกษตร ตลอดจนส่งเสริมการแปรรูป ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานสากล ด้านการตลาด ภาครัฐควรดูแลเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตร กำหนดให้มีระบบประกันความเสี่ยงด้านราคาสินค้าเกษตร สร้างตลาดกลาง เพื่อลดต้นทุนด้านการขนส่งและเพิ่มช่องทางการตลาด รวมถึงพัฒนาระบบตลาดในท้องถิ่น ตลาดเกษตรกร เพิ่มช่องทางการตลาดเน้นตลาดออนไลน์ให้มากขึ้น

(ค)

คำนำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยวิเคราะห์ความเหมาะสมของดิน กับปัจจัยความต้องการของพืชแต่ละชนิด ตามสภาพที่มีการปลูกพืช ร่วมกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อาทิ เขตป่าไม้ตามกฎหมาย เขตพื้นที่โครงการชลประทาน นอกจากนี้ ยังได้กำหนดการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เพื่อจัดการผลผลิตทางการเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยเขตพื้นที่ที่เหมาะสมจะเป็น การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และเขตพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นการส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนเป็นการผลิตสินค้า เกษตรอื่น ๆ หรือพืชทางเลือกที่เหมาะสม ประกอบกับนโยบายแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ได้มุ่งเน้นวางแผนทำเกษตรแบบยั่งยืน โดยกำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ การลดต้นทุน และการสร้างโอกาสทางการแข่งขันและให้เกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนองค์ความรู้โดยนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มโอกาสทางการแข่งขัน รวมถึงผลิตสินค้าตรงความต้องการของตลาด ภายใต้โครงการ บริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญในระดับพื้นที่ตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12 จึงได้ทำการศึกษาวิเคราะห์แนวทางบริหารจัดการสินค้าเกษตร สำคัญในระดับพื้นที่ตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) กรณีศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ และอุทัยธานี ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ดังกล่าวเพื่อใช้เป็นแนวทาง บริหารจัดการให้กับเกษตรกรและหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องระดับพื้นที่ต่อไป

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12

กันยายน 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(ข)
คำนำ	(ค)
สารบัญ	(ง)
สารบัญตาราง	(ฉ)
สารบัญตารางผนวก	(ณ)
สารบัญภาพ	(ฏ)
สารบัญภาพผนวก	(ฐ)
บทที่ 1	1
บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของการศึกษา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา	2
1.4 วิธีการศึกษา	2
1.5 ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2	5
การตรวจเอกสาร แนวคิดทฤษฎี	5
2.1 การตรวจเอกสาร	5
2.2 แนวคิดทฤษฎี	7
บทที่ 3	17
สภาพทั่วไปของจังหวัด	17
3.1 จังหวัดนครสวรรค์	17
3.2 จังหวัดกำแพงเพชร	23
3.3 จังหวัดพิจิตร	28
3.4 จังหวัดเพชรบูรณ์	34
3.5 จังหวัดอุทัยธานี	41
บทที่ 4	48
ผลการศึกษา	48
4.1 ผลการวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจสินค้าเกษตร	48
4.2 ผลการวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจสินค้าทางเลือกของจังหวัด	110
4.3 แนวทางและมาตรการจูงใจในการผลิตสินค้าเกษตรตามความเหมาะสมของพื้นที่	125
4.4 สรุปผลจากการประชุมระดมความคิดเห็นของแต่ละจังหวัด	135

(จ)

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5	
บทสรุปและข้อเสนอแนะ	139
5.1 บทสรุป	139
5.2 ข้อเสนอแนะ	145
บรรณานุกรม	147
ภาคผนวก	149

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 3.1	สินค้าเกษตรที่สำคัญจังหวัดนครสวรรค์	19
ตารางที่ 3.2	ตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์	21
ตารางที่ 3.3	สินค้าเกษตรที่สำคัญจังหวัดกำแพงเพชร	25
ตารางที่ 3.4	ตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดกำแพงเพชร	26
ตารางที่ 3.5	สินค้าเกษตรที่สำคัญจังหวัดพิจิตร	30
ตารางที่ 3.6	ตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดพิจิตร	31
ตารางที่ 3.7	สินค้าเกษตรที่สำคัญจังหวัดเพชรบูรณ์	36
ตารางที่ 3.8	ตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดเพชรบูรณ์	38
ตารางที่ 3.9	สินค้าเกษตรที่สำคัญจังหวัดอุทัยธานี	43
ตารางที่ 3.10	ตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดอุทัยธานี	44
ตารางที่ 4.1	พื้นที่ตามความเหมาะสมในการปลูกข้าวและพื้นที่ปลูกจริง existing	48
ตารางที่ 4.2	ต้นทุนและผลตอบแทนข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2562/63	49
ตารางที่ 4.3	ต้นทุนและผลตอบแทนข้าวนาปรัง ปีเพาะปลูก 2563	51
ตารางที่ 4.4	การบริหารจัดการการผลิตข้าวเปลือกเจ้านาปี ปีเพาะปลูก 2562/63 นครสวรรค์	60
ตารางที่ 4.5	การบริหารจัดการการผลิตข้าวเปลือกเจ้านาปี ปีเพาะปลูก 2562/63 กำแพงเพชร	61
ตารางที่ 4.6	การบริหารจัดการการผลิตข้าวเปลือกเจ้านาปี ปีเพาะปลูก 2562/63 พิจิตร	62
ตารางที่ 4.7	การบริหารจัดการการผลิตข้าวเปลือกเจ้านาปี ปีเพาะปลูก 2562/63 เพชรบูรณ์	63
ตารางที่ 4.8	การบริหารจัดการการผลิตข้าวเปลือกเจ้านาปี ปีเพาะปลูก 2562/63 อุทัยธานี	64
ตารางที่ 4.9	แหล่งรับซื้อข้าว	65
ตารางที่ 4.10	พื้นที่ตามความเหมาะสมในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และพื้นที่ปลูกจริง existing	71
ตารางที่ 4.11	ต้นทุนและผลตอบแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รวมรุ่น ปีเพาะปลูก 2562/63	72
ตารางที่ 4.12	การบริหารจัดการการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีเพาะปลูก 2562/63 นครสวรรค์	79
ตารางที่ 4.13	การบริหารจัดการการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีเพาะปลูก 2562/63 กำแพงเพชร	80
ตารางที่ 4.14	การบริหารจัดการการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีเพาะปลูก 2562/63 พิจิตร	81
ตารางที่ 4.15	การบริหารจัดการการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีเพาะปลูก 2562/63 เพชรบูรณ์	82
ตารางที่ 4.16	การบริหารจัดการการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีเพาะปลูก 2562/63 อุทัยธานี	83
ตารางที่ 4.17	แหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	84
ตารางที่ 4.18	พื้นที่ตามความเหมาะสมในการปลูกมันสำปะหลังโรงงานและพื้นที่ปลูกจริง existing	87
ตารางที่ 4.19	ต้นทุนและผลตอบแทนมันสำปะหลังโรงงาน ปีเพาะปลูก 2562/63	88
ตารางที่ 4.20	การบริหารจัดการการผลิตมันสำปะหลังโรงงาน ปีเพาะปลูก 2562/63 นครสวรรค์	95

(ช)

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4.21	การบริหารจัดการผลผลิตมันสำปะหลังโรงงาน ปีเพาะปลูก 2562/63 กำแพงเพชร	96
ตารางที่ 4.22	การบริหารจัดการผลผลิตมันสำปะหลังโรงงาน ปีเพาะปลูก 2562/63 เพชรบูรณ์	97
ตารางที่ 4.23	การบริหารจัดการผลผลิตมันสำปะหลังโรงงาน ปีเพาะปลูก 2562/63 อุทัยธานี	98
ตารางที่ 4.24	แหล่งรับซื้อมันสำปะหลังโรงงาน	99
ตารางที่ 4.25	พื้นที่ตามความเหมาะสมในการปลูกยางพาราและพื้นที่ปลูกจริง existing	102
ตารางที่ 4.26	ต้นทุนและผลตอบแทนยางพารา ปีเพาะปลูก 2562/63	102
ตารางที่ 4.27	การบริหารจัดการผลผลิตยางพารา ปีเพาะปลูก 2562/63 กำแพงเพชร	105
ตารางที่ 4.28	พื้นที่ตามความเหมาะสมในการปลูกสับปะรดโรงงานและพื้นที่ปลูกจริง existing	106
ตารางที่ 4.29	ต้นทุนและผลตอบแทนสับปะรดโรงงาน ปีเพาะปลูก 2562/63	106
ตารางที่ 4.30	การบริหารจัดการผลผลิตสับปะรดโรงงาน ปีเพาะปลูก 2562/63 อุทัยธานี	109
ตารางที่ 4.31	ต้นทุนและผลตอบแทนข้าวโพดหวาน ปีเพาะปลูก 2562/63	110
ตารางที่ 4.32	ต้นทุนและผลตอบแทนแตงโม ปีการผลิต 2563	113
ตารางที่ 4.33	ต้นทุนและผลตอบแทนมะละกอดิบ ปีการผลิต 2563	115
ตารางที่ 4.34	ต้นทุนและผลตอบแทนมะม่วงน้ำดอกไม้ ปีการผลิต 2563	116
ตารางที่ 4.35	ต้นทุนและผลตอบแทนอินทผลัม ปีการผลิต 2563	118
ตารางที่ 4.36	ต้นทุนและผลตอบแทนทุเรียน ปีการผลิต 2563	120
ตารางที่ 4.37	ต้นทุนและผลตอบแทนโกโก้ ปีการผลิต 2563	122
ตารางที่ 4.38	ต้นทุนและผลตอบแทนกล้วยหอม ปีการผลิต 2563	124
ตารางที่ 4.39	เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าว นครสวรรค์	127
ตารางที่ 4.40	เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าว กำแพงเพชร	128
ตารางที่ 4.41	เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าว พิจิตร	128
ตารางที่ 4.42	เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าว เพชรบูรณ์	129
ตารางที่ 4.43	เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าว อุทัยธานี	129
ตารางที่ 4.44	เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ นครสวรรค์	130
ตารางที่ 4.45	เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กำแพงเพชร	130
ตารางที่ 4.46	เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พิจิตร	131
ตารางที่ 4.47	เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพชรบูรณ์	131
ตารางที่ 4.48	เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อุทัยธานี	132

(ช)

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4.49	เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้ามันสำปะหลังโรงงาน นครสวรรค์	132
ตารางที่ 4.50	เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้ามันสำปะหลังโรงงาน กำแพงเพชร	133
ตารางที่ 4.51	เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้ามันสำปะหลังโรงงาน เพชรบูรณ์	133
ตารางที่ 4.52	เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้ามันสำปะหลังโรงงาน อุทัยธานี	134
ตารางที่ 4.53	เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้ายางพารา กำแพงเพชร	134
ตารางที่ 4.54	เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าสับปะรดโรงงาน อุทัยธานี	135

สารบัญตารางผนวก

		หน้า
ตารางผนวกที่ 1	ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวนาปี ปี 2562/63 จังหวัดนครสวรรค์	150
ตารางผนวกที่ 2	ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวนาปี ปี 2562/63 จังหวัดกำแพงเพชร	151
ตารางผนวกที่ 3	ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวนาปี ปี 2562/63 จังหวัดพิจิตร	153
ตารางผนวกที่ 4	ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวนาปี ปี 2562/63 จังหวัดเพชรบูรณ์	153
ตารางผนวกที่ 5	ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวนาปี ปี 2562/63 จังหวัดอุทัยธานี	154
ตารางผนวกที่ 6	ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวนาปรัง ปี 2562/63 จังหวัดนครสวรรค์	155
ตารางผนวกที่ 7	ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวนาปรัง ปี 2562/63 จังหวัดกำแพงเพชร	156
ตารางผนวกที่ 8	ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวนาปรัง ปี 2562/63 จังหวัดพิจิตร	157
ตารางผนวกที่ 9	ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวนาปรัง ปี 2562/63 จังหวัดอุทัยธานี	158
ตารางผนวกที่ 10	ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2562/63 จังหวัดนครสวรรค์	159
ตารางผนวกที่ 11	ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2562/63 จังหวัดกำแพงเพชร	160
ตารางผนวกที่ 12	ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2562/63 จังหวัดพิจิตร	161
ตารางผนวกที่ 13	ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2562/63 จังหวัดเพชรบูรณ์	162
ตารางผนวกที่ 14	ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2562/63 จังหวัดอุทัยธานี	163
ตารางผนวกที่ 15	ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก มันสำปะหลังโรงงาน ปี 2562/63 จังหวัดนครสวรรค์	164

(ญ)

สารบัญญัตินวกรงนวก (ต่อ)

		หน้า
ตารางผนวกที่ 16	ต้นทูนการผลิตรายละเอียตกิจกรรมหลัก ม่นสำปะหลังรื่องงาน ปี 2562/63 จังหวัดกำแพงเพชร	165
ตารางผนวกที่ 17	ต้นทูนการผลิตรายละเอียตกิจกรรมหลัก ม่นสำปะหลังรื่องงาน ปี 2562/63 จังหวัดเพชรบูรณ์	166
ตารางผนวกที่ 18	ต้นทูนการผลิตรายละเอียตกิจกรรมหลัก ม่นสำปะหลังรื่องงาน ปี 2562/63 จังหวัดอุทัยธานี	167
ตารางผนวกที่ 19	ต้นทูนการผลิตรายละเอียตกิจกรรมหลัก ยางพารา ปี 2562/63 จังหวัดกำแพงเพชร	168
ตารางผนวกที่ 20	ต้นทูนการผลิตรายละเอียตกิจกรรมหลัก สับปะรดรื่องงาน ปี 2562/63 จังหวัดอุทัยธานี	169

สารบัญภาพ

	หน้า	
ภาพที่ 2.1	ข้อมูลและปัจจัยที่ควรพิจารณาในกรอบแนวคิด	12
ภาพที่ 2.2	กรอบแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) การผลิตสินค้าเกษตร	14
ภาพที่ 2.3	โจทย์สำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่าการผลิตสินค้าเกษตร	15
ภาพที่ 3.1	แผนที่จังหวัดนครสวรรค์	17
ภาพที่ 3.2	โครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดนครสวรรค์	20
ภาพที่ 3.3	แผนที่จังหวัดกำแพงเพชร	23
ภาพที่ 3.4	โครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร	26
ภาพที่ 3.5	แผนที่จังหวัดพิจิตร	28
ภาพที่ 3.6	โครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดพิจิตร	31
ภาพที่ 3.7	แผนที่จังหวัดเพชรบูรณ์	34
ภาพที่ 3.8	โครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดเพชรบูรณ์	37
ภาพที่ 3.9	แผนที่จังหวัดอุทัยธานี	41
ภาพที่ 3.10	โครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดอุทัยธานี	43
ภาพที่ 4.1	แสดงวิถีตลาดข้าวเปลือกเจ้านาปีจังหวัดนครสวรรค์	54
ภาพที่ 4.2	แสดงวิถีตลาดข้าวเปลือกเจ้านาปีจังหวัดกำแพงเพชร	55
ภาพที่ 4.3	แสดงวิถีตลาดข้าวเปลือกเจ้านาปีจังหวัดพิจิตร	56
ภาพที่ 4.4	แสดงวิถีตลาดข้าวเปลือกเจ้านาปีจังหวัดเพชรบูรณ์	56
ภาพที่ 4.5	แสดงวิถีตลาดข้าวเปลือกเจ้านาปีจังหวัดอุทัยธานี	57
ภาพที่ 4.6	แสดงวิถีตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จังหวัดนครสวรรค์	74
ภาพที่ 4.7	แสดงวิถีตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จังหวัดกำแพงเพชร	75
ภาพที่ 4.8	แสดงวิถีตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จังหวัดพิจิตร	76
ภาพที่ 4.9	แสดงวิถีตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์	76
ภาพที่ 4.10	แสดงวิถีตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จังหวัดอุทัยธานี	77
ภาพที่ 4.11	แสดงวิถีตลาดมันสำปะหลังโรงงานจังหวัดนครสวรรค์	90
ภาพที่ 4.12	แสดงวิถีตลาดมันสำปะหลังโรงงานจังหวัดกำแพงเพชร	91
ภาพที่ 4.13	แสดงวิถีตลาดมันสำปะหลังโรงงานจังหวัดเพชรบูรณ์	92
ภาพที่ 4.14	แสดงวิถีตลาดมันสำปะหลังโรงงานจังหวัดอุทัยธานี	93
ภาพที่ 4.15	แสดงวิถีตลาดยางพาราจังหวัดกำแพงเพชร	103
ภาพที่ 4.16	แสดงวิถีตลาดสับปะรดโรงงานจังหวัดอุทัยธานี	107

(๕)

สารบัญภาพ (ต่อ)

		หน้า
ภาพที่ 4.17	แสดงวิถีตลาดข้าวโพดหวานจังหวัดนครสวรรค์	111
ภาพที่ 4.18	แสดงวิถีตลาดแตงโมจังหวัดนครสวรรค์	113
ภาพที่ 4.19	แสดงวิถีตลาดมะละกอดิบจังหวัดกำแพงเพชร	115
ภาพที่ 4.20	แสดงวิถีตลาดมะม่วงน้ำดอกไม้จังหวัดพิจิตร	117
ภาพที่ 4.21	แสดงวิถีตลาดอินทผลัม จังหวัดเพชรบูรณ์	118
ภาพที่ 4.22	แสดงวิถีตลาดทุเรียนจังหวัดอุทัยธานี	121
ภาพที่ 4.23	แสดงวิถีตลาดโกโก้ผลดิบจังหวัดอุทัยธานี	123
ภาพที่ 4.24	แสดงวิถีตลาดกล้วยหอมจังหวัดนครสวรรค์	125

สารบัญภาพผนวก

		หน้า
ภาพผนวกที่ 1	แผนที่พื้นที่นาข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดนครสวรรค์	170
ภาพผนวกที่ 2	แผนที่พื้นที่นาข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดกำแพงเพชร	170
ภาพผนวกที่ 3	แผนที่พื้นที่นาข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดพิจิตร	171
ภาพผนวกที่ 4	แผนที่พื้นที่นาข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดเพชรบูรณ์	171
ภาพผนวกที่ 5	แผนที่พื้นที่นาข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดอุทัยธานี	172
ภาพผนวกที่ 6	แผนที่พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดนครสวรรค์	172
ภาพผนวกที่ 7	แผนที่พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดกำแพงเพชร	173
ภาพผนวกที่ 8	แผนที่พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดพิจิตร	173
ภาพผนวกที่ 9	แผนที่พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดเพชรบูรณ์	174
ภาพผนวกที่ 10	แผนที่พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดอุทัยธานี	174
ภาพผนวกที่ 11	แผนที่พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดนครสวรรค์	175
ภาพผนวกที่ 12	แผนที่พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดกำแพงเพชร	175
ภาพผนวกที่ 13	แผนที่พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดเพชรบูรณ์	176
ภาพผนวกที่ 14	แผนที่พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดอุทัยธานี	176
ภาพผนวกที่ 15	แผนที่พื้นที่ปลูกยางพาราในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดกำแพงเพชร	177
ภาพผนวกที่ 16	แผนที่พื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดอุทัยธานี	177

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการศึกษา

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning) อย่างต่อเนื่อง ถือเป็นนโยบายสำคัญในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรของประเทศ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการใช้ที่ดินให้มีประสิทธิภาพ ปรับสมดุลระหว่างอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ของสินค้าเกษตรในพื้นที่ ตามการประกาศเขตเหมาะสมต่อการปลูกพืช ปศุสัตว์ และประมง จำนวน 20 ชนิดสินค้า ประกอบด้วย พืช 13 ชนิด ปศุสัตว์ 5 ชนิด และประมง 2 ชนิด และเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการทำการผลิตสินค้าหรือการส่งเสริมการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสม ซึ่งต้องพิจารณาตามความสอดคล้องเชื่อมโยงกันของพื้นที่ (Area) ชนิดสินค้า (Commodities) เกษตรกร รวมถึงผู้ประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรมเกษตร และเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Human Resource) โดยใช้ข้อมูลด้านเศรษฐกิจสำหรับเป็นฐานข้อมูลเพื่อกำหนดพื้นที่ปลูกที่สำคัญ อาทิ ข้อมูลปริมาณการผลิต ต้นทุน ผลตอบแทน ความต้องการของอุตสาหกรรมเกษตรทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพมาตรฐาน เป็นต้น

ในรอบปี 2562 ที่ผ่านมา สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้เน้นจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ปลูก ปริมาณผลผลิต ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตของสินค้าข้าว/ยางพารา รายภาคเป็นสินค้าหลัก รวมทั้งสินค้าทางเลือกเพื่อสำหรับการปรับเปลี่ยนในพื้นที่ไม่เหมาะสมของข้าว/ยางพารารายภาค เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการบริหารจัดการข้าวครบวงจรสำหรับการจัดทำแนวทางการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสินค้าเกษตรที่สำคัญระดับภาค

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1-12 ในฐานะหน่วยงานดำเนินการโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map) ในระดับพื้นที่ได้เล็งเห็นว่าแต่ละจังหวัดยังมีการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญอีกหลายชนิดที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากปริมาณผลผลิตไม่สอดคล้องกับปริมาณความต้องการของตลาด รวมทั้งมีการเพาะปลูกพืชในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อยและไม่เหมาะสม ส่งผลต่อประสิทธิภาพการผลิต ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างฐานข้อมูลระดับจังหวัดด้านเศรษฐศาสตร์สำหรับการจัดสรรพื้นที่ปลูกให้เกิดความเหมาะสมของสินค้าเกษตรที่สำคัญทางเศรษฐกิจ จำนวน 7 ชนิดสินค้า ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลังโรงงาน ยางพารา ปาล์มน้ำมัน สับปะรดโรงงาน และมะพร้าว และศึกษาสินค้าหรือกิจกรรมทางเลือกทดแทนเพื่อสำหรับการปรับเปลี่ยนสินค้าเกษตรที่สำคัญทางเศรษฐกิจ ตามความเหมาะสมของพื้นที่เพื่อประกอบการจัดทำแผนงาน/โครงการในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันระดับพื้นที่ และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แนวทางและมาตรการจูงใจในการผลิตสินค้าเกษตรตามความเหมาะสมของพื้นที่เพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ของสินค้าเกษตรแต่ละชนิดให้สอดคล้องเหมาะสมกับฐานทรัพยากร ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลด้านเศรษฐกิจสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด 7 สินค้า (ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลังโรงงาน ยางพารา ปาล์มน้ำมัน สับปะรดโรงงาน และมะพร้าว) และสินค้าหรือกิจกรรมทางเลือกในการปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของพื้นที่

1.2.2 เพื่อจัดทำแนวทาง และมาตรการจูงใจในการผลิตสินค้าเกษตรตามความเหมาะสมของพื้นที่

1.3 ขอบเขตการศึกษา

สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด 7 สินค้า ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลังโรงงาน ยางพารา ปาล์มน้ำมัน สับปะรดโรงงาน และมะพร้าว รวมทั้งสินค้า/กิจกรรมทางเลือกของจังหวัดที่ สศท. รับผิดชอบ ในปีเพาะปลูก 2562/63 หรือปีการผลิต 2562

1.4 วิธีการศึกษา

1.4.1 การรวบรวมข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) อาทิ ข้อมูลต้นทุนการผลิต ข้อมูลอุปสงค์ อุปทานของสินค้า และสินค้าทางเลือกในการปรับเปลี่ยน เป็นข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เกษตรกรในแต่ละจังหวัด หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน องค์กรส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เป็นต้น

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) อาทิ ข้อมูลการจำแนกพื้นที่ความเหมาะสมเป็นข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสาร รายงานการศึกษา นโยบาย ข่าว บทความ วารสาร งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากแผนที่เกษตร Agri-Map

1.4.2 การจัดเก็บข้อมูล

1) การคัดเลือกสินค้าที่มีมูลค่าสูงจำนวน 5 อันดับ (TOP5) ของแต่ละจังหวัด

สำหรับสินค้าเกษตรหลักที่ต้องการศึกษาคือสินค้าเกษตรที่สำคัญและมีมูลค่าสูงทางเศรษฐกิจของประเทศ 7 ชนิด ได้แก่ ข้าว (ข้าวเจ้านาปี และนาปรัง) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลังโรงงาน ยางพารา สับปะรดโรงงาน ปาล์มน้ำมัน และมะพร้าว โดยใช้หลักเกณฑ์คัดเลือกชนิดสินค้าที่มีมูลค่าสูงจำนวน 5 ลำดับ (TOP5) ของแต่ละจังหวัดซึ่งพิจารณาเฉพาะสินค้าพืช ไม่รวมอันดับสินค้าประมงและปศุสัตว์ หากสินค้าเกษตรหลักที่ต้องการศึกษาทั้ง 7 ชนิด ติดอันดับ TOP5 ของจังหวัด ถือว่าเป็นสินค้าเกษตรที่สำคัญ และมีมูลค่าสูงทางเศรษฐกิจของจังหวัด

2) การคัดเลือกสินค้าทางเลือกที่มีอนาคต พิจารณาจากข้อมูลการตลาดนำการเกษตร ซึ่งการจัดทำสินค้า/กิจกรรมทางเลือกที่มีศักยภาพในพื้นที่คล้ายคลึงกับการจัดทำสินค้าเกษตรสร้างมูลค่าของจังหวัด อาทิ พืชเศรษฐกิจ (เช่น ข้าว ยางพารา มันสำปะหลังโรงงาน ปาล์มน้ำมัน) ปศุสัตว์ (เช่น สุกร ไก่) และประมง เป็นการปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าที่อยู่ในเขตเหมาะสมน้อยหรือไม่เหมาะสม มาผลิตสินค้าที่มีศักยภาพ ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยสอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมถึงการปรับเปลี่ยนกิจกรรม

การผลิตในพื้นที่เป็นการทำการเกษตรผสมผสาน หรือการผลิตหลังฤดูทำนา เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหาร

3) การจัดเก็บต้นทุนและผลตอบแทนและการปรับสัมประสิทธิ์ต้นทุนการผลิตรายสินค้า

หากเป็นสินค้าที่ยังไม่มีการจัดเก็บต้นทุนการผลิตของจังหวัดนั้น ให้ดำเนินการตามหลักการจัดทำต้นทุนของศูนย์สารสนเทศการเกษตร โดยเมื่อได้สินค้าเกษตรหลักของแต่ละจังหวัดที่จะต้องจัดเก็บต้นทุน ให้พิจารณาข้อมูลจากแผนที่เกษตร Agri-Map ซึ่งจัดทำโดยกรมพัฒนาที่ดิน และข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเพื่อตรวจสอบพื้นที่จริงของการผลิต จากเกษตรกร ผู้นำชุมชนภาครัฐและเอกชนในพื้นที่แต่ละจังหวัด โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะความเหมาะสมทางกายภาพของพื้นที่ในจังหวัดเป็นรายอำเภอ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มเหมาะสม (S1 / S2) โดยเก็บข้อมูลในพื้นที่ S1 ก่อน แต่ถ้ามีกลุ่มตัวอย่างไม่เพียงพอจะจัดเก็บในพื้นที่ S2 (เป็นพื้นที่สำรอง) และ 2) กลุ่มไม่เหมาะสม (N / S3) โดยเก็บข้อมูลในพื้นที่ N ก่อน แต่ถ้ามีกลุ่มตัวอย่างไม่เพียงพอจะจัดเก็บในพื้นที่ S3 (เป็นพื้นที่สำรอง) โดยมีลักษณะต้นทุนการผลิต แบ่งเป็น

3.1) กลุ่มข้าว พืชไร่ เป็นการปลูกและเก็บเกี่ยวผลผลิตเสร็จสิ้นในแต่ละรอบการผลิต หรือรุ่น ต้นทุนการผลิตจะมีชุดเดียว อาทิ ข้าว (ข้าวเจ้าหนี และนาปรัง) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลังโรงงาน เป็นต้น

3.2) กลุ่มพืชไร่มีอายุการเก็บเกี่ยวมากกว่า 1 ครั้ง เป็นการปลูกครั้งเดียว แต่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้มากกว่าหนึ่งรอบ และต้นทุนการผลิตจะมีต้นทุนการผลิตปีที่ปลูก และต้นทุนถัดจากปีปลูกทุกปีจนถึงสิ้นสุดรุ่นการผลิต (รีอ์ทัง) และคำนวณต้นทุนเฉลี่ย เช่น สับปะรดโรงงาน เป็นต้น

3.3) กลุ่มไม้ผลไม้ยืนต้น เป็นการปลูกครั้งเดียว แต่สามารถยืนต้นให้ผลผลิตได้หลายปี ต้นทุนการผลิต เกิดจากต้นทุนปีให้ผลผลิต รวมกับต้นทุนก่อนให้ผลผลิตที่เฉลี่ยไปทุกปีของการเก็บเกี่ยว ตั้งแต่ปีเริ่มต้นเก็บเกี่ยวจนหมดอายุขัยทางเศรษฐกิจของพืชนั้น

หากมีการดำเนินการจัดทำต้นทุนการผลิตของสินค้าชนิดนั้นอยู่เดิมแล้วให้หน้าโครงสร้างต้นทุนการผลิตปี 2561 นำมาปรับด้วยสัมประสิทธิ์ต้นทุนการผลิต ซึ่งได้จากการจัดเก็บข้อมูลอัตราค่าจ้างแรงงานและปัจจัยการผลิตพืชในช่วงปี 2562 - 2563 ของแต่ละพืชในพื้นที่จังหวัดนั้น

4) การจัดทำวิธีการตลาดของสินค้าและการจัดเก็บข้อมูลอุปทาน (Supply) และอุปสงค์ (Demand) ระดับจังหวัดใช้หลักการตามแนวคิดการทำบัญชีสมดุลสินค้าเกษตร และปีการตลาด (National - Marketing Year) เป็นการบันทึกปริมาณของสินค้าเกษตรในระดับจังหวัด โดยบันทึกข้อมูลเป็นรายปีการตลาด และปีการค้าสากล มีองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ ด้านอุปทาน (Supply) และด้านอุปสงค์ (Demand) และหลักการกระจายผลผลิตของวิธีการตลาดให้ได้ครบร้อยละ 100

1.4.3 การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่เกิดจากการเก็บรวบรวมโดยการสำรวจ และใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต มาวิเคราะห์และพรรณนาในรูปข้อความ หรือใช้สถิติขั้นต้น อาทิ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ เป็นต้น ประกอบการพรรณนา

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantities Analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือนเกษตรกร มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด การใช้ที่ดิน สัดส่วน

ครัวเรือนเกษตรกร ฯลฯ มาวิเคราะห์ โดยจัดหมวดหมู่ หรือเรียงลำดับ ด้วยวิธีการทางสถิติพรรณนา อาทิ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ เป็นต้น และนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยวิธีการพรรณนาโดยใช้ตารางประกอบ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มาตรการ และแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่และสินค้าเกษตรแต่ละชนิด ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับฐานทรัพยากร เพื่อประกอบการจัดทำแผนงาน/โครงการในระดับจังหวัด

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร แนวคิดทฤษฎี

2.1 การตรวจเอกสาร

การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจการเกษตรครั้งนี้ ได้นำผลการศึกษา ผลงานวิจัยหลายฉบับจากหลายภาคส่วน ที่มีประเด็นการศึกษาสอดคล้องกับนโยบายการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ (Zoning) มาพิจารณา สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12 (2560 - 2562) ได้ศึกษาวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจสินค้าเกษตรที่สำคัญตามแผนที่ Agri-Map จำนวน 5 จังหวัด พื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12 ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร เพชรบูรณ์ และอุทัยธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตสินค้าเศรษฐกิจสำคัญที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมระดับจังหวัด 4 อันดับแรกของจังหวัด (Top4) ศึกษาสภาพการผลิต การตลาด และสมดุลสินค้า (Demand Supply) ของสินค้าเศรษฐกิจสำคัญที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมระดับจังหวัด 4 อันดับแรกของจังหวัด และสินค้าทางเลือก ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการปรับเปลี่ยนการผลิตข้าวในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 / N) เป็นสินค้าทางเลือกที่มีศักยภาพระดับพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาด้านนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ของ **กรณีศึกษา แซ่ลิว นาวิ้น โสภากุมิ และ นิวัตติ อองศรีรักษ์ (2560)** ที่ศึกษาความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของการกำหนดเขตเศรษฐกิจข้าว : กรณีศึกษาการผลิตข้าวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมทางเศรษฐกิจในการปลูกข้าวโดยพิจารณาแยกตามความเหมาะสมทางกายภาพของพื้นที่ โดยเลือกเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำนวน 757 ราย ในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า การใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำการเกษตรของเกษตรกร อาจเกิดจากปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคมด้วย ไม่ใช่เพียงแค่การพิจารณาความเหมาะสมในการปลูกพืชของกรมพัฒนาที่ดินเท่านั้น เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวเพื่อบริโภคเป็นหลัก และแบ่งขายเพื่อสร้างรายได้ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ มีอายุมาก และนิยมปลูกข้าวสันป่าตอง 1 เพราะมีผลผลิตต่อไร่สูง เกษตรกรส่วนใหญ่เลือกทำการเพาะปลูกข้าวในพื้นที่เหมาะสม แต่เกษตรกรบางรายแม้ว่าจะเพาะปลูกข้าวในพื้นที่ไม่เหมาะสม แต่ยังคงปลูก การดำเนินการจัด Zoning การปลูกข้าว จึงไม่ควรมุ่งเป้าหมายเรื่องการลดพื้นที่การปลูกข้าวในเขตที่ไม่เหมาะสมเพียงอย่างเดียว เพราะเกษตรกรที่เคยทำนามาหลายสิบปีจะไม่ยอมรับ โดยเฉพาะเกษตรกรสูงอายุอาจปรับตัวไปสู่พืชเศรษฐกิจชนิดใหม่ได้ลำบาก ดังนั้น การบริหารจัดการพื้นที่ปลูกข้าวของเชียงใหม่ควรมุ่งเป้าหมายด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว การลดต้นทุนการผลิตข้าว และการเพิ่มมูลค่าข้าวควบคู่กับการปรับเปลี่ยนพื้นที่ด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาความเป็นไปได้ของนโยบายบริหารพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) กรณีศึกษาอำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ของ **พรชัย ชัยสงคราม (2558)** ที่ศึกษาความเป็นไปได้ของนโยบายบริหารพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ความต้องการ และความคิดเห็นของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีเนื้อที่ถือครองเฉลี่ย 29 ไร่ โดยเป็นของตนเอง การใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นที่อยู่อาศัย และที่นาไม่ไถน เกษตรกร

ส่วนใหญ่ปลูกพืชชนิดเดิมร้อยละ 86 โดยอาศัยน้ำฝน พบว่าปัญหาด้านการขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เนื่องจากฝนแล้ง/ทิ้งช่วง และขาดแหล่งน้ำในการทำเกษตรเป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากที่สุดร้อยละ 98 และ 96 พบปัญหาด้านรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายร้อยละ 98 และปัญหาโจรกรรม การลักเล็กขโมยน้อย ร้อยละ 45 โดยเกษตรกรต้องการความช่วยเหลือจากรัฐ จัดสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ร้อยละ 98 และความช่วยเหลือด้านการครองชีพ จัดหาแหล่งน้ำเพื่อการบริโภค ร้อยละ 97 นอกจากนี้ได้สอบถามถึงการปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่น พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 86 ไม่สนใจปรับเปลี่ยนการผลิต เนื่องจากขาดแคลนเงินทุนในการปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่น โดยเฉพาะเรื่องการปรับสภาพที่ดิน เกษตรกรอายุมาก มีพื้นที่ปลูกไม่มากนักทำให้เสี่ยงต่อรายได้ที่จะได้รับหากปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นสินค้าชนิดอื่น สำหรับความต้องการของเกษตรกรหากปรับเปลี่ยน พบว่า ต้องการให้ภาครัฐจัดหาแหล่งเงินทุนอัตราดอกเบี้ยต่ำชุดเซชรายได้ที่ขาดหายไปจากการปรับเปลี่ยนเป็นสินค้าชนิดใหม่ จัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิต ชนิดใหม่ จัดอบรมเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการเพิ่มผลผลิต การลงทุนหรือการจัดหาแหล่งน้ำให้ เช่นเดียวกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีการศึกษาในประเด็นเดียวกัน คือ การไชนิ่งพื้นที่เกษตรกรรมสำหรับการผสมผสานทางเลือกสำหรับการใช้ที่ดินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดย **วาสนา พุฒกลาง และ ชรัตน์ มงคลสวัสดิ์ (2556)** ที่ศึกษาเพื่อประเมินความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจ อาทิ ข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลังโรงงาน และยางพารา ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และทำไชนิ่งพื้นที่ การเกษตรด้วยการสร้างขอบเขตหน่วยการใช้ที่ดินที่เหมาะสมสำหรับการผสมผสานทางเลือกการใช้ที่ดิน โดยคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม พื้นที่ศึกษาครอบคลุมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื้อที่ประมาณ 170,000 ตารางกิโลเมตร พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อาทิ ข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลังโรงงาน และยางพารา การวิเคราะห์ไชนิ่งครั้งนี้เพื่อหาความเหมาะสมของที่ดินของพืชเศรษฐกิจ ทั้ง 4 ชนิด ซึ่งเป็นไปตามหลักการประเมินที่ดินของ FAO โดยบูรณาการคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจหลักแต่ละชนิด ได้แก่ น้ำ คุณสมบัติของดิน ศักยภาพของดินเค็ม และสภาพภูมิประเทศ สร้างเป็นชั้นข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และทำการวิเคราะห์แบบซ้อนทับสร้างแบบจำลองแบบผลคูณ เพื่อให้ได้ความเหมาะสมของที่ดินที่เป็นไปตามความต้องการคุณภาพที่ดินของพืชแต่ละชนิด จากนั้นทำการตรวจสอบภาคสนาม เพื่อวิเคราะห์ความถูกต้องของแบบจำลองโดยใช้สัมประสิทธิ์ Kappa ผลที่ได้นำมาประเมินด้านเศรษฐกิจ และการสูญเสียดิน เมื่อได้รับความเหมาะสมของที่ดินของพืชแต่ละชนิดแล้วนำชั้นความเหมาะสมของพืชทั้ง 4 ชนิดนี้ มาวิเคราะห์แบบซ้อนทับอีกครั้งหนึ่ง และกำหนดทางเลือกเฉพาะความเหมาะสมมาก และความเหมาะสมปานกลาง เพื่อเสนอทำแผนที่แบบบูรณาการพืชทั้ง 4 ชนิด ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลังโรงงาน และยางพารา โดยจำแนกระดับความเหมาะสมออกเป็น เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และไม่เหมาะสม ซึ่งการบูรณาการข้อมูลความเหมาะสมของที่ดินสำหรับพืชแต่ละชนิด โดยการคัดเลือกเฉพาะพื้นที่เหมาะสมมาก และเหมาะสมปานกลาง นำมาสร้างเป็นแผนที่ไชนิ่งพื้นที่การเกษตรสำหรับการผสมผสานทางเลือกการใช้ที่ดิน ผลการบูรณาการสามารถสร้างหน่วยแผนที่ได้ทั้งสิ้น 23 หน่วย แผนที่ที่มีความยืดหยุ่นให้เกษตรกรสามารถเลือกปลูกพืช และผสมผสานการใช้ที่ดินได้หลายชนิด การกำหนดหน่วยแผนที่และไชนิ่งแบ่งออกเป็น 5 ไชนิ่งหลัก ได้แก่ ไชนิ่งพื้นที่เหมาะสมมากสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจ ไชนิ่งพื้นที่เหมาะสมปานกลาง

สำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจ โชนนึ่งพื้นที่ป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ โชนนึ่งพื้นที่ชุมชนและที่อยู่อาศัย และโชนนึ่งพื้นที่แหล่งน้ำ ตามลำดับ

2.2 แนวคิดทฤษฎี

2.2.1 ทฤษฎีต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต (Cost) หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่สูญเสียไปเพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการ โดยการวิเคราะห์ต้นทุนสามารถแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ ต้นทุนทางบัญชี (ต้นทุนที่เป็นเงินสด) และต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ (ต้นทุนที่เป็นเงินสด และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด) กล่าวคือ ต้นทุนทางบัญชีนั้นสามารถวัดค่าใช้จ่ายที่เสียไปเป็นตัวเลขเพียงอย่างเดียวหรือเรียกได้ว่าเป็นต้นทุนที่เห็นแจ้งชัด (Explicit Cost) แต่สำหรับต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ (Economic Cost) นั้น รวมไปถึงค่าใช้จ่ายที่เสียไปทั้งที่สามารถวัดเป็นตัวเลขได้และวัดเป็นตัวเลขไม่ได้ นั่นก็คือต้นทุนที่เห็นแจ้งชัด (Explicit Cost) และต้นทุนไม่แจ้งชัด (Implicit Cost) ในทางเศรษฐศาสตร์เรียกต้นทุนที่มองไม่เห็นอีกอย่างหนึ่งว่า “ต้นทุนค่าเสียโอกาส” (Opportunity Cost) และเป็นต้นทุนอีกตัวหนึ่งที่ต้องมีการประเมิน ดังนั้นเห็นได้ว่าต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ประกอบด้วยต้นทุนแจ้งชัดกับต้นทุนไม่แจ้งชัดรวมกัน ต้นทุนทางบัญชีมีค่าน้อยกว่าต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ และมีผลทำให้กำไรทางบัญชีมีค่าสูงกว่ากำไรทางเศรษฐศาสตร์ (นราทิพย์ ชูติวงศ์, 2547) ซึ่งองค์ประกอบต้นทุนการผลิต แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ต้นทุนผันแปรรวม และต้นทุนคงที่รวม (อรวรรณ ศรีโสสมพันธ์, 2557)

1) ต้นทุนผันแปรรวม (Total Variable Cost : TVC) หมายถึง ต้นทุนการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณของผลผลิตซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการใช้ปัจจัยผันแปรในการผลิต คือเป็นปัจจัยการผลิตที่ผู้ผลิตสามารถเปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้ได้ในช่วงเวลาการผลิตหนึ่งๆ ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนนี้เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต ถ้ามีการผลิตผลผลิตจำนวนมากต้นทุนประเภทนี้จะสูง แต่ถ้ามีการผลิตจำนวนน้อย ต้นทุนส่วนนี้จะต่ำ โดยต้นทุนการผลิตผันแปรส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตทางตรง อาทิ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเมล็ดพันธุ์ สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช และน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น โดยการวิเคราะห์ต้นทุนผันแปรสามารถแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด และต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด

1.1) ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าใช้จ่ายผันแปรที่ผู้ผลิตจ่ายออกไปจริงเป็นเงินสดในการซื้อ หรือเช่าปัจจัยการผลิตผันแปร อาทิ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับวัสดุทางตรงที่ใช้เกี่ยวกับการผลิต (ค่าพันธุ์ข้าว ค่าปุ๋ยเคมี ค่าสารเคมี ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง) ค่าจ้างเกี่ยวกับแรงงานหรือค่าเช่าเครื่องจักร (เตรียมดิน เก็บเกี่ยว ดูแลรักษา ค่าอาหารสำหรับแรงงาน) ค่าวัสดุอื่นๆ (รองเท้ายาง ถุงมือ และหน้ากากป้องกันสารเคมี) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (ค่าซ่อมบำรุงเครื่องจักรและอุปกรณ์ ค่าโสหุ่ย) เป็นต้น บางครั้งค่าใช้จ่ายเหล่านั้นอาจจะอยู่ในรูปของเงินเชื่อในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่ก็ต้องชำระให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีหรือหนึ่งฤดูการผลิต กรณีนี้การคำนวณต้นทุนจะคำนวณเป็นต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด

1.2) ต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นผลผลิต หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ผู้ผลิตไม่ได้จ่ายออกไปจริงเป็นเงินสดในการใช้ปัจจัยการผลิตผันแปรนั้นๆ ซึ่งเป็นค่าปัจจัยการผลิตการผลิตต่างๆ ทั้งที่เป็นของผู้ผลิตเอง เช่น ค่าเสียโอกาสของแรงงานเจ้าของฟาร์ม ค่าแรงงานในครัวเรือนหรือแรงงานแลกเปลี่ยน ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน

ของเจ้าของฟาร์มที่นำมาจ่ายในการผลิต ค่าเสียโอกาสของปัจจัยการผลิตที่ฟาร์มผลิตขึ้นเอง (ค่าพันธุ์ข้าว ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชสด) และค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการเน่าเสียของผลผลิตเป็นต้น

2) ต้นทุนคงที่รวม (Total Fixed Cost : TFC) หมายถึง ต้นทุนการผลิตที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณของผลผลิต ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้ปัจจัยคงที่ในการผลิต หรือไม่สามารถเปลี่ยนแปลงปริมาณการใช้ได้ในช่วงระยะเวลาของการผลิต ไม่ว่าจะผลิตให้ได้ผลผลิตเป็นปริมาณมากน้อยเท่าใดก็ตาม ผู้ผลิตต้องเสียต้นทุนในจำนวนเท่าเดิม ปัจจัยคงที่ อาทิ ที่ดิน ทรัพย์สินคงที่ต่างๆ เช่น รถแทรกเตอร์ เครื่องสูบน้ำ โรงเรือน เป็นต้น ต้นทุนคงที่จัดเป็นค่าใช้จ่ายที่มีอยู่แล้วในฟาร์มแม้ว่าปัจจัยคงที่ดังกล่าวจะไม่ถูกใช้ในช่วงเวลาของการผลิตนั้นๆ

กรณีไม้ผลไม่ยืนต้น จำเป็นต้องคำนวณต้นทุนก่อนให้ผลผลิต คิดในโครงสร้างต้นทุนไม้ผลไม่ยืนต้นเป็นต้นทุน ก่อนให้ผลเฉลี่ยต่อไร่ ที่คำนวณจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมดตั้งแต่ปีแรก ถึงปีก่อนให้ผลผลิต และนำไปปรับลดมูลค่าด้วยวิธี Discount Factor : DF แล้วนำไปกระจายเป็นค่าใช้จ่ายต่อปีในทุกช่วงอายุที่ให้ผลผลิต ด้วย วิธี Cost Recovery Factor : CRF หรือคือ(ต้นทุนรวมต่อไร่ ปีที่ 1 + ผลรวม ต้นทุนรวมต่อไร่ ปีที่ 2 ถึงปีก่อนเก็บเกี่ยว) * DF * CRF

ทั้งนี้ต้นทุนคงที่สามารถแบ่งต้นทุนคงที่เป็น 2 ชนิด คือ ต้นทุนการผลิตคงที่ที่เป็นเงินสด และต้นทุนการผลิตคงที่ที่ไม่เป็นเงินสด

2.1) ต้นทุนการผลิตคงที่ที่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ผู้ผลิตต้องจ่ายในรูปของเงินสดเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตคงที่ อาทิ ค่าเช่าที่ดิน ค่าดอกเบี้ยเงินกู้ระยะยาว ค่าภาษีที่ดิน ค่าประกันภัยของฟาร์ม ค่าภาษีโรงเรือน ค่าคั่นคว่ำวิจัยผลผลิต ค่าส่งเสริมการขาย ค่าเงินเดือนของฝ่ายบริหารฟาร์ม เป็นต้น

2.2) ต้นทุนการผลิตคงที่ที่ไม่เป็นเงินสด หมายถึง ค่าใช้จ่ายจำนวนคงที่ที่ผู้ผลิตไม่ได้จ่ายออกไปจริงในรูปของเงินสดหรือเป็นค่าใช้จ่ายที่ประเมินจากค่าเสียโอกาสของปัจจัยการผลิตคงที่ในแต่ละฤดูการผลิต อาทิ ค่าสึกหรอหรือค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์การเกษตรที่มีอายุการใช้งาน ค่าเสื่อมราคาของโรงเรือนหรือที่เก็บผลผลิตของฟาร์ม และค่าใช้จ่ายที่ดินกรณีเป็นที่ดินของตนเองแต่ประเมินตามอัตราค่าเช่าที่ดินในท้องถิ่นนั้นเป็นต้น

3) ต้นทุนทั้งหมด (Total Cost : TC) หมายถึง ต้นทุนซึ่งเป็นผลรวมของต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ทั้งหมด การคำนวณหาต้นทุนทั้งหมดนิยมคำนวณออกมาในรูปต้นทุนการผลิตต่อหน่วย

$$\text{ต้นทุนทั้งหมด} = \text{ต้นทุนผันแปร} + \text{ต้นทุนคงที่}$$

$$TC = TVC + TFC$$

$$\begin{aligned} \text{ต้นทุนทั้งหมด} &= (\text{ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด} + \text{ต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด}) \\ &+ (\text{ต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด}) \end{aligned}$$

2.2.2 แนวคิดผลตอบแทนการผลิต

ผลตอบแทนการผลิต (Revenue) คือ ผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลผลิตที่ทำการผลิตหรือ ส่วนต่างของรายได้รวมจากการขายผลผลิตกับต้นทุนการผลิตทั้งหมด

ผลผลิต หมายถึง จำนวนผลผลิตทั้งหมดที่ผู้ผลิตผลิตได้ต่อหนึ่งรอบการผลิต

ผลผลิตต่อไร่ หมายถึง จำนวนผลผลิตทั้งหมดที่ผู้ผลิตผลิตได้ต่อหนึ่งรอบการผลิตคิดต่อพื้นที่ผลิต

ราคาของผลผลิต หมายถึง ราคาที่ผู้ผลิตขายได้หรือได้รับจากการขายผลผลิตที่ฟาร์ม

รายได้ หมายถึง รายได้ทั้งหมดที่ผู้ผลิตได้รับจากการผลิตต่อหนึ่งรอบการผลิตซึ่งเท่ากับจำนวนผลผลิตทั้งหมดคูณด้วยราคาของผลผลิตต่อหน่วยที่เกษตรกรขายได้

รายได้ต่อไร่ หมายถึง รายได้ทั้งหมดของผู้ผลิตที่ได้รับจากการผลิตต่อหนึ่งรอบการผลิตโดยคิดเฉลี่ยต่อพื้นที่ผลิตหนึ่งไร่

ผลตอบแทนสุทธิ (Net Return) หมายถึง รายได้ทั้งหมดลบด้วยต้นทุนทั้งหมด

ผลตอบแทนเหนือต้นทุนที่เป็นเงินสด หมายถึง ผลต่างระหว่างรายได้ทั้งหมดกับต้นทุนทั้งหมดที่เป็นเงินสด

2.2.3 แนวคิดบัญชีสมดุลสินค้าเกษตร(Balance Sheet) และปีการตลาด (National Marketing Year)

การทำบัญชีสมดุลสินค้าเกษตรมีความใกล้เคียงกับการทำบัญชีสมดุลทางการเงินทั่วไปที่เรารู้จักกัน บัญชีสมดุลทางการเงินเป็นการทำข้อมูลเกี่ยวกับ “รายรับและผลประโยชน์” เท่ากับ “รายจ่ายและการเสียผลประโยชน์” หรือ “กำไร” เท่ากับ “ขาดทุน” ซึ่งเป็นการลงข้อมูลเป็นมูลค่าของเงินที่เกิดขึ้น บัญชีสมดุลสินค้าเกษตรเป็นการบันทึกปริมาณของสินค้าเกษตร และสามารถจัดทำได้ในระดับประเทศและระดับจังหวัด ด้านการบันทึกข้อมูลสามารถจัดทำเป็นได้ทั้งรายปีและรายเดือน

บัญชีสมดุลสินค้าเกษตรช่วยในเรื่องของการรายงานสถานการณ์ภาวะการผลิต การนำไปใช้ สต็อก ราคาและการตลาดของสินค้าเกษตร ตลอดจนการประมาณการความต้องการและการใช้สินค้าเกษตรเหล่านี้ ทำให้ทราบปริมาณสินค้าเกษตรที่มีอยู่ภายในตลาดของประเทศ ซึ่งมีความเชื่อมโยงถึงปริมาณของอาหารที่มีอยู่ (Food Availability) ของโลก ปริมาณการบริโภคอาหารของคน และการเตรียมพร้อมสำหรับการผลิตอาหารเพื่อประชากรทั่วทั้งโลก โดยเฉพาะสต็อกสินค้าเกษตรของแต่ละประเทศ ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อระดับราคาของสินค้าเกษตรได้ นอกจากนี้ การทำบัญชีสมดุลสินค้าเกษตรช่วยให้มีการจัดทำสารสนเทศของสินค้าเกษตรต่างๆ ทั้งในเรื่องของการผลิต อุปสงค์ อุปทาน ของประเทศอย่างเป็นระบบมากขึ้น

บัญชีสมดุลสินค้าเกษตร มีองค์ประกอบ 2 ด้านคือ ด้านผลผลิต (Production) และด้านการนำไปใช้ประโยชน์ (Utilization)

ผลผลิตรวมของจังหวัด (Supply) = การนำไปใช้ประโยชน์ (Utilization)

ผลผลิตรวมของจังหวัด

- ปริมาณผลผลิตของจังหวัดในช่วง 12 เดือน หรือ 1 ปี

- ปริมาณนำเข้าจากจังหวัดอื่น/ต่างประเทศในช่วง 12 เดือน หรือ 1 ปี

ผลผลิตรวมของจังหวัด = ปริมาณการผลิต + การนำเข้าสินค้า

การใช้ประโยชน์

- การใช้ภายในจังหวัด เช่น บริโภค เลี้ยงสัตว์ แปรรูป ในช่วง 12 เดือน
- การส่งออกไปยังจังหวัดอื่นและต่างประเทศในช่วง 12 เดือน

การนำไปใช้ประโยชน์ = การใช้ภายในประเทศ + การส่งออกสินค้า

2.2.4 การศึกษาลักษณะของระบบตลาด (Marketing System Approach) เป็นการวิเคราะห์เพื่อดูลักษณะความสัมพันธ์ของการดำเนินธุรกิจต่างๆ ทางการตลาด ระหว่างผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้ประกอบการ และผู้บริโภคของสินค้าหลักและสินค้าทางเลือก จำแนกออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) โครงสร้างการตลาด (Structure)

พิจารณาถึงการวิเคราะห์ส่วนประกอบของการตลาด ประกอบด้วย ผู้ผลิต พ่อค้าคนกลาง พ่อค้าส่ง-ปลีก ผู้ประกอบการ และผู้บริโภค โดยพิจารณาหลายด้าน อาทิ ความแตกต่างของสินค้า สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ผู้นำตลาด จำนวนและขนาดธุรกิจ ลักษณะการแข่งขันของตลาด สภาพวิธีการตลาด มีส่วนแบ่งการตลาดระดับการผูกขาดที่กระทบต่อการเข้าออกของผู้ประกอบการรายใหม่

2) ระบบพฤติกรรมการตลาด (Behavioral System)

พิจารณาบุคคลที่ทำหน้าที่ในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ทางการตลาด โดยพฤติกรรมของบุคคลในระบบตลาดแสดงออกในลักษณะการตัดสินใจด้านต่าง ๆ อาทิ การกำหนดราคา ขนาดของธุรกิจ การกำหนดนโยบายการผลิต และกลยุทธ์การส่งเสริมการขาย จำแนกได้ 4 ประเภท ได้แก่

2.1) ระบบปัจจัยผลผลิต คือ พฤติกรรมการตัดสินใจบนพื้นฐานของปัจจัยที่หายากแต่ให้ได้ผลผลิตที่น่าพอใจ มีการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ มาช่วยลดต้นทุนด้านการตลาด

2.2) ระบบอำนาจ คือ พฤติกรรมขอรับการแข่งขันเพื่อเอาชนะธุรกิจอื่นๆ เพื่อสร้างอำนาจผูกขาดให้ตนเอง

2.3) ระบบข่าวสารธุรกิจ คือ พฤติกรรมที่บุคคลในระบบตลาดมีความรวดเร็วด้านข้อมูลข่าวสารการตลาด นิยมทำการทดสอบประกอบการตัดสินใจ

2.4) ระบบการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน คือ พฤติกรรม ที่บุคคลในระบบตลาดมีการตัดสินใจที่ฉับไว พร้อมปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของการตลาดเพื่อการแข่งขัน

3) ผลการดำเนินงานของตลาด (Performance)

เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงระบบตลาดที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด สามารถศึกษาได้หลายวิธี อาทิ การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมการขาย การวิเคราะห์ด้านตัวสินค้า (การวิเคราะห์ถึงระบบหรือรูปแบบการส่งเสริมการขายว่าตรงกับความต้องการของผู้บริโภคมากน้อยเพียงใด แสดงถึงการประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ) การวิเคราะห์ด้านเทคโนโลยีการผลิตและการตลาด (การวิเคราะห์ถึงความสามารถในการลดต้นทุนการตลาดโดยนำเทคโนโลยีเพื่อการผลิตการตลาดที่มีประสิทธิภาพมาประยุกต์ใช้เพื่อให้บริการการตลาดดีขึ้น แสดงถึงการประสบความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ) การวิเคราะห์ด้านผลกำไรและต้นทุนการตลาดของหน่วยธุรกิจ (การวิเคราะห์ถึงอัตรา

ผลกำไร ความคุ้มค่าในการลงทุนด้านการตลาด ที่ส่งผลต่อการสร้างแรงจูงใจในการขยายธุรกิจซึ่งจะเป็นผลดีต่อระบบตลาด)

2.2.5 แนวคิดด้านการวัดทัศนคติของมนุษย์

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งที่เกี่ยวกับบุคคล สิ่งของ และสภาพการณ์ เมื่อเกิดความรู้สึกนั้นแล้วจะมีการเตรียมพร้อมเพื่อสร้างปฏิกิริยาตอบโต้ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งตามความรู้สึกของตนเอง การศึกษาทัศนคติของบุคคลสามารถทำได้โดยดูจากการแสดงพฤติกรรมของผู้คนโดยใช้วิธีการสังเกต สอบถาม สัมภาษณ์ และทดสอบ นักจิตวิทยามีความเห็นว่าทัศนคติเป็นพื้นฐานอย่างหนึ่งในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่าทัศนคติเป็นพื้นฐานที่แท้จริงในการแสดงพฤติกรรมของแต่ละบุคคล และสามารถจำแนกทัศนคติออกเป็น 2 ประเภท คือ ทัศนคติทางบวก ความรู้สึกที่ดี ที่ชอบ ที่อยากมีความสัมพันธ์กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และทัศนคติทางลบ คือ ความรู้สึกที่ไม่ดี ไม่ชอบ ไม่อยากมีความสัมพันธ์กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดทัศนคติ ได้แก่ ประสบการณ์ต่าง ๆ ในอดีตที่ถูกล่อหลอมมาจากความเชื่อของแต่ละคน และการรับทัศนคติของผู้อื่นมาเป็นของตน

2.2.6 กรอบแนวคิดการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมโดยใช้แผนที่ Agri-Map (Zoning by Agri-Map)

กรอบแนวคิดที่มุ่งเน้นการวางแผนภาคการเกษตรอย่างยั่งยืน โดยกำหนดยุทธศาสตร์ที่สำคัญ คือ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการผลิตสินค้าให้มีความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน ซึ่งเกิดจากการผสมผสานของแนวคิด Zoning และห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ดังนี้

1) แนวคิด Zoning = Area + Commodity + Human Resource

แนวคิด Zoning = Area + Commodity + Human Resource มีสาระสำคัญ คือ การขับเคลื่อนนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ในพื้นที่หนึ่งให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยความพร้อมของปัจจัยหลัก 3 ด้านในการขับเคลื่อน ประกอบด้วย การบริหารจัดการพื้นที่และทรัพยากรที่เหมาะสม ผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการของตลาด รวมทั้งการมีบุคลากรด้านการเกษตรทั้งเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่บริหารจัดการการผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า ข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัจจัยทั้ง 3 ด้านที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ นั้น มีความแตกต่างกัน โดยในบางพื้นที่มีความพร้อมสำหรับการพัฒนา เช่น พื้นที่ที่มีความเหมาะสมและโครงสร้างพื้นฐานเอื้ออำนวยสินค้าหลักในพื้นที่มีราคาดี มีตลาดรองรับ มีบุคลากรทั้ง Smart Farmer และ Smart Officer ที่มีความพร้อมในการบริหารจัดการการผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่าของสินค้าเกษตรต่างๆ ในพื้นที่นั้น เป็นต้น แต่ในบางพื้นที่อยู่ในเขตยังขาดความพร้อมในบางเรื่อง หรือมีปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไขก่อน การพัฒนาในแต่ละพื้นที่จึงไม่สามารถใช้รูปแบบ วิธีการเหมือนกันได้ หน่วยงานในพื้นที่และคณะกรรมการระดับจังหวัดจะต้องกำหนดมาตรการ โครงการและกิจกรรมในการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่และสินค้าโดยคำนึงถึงข้อมูลข้อเท็จจริงจากปัจจัยทั้ง 3 ด้านที่ดำเนินการสำรวจ รวบรวม ตรวจสอบข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาแล้วเป็นสำคัญ

สำหรับชนิดของข้อมูลที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในปัจจัยหลักทั้ง 3 ด้าน ได้ประมวลไว้เป็นตัวอย่าง ซึ่งหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและจังหวัดจำเป็นต้องทราบเพื่อนำมาพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาหรือตัดสินใจในการแนะนำและส่งเสริมแก่เกษตรกรอย่างเหมาะสม พิจารณาได้จากภาพที่ 2.1

Zoning	Area	Commodity	Human resource
	<ul style="list-style-type: none"> พื้นที่เพาะปลูกที่เหมาะสม พื้นที่ชลประทาน การคมนาคมและโลจิสติกส์ ที่ตั้งของโรงงานแปรรูป/ตลาด ปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร ความเหมาะสมในการเกษตรกรรม ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> อุปสงค์และอุปทาน ราคา ต้นทุน/ผลตอบแทน ความต้องการของ แหล่งแปรรูป/ตลาด ระยะเวลาการออกผลผลิต/ปฏิทินการเพาะปลูก พื้นที่ปลูก&ผลผลิตต่อไร่ ฤดูกาลและดินฟ้าอากาศ เทคโนโลยีในการผลิต โลจิสติกส์และระบบห่วงโซ่อุปทานภาคการเกษตร ภาวะเศรษฐกิจ จำนวนประชากร&รสนิยม ปริมาณและราคาสินค้าชนิดอื่นๆที่ทดแทนกันได้ แนวโน้มปริมาณความต้องการสินค้าในตลาดต่างประเทศ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> จำนวนเกษตรกร กลุ่มเป้าหมาย (Developing/Existing) ความพร้อม/ศักยภาพ/ความสนใจ ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะการประกอบอาชีพ Smart Officer/Smart Officer ต้นแบบ เครื่องมือ&อุปกรณ์ทั่วไปสำหรับ Smart Officer ระบบและอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับ Smart Office การทำงานร่วมกับองค์กรเครือข่ายของ Smart Office ฯลฯ

ภาพที่ 2.1 ข้อมูลและปัจจัยที่ควรพิจารณาในกรอบแนวคิด

$$\text{Zoning} = \text{Area} + \text{Commodity} + \text{Human Resource}$$

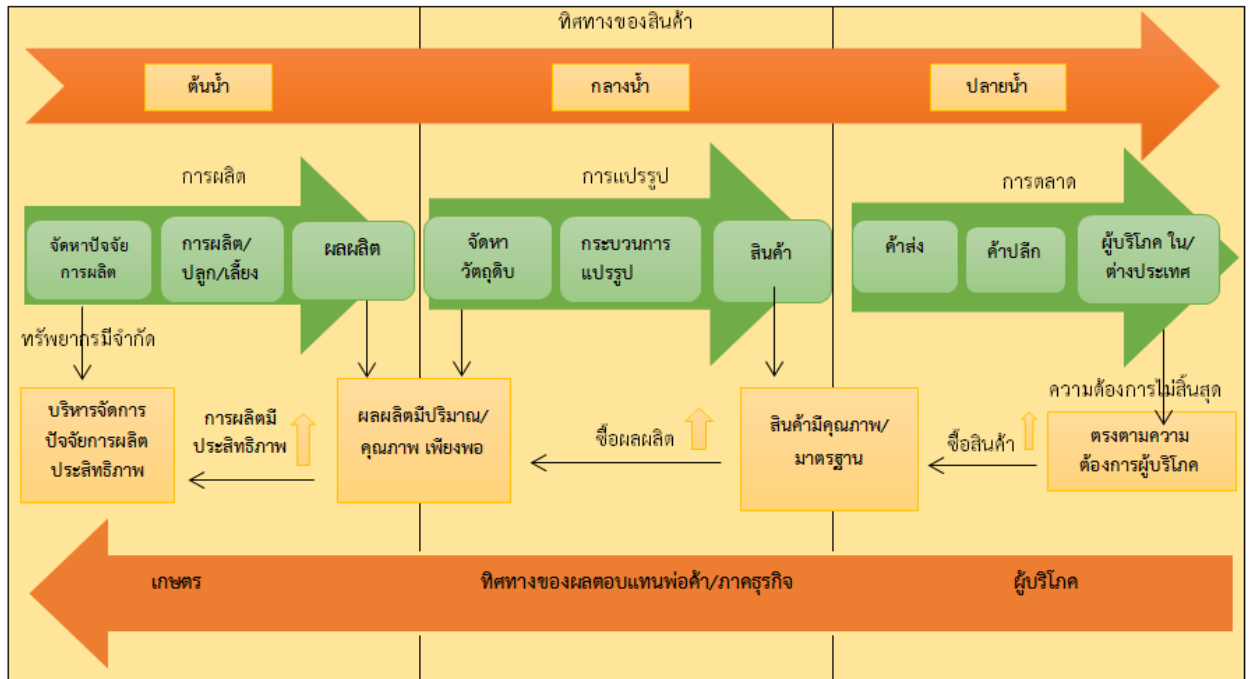
การให้ได้มาของข้อมูลที่สำคัญดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ขอความร่วมมือให้หน่วยงานในและนอกสังกัดกระทรวง โดยเฉพาะหน่วยงานในระดับจังหวัดดำเนินการสำรวจ รวบรวม ตรวจสอบข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจากในพื้นที่มาเป็นระยะ ซึ่งการบริหารจัดการข้อมูลดังกล่าวมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนนโยบาย Zoning เป็นอย่างมาก ซึ่งข้อมูลต่างๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยในการพิจารณากำหนดมาตรการ โครงการ กิจกรรม เพื่อพัฒนาการเกษตรให้ตรงตามศักยภาพและเหมาะสมกับพื้นที่ ให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาตามกรอบแนวคิด $\text{Zoning} = \text{Area} + \text{Commodity} + \text{Human Resource}$ ซึ่งต้องมีการบูรณาการนโยบายต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยเฉพาะการพิจารณาความเชื่อมโยงของกรณี queพบจากข้อมูล/ข้อเท็จจริงพื้นที่และข้อมูลจากส่วนกลาง ทั้งด้านพื้นที่และทรัพยากร (Area & Resource) ด้านสินค้า (Commodity) และด้านทรัพยากรบุคลากร (Human Resource: Smart Farmer & Smart Officer) โดยจับคู่กรณีต่างๆ แล้วกำหนด โครงการ/กิจกรรม แนวทางการตอบสนองต่อกรณี รวมทั้งช่วงเวลาในการดำเนินการที่เหมาะสม

ตัวอย่างการขับเคลื่อนนโยบายตามกรอบแนวคิด $\text{Zoning} = \text{Area} + \text{Commodity} + \text{Human Resource}$ (ภาพที่ 2.1) กล่าวคือ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด ต้องอาศัยปัจจัยหลักทั้ง 3 ด้าน ทั้งด้านพื้นที่และทรัพยากร (Area & Resource) ด้านสินค้า (Commodity) และด้านคน (Human Resource: Smart Farmer & Smart Officer) ร่วมกันขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวให้ประสบความสำเร็จ โดยดำเนินการขับเคลื่อนบูรณาการนโยบายต่าง ๆ ประกอบด้วย โครงการ One ID Card for Smart Farmer เพื่อตรวจสอบสิทธิของ

เกษตรกรและบริการ E-Services ด้านต่างๆ ของกระทรวง การสำรวจ คัดกรองเกษตรกรและแบ่งเกษตรกร ออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย Smart Farmer ต้นแบบ Existing Smart Farmer และ Developing Smart Farmer ว่าในพื้นที่มีแต่ละกลุ่มเท่าไร และนโยบาย Zoning เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพิจารณา ความเหมาะสมของการผลิตสินค้าเกษตรชนิดต่างๆ ในพื้นที่ รวมทั้งนโยบาย Commodity เพื่อเป็น ข้อพิจารณาในการกำหนดปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรชนิดต่างๆ ในพื้นที่เช่นกัน หลังจากนั้นนำข้อมูลทั้งหมด นำเสนอในรูปแบบแผนที่เจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่ไปดำเนินการและเมื่อนำข้อมูล เกษตรกรแต่ละรายลงแผนที่ก็ทราบได้ว่าเกษตรกรแต่ละรายลงแผนที่ก็ทราบได้ว่าเกษตรกรที่ยังเป็น Developing Smart Farmer เนื่องจากสาเหตุใด เช่น ปลูกพืชในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม มีกระบวนการผลิตที่ไม่ดี ทำให้สามารถกำหนดโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมเกษตรกรรายนั้นๆ ได้ตรงตามความต้องการ รวมทั้งการดำเนินงานและการติดต่อประสานงานของ Smart Officer ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในพื้นที่และ องค์กรความรู้ทางการเกษตรสาขาต่างๆ ของกรมเป็นผู้ให้คำแนะนำ และประสานงานกับทุกภาคส่วนที่ เกี่ยวข้องภายในพื้นที่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการ ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษากับเกษตรกรในพื้นที่ รวมทั้งการเรียนรู้และถ่ายทอดบทเรียนซึ่งกันและกันระหว่าง Smart Farmer ต้นแบบกับเกษตรกรรายอื่นๆ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเกษตรกรพื้นที่ และสินค้าได้อย่าง เหมาะสม และสามารถบริหารจัดการการผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่คุณค่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ การตลาดเป็นตัวชี้้นำในการส่งเสริมการผลิต ซึ่งตั้งเป้าหมายว่าผลิออกมาแล้วต้องขายได้ในราคาที่เหมาะสม อยู่ได้

2) แนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) การผลิตสินค้าเกษตร

ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) การผลิตสินค้าเกษตร เป็นอีกหลักการหนึ่งที่ทุกภาคส่วน ทั้ง หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และเกษตรกรในพื้นที่ควรทำความเข้าใจให้ตรงกัน เนื่องจากภายใต้ห่วงโซ่คุณค่าการ ผลิตสินค้าเกษตร มีกระบวนการและขั้นตอนรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่เป็นจำนวนมาก และการพัฒนาการผลิต สินค้าเกษตรให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อทรัพยากรให้มากที่สุดต้องมีการดำเนินการ อย่างสอดคล้องกัน ตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ พิจารณาได้จากภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) การผลิตสินค้าเกษตร

จากภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) การผลิตสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมอาหาร และพลังงาน โดยทั่วไปทิศทางของสินค้าเกษตรจะเคลื่อนจากต้นน้ำสู่ปลายน้ำ โดย **ต้นน้ำ** เป็นด้านการผลิตจากการจัดหาปัจจัยการผลิตเพื่อทำการผลิต การปลูกเลี้ยงจนได้ผลผลิตออกมาส่งต่อไปที่ **กลางน้ำ** เป็นส่วนของการแปรรูปซึ่งต้องจัดหาวัตถุดิบ ตามความต้องการป้อนสู่กระบวนการแปรรูปให้เป็นสินค้าแต่ละชนิดเพื่อเข้าสู่กลไก **ปลายน้ำ** ซึ่งเป็นกระบวนการด้านการตลาดสู่ผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ

สำหรับทิศทางของผลตอบแทนเป็นในทิศทางตรงข้าม กล่าวคือ ผู้บริโภคเป็นต้นทางของผลตอบแทนให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่คุณค่าการผลิตสินค้าเกษตรชนิดนั้นๆ โดยจ่ายผลตอบแทนให้กับพ่อค้า/นักธุรกิจที่เป็นผู้นำเสนอสินค้าและบริการที่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค โดยพ่อค้า/นักธุรกิจจะเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพ/มาตรฐานจากแหล่งแปรรูปซึ่งอยู่กลางน้ำ ตามปริมาณที่ผู้บริโภคต้องการซึ่งเป็นไปตามกลไกตลาด ซึ่งหากมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นแหล่งแปรรูปก็จะซื้อผลผลิตทางการเกษตรซึ่งเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปมากขึ้นส่งผลให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตทางการเกษตรได้เพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการให้ห่วงโซ่คุณค่าการผลิตสินค้าเกษตรแต่ละชนิดให้มีประสิทธิภาพ คือ การสร้างสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานของสินค้าเกษตรแต่ละชนิดในตลาดตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ในสภาพปัจจุบันประเทศไทยยังประสบปัญหาการผลิตที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในสินค้าเกษตรหลายๆ ชนิด ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่สร้างความสูญเสียโอกาสในการพัฒนาต่างๆ ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมตามมาในหลายกรณี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรส่วนต้นน้ำเป็นหลักและสนับสนุนการขับเคลื่อนส่วนกลางน้ำและปลายน้ำให้กับหน่วยงานต่างๆ ต้องทำความเข้าใจโจทย์สำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการทั้งในส่วนต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยในเบื้องต้นสามารถสรุปได้จากภาพที่ 2.3

โจทย์สำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์		
<ul style="list-style-type: none"> ■ มีข้อมูลเชิงพื้นที่ ทั้งปัจจัยการผลิต เกษตรกรที่ชัดเจน เพียงพอหรือไม่ ■ มีข้อมูลการผลิตและผลผลิตทั้งปริมาณ และคุณภาพสินค้าการเกษตรที่ชัดเจนเพียงพอหรือไม่ ■ มีช่องทางและข้อมูลข่าวสาร องค์กรความรู้เพื่อสนับสนุนการผลิตที่มีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ ■ มีแนวทางการบริหารจัดการและส่งเสริมการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดอย่างไร ■ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ รู้ข้อมูลความต้องการผลผลิตเกษตรแต่ละชนิดที่ใช้เป็นวัตถุดิบของหน่วยธุรกิจ/โรงงานแปรรูปทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพหรือไม่ ■ ศักยภาพของสหกรณ์/วิสาหกิจ/กลุ่มเกษตรกรในการแปรรูปสินค้าและการสร้างมูลค่าเพิ่มเป็นอย่างไร ■ มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษาในด้านข้อมูล/เทคโนโลยี/แนวโน้มความต้องการผลผลิตทางการเกษตรเพื่อแปรรูปที่เพียงพอหรือไม่ ■ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ มีช่องทางหรือวิธีการที่จะรู้ข้อมูลปริมาณ และคุณภาพสินค้า ข้อมูลแนวโน้มความต้องการสินค้าที่มีอยู่ในตลาดหรือไม่ อย่างไร ■ มีช่องทางหรือวิธีการที่จะรู้ข้อมูลความต้องการสินค้าที่ผลิตจากผลผลิตทางการเกษตรทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพหรือไม่ อย่างไร ■ มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษาในด้านข้อมูล/ความต้องการผู้โภค/ตลาดทั้งในและต่างประเทศ ที่เพียงพอหรือไม่ ■ ฯลฯ

ภาพที่ 2.3 โจทย์สำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการห่วงโซ่คุณค่าการผลิตสินค้าเกษตร

สำหรับการจัดการโซ่อุปทานเป็นกระบวนการในการบูรณาการเกี่ยวกับการจัดการความสัมพันธ์ (Relationship) ระหว่างคู่ค้า (Supplier) และลูกค้า ตั้งแต่ต้นน้ำ ซึ่งเป็น แหล่งกำเนิดวัตถุดิบ (Origin Upstream) จนสินค้านั้นได้มีการเคลื่อนย้ายจัดเก็บและส่งออกในแต่ละช่วงของโซ่อุปทานจนสินค้าได้ส่งมอบไปถึงผู้รับคนสุดท้าย (Customer Down Stream) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งในเชิงต้นทุนและระยะเวลาในการส่งมอบ (ธนิต โสรรัตน์, 2550)

องค์ประกอบของความหมายของการจัดการโซ่อุปทาน ได้แก่ 1) การจัดการความสัมพันธ์ (Relationship Management) เป็นการจัดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบริษัท (Firm) กับคู่ค้าที่เป็น Source of supplier และลูกค้าที่เป็น End Customer โดยประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการโซ่อุปทานอยู่ที่การจัดการสมดุลในการพึ่งพาระหว่างหน่วยงานธุรกิจโซ่อุปทานในส่วนที่เกี่ยวข้องอุปสงค์และอุปทาน การจัดการความสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพจะต้องพัฒนาไป สู่วัฒนธรรมขององค์กรที่บ่งชี้มากกว่าการสร้างความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นบุคคลที่เป็น Personal Relationship การจัดการความสัมพันธ์ไม่ใช่แค่เป็น "Good Customer" แต่ต้องพัฒนาไปสู่ระดับที่เป็น "Good Partnership" ที่มีความยุติธรรมทางธุรกิจต่อกันรวมถึงการไว้วางใจและเชื่อถือต่อกัน 2) การจัดการความร่วมมือ (Chain Collaborate Management) ระหว่างองค์กรหรือระหว่างหน่วยงานต่างบริษัท (Firm) เพื่อให้เกิดการประสานภารกิจ (Co-Ordination) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารในโซ่อุปทานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกิจกรรมการจัดการโลจิสติกส์ ซึ่งประสบความสำเร็จเกิดจากการขาดประสิทธิภาพของการประสานประโยชน์และความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม ทางโลจิสติกส์ร่วมกันในการกระจายสินค้า และส่งมอบสินค้า ระหว่างองค์กรต่างๆ ภายในโซ่อุปทานในลักษณะที่เป็นบูรณาการทางธุรกิจ

(Business Integration) ซึ่งผลกระทบจากการขาดประสิทธิภาพหน่วยงานใดหรือองค์กรใดในโซ่อุปทานจะส่งผลกระทบต่อต้นทุนรวมและส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของทุกธุรกิจโซ่อุปทาน 3) การจัดการความน่าเชื่อถือ (Reliability Value Management) การเพิ่มระดับของความเชื่อถือ เชื่อมั่น ที่มีต่อการส่งมอบสินค้าที่ตรงต่อเวลา ไปสู่ความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือที่จะเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการความไหลลื่นของสินค้าในโซ่อุปทาน ภายใต้เงื่อนไขของข้อจำกัดของสถานที่ต่อเงื่อนไขของเวลา (Place and Time Utility) จำเป็นที่ต่างฝ่ายต้องมีการปฏิบัติกรอย่างเป็น Best Practice จนนำไปสู่การเชื่อมั่นที่เป็น Reliability Value ซึ่งเป็นปัจจัยในการลดต้นทุน สินค้าคงคลังส่วนเกิน หรือเรียกว่า Buffer Inventory 4) การรวมพลังทางธุรกิจ (Business Synergy) ความร่วมมือทางธุรกิจในกลุ่มของ Supplier ในโซ่อุปทาน ทั้งที่มาจากกลุ่มอุตสาหกรรมสนับสนุนที่เป็น Support Industries เช่น ผู้ผลิตกล่อง ผู้ผลิตสติก ผู้ผลิตวัตถุดิบ วัสดุ – อุปกรณ์ที่ใช้การผลิต บรรจุ ผสม และประกอบรวมตลอดไปจนถึงธุรกิจ ให้บริการโลจิสติกส์ โดยบริษัทจะต้องมียุทธศาสตร์ในการจัดการความสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ของคู่ค้า (Suppliers Relationship Management: SRM) กับความสัมพันธ์ ของคู่ค้าที่เป็นลูกค้า (Customer Relationship Management : CRM) ทั้งระบบการสื่อสารการประสานผลประโยชน์ที่เป็น Win - Win Advantage และการใช้ยุทธศาสตร์ร่วมกัน ภายใต้ลูกค้าคนสุดท้ายเดียวกัน

ห่วงโซ่อุปทานมีความแตกต่างของโลจิสติกส์ คือ โลจิสติกส์เป็นกระบวนการที่เน้นกิจกรรมเกี่ยวกับการเคลื่อนย้าย การจัดเก็บ การกระจายสินค้าและบริการ การวางแผนการผลิตและการส่งมอบสินค้าจากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค ในขณะที่โซ่อุปทานเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปฏิสัมพันธ์ของกระบวนการต่างๆ ของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในองค์กรและระหว่างองค์กรต่างๆ ให้มีความสอดคล้องสอดประสานในการทำงานร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต่อการส่งมอบสินค้าภายใต้ต้นทุนที่สามารถแข่งขันได้ โดยความแตกต่างที่ชัดเจนนั้นเห็นได้จาก โลจิสติกส์เน้นพันธกิจเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายสินค้าและบริการ รวมทั้งข้อมูลข่าวสาร ส่วนโซ่อุปทานเน้น บทบาทเกี่ยวกับความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างองค์กรเพื่อให้โซ่อุปทานมีความบูรณาการโดยกิจกรรมของโลจิสติกส์ ดำเนินอยู่ภายในโซ่อุปทาน ดังนั้นโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน จึงเป็นกิจกรรมที่ตีลักษณะเป็นบูรณาการยากที่จะแยกแยะได้

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของจังหวัด

3.1 จังหวัดนครสวรรค์

3.1.1 ด้านกายภาพ

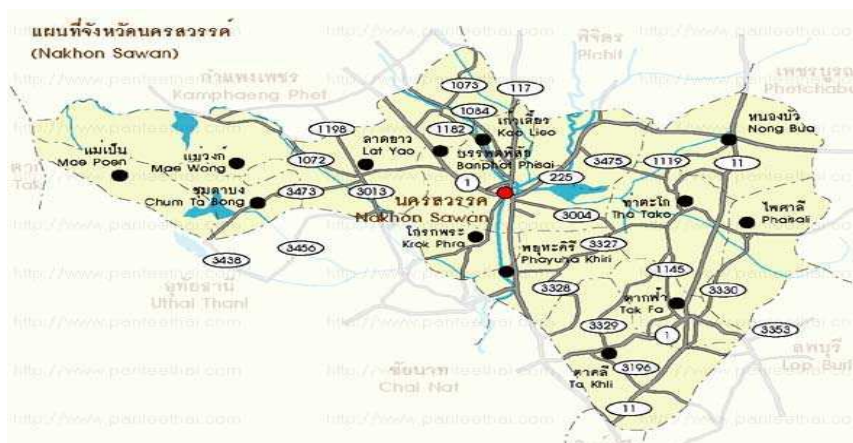
1) **ขนาดและที่ตั้ง** ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศ ตั้งอยู่ละติจูดที่ 15.5-16.7 องศาเหนือ และลองจิจูดที่ 99.7-100.4 องศาตะวันออก พื้นที่อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 30 เมตร พื้นที่ของจังหวัด 9,597.677 ตารางกิโลเมตร หรือ 5,998,548 ไร่ มากเป็นอันดับ 9 ของภาคเหนือ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอบางศิลาทอง ชาญวรลักษบุรี และบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร อำเภอบึงนาราง โพทะเล บางมูลนาก และดงเจริญ จังหวัดพิจิตร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอนนแดน บึงสามพัน และวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอโคกเจริญ และหนองม่วง จังหวัดลพบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี อำเภอสรรพยา มโนรมย์ และเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอเมืองอุทัยธานี ท้าพทัน สว่างอารมณ์ ลานสัก และบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

ภาพที่ 3.1 แผนที่จังหวัดนครสวรรค์

ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

2) **ลักษณะภูมิประเทศ** ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเกษตร เป็นที่ราบ 3 ใน 4 ของพื้นที่จังหวัด มีแม่น้ำ 4 สาย แม่น้ำปิง วัง ยม น่าน มารวมเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา ทิศตะวันตกของจังหวัด มีภูเขาสลับซับซ้อนและเป็นป่าทึบ เขตอำเภอลาดยาว แม่वंก แม่เป็น และชุมตาบง ส่วนด้านตะวันออกของจังหวัด อำเภอนองบัว และไพศาลี เป็นพื้นที่ราบลาดเทติดต่อกับเทือกเขาเพชรบูรณ์

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด เป็นที่ราบค่อนข้างเรียบแคบบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำ โดยเฉพาะตอนกลางของจังหวัด อำเภอเมือง บรรพตพิสัย ชุมแสง ท่าตะโก โกรกพระ แก้วแก้ว และพยุหะคีรี สภาพพื้นที่

ทางทิศตะวันตก (เขตอำเภอลาดยาว แม่वंก แม่เปิน และชุมตาบง) และทิศตะวันออก (เขตอำเภอหนองบัว ไผศาลี ตากฟ้า และตาคลี) มีลักษณะเป็นแบบลอนลูกคลื่น ยกตัวขึ้นจากตอนกลางของจังหวัด สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 20-100 เมตร

3) ลักษณะภูมิอากาศ มีลักษณะร้อนชื้น มีช่วงฤดูฝนและฤดูแล้งที่ชัดเจน ฤดูฝนได้อธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้อยู่ในช่วงพฤษภาคม-ตุลาคม และมีฝนตกชุกช่วงกันยายน-ตุลาคม ส่วนฤดูหนาวได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ช่วงตุลาคม-กุมภาพันธ์ และอากาศหนาวเย็นช่วงธันวาคม-มกราคม สภาพภูมิอากาศ สัมพันธ์กับปริมาณน้ำฝนในแต่ละปี เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่มีลักษณะคล้ายท้องกระทะหรือผืนลือ

4) การคมนาคม และการขนส่ง เส้นทางคมนาคมติดต่อทางถนนระหว่างจังหวัดต่าง ๆ มีเส้นทางรถไฟ ผ่าน 15 สถานี ในอำเภอตาคลี เมืองนครสวรรค์ และชุมแสง ทางอากาศไม่มีสนามบินพาณิชย์ มีสนามบินของกองบิน 4 อำเภอตาคลี และสนามบินเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

5) ทรัพยากรธรรมชาติ

1. ทรัพยากรดิน พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนครสวรรค์ เป็นแอ่งตรงกลาง ยกตัวสูงขึ้นไปทางทิศตะวันตกและทิศตะวันออก ดินที่เกิดขึ้นจากวัสดุต้นกำเนิดในลักษณะหรือสภาพพื้นที่ประเภทต่างๆ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 8 ประเภท คือ ที่ราบน้ำท่วมถึง (Flood Plain) เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ทางตอนกลางของจังหวัด ความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลาง ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการทำนาและปลูกไม้ผลต่าง ๆ ในบริเวณสันริมน้ำ ลานตะพักลำน้ำกลางเก่ากลางใหม่ (Semi Recent Terrace) เป็นพื้นที่ตอนเหนือของบรรพตพิสัย และท่าตะโก ทางทิศตะวันออกของหนองบัว และบริเวณตอนกลางของลาดยาว พื้นที่บริเวณนี้ใช้ประโยชน์ในการทำนาในที่ลุ่มและปลูกพืชไร่บนที่ดอน ลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ (Low Terrace) ปัจจุบันใช้ประโยชน์ในการทำนา ซึ่งบางบริเวณเปลี่ยนสภาพมาจากป่าแดง และบางส่วนที่ยังคงเป็นสภาพป่าแดงที่เสื่อมโทรมอยู่ พบในเขตหนองบัว และไพศาลี ลานตะพักน้ำระดับสูง (High Terrace) ส่วนใหญ่อยู่ในเขตหนองบัวและไพศาลี การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปัจจุบันใช้ปลูกพืชไร่เป็นป่าเสื่อมโทรมและที่รกร้างว่างเปล่า เนินตะกอนรูปพัดติดต่อกัน (Coalescing Fans) เป็นพื้นที่ตะวันตกของลาดยาว มีเทือกเขาสูง ลำห้วย เป็นดินร่วนเหนียวปนทรายปนกรวด ระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ใช้ปลูกพืชไร่ และเป็นพื้นที่ป่า ลานตะพักปูนมาร์ล (Mid Terrace) อยู่ทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดเขตตาคลี และตากฟ้า เป็นดินเหนียว ดินร่วนเหนียว ดินร่วน ดินเหนียวปนกรวด ระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์สูง ใช้ปลูกพืชไร่ พื้นที่ผิวที่เหลื่อค่างจากการกัดกร่อน (Dissected Erosion Surface) ลักษณะเนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินร่วนเหนียว ดินร่วน ดินเหนียวปนกรวดดิน ระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง ใช้ปลูกพืชไร่ ดินภูเขา (Mountain) ลาดชันมากกว่า 35% ทางตะวันตกของจังหวัดติดกับอุทัยธานีและตาก เนื้อดินเป็นดินร่วน และดินเหนียว ระบายน้ำได้ดี บางส่วนยังเป็นป่าไม้ บางส่วนถูกบุกรุกทำลายใช้เพาะปลูกพืชไร่

2. ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดนครสวรรค์ ปี พ.ศ. 2561 มีพื้นที่ป่าไม้จากการแปลตีความจากภาพถ่ายจากดาวเทียม Landsat-5 เป็นเนื้อที่ 579,011.37 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.73 ของพื้นที่จังหวัด ซึ่งได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 จำนวน 6 ป่า เนื้อที่รวม 1,319,293.25 ไร่

6) ข้อมูลด้านการเกษตร

- 1. คริวเรือนเกษตรกร** ประชาชนมีอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก อัตราเฉลี่ยร้อยละ 28.74 ของจำนวนคริวเรือนทั้งหมดของจังหวัด
- 2. การใช้ที่ดิน** จังหวัดนครสวรรค์ การใช้พื้นที่ทำการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นที่นา รองลงมาเป็นพืชไร่ และพืชยืนต้น/ไม้ผล โดยมีลักษณะการถือครองเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรเป็นเนื้อที่ของตนเอง 2,108,526 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 53.64 และเป็นเนื้อที่ของผู้อื่น 1,822,342 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 46.36
- 3. แหล่งน้ำชลประทาน** มีพื้นที่ชลประทานครอบคลุมพื้นที่ 1,133,240 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.98 ของจังหวัด เป็นโครงการขนาดใหญ่ 3 โครงการ โครงการชลประทานขนาดกลาง 17 โครงการ อยู่ระหว่างก่อสร้างระบบส่งน้ำ 2 โครงการ คาดว่าจะเพิ่มพื้นที่ชลประทานอีก 80,000 ไร่ โครงการขนาดเล็ก 188 โครงการ
- 4. สินค้าเกษตรที่สำคัญ** ได้แก่ ข้าวนาปี อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลังโรงงาน

ข้าวนาปี มีพื้นที่ปลูกข้าวทุกอำเภอ ลำดับต้นๆ ได้แก่ บรรพตพิสัย ท่าตะโก หนองบัว ลาดยาว และชุมแสง มีข้าวพันธุ์ที่ทางราชการส่งเสริม อาทิ พันธุ์ชัยนาท 1 กข.31 กข.41 และข้าวดอกมะลิ 105 เป็นหลัก ผลผลิตเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อม เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม และศัตรูพืช

อ้อยโรงงาน ส่วนใหญ่ปลูกพื้นที่ตากลิ ตากฟ้า พยุหะคีรี และแม่เปิน มีพื้นที่ปลูกลำดับต้นๆ ของประเทศ มีโรงงานแปรรูป/โรงงานน้ำตาลที่ใหญ่ที่สุดระดับประเทศ และมีการบูรณาการภาครัฐราชการและเอกชน เรื่องใช้พันธุ์ดี พันธุ์ขอนแก่น 3 ซึ่งเป็นพันธุ์ของทางราชการพันธุ์ และแอลเค 92-11 เป็นพันธุ์ส่งเสริมของสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และเปอร์เซ็นต์ความหวานอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ นิยมปลูกพันธุ์ลูกผสมเอกชน 888 999 339 และ 7979 ซึ่งไม่สามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เองได้ ส่วนใหญ่ปลูกช่วงเมษายน-พฤษภาคม ในพื้นที่ตากฟ้า พยุหะคีรี ลาดยาว แม่वंก และแม่เปิน

มันสำปะหลังโรงงาน มีพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังเป็นอันดับ 2 ของภาคเหนือ รองจากกำแพงเพชร นิยมพันธุ์ระยอง 11 ระยอง 5 ระยอง 7 ห้วยบง 60 ห้วยบง 80 และเกษตรศาสตร์ 50 ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ทางราชการส่งเสริมและเหมาะสมที่ใช้ปลูกในพื้นที่นครสวรรค์ ผลผลิตเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่แม่वंก ไพศาลี ลาดยาว หนองบัว ชุมตาบง และแม่เปิน

ตารางที่ 3.1 สินค้าเกษตรที่สำคัญจังหวัดนครสวรรค์

ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กก.)
ข้าวนาปี	2,379,164	1,374,870	578
อ้อยโรงงาน	797,747	7,977,470	10,000
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	284,995	198,688	967
มันสำปะหลังโรงงาน	392,283	1,212,547	3,091

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

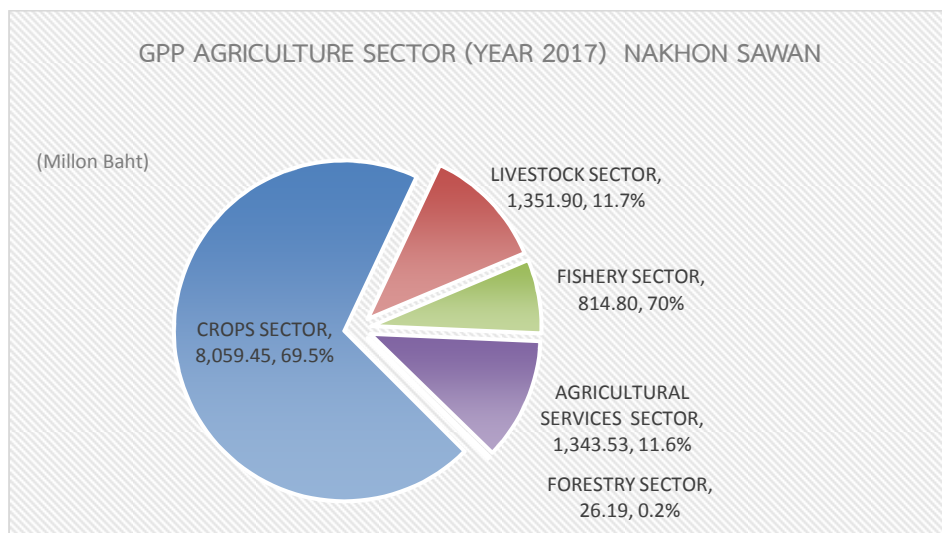
3.1.2 ด้านเศรษฐกิจ

1) **โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัด** จากข้อมูลผลิตภัณฑ์จังหวัด ณ ราคาประจำปี (Gross Provincial Product at Current Market Prices) ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นครสวรรค์ ปี 2561 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 116,147 ล้านบาท เศรษฐกิจหลักของจังหวัดมาจากนอกภาคการเกษตร โดยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมนอกภาคการเกษตร 79,764 ล้านบาท (ร้อยละ 68.7) และภาคการเกษตร 36,382 ล้านบาท (ร้อยละ 31.3) โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัด 5 อันดับแรก ได้แก่ สาขาเกษตรกรรม ป่าไม้ และประมง มีมูลค่า 36,382 ล้านบาท (ร้อยละ 31.3) รองลงมาคือ สาขาการผลิตอุตสาหกรรม 19,961 ล้านบาท (ร้อยละ 17.2) สาขาการขนส่ง ขยายปลีกฯ 17,326 ล้านบาท (ร้อยละ 14.9) สาขาการศึกษา 8,500 ล้านบาท (ร้อยละ 7.3) และสาขากิจการทางการเงินและประกันภัย 7,474 ล้านบาท (ร้อยละ 6.4) ตามลำดับ

2) **โครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรของจังหวัด** พิจารณาจากมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด จากภาคเกษตร 5 สาขา ประกอบด้วย สาขาพืช สาขาปศุสัตว์ สาขาประมง สาขาป่าไม้ และสาขาบริการทางการเกษตร จากข้อมูลการประมาณการเบื้องต้นของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12

นครสวรรค์ ปี 2560 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร 11,596 ล้านบาท โครงสร้างการผลิตหลักมาจากสาขาพืช มีมูลค่า 8,059 ล้านบาท (ร้อยละ 69.5) รองลงมาคือ สาขาปศุสัตว์ 1,352 ล้านบาท (ร้อยละ 11.7) สาขาบริการทางการเกษตร 1,344 ล้านบาท (ร้อยละ 11.6) สาขาประมง 815 ล้านบาท (ร้อยละ 7.0) และสาขาป่าไม้ 26 ล้านบาท (ร้อยละ 0.2) ตามลำดับ

ภาพที่ 3.2 โครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดนครสวรรค์

ที่มา : ประมาณการเบื้องต้นของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12

3) **ตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์** มี 3 สินค้าได้แก่ ข้าว มีผู้ประกอบการโรงสีจำนวน 69 แห่ง กระจายในพื้นที่ลาดยาว บรรพตพิสัย ไผ่ศาลี ชุมแสง พยุหะคีรี เมือง โกรกพระ หนองบัวตาคลี ท่าตะโก และตากฟ้า กำลังการผลิตรวม 18,391 ตันต่อวัน ทำข้าว 24 แห่ง ขยายส่ง 5 แห่ง และส่งออกต่างประเทศ 6 แห่ง มันสำปะหลังโรงงาน มีผู้ประกอบการลานมันจำนวน 15 แห่ง ในพื้นที่ไพศาลี ลาดยาว

แม่เปิน และแม่वंก และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีผู้ประกอบการพ่อค้าท้องถิ่นจำนวน 24 แห่ง ในพื้นที่ลาดยาว พยุหะคีรี ตากลิ โปศาลี และชุมแสง ส่วนผู้ประกอบการส่งออกมีเพียง 1 แห่งในพื้นที่เก้าเหลียว

ตารางที่ 3.2 ตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดนครสวรรค์

สินค้า	ประเภทผู้ประกอบการ	จำนวน	กำลังการผลิต (ตัน/24.ชม)	ความจุสถานที่เก็บ ข้าว (ตัน)
		ผู้ประกอบการ		
ข้าว ¹	โรงสี	69	18,391	678,900
	ท่าข้าว	24	-	-
	ขายส่ง	5	-	-
	จำหน่ายต่างประเทศ	6	-	-
มันสำปะหลังโรงงาน ²	ลานมัน	15	-	-
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ⁵	โรงงานอาหารสัตว์	-	-	-
	ผู้ค้าท้องถิ่น	24	-	-
	ผู้ส่งออก	1	-	-

หมายเหตุ : แหล่งข้อมูล¹ กรมการค้าภายใน² สมาคมแป้ง⁵ โรงงานอาหารสัตว์

3.1.3 ด้านสังคม การผลิตสินค้าเกษตรตามวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชน ที่เป็นเอกลักษณ์ และมีสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications หรือ GI) เป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง ชุมชนได้อาศัยลักษณะเฉพาะที่มีอยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ หรือวัตถุดิบเฉพาะในพื้นที่ มาใช้ในการผลิตสินค้าในท้องถิ่นของตนขึ้นมา ที่มีคุณลักษณะพิเศษที่มาจากพื้นที่ สินค้าเด่น/สินค้า GI ได้แก่

- 1) เครื่องปั้นดินเผาบ้านมอญ ทะเบียนเลขที่ สข 61100114 ที่ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) แล้ว
- 2) น้ำตาลสดเกยไชย อยู่ในขั้นตอนจัดทำคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)
- 3) ข้าวหอมใบเตยนครสวรรค์ อยู่ในขั้นตอนจัดทำคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

3.1.4 ด้านสิ่งแวดล้อม การผลิตสินค้าเกษตร ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ และเกษตรปลอดภัยของจังหวัดรายละเอียดดังนี้

- 1) พื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์ รวม 1,248.25 ไร่ เกษตรกร 60 ราย ได้รับการรับรองแล้ว 55 ราย 1,143.25 ไร่

ชนิดสินค้า			จำนวนราย/แปลง	จำนวนไร่
1) ข้าว	1.1 รายเดี่ยว	- รับรองแล้ว	11	236.50
		- ระยะปรับเปลี่ยน	4	210
	1.2 รายกลุ่ม	- เตรียมความพร้อม	5/5	105
		- T1 (ปรับเปลี่ยน)	13/13	221
		- T2 (ปรับเปลี่ยน)	27/27	475.75
2) พืช (แปลง) ปรับเปลี่ยน	ปรับเปลี่ยน	2 แปลง	2.5	
	รับรองแล้ว	30 แปลง	200.655	

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

2) การรับรอง GAP ด้านพืช และด้านข้าว เกษตรกรรวม 438 ราย 408 แปลง พื้นที่ 5,992.981 ไร่
ด้านประมง เกษตรกร 24 ราย พื้นที่ 834.922 ไร่ และด้านปศุสัตว์ จำนวน 273 ฟาร์ม

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง	จำนวนไร่
1) พืช (แปลง) ปรับเปลี่ยน	83/56	304.38
รับรองแล้ว	18/13	76.551
2) ข้าว (GAP Grain)	115/122	1,791
ข้าว (GAP Seed)	191/182	2,767.70
ข้าว (GAP กข43)	31/35	1,053.35
3) ประมง	24	834.922
4) ปศุสัตว์	273	

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

3.1.5 แผนพัฒนาการเกษตรระดับพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
นครสวรรค์ ปี พ.ศ. 2562

เป้าหมายการพัฒนา “นครสวรรค์คนธรรมดี สังคมพอเพียง ชุมทางขนส่งทางราง อุตสาหกรรมฐาน
ชีวภาพ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน”

ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด

ประเด็นที่ 1 สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยแนวทางการพัฒนาเมืองสวรรค์

- 1.1 เป็นศูนย์กลางด้านการดูแลสุขภาพ (Health and Medical Hub)
- 1.2 จัดการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อความก้าวหน้าในอนาคต (Education and Training for the future)
- 1.3 ยกระดับเกษตรสู่เกษตรอินทรีย์ (Agriculture and Organic Paradise)
- 1.4 วางระบบขนส่งและศูนย์กลางการกระจายสินค้า (Vehicles and Logistics Center)
- 1.5 ประสบการณ์ท่องเที่ยวเมืองแห่งความสุข (Experience Tourism)
- 1.6 พัฒนาเมืองแห่งดิจิทัลเพื่อการพาณิชย์ (New Digital Commerce)

ประเด็นที่ 2 พัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์และสร้างสังคมพอเพียง

- 2.1 ด้านพัฒนาสุขภาพ
- 2.2 ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตและครอบครัว
- 2.3 ด้านสร้างสังคมการเรียนรู้และวิถีพอเพียง
- 2.4 ด้านสร้างความมั่นคงปลอดภัย

ประเด็นที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

- 3.1 อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์
- 3.2 จัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม
- 3.3 อนุรักษ์พลังงานและพัฒนาการใช้พลังงานทดแทน

3.4 พัฒนาระบบป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่ 4 เสริมสร้างธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

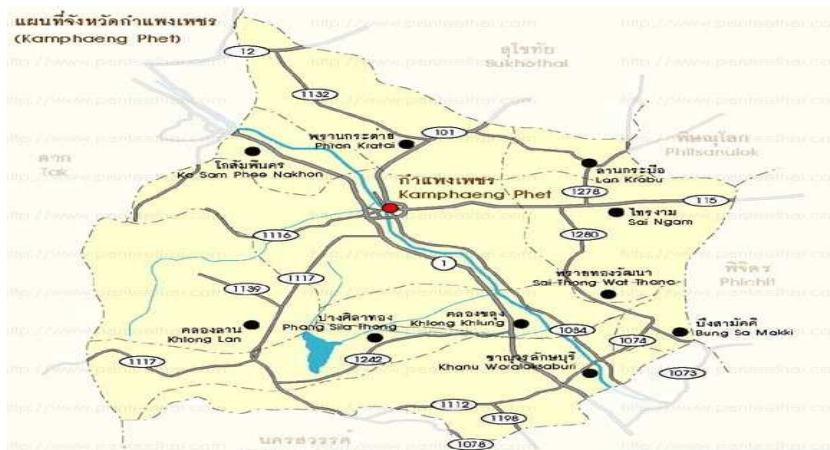
- 4.1 เสริมสร้างระบบธรรมาภิบาลที่ดี
- 4.2 พัฒนานวัตกรรมภาครัฐ
- 4.3 ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลที่ดีอย่างยั่งยืน

3.2 จังหวัดกำแพงเพชร

3.2.1 ด้านกายภาพ

1) **ขนาดและที่ตั้ง** กำแพงเพชรมีพื้นที่ 8,607.5 ตารางกิโลเมตร (5,379,681 ไร่) เป็นพื้นที่การเกษตร 4,913.7 ตารางกิโลเมตร (3,071,075 ไร่) ป่าไม้ 1,990.5 ตารางกิโลเมตร (1,244,060 ไร่) พื้นที่นอกการเกษตร 1,703.3 ตารางกิโลเมตร (1,064,546 ไร่) ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 358 กิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก และอำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก และโพทะเล วชิรบุรี จังหวัดพิจิตร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

ภาพที่ 3.3 แผนที่จังหวัดกำแพงเพชร

ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

2) **ลักษณะภูมิประเทศ** มีแม่น้ำปิงไหลผ่านตอนกลางของจังหวัดจากเหนือจรดใต้ ระยะทาง 104 กิโลเมตร มีพื้นที่ทำนาร้อยละ 31.43 ของพื้นที่ทั้งหมด อยู่ในพื้นที่ราบด้านตะวันออกของจังหวัด ได้แก่ เมืองลานกระบือ ไทรงาม ทรายทองวัฒนา คลองขลุง บึงสามัคคี พรานกระต่าย และชาวนวลักษณ์บุรี พื้นที่ทำไร่ร้อยละ 28.01 อยู่ในพื้นที่ด้านตะวันตกของแม่น้ำปิง ได้แก่ คลองลาน ปางศิลาทอง โกสัมพีนคร พรานกระต่าย

ชาวนวลักษณ์บุรี และเมือง ลักษณะพื้นที่ของจังหวัด ด้านตะวันตกเป็นภูเขาสูงลาดลงมาทางด้านตะวันออก ลักษณะดินเป็นดินปนทรายเหมาะแก่การทำนาและปลูกพืชไร่

3) **ลักษณะภูมิอากาศ** ได้รับอิทธิพลลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จากอ่าวเบงกอลและอ่าวไทย พัดผ่านในพฤษภาคม-ตุลาคม มีมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดผ่านในพฤศจิกายนถึงมกราคม อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 27.3 องศาเซลเซียส สูงสุดเฉลี่ย 33.4 องศาเซลเซียส ต่ำสุดเฉลี่ย 22.5 องศาเซลเซียส อากาศร้อนอบอ้าว คือ เดือนเมษายน หนาวที่สุดคือเดือนธันวาคม สำหรับปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี 1,301.5 มิลลิเมตร และมีฝนตกเฉลี่ย 123 วัน ช่วงที่มีฝนตกอยู่ระหว่างพฤษภาคม-ตุลาคม

4) **การคมนาคม และการขนส่ง** สะดวกเพียงทางเดียวคือ ทางรถยนต์ ไม่มีทางรถไฟหรือสนามบิน

5) **ทรัพยากรธรรมชาติ**

1. **ทรัพยากรดิน** แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) ด้านตะวันตกซึ่งมีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขา เนื้อดินค่อนข้างหยาบ หน้าดินบาง การเพาะปลูกทำได้ไม่ดี และมีความลาดชัน เป็นดินที่สลายตัวอยู่กับที่ไม่ได้ ถูกพัดพามาจากที่อื่น สลายตัวมาจากหินบริเวณนั้น 2) ลักษณะดินในบริเวณที่ราบ เป็นดินตะกอนเก่าถูกน้ำพัดพามาระบายน้ำเลวถึงดี ในบริเวณที่เป็นดินเก่าเนื้อดินมีความละเอียด มีดินเหนียวมาก การระบายน้ำทำได้ไม่ดี บางบริเวณที่มีเนื้อดินปนทรายมีการระบายน้ำได้ดี 3) บริเวณที่เป็นดินค่อนข้างใหม่ เป็นดินเหนียวจากแม่น้ำปิงอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัด บริเวณชาวนวลักษณ์บุรีและคลองขลุ่ย โดยแบ่งตามลักษณะกลุ่มดินได้ 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มดินนาครอบครัวพื้นที่ร้อยละ 30 กลุ่มดินไร่ ครอบครัวพื้นที่ร้อยละ 30 กลุ่มดินต้น ครอบครัวพื้นที่ ร้อยละ 20 และกลุ่มดินภูเขาครอบครัวพื้นที่ร้อยละ 20

2. **ทรัพยากรป่าไม้** เป็นป่าไม้ประเภทผลัดใบ แบบป่าเบญจพรรณ มีไม้ประเภทไม้กวาว ไม้มะค่าโมง จากภาพถ่ายจากดาวเทียม พ.ศ. 2534 ว่าพื้นที่ป่าไม้ 2,146.70 ตารางกิโลเมตร (1,341,718 ไร่) ปัจจุบันจังหวัดกำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 9 ป่า อุทยานแห่งชาติ 3 แห่ง และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 1 แห่ง

3. **แหล่งน้ำธรรมชาติ** มีแม่น้ำปิงไหลผ่านกลางจังหวัด ความยาว 117 กิโลเมตร คือ ฝั่งซ้าย หรือฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิง และฝั่งขวา หรือฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิง

6) **ข้อมูลด้านการเกษตร**

1. **ครัวเรือนเกษตรกร** ประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก มีครัวเรือนเกษตรกร 109,428 ครัวเรือนจากครัวเรือนทั้งหมด 263,518 ครัวเรือน (ร้อยละ 41.53 ของครัวเรือนทั้งจังหวัด)

2. **การใช้ที่ดิน** ปี 2560 มีเนื้อที่ทางการเกษตร 3,072,336 ไร่ เป็นพื้นที่นา 1,448,868 ไร่ (ร้อยละ 47.16) พื้นที่พืชไร่ 1,320,200 ไร่ (ร้อยละ 42.97) ส่วนที่เหลืออีก 303,268 ไร่ (ร้อยละ 9.87) เป็นพื้นที่ทางการเกษตรประเภทไม้ผลไม้ยืนต้น สวนผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ การเกษตรอื่น ๆ และการประมงเลี้ยงสัตว์

3. **แหล่งน้ำชลประทาน** พื้นที่ชลประทาน ขนาดกลาง 11 โครงการ พื้นที่ 1,522,220 ไร่ อาทิ โครงการท่อทองแดง โครงการวังบัว โครงการวังยาง เป็นต้น

4. สินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน มันสำปะหลังโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน

ตารางที่ 3.3 สินค้าเกษตรที่สำคัญจังหวัดกำแพงเพชร

ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก(ไร่)	ปริมาณผลผลิต (ตัน)
ข้าวนาปี	1,170,154	703,964
มันสำปะหลังโรงงาน	619,978	2,064,527
อ้อยโรงงาน	675,529	7,059,278
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	89,106	70,562
ยางพารา	18,574	3,083
ปาล์มน้ำมัน	6,689	6,676

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

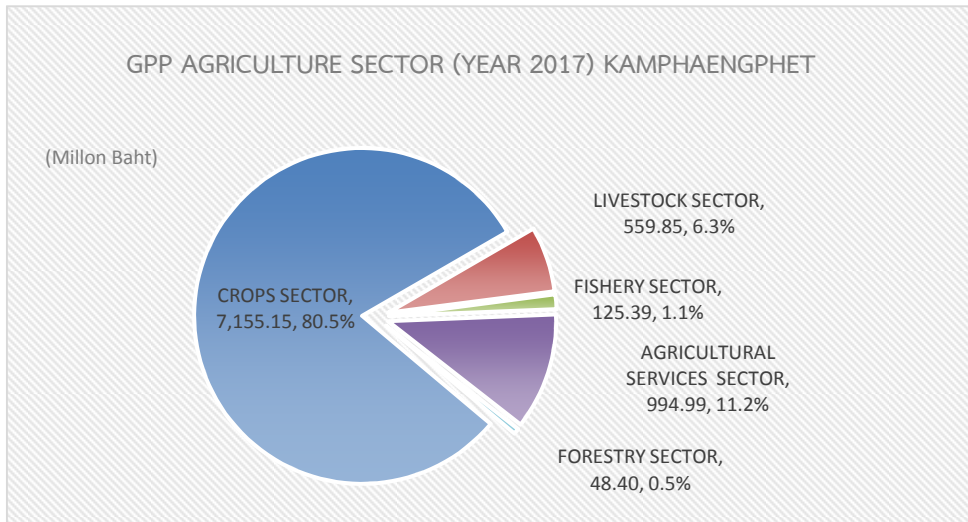
3.2.2 ด้านเศรษฐกิจ

1) โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัด จากข้อมูลผลิตภัณฑ์จังหวัด ณ ราคาประจำปี ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กำแพงเพชร ปี 2561 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 117,705 ล้านบาท เศรษฐกิจหลักของจังหวัดมาจากนอกภาคการเกษตร โดยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมนอกภาคการเกษตร 91,314 ล้านบาท (ร้อยละ 77.6) และภาคการเกษตร 26,391 ล้านบาท (ร้อยละ 22.4) และเมื่อพิจารณาตามโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัด 5 อันดับแรก ได้แก่ คือ สาขาการผลิตอุตสาหกรรม 31,186 ล้านบาท (ร้อยละ 26.5) รองลงมาสาขาเกษตรกรรม ป่าไม้ และประมง มีมูลค่า 26,391 ล้านบาท (ร้อยละ 22.4) สาขาการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน 21,974 ล้านบาท (ร้อยละ 18.7) สาขาการขนส่ง การขายปลีก 14,579 ล้านบาท (ร้อยละ 12.4) และสาขาการศึกษา 6,365 ล้านบาท (ร้อยละ 5.4) ตามลำดับ

2) โครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรของจังหวัด พิจารณาจากมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด จากภาคเกษตร 5 สาขา ประกอบด้วย สาขาพืช สาขาปศุสัตว์ สาขาประมง สาขาป่าไม้ และสาขาบริการทางการเกษตร จากข้อมูลการประมาณการเบื้องต้นของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12

กำแพงเพชร ปี 2560 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร 8,884 ล้านบาท โครงสร้างการผลิตหลักมาจากสาขาพืช มีมูลค่า 7,155 ล้านบาท (ร้อยละ 80.5) รองลงมาคือ สาขาบริการทางการเกษตร 995 ล้านบาท (ร้อยละ 11.2) สาขาปศุสัตว์ 560 ล้านบาท (ร้อยละ 6.3) สาขาประมง 125 ล้านบาท (ร้อยละ 1.4) และสาขาป่าไม้ 48 ล้านบาท (ร้อยละ 0.5) ตามลำดับ

ภาพที่ 3.4 โครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร

ที่มา : ประมาณการเบื้องต้นของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12

3) ตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดกำแพงเพชร มี 3 สินค้าได้แก่ สินค้าข้าว มีผู้ประกอบการโรงสีจำนวน 36 แห่ง กระจายในพื้นที่เมือง ชาญวรลักษบุรี ลานกระบือ บึงสามัคคี พรานกระต่าย ไทรงาม และคลองขลุง กำลังการผลิตรวม 12,718 ตันต่อวัน ทำข้าว 65 แห่ง ขายส่ง 7 แห่ง และส่งออกต่างประเทศ 7 แห่ง สินค้ามันสำปะหลังโรงงาน มีผู้ประกอบการโรงแป่งมันสำปะหลัง จำนวน 9 แห่ง ในพื้นที่พรานกระต่าย ชาญวรลักษบุรี คลองขลุง และโกสัมพินคร และผู้ประกอบการลานมันจำนวน 49 แห่ง ในพื้นที่เมือง โกสัมพินคร ชาญวรลักษบุรี พรานกระต่าย คลองขลุง คลองลาน และปางศิลาทอง และสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีผู้ประกอบการพ่อค้าท้องถิ่น 18 แห่ง ในพื้นที่เมือง ชาญวรลักษบุรี ปางศิลาทอง คลองลาน และบึงสามัคคี

ตารางที่ 3.4 ตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดกำแพงเพชร

สินค้า	ประเภทผู้ประกอบการ	จำนวนผู้ประกอบการ	กำลังการผลิต (ตัน/24.ชม)	ความจุสถานที่เก็บข้าว (ตัน)
ข้าว ¹	โรงสี	36	12,718	580,500
	ทำข้าว	65	-	-
	ขายส่ง	7	-	-
	จำหน่ายต่างประเทศ	7	-	-
มันสำปะหลังโรงงาน ²	ลานมัน	49	-	-
	โรงแป่งมันสำปะหลัง	9	-	-
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ³	โรงงานอาหารสัตว์	-	-	-
	ผู้ค้าท้องถิ่น	18	-	-
	ผู้ส่งออก	-	-	-

หมายเหตุ : แหล่งข้อมูล¹ กรมการค้าภายใน² สมาคมแป่ง³ โรงงานอาหารสัตว์

3.2.3 ด้านสังคม การผลิตสินค้าเกษตรตามวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ และมีสิ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications หรือ GI) เป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง ชุมชนได้อาศัยลักษณะเฉพาะที่มีอยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ตามธรรมชาติ อาทิ สภาพดินฟ้าอากาศ หรือวัตถุดิบเฉพาะในพื้นที่ มาใช้ประโยชน์ในการผลิตสินค้าในท้องถิ่นของตนขึ้นมา ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณลักษณะพิเศษที่มาจากพื้นที่ สินค้าเด่น/สินค้า GI ได้แก่ กล้วยไข่ มีอัตลักษณ์เด่น คือ ลำต้นไม่มีไข ใบเล็กและบาง ก้านผลสั้น เปลือกบาง ผลอ่อนสีเขียว เมื่อสุกเหลืองสดใส และมีจุดดำเล็กๆ เมื่อสุกเนื้อกล้วยมีสีครีมอมเหลืองเข้ม กลิ่นหอม เนื้อแน่นละเอียด มีความหวานไม่ต่ำกว่า 24 องศาบริกซ์

3.2.4 ด้านสิ่งแวดล้อม การผลิตสินค้าเกษตร ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ และเกษตรปลอดภัยของจังหวัดรายละเอียดดังนี้

1) พื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์ รวม 3,244.66 ไร่ เกษตรกร 279 ราย/แปลง ได้รับการรับรองแล้ว 641.03 ไร่ เกษตรกร 62 ราย/แปลง

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง	จำนวนไร่
1) ข้าว T1 (เตรียมความพร้อม)	35 ราย	694 ไร่
ข้าว T2 (ปรับเปลี่ยน)1.1 ราย	1 กลุ่ม 7 ราย	133.5 ไร่
รับรองแล้ว	3 กลุ่ม 33 ราย	568.0 ไร่
2) พืช (แปลง)	-	-
ปรับเปลี่ยน	204 ราย	1,776.14 ไร่
รับรองแล้ว	29	73.03 ไร่
รวมทั้งสิ้น	4 กลุ่ม 279 ราย 233 แปลง	3,244.66 ไร่

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

2) การรับรอง GAP ด้านพืช และด้านข้าว เกษตรกรรวม 933 ราย/แปลง พื้นที่ 7,506 ไร่ ด้านประมง เกษตรกร 65 ราย ด้านปศุสัตว์ จำนวน 189 ฟาร์ม

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง	จำนวนไร่
1) พืช(แปลง)	184 แปลง	988
2) ข้าว GAP Seed(ราย)	555 แปลง	6,518
3) ประมง	5 แปลง	-
ประมง Safety level	60 แปลง	-
4) ปศุสัตว์	189 แปลง	
รวมทั้งสิ้น	993	7,506

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

3.2.5 แผนพัฒนาการเกษตรระดับพื้นที่ จังหวัดกำแพงเพชร ตามแผนพัฒนาจังหวัดกำแพงเพชร พ.ศ. 2561-2564 ดังนี้

เป้าหมายการพัฒนา “แหล่งผลิต แปรรูปสินค้าเกษตรปลอดภัย ฐานผลิตพืชพลังงานทดแทน และเมืองท่องเที่ยวมรดกโลก” จังหวัดได้กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดของการพัฒนาไว้ ดังนี้

1. ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรให้เป็นเกษตรปลอดภัย

2. รายได้จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น
3. จำนวนแปลง/ ฟาร์ม ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรปลอดภัย (GAP) เพิ่มขึ้น
4. สัดส่วนปริมาณพืชพลังงานต่อสินค้าเกษตรทั้งหมดเพิ่มขึ้น
5. รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวแหล่งมรดกโลกและแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเพิ่มขึ้น
6. ประชาชนมีระดับคุณภาพชีวิตสูงขึ้น มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนา

1. พัฒนาห่วงโซ่คุณค่าสินค้าเกษตรปลอดภัย และส่งเสริมการผลิตพืชพลังงานทดแทนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. พัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกและแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ
3. พัฒนาคุณภาพชีวิต ความมั่นคงทางสังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

3.3 จังหวัดพิจิตร

3.3.1 ด้านกายภาพ

1) **ขนาดและที่ตั้ง** ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15 องศา 50 ลิปดา กับ 16 องศา และเส้นแวงที่ 99 องศา กับ 150 องศา 45 ลิปดาตะวันออก มีเนื้อที่ 4,531.013 ตารางกิโลเมตร (2,831,883 ไร่)

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบางระกำ และบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอชุมแสงและหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอไพร่สามจังหวัดกำแพงเพชรและอำเภอบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

ภาพที่ 3.5 แผนที่จังหวัดพิจิตร

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

2) **ลักษณะภูมิประเทศ** เป็นพื้นที่ราบลุ่มแอ่งกระทะ เอื้ออำนวยต่อการเกษตร ทิศตะวันออกเป็นที่ลาดเชิงเขา ทิศตะวันตกเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำกว่ากำแพงเพชร 20 เมตร มีแม่น้ำ 3 สาย ที่ไหลจากทิศเหนือลงสู่ทิศใต้

คือ แม่น้ำยม แม่น้ำน่าน และแม่น้ำพิจิตร สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ดินดีมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูงสุด เนื่องจากตะกอนที่น้ำพัดมาทับถมเหมาะแก่การทำนา และปลูกพืชหมุนเวียน พื้นที่ส่วนใหญ่ถูกบุกเบิกเพื่อใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จึงมีพื้นที่ป่าเหลือน้อยมาก ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมเป็นประจำในช่วงที่น้ำเหนือไหลหลาก สามารถแบ่งเป็น 3 พื้นที่ ดังนี้

พื้นที่ทางทิศตะวันออกของแม่น้ำน่านเป็นที่ราบแบบลูกฟูก มีความลาดเทจากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตก โดยบริเวณที่ติดแม่น้ำน่านมีพื้นที่ค่อนข้างต่ำ ส่วนพื้นที่ที่อยู่ห่างจากแม่น้ำน่านออกไปทางทิศตะวันออก มีลักษณะค่อนข้างสูงมีลำคลองธรรมชาติที่เกิดจากเทือกเขาเพชรบูรณ์หลายสายและไหลลงสู่แม่น้ำน่านในที่สุด ได้แก่ บางส่วนของเมือง สากเหล็ก ทรายพูน ทับคล้อ ตะพานหิน บางมูลนาก และดงเจริญ

พื้นที่ราบลุ่มระหว่างแม่น้ำน่านและแม่น้ำยม มีลักษณะเป็นลูกฟูก ลาดเทจากทิศเหนือ ในเขตเมืองและสามง่าม ลาดต่ำลงไปทางทิศใต้ในเขตโพธิ์ประทับช้าง ตะพานหิน โพทะเล และบางมูลนาก และมีแม่น้ำพิจิตร (แม่น้ำน่านเดิม) ไหลผ่านระหว่างแม่น้ำทั้งสอง

พื้นที่ทางทิศตะวันตกของแม่น้ำยม มีลักษณะลาดเทจากทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออก พื้นที่ที่ติดแม่น้ำยมเป็นพื้นที่ลุ่มต้ำน้ำท่วมถึง ฤดูน้ำหลากน้ำจากแม่น้ำยมเอ่อล้นตลิ่งท่วมพื้นที่ลุ่มต่ำอยู่เสมอ พื้นที่ส่วนนี้ประกอบด้วยพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสามง่าม โพธิ์ประทับช้าง บึงนาราง และโพทะเล

3) ลักษณะภูมิอากาศ อากาศค่อนข้างร้อนจัดในฤดูร้อน และเย็นสบายในฤดูหนาวจากอิทธิพลลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ อุณหภูมิสูงสุด 38.1 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุด 12.2 องศาเซลเซียส ฝนตกทั้งสิ้น 120 วัน ปริมาณน้ำฝนที่วัดได้ 1,233.3 มิลลิเมตร

4) การคมนาคม การขนส่ง มีการคมนาคมติดต่อกับจังหวัดต่างๆ ได้ทางรถยนต์และทางรถไฟ

5) ทรัพยากรธรรมชาติ

1. ทรัพยากรดิน จากข้อมูลภูมิสารสนเทศ (GIS) กลุ่มดินบนพื้นที่ราบต่ำ มีเนื้อที่ร้อยละ 80.6 และดินบนพื้นที่ดอน มีเนื้อที่ร้อยละ 18.8 นอกจากนี้เป็นพื้นที่ที่ไม่สามารถหรือไม่เหมาะสมที่พัฒนาเพื่อการเกษตรชลประทาน 4 ลักษณะดังนี้ 1) ที่ราบลุ่มแม่น้ำ เกิดจากการทับถมของตะกอนจากลำน้ำน่านและแม่น้ำยม 2) เนินตะกอนรูปพัด เกิดจากกระแสน้ำพัดเอาตะกอนมาด้วยเมื่อไหลผ่านที่ราบความเร็วการไหลก็ลดลง ทำให้ตะกอน พบบ้านตะกอนของจังหวัด ความสมบูรณ์ปานกลางถึงต่ำ เหมาะปลูกพืชไร่และผลไม้ 3) พื้นที่เหลือค้างจากการกัดกร่อน มีความลาดชันร้อยละ 2-8 เป็นดินที่เกิดจากหินเป็นแอนดีไซต์ หินควอทซ์ และหินดาน ระบายน้ำดี 4) ภูเขา มีลักษณะเป็นภูเขาโดดของหินแอนดีไซต์ มีความลาดชันร้อยละ 35 พื้นที่ที่ไม่เหมาะแก่การเกษตร

2. ทรัพยากรป่า จากข้อมูลสถิติการป่าไม้ของประเทศไทย พ.ศ.2544 มีพื้นที่ป่าไม้จำนวน 8,312 ไร่ (ร้อยละ 0.29) กรมป่าไม้ประกาศให้มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในจังหวัด 3,910 ไร่

3. แหล่งน้ำธรรมชาติ มีแม่น้ำสายหลัก 3 สาย ได้แก่ แม่น้ำน่าน แม่น้ำน่านช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดพิจิตร มีความยาว 97 กิโลเมตร ปริมาณน้ำไหลสูงสุด 1,040 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที พื้นที่ในลุ่มน้ำ 2,602 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,626,250 ไร่ แม่น้ำยม ช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดพิจิตร มีความยาว 124 กิโลเมตร มีปริมาณน้ำไหลสูงสุด 900 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที พื้นที่ในลุ่มน้ำ 2,046 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,276,750 ไร่

แม่น้ำพิจิตร เดิมเป็นแม่น้ำน่าน เมื่อมีการขุดลอกคลองแยกสายทำให้ต้นเขิน โดยอยู่กึ่งกลางระหว่างแม่น้ำน่าน กับแม่น้ำยม มีความยาว 127 กิโลเมตร ไหลผ่านอำเภอเมืองพิจิตร โพธิ์ประทับช้าง ตะพานหิน แล้วไปบรรจบกับแม่น้ำยมที่บ้านบางคลาน อำเภอโพทะเล แม่น้ำสายนี้ต้นเขินมากและมีฝายกั้นน้ำเป็นช่วง ๆ เพื่อใช้ในสวนผลไม้

6) ข้อมูลด้านการเกษตร

1. **ครัวเรือนเกษตรกร** ประชาชนในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก ร้อยละ 37.46 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของจังหวัด

2. **การใช้ที่ดิน** มีเนื้อที่ทางการเกษตร 1,873,660 ไร่ แบ่งเป็น พื้นที่นา 1,573,880 ไร่ (ร้อยละ 84.00) พื้นที่พืชไร่ 152,331 ไร่ (ร้อยละ 8.13) ส่วนที่เหลืออีก 147,449 ไร่ (ร้อยละ 7.87) เป็นพื้นที่การเกษตร ไม้ผลไม้ยืนต้น ไม้ดอกไม้ประดับ พืชผัก และการเกษตรอื่น ๆ

3. **แหล่งน้ำชลประทาน** จังหวัดพิจิตรได้รับประโยชน์จากโครงการชลประทาน 1,435,523.29 ไร่ (ร้อยละ 50.69) เป็นโครงการชลประทานขนาดใหญ่ 3 โครงการ โครงการชลประทานขนาดกลาง 13 โครงการ โครงการส่งน้ำด้วยไฟฟ้า โครงการชลประทานขนาดเล็กและโครงการเกี่ยวกับแหล่งน้ำอื่นๆ 659 โครงการ

4. **สินค้าเกษตรที่สำคัญ** ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะนาว มะม่วง และ ส้มโอ (ตารางที่ 3.5)

ตารางที่ 3.5 สินค้าเกษตรที่สำคัญจังหวัดพิจิตร

ชนิดพืช	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)
ข้าวนาปี	68,161	1,736,096	1,166,657
ข้าวนาปรัง	27,276	610,902	436,184
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	3,267	49,077	47,605
มะนาว	1,898	7,477	26,170
มะม่วง	3,818	25,352	373,797
ส้มโอ	883	13,672	30,763

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร

3.3.2 ด้านเศรษฐกิจ

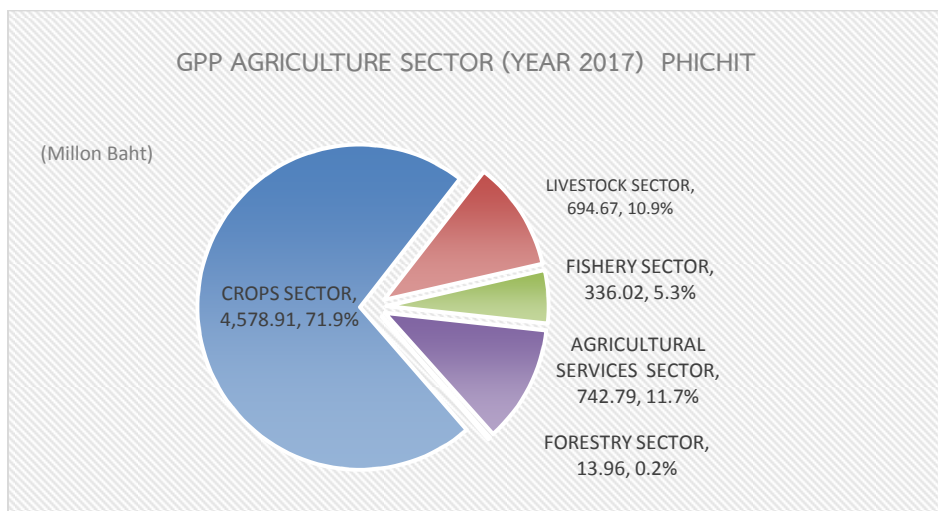
1) **โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัด** จากข้อมูลผลิตภัณฑ์จังหวัด ณ ราคาประจำปี ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

พิจิตร ปี 2561 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 48,347 ล้านบาท เศรษฐกิจหลักของจังหวัดมาจากนอกภาคการเกษตร โดยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมนอกภาคการเกษตร 28,813 ล้านบาท (ร้อยละ 59.6) ภาคการเกษตร 19,534 ล้านบาท (ร้อยละ 40.4) และตามโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัด 5 อันดับแรก ได้แก่ สาขาเกษตรกรรม ป่าไม้ และประมง มีมูลค่า 19,534 ล้านบาท (ร้อยละ 40.4) รองลงมาคือ สาขาการขนส่ง ขยายปลีกฯ 7,823 ล้านบาท (ร้อยละ 16.2) สาขาการผลิตอุตสาหกรรม 3,880

ล้านบาท (ร้อยละ 8.0) สาขาการศึกษา 3,198 ล้านบาท (ร้อยละ 6.6) และสาขากิจกรรมทางการเงิน และประกันภัย 3,188 ล้านบาท (ร้อยละ 6.6) ตามลำดับ

2) **โครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรของจังหวัด** พิจารณาจากมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด จากภาคเกษตร 5 สาขา ประกอบด้วย สาขาพืช สาขาปศุสัตว์ สาขาประมง สาขาป่าไม้ และสาขาบริการทางการเกษตร จากข้อมูลการประมาณการเบื้องต้นของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12

พิจิตร ปี 2560 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร 6,366 ล้านบาท โครงสร้างการผลิตหลักมาจาก สาขาพืช มีมูลค่า 4,579 ล้านบาท (ร้อยละ 71.9) รองลงมาคือ สาขาบริการทางการเกษตร 743 ล้านบาท (ร้อยละ 11.7) สาขาปศุสัตว์ 695 ล้านบาท (ร้อยละ 10.9) สาขาประมง 336 ล้านบาท (ร้อยละ 5.3) และสาขาป่าไม้ 14 ล้านบาท (ร้อยละ 0.2) ตามลำดับ

ภาพที่ 3.6 โครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดพิจิตร

ที่มา : ประมาณการเบื้องต้นของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12

3) **ตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดพิจิตร** ตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดคือ สินค้าข้าว มีผู้ประกอบการโรงสี จำนวน 58 แห่ง กระจายในพื้นที่ 11 อำเภอ ได้แก่ เมือง โพธิ์ประทับช้าง โพทะเล บางมูลนาก ดงเจริญ ตะพานหิน วชิรขามมี สามง่าม สากเหล็ก ทับคล้อ และวังทรายพูน กำลังการผลิตรวม 13,835 ตันต่อวัน ทำข้าว 55 แห่ง ขายส่ง 12 แห่ง และผู้ประกอบการส่งออกต่างประเทศ 3 แห่ง

ตารางที่ 3.6 ตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดพิจิตร

สินค้า	ประเภทผู้ประกอบการ	จำนวนผู้ประกอบการ	กำลังการผลิต (ตัน/24.ชม)	ความจุสถานที่เก็บข้าว (ตัน)
ข้าว ¹	โรงสี	58	13,835	ไม่มีข้อมูล
	ทำข้าว	55	-	-
	ขายส่ง	12	-	-
	จำหน่ายต่างประเทศ	3	-	-

หมายเหตุ : แหล่งข้อมูล¹ กรมการค้าภายใน

3.3.3 ด้านสังคม

การผลิตสินค้าเกษตรตามวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชน ที่เป็นเอกลักษณ์ และมีสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง ชุมชนได้อาศัยลักษณะเฉพาะที่มีอยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ตามธรรมชาติ เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ หรือวัตถุดิบเฉพาะในพื้นที่ มาใช้ประโยชน์ในการผลิตสินค้าในท้องถิ่นของตนขึ้นมา ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณลักษณะพิเศษที่มาจากพื้นที่ สินค้าเด่น/สินค้า GI ได้แก่

1) ส้มโอท่าข่อยพิจิตร ลักษณะพิเศษ คือ มีรสหวานอมเปรี้ยว มีกลิ่นหอมเฉพาะตัว เนื้อกึ่งสีชมพูอ่อน ฉ่ำน้ำ เมล็ดเล็ก หรือเมล็ดลีบ บางผลไม่มีเมล็ด ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) แล้ว

2) ข้าวขาวกอเตียวพิจิตร ลักษณะพิเศษ คือ คุณภาพเมล็ดดี มีท้องไข่น้อย เมล็ดยาว รูปร่างเรียวยาว คุณภาพการสีดีมาก สามารถทำเป็นข้าวสาร 100 เปอร์เซ็นต์ ได้คุณภาพการหุงต้มและรับประทาน มีความเหนียวนุ่ม สามารถนำเข้าสู่อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เส้นได้เป็นอย่างดี ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) แล้ว

3.3.4 ด้านสิ่งแวดล้อม การผลิตสินค้าเกษตร ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ และเกษตรปลอดภัยของจังหวัดรายละเอียดดังนี้

1) พื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์ รวม 2,383.5 ไร่ เกษตรกร 202 ราย/แปลง ได้รับการรับรองแล้ว 165 ไร่ เกษตรกร 10 ราย/แปลง

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง	จำนวนไร่
1) ข้าว T1 (เตรียมความพร้อม)	83 ราย	829 ไร่
ข้าว T2 (ปรับเปลี่ยน)	109 ราย	1,389.50 ไร่
รับรองแล้ว	10 ราย	165 ไร่

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

2) การรับรอง GAP ด้านพืช และด้านข้าว เกษตรกรรวม 732 ราย/แปลง พื้นที่ 7,491.74 ไร่ ด้านประมง เกษตรกร 101 ราย พื้นที่ 386 ไร่ และด้านปศุสัตว์ จำนวน 74 ราย/ฟาร์ม

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง	จำนวนไร่
1) พืช(แปลง)	552 ราย/แปลง	4,991.74
2) ข้าว (GAP Seed)	7 กลุ่ม/180 ราย	2,500
3) ประมง	101 ราย	386
4) ปศุสัตว์	74 ราย	74 ฟาร์ม

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

3.3.5 แผนพัฒนาการเกษตรระดับพื้นที่ จังหวัดพิจิตร ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดพิจิตร 4 ปี (พ.ศ.2561-2564) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision) “เมืองเกษตรดี เมืองสิ่งแวดล้อมดี เมืองสังคมและคุณภาพชีวิตดี พร้อมสู่สากล”

พันธกิจ (Mission)

1. เสริมสร้างความสมดุลทางเศรษฐกิจของจังหวัดให้เติบโตอย่างมั่นคงจากฐานของชุมชน การพึ่งตนเองในจังหวัดและการเชื่อมโยงกับระดับภาค และการพัฒนาประเทศ

2. พัฒนาระบบการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ มาตรฐานในระดับ การส่งออกและการรองรับความมั่นคงทางอาหาร เสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรภาคการเกษตร และ เกษตรกรให้มีศักยภาพการแข่งขันและพึ่งตนเองได้

3. บริหารจัดการน้ำ ดิน และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้เกิดความสมดุลกับการใช้ประโยชน์ ในการพัฒนาจังหวัดการรักษาระบบนิเวศ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน รองรับการพัฒนาเป็นเมืองเกษตรคุณภาพ

4. เสริมสร้างสังคมคุณภาพ สังคมแห่งการเรียนรู้ และการพัฒนาหมู่บ้านให้มีความสันติสุข ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. พัฒนาขีดความสามารถขององค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน องค์กรภาคประชาชน ให้มีศักยภาพในการรองรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของจังหวัดและการพัฒนาของประเทศ

ประเด็นการพัฒนาและแนวทางการพัฒนา

ประเด็นที่ 1 การบริหารจัดการน้ำ ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล

1. พัฒนาแหล่งน้ำหลัก (บึงสีไฟ แม่น้ำยม น่านและพิจิตร) ให้มีความอุดมสมบูรณ์ของระบบ นิเวศน์เกิดคุณค่าสูงสุดต่อการพัฒนาจังหวัดอย่างเป็นระบบ

2. ปฏิรูประบบการบริหารจัดการดิน น้ำ และทรัพยากรแบบบูรณาการตลอดห่วงโซ่ของ ธรรมชาติ เพื่อรองรับการเกษตร และการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ประเด็นที่ 2 การพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานการเกษตร และฐานชุมชนที่เข้มแข็ง

1. ยกระดับศักยภาพการแข่งขันของผลผลิตหลักทางการเกษตร สร้างแบรนด์สินค้าการเกษตร สู่อุตสาหกรรมด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และการเกษตรมาตรฐานปลอดภัย

2. สร้างงาน อาชีพรายได้แก่ชุมชน ประชาชนจากฐานการเกษตร ภูมิปัญญาและปรับเปลี่ยน วิถีชีวิตด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพึ่งตนเองทางรายได้อย่างยั่งยืน

3. สร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับฐานราก ส่งเสริมผู้ประกอบการรายใหม่ สนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์จังหวัดให้มีคุณภาพที่แข่งขันได้

4. พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เชิงเกษตร เชิงสุขภาพ และศาสนา วัฒนธรรม

5. พัฒนาระบบการคมนาคม โลจิสติกส์ ทางรางและโครงสร้างพื้นฐานรองรับการเชื่อมโยง ในพื้นที่กับจังหวัด และความเป็นเมือง

ประเด็นที่ 3 การเสริมสร้างสังคมคุณภาพ สันติสุขอย่างยั่งยืน

1. พัฒนาศักยภาพคนตามช่วงวัย และการปฏิรูประบบการศึกษาทุกระดับเพื่อสร้างสังคมที่มี คุณภาพ

2. เสริมสร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความสงบเรียบร้อย ด้วยกลไกชุมชน หมู่บ้าน และการบูรณาการภาครัฐแบบเข้มข้น

ประเด็นที่ 4 การพัฒนาขีดความสามารถทางการบริหารและบริการสู่สากล

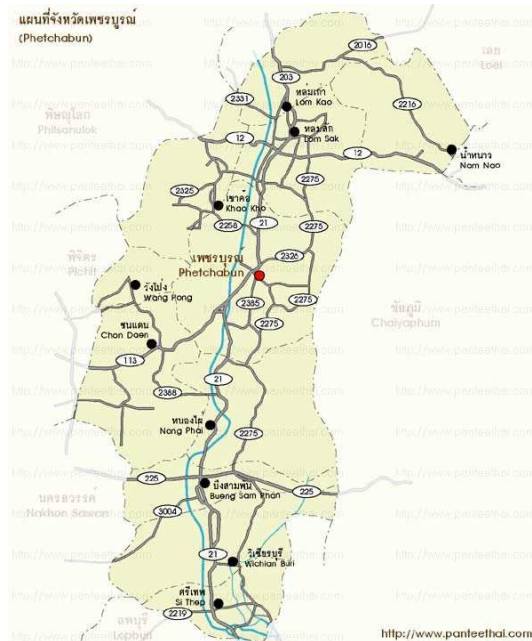
1. พัฒนาบริการภาครัฐ ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม เพิ่มประสิทธิภาพปฏิบัติการเชิงรุกของภารกิจแห่งรัฐทั่วทุกพื้นที่
2. พัฒนาคุณภาพบริการ บุคลากรภาครัฐและปรับระบบการบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพที่มีธรรมาภิบาล
3. ส่งเสริมบทบาทและใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน

3.4 จังหวัดเพชรบูรณ์

3.4.1 ด้านกายภาพ

1) **ขนาดและที่ตั้ง** ตั้งอยู่บนเส้นรุ้งที่ 16 องศาเหนือ กับเส้นแวงที่ 101 องศาตะวันออก มีพื้นที่ 12,668.416 ตารางกิโลเมตร (7,917,760 ไร่) ส่วนที่กว้างที่สุดกว้าง 55 กิโลเมตร ส่วนที่ยาวที่สุดยาว 296 กิโลเมตร และสูงจากระดับน้ำทะเล 114 เมตร โดยอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 349 กิโลเมตร

- ทิศเหนือ   ติดต่อกับ   จังหวัดเลย
- ทิศใต้   ติดต่อกับ   จังหวัดลพบุรี
- ทิศตะวันออก   ติดต่อกับ   จังหวัดขอนแก่น และชัยภูมิ
- ทิศตะวันตก   ติดต่อกับ   จังหวัดพิษณุโลก พิจิตร และนครสวรรค์

ภาพที่ 3.7 แผนที่จังหวัดเพชรบูรณ์
ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

2) **ลักษณะภูมิประเทศ** จังหวัดเพชรบูรณ์มีลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขารูปเกือกม้ารอบพื้นที่ด้านเหนือของจังหวัด และมีแนวขนานกันไปทั้งสองข้างทั้งทิศตะวันออกและทิศตะวันตก พื้นที่ราบส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่อยู่ตอนกลาง และอำเภอด้านใต้ของจังหวัดเป็นพื้นที่ลาดชัน โดยจากเหนือถึงใต้มีพื้นที่ป่าไม้รวม 3,953,455 ไร่ (ร้อยละ 45.78) มีแม่น้ำป่าสักเป็นแม่น้ำสายสำคัญที่สุดของจังหวัด ที่ไหลผ่านตอนกลางของจังหวัด

จากทิศเหนือไปทิศใต้ยาว 350 กิโลเมตร ซึ่งต้นน้ำเกิดจากภูเขาพาลาในจังหวัดเลย มีห้วยลำธารหลายสายเกิดจากภูเขาเพชรบูรณ์ แม่น้ำป่าสักไหลผ่านหล่มเก่า หล่มสัก เมืองเพชรบูรณ์ หนองไผ่ บึงสามพัน วิเชียรบุรี และศรีเทพ

3) ลักษณะภูมิอากาศ พื้นที่ของจังหวัดมีภูเขาล้อมรอบจึงทำให้อากาศร้อนจัดในฤดูร้อน และหนาวจัดในฤดูหนาว โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอน้ำหนาว เขาค้อ และหล่มเก่าจะมีอากาศหนาวที่สุด พื้นที่ภูเขาจะมีอากาศเย็นตลอดปี ในฤดูร้อนและฤดูฝนอุณหภูมิสูงสุด 36.8 องศาเซลเซียส และต่ำสุด 18.1 องศาเซลเซียส ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่มีนาคมถึงเมษายน ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่พฤษภาคมถึงตุลาคม ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่พฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ อุณหภูมิ สูงสุด 37.2 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด 20.4 องศาเซลเซียส ฝนตกทั้งสิ้น 124 วัน ปริมาณน้ำฝนวัดได้ 1,376.2 มิลลิเมตร

4) การคมนาคม และการขนส่ง มีเส้นทางคมนาคมทางรถยนต์เป็นหลัก ยังไม่มีเส้นทางคมนาคมรถไฟ เส้นทางหลักคือทางหลวงหมายเลข 2121 สายสระบุรี-หล่มสัก และเส้นทางหลวงหมายเลข 12 ซึ่งเป็นทางหลวงและเป็นเส้นทางคมนาคมแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) เชื่อมโยงประเทศพม่า-ไทย-ลาว-เวียดนาม ตามโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงหรือ GMS (Greater Mekong Sub region : GMS) ซึ่งสร้างโอกาสในการพัฒนาและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจ เชื่อมต่อกับเมืองศูนย์กลางในกลุ่มจังหวัด (พิษณุโลก) ทั้งด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ในลักษณะ Supply และ/หรือ Value Chain โดยเชื่อมกับแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor) ไปยังจีน-พม่า/ลาว-ไทย ระยะทาง 1,280 กิโลเมตร ผ่านสี่แยกอินโดจีนในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก การคมนาคมทางอากาศ มีสนามบิน แต่ปัจจุบันสนามบินไม่ได้ทำการเปิดใช้เชิงพาณิชย์

5) ทรัพยากรธรรมชาติ

1. ทรัพยากรดิน

ลักษณะดินในจังหวัดเพชรบูรณ์มีความหลากหลายมากถึง 30 กลุ่มดิน ซึ่งเหมาะกับการปลูกพืชที่แตกต่างกันไป แบ่งตามลักษณะพื้นที่ 4 ประเภท ได้แก่ 1) กลุ่มดินภูเขา (Sc) ใช้ประโยชน์ในการปลูกไม้ผล ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ร้อยละ 40 2) กลุ่มดินไร่/ดินดอน ใช้ประโยชน์ในการทำพืชไร่และไม้ผล ครอบคลุมพื้นที่ ร้อยละ 30 3) กลุ่มดินนาหรือดินลุ่ม ใช้ประโยชน์ในการทำนา เรียงลำดับตั้งแต่ ดินเหนียวจัด ดินเหนียว ดินร่วนเหนียวปนทราย ดินร่วนปนทราย ดินทราย ดินทรายปนกรวด ครอบคลุมพื้นที่ ร้อยละ 20 และ 4) กลุ่มดินต้น ใช้ประโยชน์ในการทำพืชไร่และผลไม้ ครอบคลุมพื้นที่ ร้อยละ 10

2. ทรัพยากรป่า ป่าไม้ของจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นป่าดงดิบ ป่าเต็งรัง ป่าสน และป่าเบญจพรรณ มีพื้นที่ป่าไม้จำนวน 3,953,455 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 32.13 ของพื้นที่ทั้งหมด

3. ทรัพยากรน้ำ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นแอ่งกระทะ มีห้วย คลอง บึง กระจัดกระจายอยู่ทั่วไป ในพื้นที่และแม่น้ำที่สำคัญเพียงสายเดียว คือ แม่น้ำป่าสัก มีต้นกำเนิดจากเขาพาลาจังหวัดเลย ไหลผ่านหล่มเก่า หล่มสัก เมืองเพชรบูรณ์ หนองไผ่ บึงสามพัน วิเชียรบุรี และศรีเทพ คิดเป็นระยะทาง 350 กิโลเมตร เดิมแม่น้ำป่าสักมีความอุดมสมบูรณ์มาก เพราะมีน้ำใช้ในการเกษตรได้ตลอดทั้งปี แต่ในปัจจุบันมีสภาพต้นเขิน มีน้ำเฉพาะในฤดูฝน ส่วนในฤดูแล้งน้ำจะแห้งขาดเป็นตอน ๆ ไม่เพียงพอแก่การเพาะปลูก

6) ข้อมูลด้านการเกษตร

1. **ครัวเรือนเกษตรกร** ประชาชนในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก อัตราเฉลี่ยร้อยละ 30.51 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของจังหวัด

2. **การใช้ที่ดิน** มีเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั้งหมด 3,282,023 ไร่ แบ่งออกเป็นนาข้าว 1,262,752 ไร่ (ร้อยละ 38.47) พืชไร่ 1,646,862 ไร่ (ร้อยละ 50.18) สวนไม้ผล-ไม้ยืนต้น 141,733 ไร่ (ร้อยละ 4.32) สวนผัก-ไม้ดอก-ไม้ประดับ 44,720 ไร่ (ร้อยละ 1.36) ที่เหลืออีก 185,956 ไร่ เป็นเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น ๆ (ร้อยละ 5.67)

3. **แหล่งน้ำชลประทาน** มีโครงการชลประทานขนาดกลาง รวมทั้งสิ้น 13 โครงการ ปริมาณความจุน้ำรวม 180.93 ล้านลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่ได้รับผลประโยชน์ 118,974 ไร่

4. **สินค้าเกษตรที่สำคัญ** ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลังโรงงาน

ข้าวนาปี มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวทุกอำเภอ ลำดับต้น ๆ ได้แก่ เมือง หนองไผ่ และวิเชียรบุรี ตามลำดับ ข้าวพันธุ์ที่ทางราชการส่งเสริม เช่น พันธุ์ลิ้มผั่ว กข.15 และขาวดอกมะลิ 105 เป็นหลัก พื้นที่ปลูกข้าวอยู่ในเขตอาศัยน้ำฝนและเขตชลประทาน ผลผลิตเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อม เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม และศัตรูพืช

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ และจัดอยู่ในกลุ่มพืชที่ผลิตเพื่อใช้ภายในประเทศและมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อภาคปศุสัตว์ โดยผลผลิตร้อยละ 95 ใช้เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตอาหารสัตว์ และใช้เลี้ยงสัตว์ภายในประเทศ โดยอำเภอที่มีการเพาะปลูกมาก ได้แก่ หนองไผ่ หล่มเก่า และเมือง ตามลำดับ

อ้อยโรงงาน จัดได้ว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีเนื้อที่เพาะปลูกอยู่ในลำดับ 10 ของประเทศ และเป็นที่ตั้งของโรงงานน้ำตาลถึง 2 แห่ง อยู่ในพื้นที่อำเภอศรีเทพ และบึงสามพัน เกษตรกรในพื้นที่เริ่มเก็บเกี่ยวอ้อยโรงงานตั้งแต่เดือนธันวาคม-มีนาคม แหล่งเพาะปลูกที่สำคัญอยู่ในอำเภอวิเชียรบุรี ศรีเทพ และบึงสามพัน ตามลำดับ

มันสำปะหลังโรงงาน นับได้ว่าเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งของจังหวัดเพชรบูรณ์ เกษตรกรในพื้นที่นิยมใช้พันธุ์ที่ใช้เพาะปลูก ได้แก่ ระยะเวลา 11 ระยะเวลา 5 ระยะเวลา 7 หัวยบง 60 หัวยบง 80 และเกษตรศาสตร์ 50 ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ทางราชการส่งเสริมและเหมาะสมที่จะใช้ปลูกในเขตพื้นที่จังหวัด ผลผลิตเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ดี เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้เคียง อำเภอที่มีการเพาะปลูกมาก ได้แก่ อำเภอวิเชียรบุรี ชนแดน และหนองไผ่ ตามลำดับ

ตารางที่ 3.7 สินค้าเกษตรที่สำคัญจังหวัดเพชรบูรณ์

ชนิดพืช	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กก.)
ข้าวนาปี	1,072,306	582,685	543
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	833,574	638,205	766
อ้อยโรงงาน	447,422	5,319,849	11,890
มันสำปะหลังโรงงาน	194,740	672,883	3,465

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

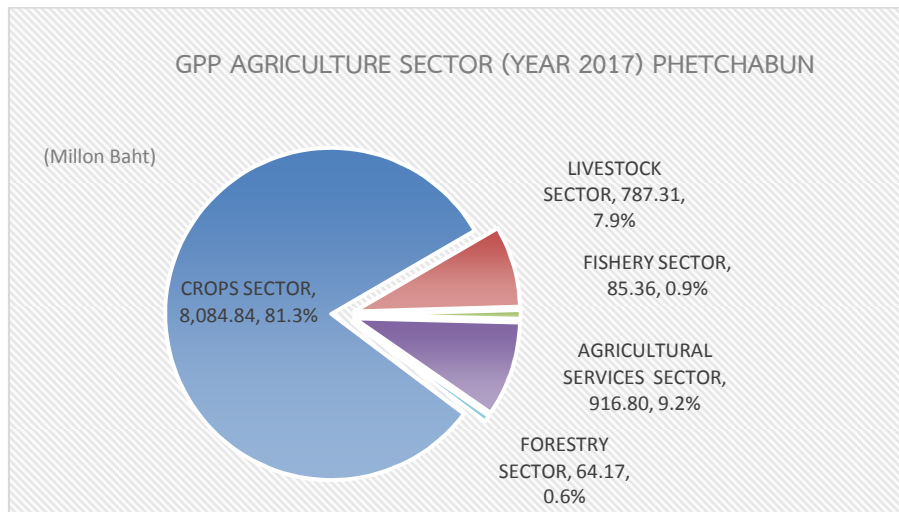
3.4.2 ด้านเศรษฐกิจ

1) **โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัด** จากข้อมูลผลิตภัณฑ์จังหวัด ณ ราคาประจำปี ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เพชรบูรณ์ ปี 2561 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 81,900 ล้านบาท เศรษฐกิจหลักของจังหวัดมาจากนอกภาคการเกษตร โดยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม 53,339 ล้านบาท (ร้อยละ 65.1) และภาคการเกษตร 28,570 ล้านบาท (ร้อยละ 34.9) และตามโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัด 5 อันดับแรก ได้แก่ สาขาเกษตรกรรม ป่าไม้ และประมง มีมูลค่า 28,570 ล้านบาท (ร้อยละ 34.9) รองลงมาคือ สาขาการขนส่ง ขยายปลีกฯ 10,608 ล้านบาท (ร้อยละ 13.0) สาขาการผลิตอุตสาหกรรม 10,300 ล้านบาท (ร้อยละ 12.6) สาขาการศึกษา 7,367 ล้านบาท (ร้อยละ 9.0) และสาขาบริหารราชการฯ 5,241 ล้านบาท (ร้อยละ 6.4) ตามลำดับ

2) **โครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรของจังหวัด** พิจารณาจากมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด (จากภาคเกษตร 5 สาขา ประกอบด้วย สาขาพืช สาขาปศุสัตว์ สาขาประมง สาขาป่าไม้ และสาขาบริการทางการเกษตร จากข้อมูลการประมาณการเบื้องต้นของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12

เพชรบูรณ์ ปี 2560 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร 9,938 ล้านบาท โครงสร้างการผลิตหลักมาจากสาขาพืช มีมูลค่า 8,085 ล้านบาท (ร้อยละ 81.3) รองลงมาคือ สาขาบริการทางการเกษตร 917 ล้านบาท (ร้อยละ 9.2) สาขาปศุสัตว์ 787 ล้านบาท (ร้อยละ 7.9) สาขาประมง 85 ล้านบาท (ร้อยละ 0.9) และสาขาป่าไม้ 64 ล้านบาท (ร้อยละ 0.6) ตามลำดับ

ภาพที่ 3.8 โครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดเพชรบูรณ์

ที่มา : ประมาณการเบื้องต้นของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12

3) **ตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดเพชรบูรณ์** ได้แก่ สินค้าข้าว มีผู้ประกอบการโรงสี จำนวน 20 แห่ง กระจายในพื้นที่เมือง หล่มสัก หนองไผ่ บึงสามพัน และชนแดน กำลังการผลิตรวม 2,533 ตันต่อวัน ทำข้าว 39 แห่ง ขยายส่ง 8 แห่ง และผู้ประกอบการส่งออกต่างประเทศ 1 แห่ง สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีผู้ค้าท้องถิ่น จำนวน 24 แห่ง กระจายในพื้นที่เมือง หนองไผ่ บึงสามพัน หล่มเก่า หล่มสัก และวิเชียรบุรี สินค้า

ยางพารา มีจุดรวบรวม 2 แห่งในพื้นที่เมือง และอำเภอชนแดน และสินค้ามะพร้าว มีโรงงานแปรรูปมะพร้าว จำนวน 1 แห่ง ของบริษัท บุญเกียรติไอศกรีม จำกัด ในพื้นที่อำเภอเมือง

ตารางที่ 3.8 ตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดเพชรบูรณ์

สินค้า	ประเภทผู้ประกอบการ	จำนวน ผู้ประกอบการ	กำลังการผลิต (ตัน/24.ชม)	ความจุสถานที่เก็บ ข้าว (ตัน)
ข้าว ¹	โรงสี	20	2,533	178,500
	ทำข้าว	39	-	-
	ขายส่ง	8	-	-
	จำหน่ายต่างประเทศ	1	-	-
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ³	โรงงานอาหารสัตว์	-	-	-
	ผู้ค้าท้องถิ่น	24	-	-
ยางพารา ²	จุดรวบรวม	2	-	-
มะพร้าว ¹	โรงงานแปรรูปมะพร้าว	1	-	-

หมายเหตุ : แหล่งข้อมูล¹ กรมการค้าภายใน² กยท.³ โรงงานอาหารสัตว์

3.4.3 ด้านสังคม การผลิตสินค้าเกษตรตามวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชน ที่เป็นเอกลักษณ์ และมีสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ชุมชนได้อาศัยลักษณะเฉพาะที่มีอยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ตามธรรมชาติ เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ วัตถุประสงค์เฉพาะในพื้นที่ มาใช้ประโยชน์ในการผลิตสินค้า ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณลักษณะพิเศษที่มาจากพื้นที่ สินค้าเด่น/สินค้า GI ได้แก่ มะขามหวานเพชรบูรณ์ ทะเบียนเลขที่ สข. 48100003 ที่ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ตั้งแต่ 30 กันยายน 2548 มะขามหวานเพชรบูรณ์ ฝักตรง ที่ปลูกในเพชรบูรณ์ เปลือกมีสีน้ำตาลเนียน สีเนื้อสวยสม่ำเสมอ หนานุ่มเหนียว สาหรักน้อยไม่แข็งกระด้าง รสชาติหวานหอม

3.4.4 ด้านสิ่งแวดล้อม การผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ และเกษตรปลอดภัยของจังหวัดรายละเอียดดังนี้

1) พื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์ รวม 3,821.85 ไร่ 352 แปลง

หน่วยงาน	จำนวนราย/แปลง	จำนวนไร่	
ศูนย์วิจัยข้าวพิษณุโลก กลุ่มเตรียมความพร้อม	67	817.5	
	กลุ่มปรับเปลี่ยน	37	537.75
	กลุ่มรับรอง	-	-
2. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเพชรบูรณ์	34	850	
3. สถานีพัฒนาที่ดิน	กลุ่มเตรียมความพร้อม	122	1,138
	กลุ่มที่พร้อมยกระดับ	17	51.50
	กลุ่มที่ได้รับการรับรอง	45	277.1
4. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเพชรบูรณ์	30	150	
5. สำนักงานประมงจังหวัดเพชรบูรณ์	-	-	
รับรองแล้ว	352	3,821.85	

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

2) การรับรอง GAP ด้านพืช 2,515 ราย ด้านประมง 88 ราย ด้านปศุสัตว์ 305 ฟาร์ม

ชนิดสินค้า	จำนวนราย/แปลง	จำนวนไร่
ด้านพืชผัก/ผลไม้(ศวพ)	682 ราย	6,846.583 ไร่
ด้านพืชผัก/ผลไม้ (ม.แม่ใจ)	1,374 ราย	9,017.50 ไร่
ด้านข้าว(แบบกลุ่ม 3 กลุ่ม)	77 ราย	1,050.50 ไร่
ด้านข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และมันสำปะหลัง(สปก.)	382 ราย	7,804 ไร่
ด้านประมง	88 ราย	833.25 ไร่
ฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ	136 ฟาร์ม	19,199,196 ตัว
ฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่	31 ฟาร์ม	579,600 ตัว
ฟาร์มไก่พันธุ์	19 ฟาร์ม	970,091ตัว
ฟาร์มเป็ดพันธุ์	5 ฟาร์ม	325,800 ตัว
ฟาร์มเป็ดเนื้อ	1	55,200 ตัว
สถานที่ฟักไข่สัตว์ปีก	6	3,146,580 ตัว
ฟาร์มเลี้ยงสุกร	92	104,443 ตัว
ฟาร์มโคนม	14	316 ตัว
ฟาร์มผึ้ง	1	250 ตัว

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

3.4.5 แผนพัฒนาการเกษตรระดับพื้นที่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดเพชรบูรณ์ (พ.ศ. 2561 – 2565) ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision) “เพชรบูรณ์เมืองเกษตรปลอดภัย ก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม”

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคง
2. พัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ
3. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพตลอดห่วงโซ่อุปทานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์
4. ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรอย่างสมดุลและยั่งยืน

เป้าประสงค์หลัก

1. สร้างความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่องเกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรและเชื่อมโยงเครือข่ายกับภายนอกอย่างเข้มแข็ง
2. ส่งเสริมความสามารถของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในการยกระดับผลิตภาพ ประสิทธิภาพ คุณภาพ มาตรฐานรวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร ให้ตอบสนองความต้องการของตลาด
3. สร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร รวมทั้งพัฒนางานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ประโยชน์

4. ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงการปรับตัวและการสร้างภูมิคุ้มกันภายใต้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา

ประเด็นที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

1. สนับสนุนการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกร

2. ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมแบบปลอดภัยและยั่งยืน

3. ส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้เกษตรกรไปสู่เกษตรกรมืออาชีพไปสู่ Smart Farmer

4. สร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ประเด็นที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทานและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร

1. ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรให้สามารถแข่งขันและสร้างความร่วมมือ เชื่อมโยงเครือข่ายในและนอกจังหวัด

2. ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมแบบปลอดภัย และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

3. พัฒนาประสิทธิภาพระบบการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีคุณภาพมาตรฐาน

4. ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตรสู่อุตสาหกรรม แปรรูปผลิตภัณฑ์

ประเด็นที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

1. สนับสนุนให้มีการนำผลงานวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง

2. พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตรและเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ประเด็นที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

1. ส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรการผลิตทางการเกษตร

2. ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3. พัฒนาแหล่งน้ำและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรให้เหมาะสม

4. การบริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการเกษตร

ประเด็นที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

1. ส่งเสริมให้บุคลากรของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้รับการพัฒนาศักยภาพสู่ Smart Officer

2. พัฒนาการบริหารจัดการแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดให้มีประสิทธิภาพและมีแผนการดำเนินงานเชิงรุกแบบบูรณาการ

3.5 จังหวัดอุทัยธานี

3.5.1 ด้านกายภาพ

1) **ขนาดและที่ตั้ง** ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่าง บริเวณลุ่มน้ำสะแกกรัง ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศเหนือตามถนนสายเอเชีย 206 กิโลเมตร มีพื้นที่รวม 6,730 ตารางกิโลเมตร (4,206,404 ไร่) พื้นที่ทางการเกษตร 1,800,838 ไร่ และพื้นที่ป่าที่มีสภาพเป็นพื้นที่คุ้มครอง ได้แก่ ป่าสงวนแห่งชาติ 9 แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 1 แห่ง เขตห้ามล่าสัตว์ป่า 1 แห่ง มีเนื้อที่รวม 2,828,185 ไร่

ทิศเหนือ	ติดอำเภอชุมตาบง ลาดยาว โกรกพระ พยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์
ทิศตะวันออก	ติดอำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ และอำเภอโมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท
ทิศใต้	ติดอำเภอวัดสิงห์หนองมะโมง เนินขาม จังหวัดชัยนาท อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี
ทิศตะวันตก	ติดอำเภอศรีสวัสดิ์ ทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี และอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก

ภาพที่ 3.9 แผนที่จังหวัดอุทัยธานี

ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

2) **ลักษณะภูมิประเทศ** เป็นป่าและภูเขาที่มีความลาดเทจากทิศตะวันตกลงมาทางทิศตะวันออก โดยทางทิศตะวันตกเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อนพื้นที่ตอนกลางเป็นพื้นที่ดอนสลับพื้นที่ราบแบบลูกคลื่น ด้านทิศตะวันตกพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ทำให้ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำด้านทิศตะวันตกและหากปีใดมีน้ำมากหรือน้ำหลาก เกิดน้ำท่วม ด้านทิศตะวันออกเป็นประจำ อาจแบ่งตามลักษณะดังนี้ 1) บริเวณที่ราบน้ำท่วมถึง (Flood Plains) เป็นพื้นที่ต่ำราบเรียบ มีความลาดชันน้อยกว่า 2 เปอร์เซ็นต์ ใช้ทำนา ยกเว้นบริเวณสันดินริมฝั่งน้ำ ส่วนใหญ่ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ปลูกไม้ผล อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 18-20 เมตร 2) บริเวณตะพักลำน้ำระดับต่ำ (Low Terrace) เป็นที่ค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชันน้อยกว่า 2 เปอร์เซ็นต์ สูงกว่าระดับน้ำทะเล 20-70 เมตร พื้นที่ใช้ทำนา 3) บริเวณตะพักน้ำระดับกลางถึงระดับสูงและเนินตะกอนรูปพัด (Middle to High Terrace and Alluvial Fans) เป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชันประมาณ 2-16 เปอร์เซ็นต์ สูงกว่าระดับน้ำทะเล 70-130 เมตร พื้นที่สูง ส่วนใหญ่ปลูกพืชไร่ 4) บริเวณพื้นที่ผิวที่เหลื่อค้ำจากการกร่อน (Erosion Surface) ส่วนใหญ่เป็นลูกคลื่นลอนชัน มีความลาดชัน 8-16 เปอร์เซ็นต์ อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 130-200 เมตร ส่วนใหญ่เป็นป่า บางแห่งปลูกพืชไร่ 5) บริเวณที่ลาดเชิงเขา (Foothill Slope) เป็นที่ลาดเท

มีความลาดชันน้อยกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ ส่วนใหญ่เป็นป่า บางแห่งถูกหักล้างทางพงเพื่อปลูกพืชไร่ และ 6) บริเวณภูเขาและเทือกเขา (hills and mountains) เป็นลักษณะภูมิประเทศ ที่มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งประกอบไปด้วยเขาและภูเขาจำนวนมากมายสลับซับซ้อน

3) ลักษณะภูมิอากาศ มีฝนอยู่ในเกณฑ์น้อย อากาศค่อนข้างแล้ง ฝนตกเฉลี่ย 1,100–1,200 มิลลิเมตร และมีวันฝนตก 105 - 110 วัน ฝนตกมากช่วงกันยายน มีปริมาณ ฝนตก 220 - 240 มิลลิเมตร และมีวันฝนตก 15 - 20 วัน อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 26 - 28 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32 - 34 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศร้อนจัดอยู่ในเมษายนและพฤษภาคม อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 20 - 24 องศาเซลเซียส อากาศหนาวจัดอยู่ในธันวาคม

4) การคมนาคม และการขนส่ง การคมนาคมและขนส่งทางรถยนต์และทางน้ำ ทางน้ำไม่เป็นที่นิยม

5) ทรัพยากรธรรมชาติ

1. ทรัพยากรดิน ดินในบริเวณที่ราบลุ่ม ริมน้ำ มีลักษณะเป็นดินร่วน และดินร่วนปนทราย มีการระบายน้ำดี มีความสมบูรณ์ปานกลาง ดินในบริเวณตะวันออกของจังหวัด มีลักษณะเป็นอ่างตะพักลำน้ำ เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายในดินชั้นใน และดินร่วนเหนียวปนทรายในชั้นล่าง ระบายน้ำได้ค่อนข้างเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง ถึงปานกลางค่อนข้างต่ำ ดินในบริเวณตอนล่าง ส่วนใหญ่เป็นป่า ลักษณะดินแตกต่างกัน ตามพื้นที่ในบริเวณนั้น ๆ มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงต่ำ ดินในบริเวณตะวันตก มีลักษณะเป็นภูเขา เทือกเขา ดินที่พบส่วนใหญ่มีเศษทับปะปนโดยทั่วไป ดินมีความอุดมสมบูรณ์ แต่ไม่เหมาะที่จะทำการเกษตร

2. ทรัพยากรป่า มี 5 ลักษณะ คือ ป่าดิบเขา ป่าดิบชื้น ป่าดิบแล้ง ป่าเต็งรัง และป่าเบญจพรรณ ขอบเขตป่าสงวนแห่งชาติ มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 9 แห่ง รวม 4,525.10 ตารางกิโลเมตร (2,828,185 ไร่) ภาพถ่ายทางอากาศ ปี 2531 สภาพป่าที่คงเหลืออยู่จริง 1,695,250 ไร่ มีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 1,631 ตารางกิโลเมตร (1,019,375 ไร่)

3. แหล่งน้ำธรรมชาติ มีแม่น้ำหลัก 2 สาย ได้แก่ 1) แม่น้ำสะแกกรัง มีความยาว 225 กิโลเมตร มีการทำสวนต้นเตย และเพาะเลี้ยงปลาแรดในกระชัง ซึ่งเป็นปลา GI ของจังหวัด และ 2) แม่น้ำเจ้าพระยา ไหลมาจากจังหวัดนครสวรรค์ผ่าน ต.หาดทอง (เกาะเทโพ) อ.เมือง จังหวัดอุทัยธานี

6) ข้อมูลด้านการเกษตร

1. ครุภัณฑ์เกษตรกร จังหวัดอุทัยธานี ประชาชนในพื้นที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก อัตราเฉลี่ยร้อยละ 40.92 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของจังหวัด

2. การใช้ที่ดิน แบ่งออกเป็น พื้นที่นา 623,981.95 ไร่ (ร้อยละ 41.61) พื้นที่พืชไร่ 736,089.63 ไร่ (ร้อยละ 49.09) ส่วนที่เหลืออีก 139,348.81 ไร่ (ร้อยละ 9.3) เป็นพื้นที่ทางการเกษตร ประเภทไม้ผลไม้ยืนต้น การเกษตรอื่นๆ และการประมงเลี้ยงสัตว์

3. แหล่งน้ำชลประทาน มีพื้นที่ชลประทาน 210,835 ไร่ (ร้อยละ 47 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด) ส่วนใหญ่อยู่ในเขตลุ่มน้ำสะแกกรัง มีโครงการชลประทานที่สำคัญ 4 โครงการ

4. สินค้าเกษตรที่สำคัญ 7 ลำดับแรก คือ ข้าวนาปี อ้อยโรงงาน ข้าวนาปรัง มันสำปะหลังโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา และสับปะรดโรงงาน

ตารางที่ 3.9 สินค้าเกษตรที่สำคัญจังหวัดอุทัยธานี

ชนิดพืช	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)
ข้าวนาปี	28,324	510,173	253,233
ข้าวนาปรัง	4,982	40,648	24,870
อ้อยโรงงาน	10,808	322,128	2,926,597
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	7,446	121,027	109,003
มันสำปะหลังโรงงาน	9,498	149,801	449,522
สับปะรดโรงงาน	1,617	19,307	2,926,597

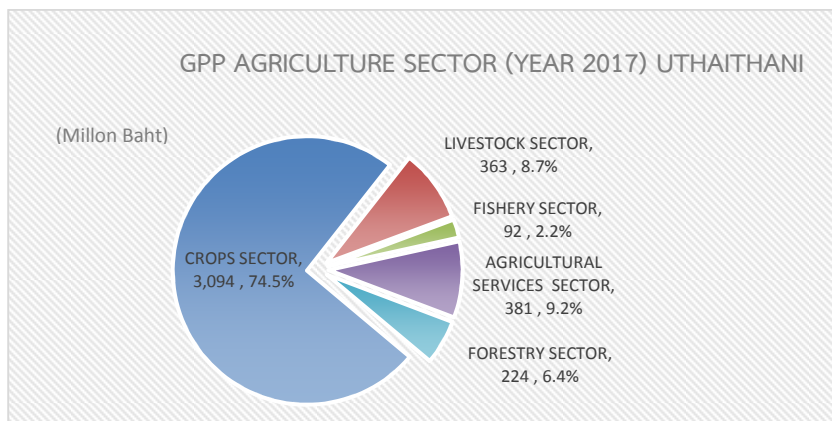
ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอุทัยธานี

3.5.2 ด้านเศรษฐกิจ

1) โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัด จากข้อมูลผลิตภัณฑ์จังหวัด ณ ราคาประจำปี ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อุทัยธานี ปี 2561 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด ณ ราคาประจำปี เท่ากับ 29,879 ล้านบาท เศรษฐกิจหลักมาจากนอกภาคการเกษตร โดยมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม 18,864 ล้านบาท (ร้อยละ 63.1) และภาคการเกษตรมีมูลค่า 11,015 ล้านบาท (ร้อยละ 36.9) โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัด 5 อันดับแรก สาขาเกษตรกรรม ป่าไม้ และประมง มีมูลค่า 11,015 ล้านบาท (ร้อยละ 36.9) รองลงมาคือ สาขาการผลิตอุตสาหกรรม 4,826 ล้านบาท (ร้อยละ 16.2) สาขาการขายส่ง ขายปลีกฯ 3,890 ล้านบาท (ร้อยละ 13.0) สาขาการศึกษา 2,258 ล้านบาท (ร้อยละ 7.6) และสาขาทางการเงินและประกันภัย 1,916 ล้านบาท (ร้อยละ 6.4) ตามลำดับ

2) โครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรของจังหวัด พิจารณาจากมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด จากภาคเกษตร 5 สาขา ประกอบด้วย สาขาพืช สาขาปศุสัตว์ สาขาประมง สาขาป่าไม้ และสาขาบริการทางการเกษตร จากข้อมูลการประมาณการเบื้องต้นของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12

ภาพที่ 3.10 โครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดอุทัยธานี

ที่มา : ประมาณการเบื้องต้นของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12

อุทัยธานี ปี 2560 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร 4,153 ล้านบาท โครงสร้างการผลิตหลักมาจากสาขาพืช มีมูลค่า 3,094 ล้านบาท (ร้อยละ 74.5) รองลงมาคือ สาขาบริการทางการเกษตร 381 ล้านบาท (ร้อยละ 9.2) สาขาปศุสัตว์ 363 ล้านบาท (ร้อยละ 8.7) สาขาป่าไม้ 224 ล้านบาท (ร้อยละ 6.4) และสาขาประมง 92 ล้านบาท (ร้อยละ 2.2) ตามลำดับ

3) ตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดอุทัยธานี มี 4 สินค้า ได้แก่ สินค้าข้าว มีผู้ประกอบการโรงสีจำนวน 23 แห่ง ในพื้นที่เมือง หนองฉาง ท้าทั้น หนองขาหย่างสว่างอารมณ์ ลานสัก และห้วยคต กำลังการผลิตรวม 3,713 ตันต่อวัน ทำข้าว 12 แห่ง ผู้ประกอบการขายส่ง 10 แห่ง และผู้ประกอบการส่งออกต่างประเทศ 3 แห่ง สินค้ามันสำปะหลัง มีผู้ประกอบการลานมัน จำนวน 17 แห่ง สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีผู้ค้าท้องถิ่น จำนวน 21 แห่ง ในพื้นที่เมือง หนองฉาง ท้าทั้น บ้านไร่ ลานสัก และหนองขาหย่าง สินค้าปาล์ม น้ำมัน มีโรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) จำนวน 1 แห่ง ของ หจก.หัสตินทร์ปาล์ม ในพื้นที่อำเภอบ้านไร่

ตารางที่ 3.10 ตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดอุทัยธานี

สินค้า	ประเภทผู้ประกอบการ	จำนวนผู้ประกอบการ	กำลังการผลิต (ตัน/24.ชม)	ความจุสถานที่เก็บข้าว (ตัน)
ข้าว ¹	โรงสี	23	3,713	295,000
	ทำข้าว	12	-	-
	ขายส่ง	10	-	-
	จำหน่ายต่างประเทศ	3	-	-
มันสำปะหลัง ²	ลานมัน	17	-	-
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ⁴	โรงงานอาหารสัตว์	-	-	-
	ผู้ค้าท้องถิ่น	21	-	-
ปาล์มน้ำมัน ³	โรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบ	1	120	-

หมายเหตุ : แหล่งข้อมูล¹ กรมการค้าภายใน² สมาคมแป้ง³ กรมธุรกิจพลังงาน⁴ โรงงานอาหารสัตว์

3.5.3 ด้านสังคม การผลิตสินค้าเกษตรตามวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของชุมชน ที่เป็นเอกลักษณ์ และมีสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications หรือ GI) เป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง ชุมชนได้อาศัยลักษณะเฉพาะที่มีอยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ตามธรรมชาติ เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ หรือวัตถุดิบเฉพาะในพื้นที่ ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณลักษณะพิเศษที่มาจากพื้นที่ สินค้าเด่น/สินค้า GI ได้แก่ ปลาแรดลุ่มน้ำสะแกกรัง อุทัยธานี ทะเบียนเลขที่ สข. 56100061 ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ตั้งแต่ 23 สิงหาคม 2555 ปลาแรดลุ่มน้ำสะแกกรัง อุทัยธานี รูปร่าง หน้าสั้นนุ่มลง เกล็ดหนา คีบบนและล่างสั้น เพศผู้จะมีโหนกสูงใหญ่กว่าเพศเมีย ลักษณะสี สีเนื้อเข้ม หนังหนา มีเมือกน้อย สีลำตัวด้านบนมีสีน้ำตาลปนดำหรือค่อนข้างเทา ด้านล่างมีสีขาวเงินแกมเหลือง เพศผู้ที่โคนครีบบูจะมีสีขาวและมีนอสีแดง เพศเมียที่โคนครีบบูจะมีสีดำ ลักษณะพิเศษของปลาแรดลุ่มน้ำสะแกกรัง เนื้อแน่นเป็นเส้นใย รสหวาน ไม่มีกลิ่นโคลนและกลิ่นสาบ

3.5.4 ด้านสิ่งแวดล้อม การผลิตสินค้าเกษตร ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ และเกษตรปลอดภัยของจังหวัดรายละเอียดดังนี้

หน่วยงาน	รายละเอียด
สำนักงานเกษตรจังหวัดอุทัยธานี	โครงการเกษตรอินทรีย์ เป้าหมาย 50ราย/50 แปลง เมือง สว่างอารมณ์ บ้านไร่
สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุทัยธานี	โครงการ พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (อ.สว่างอารมณ์) กิจกรรม -ส่งเสริมปศุสัตว์อินทรีย์ 1 แห่ง ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์อุทัยธานี -พัฒนาศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์อินทรีย์ 1 แห่ง ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์อุทัยธานี
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท	โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (ข้าวอินทรีย์) เป้าหมาย 4 กลุ่ม 39 ราย 614 ไร่ อำเภอทัพทัน อำเภอสว่างอารมณ์ อำเภอเมือง อำเภอหนองฉาง
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร อุทัยธานี	โครงการส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน กิจกรรมการตรวจรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ จำนวนแปลงที่ตรวจรับรองตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ต่ออายุ 1 แปลง พื้นที่ 0.025 ไร่
สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี	กิจกรรมพัฒนาความรู้เกษตรอินทรีย์ จำนวนผู้ที่ได้รับการอบรมด้านเกษตรอินทรีย์ 47 ราย (650 ไร่)
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำจืดอุทัยธานี	กิจกรรมพัฒนาเกษตรอินทรีย์ อยู่ระหว่างเกษตรกรยื่นขอใบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ "จำนวนเกษตรกรที่ได้รับพัฒนาการส่งเสริมพัฒนา ด้านเกษตรอินทรีย์ 10 ราย "

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอุทัยธานี

3.5.5 แผนพัฒนาการเกษตรระดับพื้นที่ จังหวัดอุทัยธานี ตามแผนพัฒนาจังหวัดอุทัยธานี พ.ศ. 2561 – 2564 ดังนี้

วิสัยทัศน์ “เมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกษตรปลอดภัย สังคมอุทัยผาสุก”

เป้าประสงค์รวม

1. การเติบโตทางเศรษฐกิจ ภาคเกษตรและการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
2. ผลผลิตการเกษตรมีคุณภาพปลอดภัย มูลค่าผลผลิตเพิ่มขึ้น
3. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงและปลอดภัยในการดำรงชีวิต
4. อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และป้องกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อชีวิต

ความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์

ประเด็นที่ 1 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ควบคู่วิถีชีวิตเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของจังหวัดสุสาน

1. พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน และส่งเสริมผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
2. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว ให้ได้มาตรฐาน ปลอดภัย และเหมาะสม
3. ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมเอกลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวเชื่อมโยงผู้ประกอบการและจัดหาตลาดด้านการท่องเที่ยว

ประเด็นที่ 2 ส่งเสริม พัฒนาผลิตภัณฑ์การเกษตร เกษตรแปรรูปให้มีคุณภาพ

1. ส่งเสริมการลงทุนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมีในการควบคุมป้องกัน กำจัดโรค และศัตรูผลผลิตทางการเกษตร
2. ส่งเสริมระบบการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรทั้งระบบชุมชนและระบบอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3. สร้างการเชื่อมโยงเครือข่ายการรวมกลุ่มของเกษตรกรให้เข้มแข็งและเพิ่มอำนาจการต่อรองในตลาดสินค้าเกษตร
4. พัฒนาแหล่งน้ำ อย่างมีแบบแผนและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
5. การพัฒนาสายพันธุ์ พืช ปศุสัตว์ ประมง รวมถึงปัจจัยการผลิตที่ได้คุณภาพและผ่านการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประเด็นที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ความมั่นคง การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. เสริมสร้างการอำนวยความสะดวก สวัสดิการชุมชนความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและความมั่นคง
2. เสริมสร้างการนำทุนทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม มาสร้างคุณค่าทางสังคมและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ
3. สร้างเสริมสุขภาวะของประชาชน
4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเสริมความปลอดภัยทางถนนและระบบการขนส่งสาธารณะให้ได้มาตรฐาน รวมถึงจิตสำนึกในการลดอุบัติเหตุอุบัติภัยให้กับประชาชน
5. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคให้มีคุณภาพ
6. ส่งเสริมการมีงานทำ การคุ้มครองแรงงานนอกระบบและพัฒนาฝีมือแรงงานในสาขาที่ขาดแคลน
7. พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
8. การพัฒนาศูนย์เรียนรู้ชุมชน/ปราชญ์หรือเกษตรกรต้นแบบด้านเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นที่ 4 ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

1. พัฒนาระบบเฝ้าระวังรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และระบบแจ้งเตือนภัยให้ครอบคลุมพื้นที่เสี่ยง
2. พัฒนาแหล่งน้ำ เพิ่มพื้นที่สีเขียว และอนุรักษ์ เพื่อรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัด

3. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

4. ส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย รวมถึงการลดปริมาณขยะมูลฝอย และการนำกลับมาใช้ตามหลัก 3R (Reduce Reuse Recycle)

บทที่ 4 ผลการศึกษา

การวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจสำหรับการจัดสรรพื้นที่ปลูกให้เกิดความเหมาะสมของสินค้าเกษตรที่สำคัญ จำนวน 7 ชนิดสินค้า ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลังโรงงาน ยางพารา ปาล์มน้ำมัน สับปะรดโรงงาน และมะพร้าว และสินค้าทางเลือก เพื่อเป็นทางเลือกในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ตามชั้นความเหมาะสมใน Agri-Map โดยดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิดการบริหารจัดการเชิงพื้นที่และสินค้าเกษตรที่สำคัญ ภายใต้เงื่อนไขความสมัครใจ และความพึงพอใจของเกษตรกรเป็นหลัก โดยใช้วิธีวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนสินค้า การวิเคราะห์วิถีการตลาด ปริมาณการผลิต (Supply) และความต้องการสินค้า (Demand) และการประเมินศักยภาพของพื้นที่ ได้ผลการศึกษาดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจสินค้าเกษตร

4.1.1 สินค้าข้าว

1) ด้านสถานการณ์การผลิต การปลูกข้าวของพื้นที่ศึกษา 5 จังหวัด ตามระดับความเหมาะสมในการปลูกข้าว และพื้นที่ปลูกจริง existing จากข้อมูล Agri-Map Online ณ เดือนสิงหาคม 2563 พบว่าพื้นที่ศึกษา 5 จังหวัด มีพื้นที่เหมาะสม จำนวน 8,913,948 ไร่ เกษตรกรปลูกจริงในพื้นที่เหมาะสม จำนวน 6,908,916 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 77.51 ของพื้นที่เหมาะสม โดยมีพื้นที่เหมาะสมคงเหลือ จำนวน 2,005,032 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.49 ของพื้นที่เหมาะสม ที่ไม่มีเกษตรกรปลูกข้าว ประกอบด้วย นครสวรรค์ 617,294 ไร่ กำแพงเพชร 537,119 ไร่ พิจิตร 208,407 ไร่ เพชรบูรณ์ 470,466 ไร่ และอุทัยธานี 171,646 ไร่ ขณะที่กลับไปปลูกจริงในพื้นที่ไม่เหมาะสม จำนวน 841,182 ไร่ ประกอบด้วยนครสวรรค์ 361,077 ไร่ กำแพงเพชร 67,425 ไร่ พิจิตร 37,994 ไร่ เพชรบูรณ์ 255,439 ไร่ และอุทัยธานี 119,247 ไร่ ดังนั้นพื้นที่ปลูกจริง (Existing) ในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3+N) สำหรับสินค้าข้าว จำนวน 841,182 ไร่ จึงเป็นพื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการ เพื่อพิจารณาในการปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นที่มีศักยภาพเชิงพื้นที่มากกว่าการเลือกปลูกสินค้าข้าว รายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 พื้นที่ตามความเหมาะสมในการปลูกข้าวและพื้นที่ปลูกจริง existing

หน่วย : ไร่

ข้าว	พื้นที่ S1		พื้นที่ S2		พื้นที่ S3	พื้นที่ N	พื้นที่	พื้นที่
	existing	คงเหลือ	existing	คงเหลือ	existing	existing	existing	เหมาะสม
นครสวรรค์	1,870,051	418,392	355,399	198,902	236,345	124,732	2,586,527	2,842,744
กำแพงเพชร	1,077,116	415,112	170,324	122,007	42,116	25,309	1,314,865	1,784,559
พิจิตร	1,776,226	195,416	171,253	12,991	14,906	23,088	1,985,473	2,155,886
เพชรบูรณ์	69,345	9,750	941,338	460,816	155,334	100,105	1,266,122	1,481,249
อุทัยธานี	287,882	71,844	189,982	99,802	91,138	28,109	597,111	649,510

ที่มา : ข้อมูล Agri Map Online

นครสวรรค์ พื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการของจังหวัด จำนวน 361,077 ไร่ กระจายในพื้นที่อำเภอไพศาลี หนองบัว พยุหะคีรี ตาคลี ท่าตะโก ลาดยาว แม่वंก เมือง โกรกพระ ชุมตาบง ตากฟ้า แม่เป็นบรรพตพิสัย และชุมแสง คิดเป็นร้อยละ 30.20 18.53 11.16 9.87 7.02 7.01 5.74 3.39 3.11 1.65 1.41 0.58 0.16 และ 0.09 ตามลำดับ ยกเว้นอำเภอเก้าเลี้ยวที่เกษตรกรปลูกข้าว existing ในพื้นที่เหมาะสม (S1+S2) ครอบคลุมทั้งอำเภอ

กำแพงเพชร พื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการของจังหวัด จำนวน 67,425 ไร่ กระจายในพื้นที่อำเภอคลองลาน พรานกระต่าย ขามูร์ลักษณบุรี เมือง คลองขลุง ปางศิลาทอง โกสัมพีนคร ไทรงาม ทรายทองวัฒนา บึงสามัคคี และลานกระบือ คิดเป็นร้อยละ 23.38 19.27 18.43 14.32 12.61 6.08 4.91 0.44 0.27 0.23 และ 0.06 ตามลำดับ

พิจิตร พื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการของจังหวัด จำนวน 37,994 ไร่ กระจายในพื้นที่อำเภอทับคล้อ โพนทะเล ดงเจริญ ตะพานหิน โพธิ์ประทับช้าง เมือง วังทรายพูน บึงนาราง บางมูลนาก สากเหล็ก สามง่าม และวชิรบุรี คิดเป็นร้อยละ 29.10 21.72 9.93 9.41 7.86 7.40 4.03 3.85 3.27 2.42 0.59 และ 0.44 ตามลำดับ

เพชรบูรณ์ พื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการของจังหวัด จำนวน 255,439 ไร่ กระจายในพื้นที่อำเภอชนแดน วังโป่ง หล่มเก่า ศรีเทพ หล่มสัก เมือง วิเชียรบุรี หนองไผ่ บึงสามพัน และเขาค้อ คิดเป็นร้อยละ 33.44 14.98 10.65 9.27 9.00 7.82 6.92 4.39 3.34 และ 0.20 ตามลำดับ ยกเว้นอำเภอน้ำหนาวที่เกษตรกรไม่มีพื้นที่ปลูกข้าว existing

อุทัยธานี พื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการของจังหวัด จำนวน 119,247 ไร่ กระจายในพื้นที่อำเภอทัพทัน สว่างอารมณ์ หนองฉาง ลานสัก หนองขาหย่าง เมือง ห้วยคต และบ้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.57 22.24 15.41 12.64 9.90 7.54 4.11 และ 2.58 ตามลำดับ

2) ด้านต้นทุนและผลตอบแทน การปลูกข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2562/63 และข้าวนาปรัง ปีเพาะปลูก 2563 ของพื้นที่ศึกษา 5 จังหวัด โดยแบ่งตามพื้นที่เพาะปลูก พื้นที่เหมาะสม ประกอบด้วย ชั้นความเหมาะสมสูง S1 และ ชั้นความเหมาะสมปานกลาง S2 และ พื้นที่ไม่เหมาะสม ประกอบด้วย ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย S3 และ ชั้นความไม่เหมาะสม N รายละเอียดดังตารางที่ 4.2 และตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.2 ต้นทุนและผลตอบแทนข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2562/63

หน่วย : ต่อไร่

จังหวัด	ข้าวนาปี					
	พื้นที่ S1S2			พื้นที่ S3N		
	ต้นทุน	ผลตอบแทน	ผลผลิต	ต้นทุน	ผลตอบแทน	ผลผลิต
นครสวรรค์	3,870.42	5,038.03	603.14	3,982.53	4,155.53	497.49
กำแพงเพชร	4,066.03	6,049.16	658.52	3,835.64	4,871.34	530.30
พิจิตร	3,745.00	4,997.11	617.08	3,924.24	4,423.21	546.21
เพชรบูรณ์	3,789.22	4,405.24	560.82	3,524.51	3,688.08	469.52
อุทัยธานี	3,799.00	4,452.99	534.38	3,654.14	3,753.60	450.45

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

2.1) การปลูกข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2562/63 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่12 ได้ทำการสำรวจข้อมูล 5 จังหวัด ดังนี้

นครสวรรค์ พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,870.42 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 603.14 กิโลกรัม โดยราคาข้าวเปลือกความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.35 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 5,038.03 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 1,167.61 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 1.94 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,982.53 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 497.49 กิโลกรัม โดยราคาข้าวเปลือกความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.35 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,155.53 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 173 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.35 บาท

กำแพงเพชร พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,066.03 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 658.52 กิโลกรัม โดยราคาข้าวเปลือกความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 9.19 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 6,049.16 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 1,983.13 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 3.01 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,835.64 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 530.30 กิโลกรัม โดยราคาข้าวเปลือกความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 9.19 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,871.34 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 1,035.70 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 1.95 บาท

พิจิตร พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,745.00 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 617.08 กิโลกรัม โดยราคาข้าวเปลือกความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.10 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,997.11 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 1,252.11 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 2.03 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,924.24 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 546.21 กิโลกรัม โดยราคาข้าวเปลือกความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.10 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,423.21 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 498.97 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.91 บาท

เพชรบูรณ์ พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,789.22 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 560.82 กิโลกรัม โดยราคาข้าวเปลือกความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.86 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,405.24 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 616.02 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 1.10 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,524.51 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 469.52 กิโลกรัม โดยราคาข้าวเปลือกความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.86 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 3,688.08 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 163.57 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.35 บาท

อุทัยธานี พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,799.00 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 534.38 กิโลกรัม โดยราคาข้าวเปลือกความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.33 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,452.99 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 653.99 บาท หรือ

ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 1.22 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,654.14 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 450.45 กิโลกรัม โดยราคาข้าวเปลือกความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.33 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 3,753.60 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 99.46 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.22 บาท

ตารางที่ 4.3 ต้นทุนและผลตอบแทนข้าวนาปรัง ปีเพาะปลูก 2563

หน่วย : ต่อไร่

จังหวัด	ข้าวนาปรัง					
	พื้นที่ S1S2			พื้นที่ S3N		
	ต้นทุน	ผลตอบแทน	ผลผลิต	ต้นทุน	ผลตอบแทน	ผลผลิต
นครสวรรค์	4,388.85	5,505.45	647.70	4,422.29	4,433.52	521.59
กำแพงเพชร	4,440.52	5,021.63	583.91	4,756.42	4,402.60	511.93
พิจิตร	4,741.74	5,089.37	601.58	4,459.34	4,759.43	562.58
อุทัยธานี	5,039.83	5,138.73	610.30	4,832.86	4,465.46	530.34

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

2.2) การปลูกข้าวนาปรัง ปีเพาะปลูก 2563 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่12 ได้ทำการสำรวจข้อมูล 4 จังหวัด ดังนี้

นครสวรรค์ พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,388.85 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 647.70 กิโลกรัม โดยราคาข้าวเปลือกความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.50 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 5,505.45 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 1,116.60 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 1.72 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,422.29 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 521.59 กิโลกรัม โดยราคาข้าวเปลือกความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.50 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,433.52 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 11.23 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.02 บาท

กำแพงเพชร พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,440.52 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 583.91 กิโลกรัม โดยราคาข้าวเปลือกความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.60 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 5,021.63 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 581.11 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 1.00 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,756.42 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 511.93 กิโลกรัม โดยราคาข้าวเปลือกความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.60 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,402.60 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ขาดทุน 353.82 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัมขาดทุน 0.69 บาท

พิจิตร พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,741.74 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 601.58 กิโลกรัม โดยราคาข้าวเปลือกความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.46 บาท เกษตรกร

ได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 5,089.37 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 347.63 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.58 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,459.34 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 562.58 กิโลกรัม โดยราคาข้าวเปลือกความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.46 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,759.43 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 300.09 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.53 บาท

อุทัยธานี พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 5,039.83 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 610.30 กิโลกรัม โดยราคาข้าวเปลือกความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.42 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 5,138.73 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 98.90 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.16 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,832.86 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 530.34 กิโลกรัม โดยราคาข้าวเปลือกความชื้น 15% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.42 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,465.46 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ขาดทุน 367.40 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัมขาดทุน 0.69 บาท

ภาพรวมการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนสินค้าข้าวนาปีในพื้นที่ 5 จังหวัด พบว่า ข้าวนาปี พื้นที่เหมาะสม ได้ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อหน่วย 1.86 บาทต่อกิโลกรัม โดยจังหวัดกำแพงเพชรได้รับผลตอบแทนต่อหน่วยสูงสุด 3.01 บาท รองลงมาคือจังหวัดพิจิตร นครสวรรค์ อุทัยธานี และเพชรบูรณ์ ได้รับผลตอบแทนต่อหน่วย 2.03 1.94 1.22 และ 1.10 บาท ตามลำดับ พื้นที่ไม่เหมาะสม ได้ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อหน่วย 0.76 บาทต่อกิโลกรัม โดยจังหวัดกำแพงเพชรได้รับผลตอบแทนต่อหน่วยสูงสุด 1.95 บาท รองลงมาคือจังหวัดพิจิตร นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ และอุทัยธานี ได้รับผลตอบแทนต่อหน่วย 0.91 0.35 0.35 และ 0.22 บาท ตามลำดับ จะเห็นว่า พื้นที่ไม่เหมาะสมเกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อหน่วยต่ำกว่าพื้นที่เหมาะสมในทุกจังหวัด เนื่องจากเกษตรกรลงทุนในพื้นที่ไม่เหมาะสมไม่คุ้มค่ากับผลผลิตที่ได้ ประกอบกับสถานการณ์ภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง ขาดน้ำต้นทุนน้ำในเขื่อนหลักมีไม่เพียงพอ ทำให้บางพื้นที่เกษตรกรไม่ได้ลงทุนสูบน้ำเพิ่ม ผลผลิตต่อไร่ลดลง ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยสูงขึ้น

ภาพรวมการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนสินค้าข้าวนาปรังในพื้นที่ 4 จังหวัด (ยกเว้นจังหวัดเพชรบูรณ์) พบว่า ข้าวนาปรัง พื้นที่เหมาะสม ได้ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อหน่วย 0.87 บาทต่อกิโลกรัม โดยจังหวัดนครสวรรค์ได้รับผลตอบแทนต่อหน่วยสูงสุด 1.72 บาท รองลงมาคือจังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และอุทัยธานี ได้รับผลตอบแทนต่อหน่วย 1.00 0.58 และ 0.16 บาท ตามลำดับ พื้นที่ไม่เหมาะสม ได้ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อหน่วยขาดทุน 0.21 บาทต่อกิโลกรัม โดยจังหวัดพิจิตรได้รับผลตอบแทนต่อหน่วยสูงสุด 0.53 บาท รองลงมาคือจังหวัดนครสวรรค์ ได้รับผลตอบแทนต่อหน่วย 0.02 บาท ขณะที่จังหวัดกำแพงเพชร และอุทัยธานีได้ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อหน่วยขาดทุนเท่ากัน 0.69 บาทต่อกิโลกรัม จะเห็นว่า พื้นที่ไม่เหมาะสมเกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อหน่วยต่ำกว่าพื้นที่เหมาะสมในทุกจังหวัดค่อนข้างมาก เนื่องจากเกษตรกรลงทุนในพื้นที่ไม่เหมาะสมไม่คุ้มค่ากับผลผลิตที่ได้ จากความเหมาะสมของที่ดิน แหล่งน้ำ ประกอบกับสถานการณ์ภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วงที่ผ่านมา ขาดน้ำต้นทุนน้ำในเขื่อนหลัก ปัญหาด้านการตลาด การส่งออก ทำให้ผลตอบแทนต่อหน่วยไม่คุ้มค่ากับการลงทุน

3) สถานการณ์การตลาดสินค้าข้าว จากการจัดทำวิธีการตลาดของสินค้าและการจัดเก็บข้อมูลอุปทาน (Supply) และอุปสงค์ (Demand) ระดับจังหวัดใช้หลักการตามแนวคิดการทำบัญชีสมดุลสินค้าเกษตรและปีการตลาด (National-Marketing Year) เป็นการบันทึกปริมาณของสินค้าเกษตรในระดับจังหวัด โดยบันทึกข้อมูลเป็นรายปีการตลาดและปีการค้าสากล มีองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ ด้านอุปทาน (Supply) และด้านอุปสงค์ (Demand) และหลักการกระจายผลผลิตของวิธีการตลาดให้ได้ครบร้อยละ 100 และข้อมูลแหล่งรับซื้อข้าวเปลือกเจ้า รายละเอียดดังนี้

3.1) วิธีตลาดข้าวเปลือก

นครสวรรค์ เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตจะเก็บไว้ทำพันธุ์ ประมาณร้อยละ 1 ที่เหลือจำหน่ายให้โรงสีในจังหวัด ร้อยละ 65 จำหน่ายให้ทำข้าวทั้งในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง ร้อยละ 25 ส่วนที่เหลือร้อยละ 9 จำหน่ายให้กับพ่อค้า/ผู้รวบรวม และสถาบันเกษตรกร ทั้งนี้ จังหวัดนครสวรรค์ มีโรงสีเอกชน โรงสีสหกรณ์ ทำข้าว รวมทั้งมีบริษัทผู้ส่งออกข้าวไปจำหน่ายต่างประเทศ รวม 85 แห่ง ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง ไกรภพระ หนองบัว ตาคลี และไพศาลี

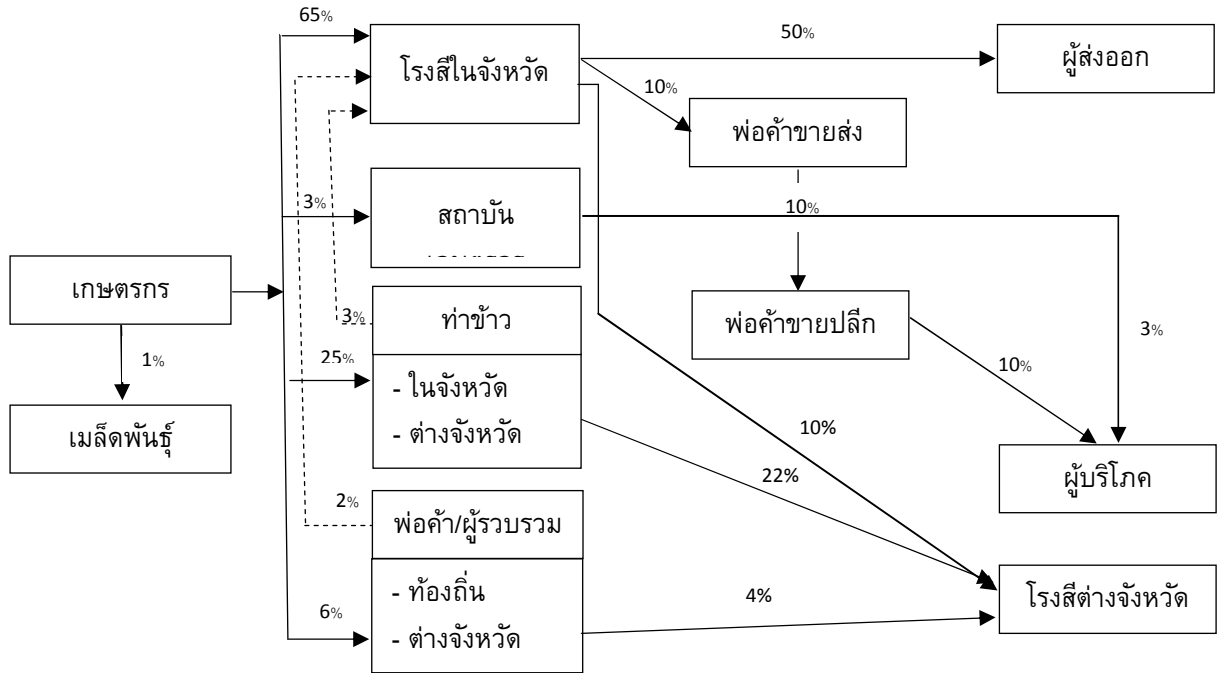
โรงสีบางแห่งในจังหวัด จำหน่ายข้าวเปลือกที่รับซื้อจากเกษตรกรให้กับโรงสีต่างจังหวัด อาทิ จังหวัดสุพรรณบุรี ปริมาณร้อยละ 10 ของปริมาณข้าวเปลือกที่เข้าสู่โรงสี ส่วนที่เหลือร้อยละ 60 แปรรูปจากข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร (ต้นข้าว ปลายข้าว รำข้าว และแกลบ) มีผลพลอยได้ คือ รำข้าว และแกลบ ข้าวสารที่ผ่านการสีจากโรงสีในจังหวัดจำหน่ายผ่านพ่อค้าขายส่ง ร้อยละ 10 เพื่อจำหน่ายต่อไปยังพ่อค้าขายปลีก และผู้บริโภคทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ส่วนร้อยละ 50 ส่งออกต่างประเทศผ่านผู้รวบรวม (หยัง)/ผู้ประกอบการส่งออกข้าว สำหรับปลายข้าวจำหน่ายให้โรงงานแปรรูปอาหารสัตว์ และฟาร์มเลี้ยงสัตว์ รำข้าวจำหน่ายให้โรงงานสกัดน้ำมันรำข้าว และโรงงานแปรรูปอาหารสัตว์ ส่วนแกลบนำไปผลิตเป็นเชื้อเพลิงใช้ในโรงสีของตนเอง และจำหน่ายให้โรงงานผลิตไฟฟ้าเพื่อนำไปทำเชื้อเพลิง

ทำข้าว จำหน่ายข้าวเปลือกให้กับโรงสีต่างจังหวัด เช่น จังหวัดสุพรรณบุรี และชัยนาท ร้อยละ 22 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 3 จำหน่ายให้กับโรงสีในจังหวัด

สถาบันเกษตรกร ได้แก่ โรงสีข้าวสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรผู้แปรรูปข้าว ร้อยละ 3 นำข้าวสารที่ผลิตได้ไปจำหน่ายให้กับสมาชิกและผู้บริโภคทั่วไป

พ่อค้า/ผู้รวบรวม ร้อยละ 6 จะเดินทางมารับซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกรตามหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อไปจำหน่ายยังโรงสีในจังหวัดร้อยละ 2 และโรงสีต่างจังหวัดร้อยละ 4

ทั้งนี้ จังหวัดนครสวรรค์ มีสถาบันเกษตรกรที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับข้าวและผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตพันธุ์ข้าว 31 แห่ง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตข้าวอินทรีย์ 4 แห่ง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตข้าวปลอดสารพิษ 7 แห่ง และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตและแปรรูปข้าว 6 แห่ง

ภาพที่ 4.1 แสดงวิถีตลาดข้าวเปลือกเจ้านาปีจังหวัดนครสวรรค์

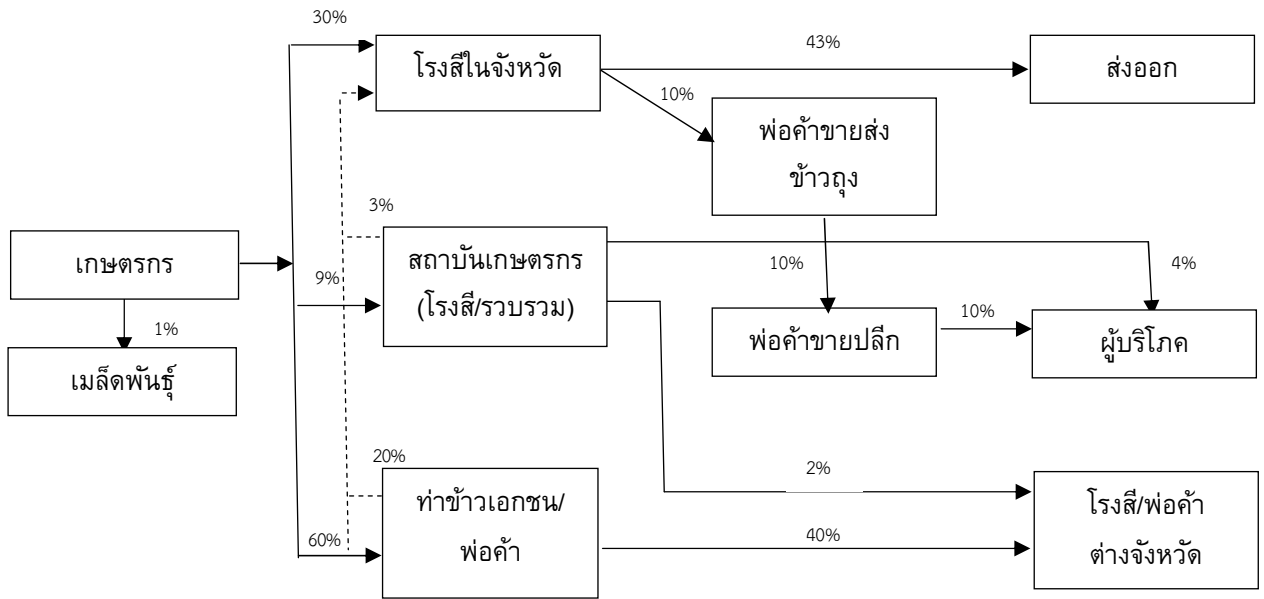
ที่มา: จากการเก็บข้อมูล

กำแพงเพชร เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วจะเก็บไว้ทำพันธุ์ ประมาณร้อยละ 1 ส่วนที่เหลือจำหน่ายข้าวเปลือกให้กับท่าข้าวในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง ร้อยละ 60 รองลงมาจำหน่ายให้กับโรงสีในจังหวัด ร้อยละ 30 จำหน่ายให้สถาบันเกษตรกร ร้อยละ 9 ทั้งนี้ จังหวัดกำแพงเพชร มีท่าข้าว 57 แห่ง โรงสีเอกชน 31 แห่ง โรงสีสหกรณ์ 1 แห่ง และสหกรณ์ผู้รวบรวม 18 แห่ง

ท่าข้าว จำหน่ายให้กับโรงสีต่างจังหวัด อาทิ จังหวัดนครสวรรค์ ชัยนาท และสุพรรณบุรี ร้อยละ 40 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 20 จำหน่ายให้กับโรงสีภายในจังหวัด

โรงสีในจังหวัด แปรรูปจากข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร โดยเมื่อสีแปรสภาพจะได้ ต้นข้าว ปลายข้าว และมีผลพลอยได้ คือ รำข้าว และแกลบ ข้าวสารที่ได้ส่วนใหญ่จะส่งออกต่างประเทศผ่านผู้ประกอบการส่งออกข้าว ร้อยละ 43 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 10 จำหน่ายผ่านพ่อค้าขายส่ง เพื่อจำหน่ายต่อไปยังพ่อค้าขายปลีกและผู้บริโภคทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด สำหรับปลายข้าวและรำข้าว จำหน่ายให้โรงงานแปรรูปอาหารสัตว์และฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ส่วนแกลบนำไปผลิตเป็นเชื้อเพลิงใช้ในโรงสีของตนเอง และจำหน่ายให้โรงงานผลิตไฟฟ้าเพื่อนำไปทำเชื้อเพลิง

สถาบันเกษตรกร ได้แก่ โรงสีข้าวสหกรณ์ สหกรณ์รวบรวม และกลุ่มเกษตรกรผู้แปรรูปข้าว โดยสหกรณ์รวบรวมจะจำหน่ายข้าวเปลือกให้กับโรงสีในจังหวัด ร้อยละ 3 ส่วนโรงสีข้าวสหกรณ์ จะนำข้าวสารที่ผลิตได้เปิดจำหน่ายให้กับสมาชิก และบุคคลทั่วไป ร้อยละ 4 ทั้งนี้จังหวัดกำแพงเพชร มีสถาบันเกษตรกรที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับข้าวและผลิตภัณฑ์ประกอบด้วย กลุ่มเกษตรกรทำนา 12 กลุ่ม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตและแปรรูปข้าวปลอดภัย 6 แห่ง และกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตและแปรรูปข้าว 15 แห่ง

ภาพที่ 4.2 แสดงวิถีตลาดข้าวเปลือกเจ้านาปีจังหวัดกำแพงเพชร

ที่มา: จากการเก็บข้อมูล

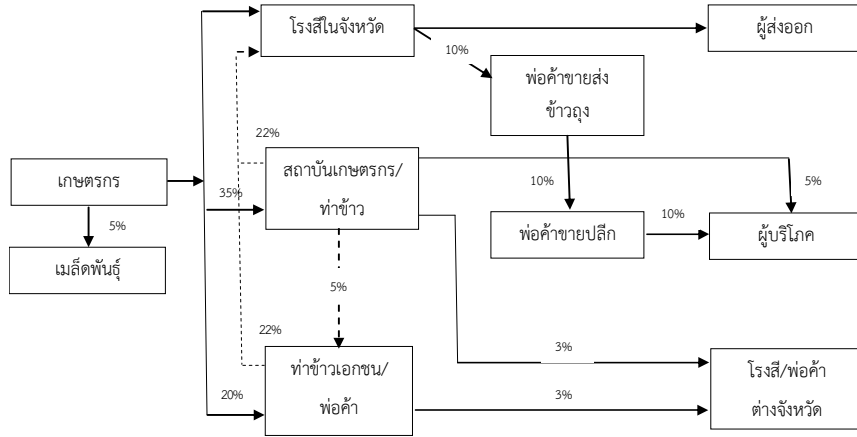
พิจิตร เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วเก็บไว้ทำพันธุ์ประมาณร้อยละ 5 ที่เหลือจำหน่ายข้าวเปลือกให้กับโรงสีในจังหวัด ร้อยละ 40 รองลงมาจำหน่ายให้กับสถาบันเกษตรกร ร้อยละ 35 ส่วนที่เหลือร้อยละ 20 จำหน่ายให้กับทำข้าวของเอksen/พ่อค้า ทั้งนี้ จังหวัดพิจิตร มีโรงสี 35 แห่ง ทำข้าว 74 แห่ง แบ่งเป็น เอksen 58 แห่ง สหกรณ์ผู้รวบรวม 16 แห่ง

โรงสีในจังหวัด รับซื้อข้าวเปลือกเพิ่มจากสถาบันเกษตรกรและทำข้าวเอksenในจังหวัด ปริมาณเท่ากันที่ร้อยละ 22 เพื่อนำมาแปรรูปจากข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร (ต้นข้าว ปลายข้าว) มีผลพลอยได้ คือ รำข้าวและแกลบ โดยข้าวสารที่โรงสีผลิตได้จะจำหน่ายผ่านพ่อค้าขายส่ง/ข้าวถุง ร้อยละ 10 เพื่อจำหน่ายต่อไปยังพ่อค้าขายปลีก ผู้บริโภคทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 74 ส่งออกต่างประเทศผ่านผู้ประกอบการส่งออกข้าว สำหรับปลายข้าวจำหน่ายให้โรงงานแปรรูปอาหารสัตว์ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ และส่งออกไปยังต่างประเทศ รำข้าวจำหน่ายให้โรงงานสกัดน้ำมันรำข้าว และโรงงานแปรรูปอาหารสัตว์ สำหรับแกลบจำหน่ายให้โรงงานผลิตไฟฟ้าทั้งในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง เช่น กำแพงเพชร เพื่อนำไปทำเชื้อเพลิง

สถาบันเกษตรกร ได้แก่ สหกรณ์รวบรวม และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกรผู้แปรรูปข้าว โดยสหกรณ์รวบรวมและจำหน่ายข้าวเปลือกให้กับโรงสีในจังหวัด ร้อยละ 22 รองลงมาจำหน่ายให้กับทำข้าวเอksen ร้อยละ 5 และจำหน่ายให้โรงสี/พ่อค้าต่างจังหวัด อาทิ พิชณุโลก นครสวรรค์ กำแพงเพชร ร้อยละ 3 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 5 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกรผู้แปรรูปข้าว นำข้าวสารจำหน่ายให้กับสมาชิกและผู้บริโภคทั่วไป

ทำข้าวเอksen จำหน่ายข้าวเปลือกให้กับโรงสีภายในจังหวัด ร้อยละ 22 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 3 จำหน่ายให้กับโรงสีต่างจังหวัด อาทิ จังหวัดพิชณุโลก นครสวรรค์ กำแพงเพชร และสุพรรณบุรี

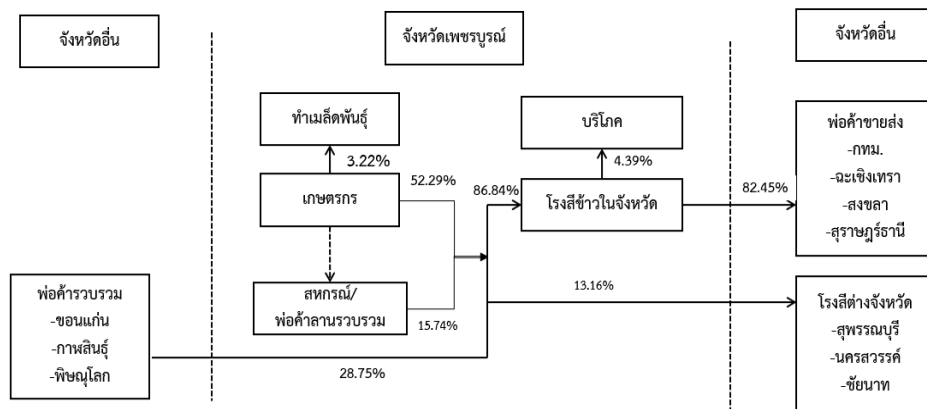
ทั้งนี้ จังหวัดพิจิตร มีสถาบันเกษตรกรที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับข้าวและผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมและผลิตข้าว 37 แห่ง และกลุ่มเกษตรกรแปรรูปข้าว 14 แห่ง

ภาพที่ 4.3 แสดงวิถีตลาดข้าวเปลือกเจ้านาปีจังหวัดพิจิตร

ที่มา: จากการเก็บข้อมูล

เพชรบูรณ์ ผลผลิตข้าวนาปีของจังหวัดเพชรบูรณ์มาจากเกษตรกรในจังหวัด ร้อยละ 52.29 และผ่านพ่อค้ารวบรวมในจังหวัด ร้อยละ 15.74 ขณะที่มีการนำเข้าข้าวนาปีจากจังหวัดอื่น ๆ ร้อยละ 28.75 ผ่านพ่อค้าหรือลานรวบรวม จากจังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ และพิษณุโลก ผลการสำรวจ พบว่า ผลผลิตข้าวนาปีร้อยละ 3.22 เกษตรกรเก็บไว้ทำพันธุ์ในแปลงของตนเอง โดยปริมาณผลผลิตข้าวเปลือกนาปีร้อยละ 86.84 จะเข้าสู่การแปรรูปข้าวสารผ่านโรงสีในจังหวัดและบริโภคภายในจังหวัดร้อยละ 4.39 และส่งไปจำหน่ายพ่อค้าขายส่งต่างจังหวัด อาทิ ฉะเชิงเทรา สงขลา สุราษฎร์ธานี และกรุงเทพมหานครร้อยละ 82.45 ผลผลิตข้าวเปลือกนาปีที่เหลืออีกจำนวนร้อยละ 13.16 จะถูกส่งไปจำหน่ายให้กับโรงสีต่างจังหวัด อาทิ สุพรรณบุรี นครสวรรค์ และชัยนาท

ภาพที่ 4.4 แสดงวิถีตลาดข้าวเปลือกเจ้านาปีจังหวัดเพชรบูรณ์

ที่มา: จากการเก็บข้อมูล

อุทัยธานี เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ส่วนใหญ่จำหน่ายข้าวเปลือกให้กับท่าข้าวทั้งในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง ร้อยละ 40 รองลงมาจำหน่ายให้กับโรงสีในจังหวัด ร้อยละ 35 จำหน่ายให้สถาบันเกษตรกร ร้อยละ 20 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 5 จำหน่ายให้กับพ่อค้า/ผู้รวบรวม จังหวัดอุทัยธานีมีท่าข้าว 6 แห่ง โรงสีเอกชน 8 แห่ง โรงสีสหกรณ์ 2 แห่ง และสหกรณ์ผู้รวบรวม 1 แห่ง

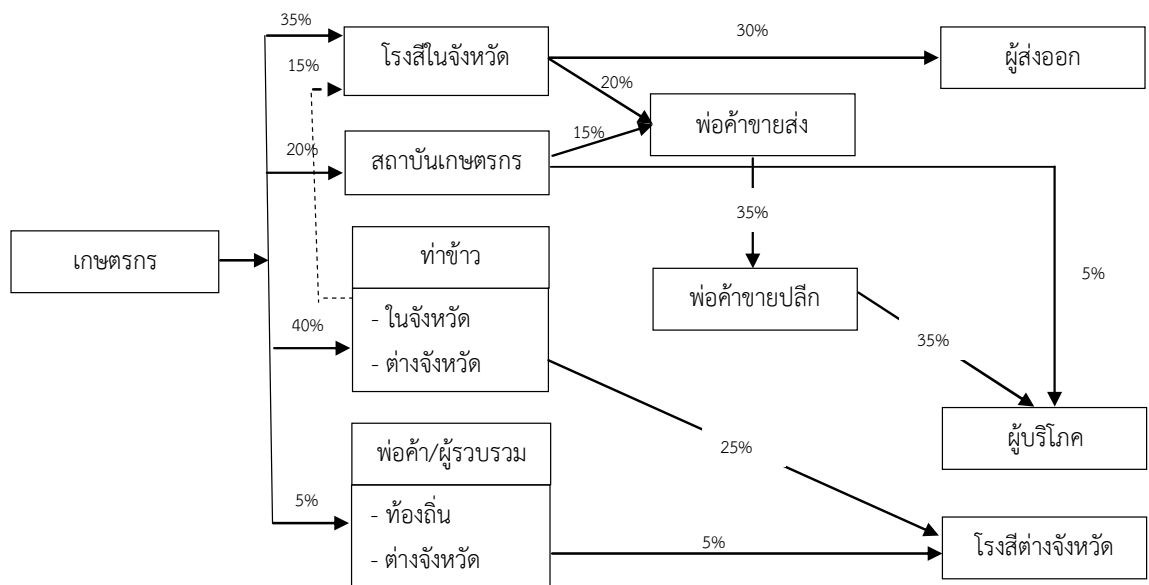
ท่าข้าว จำหน่ายข้าวเปลือกให้กับโรงสีภายในจังหวัด ร้อยละ 15 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 25 จำหน่ายให้กับโรงสีต่างจังหวัด อาทิ จังหวัดนครสวรรค์ ชัยนาท และสุพรรณบุรี

โรงสีในจังหวัด แปรรูปจากข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร (ต้นข้าว ปลายข้าว) มีผลพลอยได้ คือ รำข้าว และแกลบ โดยข้าวสารจากโรงสีในจังหวัด ได้จำหน่ายผ่านพ่อค้าขายส่ง ร้อยละ 20 เพื่อจำหน่ายต่อไปยังพ่อค้าขายปลีก ผู้บริโภคทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 30 ส่งออกต่างประเทศผ่านผู้ประกอบการส่งออกข้าว สำหรับปลายข้าว จำหน่ายให้โรงงานแปรรูปอาหารสัตว์ และฟาร์มเลี้ยงสัตว์ รำข้าว จำหน่ายให้โรงงานสกัดน้ำมันรำข้าว และโรงงานแปรรูปอาหารสัตว์ ส่วนแกลบ นำไปผลิตเป็นเชื้อเพลิงใช้ในโรงสีของตนเอง และจำหน่ายให้โรงงานผลิตไฟฟ้าเพื่อนำไปทำเชื้อเพลิง

สถาบันเกษตรกร ได้แก่ โรงสีข้าวสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรผู้แปรรูปข้าว นำข้าวสารที่ผลิตได้ไปจำหน่ายให้กับพ่อค้าขายส่ง ร้อยละ 15 และอีกร้อยละ 5 จำหน่ายให้กับสมาชิกและผู้บริโภคทั่วไป

พ่อค้า/ผู้รวบรวม จะเดินทางมารับซื้อข้าวเปลือกจากเกษตรกรตามหมู่บ้าน/ชุมชน ร้อยละ 5 เพื่อไปจำหน่ายโรงสีต่างจังหวัด

ทั้งนี้ จังหวัดอุทัยธานี มีสถาบันเกษตรกรที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับข้าวและผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตรแปรรูปข้าว 2 แห่ง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผลิตพันธุ์ข้าว 1 แห่ง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตและแปรรูปข้าวอินทรีย์ 4 แห่ง และกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าวปลอดภัยสารพิษ 1 แห่ง

ภาพที่ 4.5 แสดงวิถีตลาดข้าวเปลือกเจ้านาปีจังหวัดอุทัยธานี
ที่มา: จากการเก็บข้อมูล

3.2) บัญชีสมดุล (Balance Sheet) บัญชีสมดุลสินค้าเกษตรเป็นการรายงานสถานการณ์ภาวะการผลิต การนำไปใช้ สต็อก ราคาและการตลาดของสินค้าเกษตร ตลอดจนการประมาณการความต้องการและการใช้สินค้าเกษตรเหล่านี้ ทำให้รู้ปริมาณสินค้าเกษตรที่มีอยู่ เชื่อมโยงถึงปริมาณของอาหารที่มีอยู่ (Food Availability) ปริมาณการบริโภคอาหารของคน และการเตรียมพร้อมสำหรับการผลิตอาหาร โดยเฉพาะสต็อกสินค้าเกษตรของแต่ละประเทศ ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อระดับราคาของสินค้าเกษตรได้ การทำบัญชีสมดุลสินค้าเกษตรทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศด้านอุปสงค์ อุปทาน ของประเทศอย่างเป็นระบบ

นครสวรรค์ ด้านผลผลิตและการนำเข้าข้าวนาปี (Supply) ของจังหวัด คาดการณ์ว่า ปีการเพาะปลูก 2562/63 ผลผลิตข้าวเปลือกเจ้านาปีมีปริมาณ 1,830,622 ตัน จำแนกเป็น ผลผลิตของจังหวัด 1,372,970 ตัน และนำเข้าจากนอกจังหวัด 457,652 ตัน ด้านความต้องการใช้ (Demand) ผลผลิตข้าวเปลือกเจ้าของจังหวัด เก็บไว้เป็นเมล็ดพันธุ์ 46,681 ตัน เข้าโรงสีภายในจังหวัด 1,281,434 ตัน ซึ่งบางช่วงมีปริมาณไม่เพียงพอ กับความต้องการที่โรงสีเดินเครื่องเพื่อทำการสีข้าวแปรรูปเป็นข้าวสาร ประกอบกับมีบางโรงสีที่จำหน่ายข้าวเปลือกให้กับโรงสีในต่างจังหวัดด้วย นอกจากนี้เกษตรกรบางส่วนที่มีอยู่ใกล้กับจังหวัดอื่น อาทิ จังหวัด กำแพงเพชร อุทัยธานี พิจิตร และลพบุรี ได้นำผลผลิตไปจำหน่ายที่โรงสี/ทำข้าวในจังหวัดใกล้เคียง ปริมาณ 502,507 ตัน จะเห็นได้ว่า เมื่อรวมความต้องการใช้ผลผลิตข้าวเปลือกเจ้านาปีแล้ว มีปริมาณ 1,830,622 ตัน ดังนั้น จึงมีความสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของข้าวเปลือกเจ้านาปีในจังหวัดนครสวรรค์

กำแพงเพชร ด้านผลผลิตและการนำเข้าข้าวนาปี (Supply) ของจังหวัด คาดการณ์ว่า ปีการเพาะปลูก 2562/63 ผลผลิตข้าวเปลือกเจ้านาปีมีปริมาณ 1,411,510 ตัน จำแนกเป็นผลผลิตของจังหวัด 662,473 ตัน และนำเข้าจากนอกจังหวัด 742,320 ตัน ด้านความต้องการใช้ข้าวนาปี (Demand) เนื่องจากผลผลิตข้าวเปลือกเจ้าของจังหวัดกำแพงเพชรมีปริมาณไม่เพียงพอ กับความต้องการโดยเฉพาะโรงสีขนาดใหญ่ (กำลังการผลิตรวม 15,000 ตันต่อวัน) ช่วงพฤษภาคม-ตุลาคม ความต้องการใช้ข้าวเปลือกเจ้านาปีของจังหวัด กำแพงเพชร มีปริมาณ 1,404,793 ตัน จำแนกเป็น เก็บไว้เป็นเมล็ดพันธุ์ 6,625 ตัน และนำเข้าผลผลิตเข้าโรงสีในจังหวัด 1,390,744 ตัน นอกจากนี้ มีเกษตรกรบางส่วนที่มีพื้นที่นาอยู่ใกล้กับจังหวัดอื่น ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย และพิจิตร ได้นำผลผลิตไปจำหน่ายที่ทำข้าวในจังหวัดนั้น ๆ ปริมาณ 7,423 ตัน จะเห็นว่า เกิดอุปทานส่วนเกิน (Excess Supply) ปริมาณ 6,717 ตัน ซึ่งโรงสีจำเป็นต้องมีโกดังเก็บเพื่อสต็อกวัตถุดิบในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย แต่ก็ไม่สามารถสต็อกได้จำนวนมาก เนื่องจากข้อจำกัดด้านต้นทุนและคุณภาพ

พิจิตร ด้านผลผลิตและการนำเข้าข้าวนาปี (Supply) ของจังหวัด คาดการณ์ว่า ปีการเพาะปลูก 2562/63 ผลผลิตข้าวเปลือกเจ้านาปีมีปริมาณ 1,555,228 ตัน จำแนกเป็นผลผลิตของจังหวัด 1,008,479 ตัน และนำเข้าจากนอกจังหวัด 546,749 ตัน ด้านความต้องการใช้ข้าวนาปี (Demand) เนื่องจากผลผลิตข้าวเปลือกเจ้าของจังหวัดพิจิตร มีปริมาณไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับกำลังการผลิตของโรงสีที่ตั้งกระจายอยู่ในพื้นที่ รวมถึงผู้ประกอบการโรงสีมีความต้องการที่จะผลิตข้าวเพื่อส่งออก จึงมีการนำเข้าข้าวเปลือกจากจังหวัดใกล้เคียง อาทิ จังหวัดกำแพงเพชร เข้ามาเป็นวัตถุดิบในการผลิต ความต้องการใช้ข้าวเปลือกเจ้านาปีของจังหวัดพิจิตร มีปริมาณ 1,555,228 ตัน จำแนกเก็บไว้เป็นเมล็ดพันธุ์ 45,842 ตัน และความต้องการเข้าโรงสีในจังหวัด 1,482,156 ตัน นอกจากนี้ พ่อค้า/ตัวแทนโรงสีจากจังหวัดใกล้เคียง อาทิ จังหวัดพิษณุโลก

นครสวรรค์ กำแพงเพชร มารับซื้อข้าวเปลือกจากสถาบันเกษตรกรและท่าข้าว ปริมาณ 27,229 ตัน จะเห็นว่า มีความสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของข้าวเปลือกเจ้านาปีในจังหวัดพิจิตร

เพชรบูรณ์ ด้านผลผลิตและการนำเข้าข้าวนาปี (Supply) ของจังหวัด คาดการณ์ว่า ปีการเพาะปลูก 2562/63 ผลผลิตข้าวเปลือกเจ้านาปีมีปริมาณ 826,168 ตัน จำแนกเป็นผลผลิตของจังหวัด 588,674 ตัน และนำเข้ามาจากนอกจังหวัด 237,494 ตัน ด้านความต้องการใช้ข้าวนาปี (Demand) ต้องการใช้เพื่อทำ เมล็ดพันธุ์ 26,602 ตัน ใช้เพื่อแปรรูปเป็นข้าวสาร 916,394 ตัน และเกษตรกรบางส่วนที่มีพื้นที่ติดจังหวัดข้างเคียง ก็สะดวกขายให้ผู้รับซื้อในจังหวัดข้างเคียงนั้น บางส่วนมีพ่อค้าตัวแทนโรงสีจากจังหวัดใกล้เคียง อาทิ พิชณุโลก นครสวรรค์ กำแพงเพชร มารับซื้อข้าวเปลือกจากสถาบันเกษตรกรและท่าข้าว ปริมาณ 138,873 ตัน จะเห็นว่า ความต้องการใช้ข้าวเปลือกเจ้านาปีของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีปริมาณ 1,081,870 ตัน ส่งผลให้อุปสงค์ ส่วนเกิน (Excess Demand) ปริมาณ 255,702 ตัน แสดงว่าผลผลิตมีปริมาณน้อยไม่เพียงพอกับการแปรรูปที่ ระดับความต้องการใช้จริง โรงสีจำเป็นต้องนำเข้าข้าวเปลือกจากจังหวัดข้างเคียงมาเป็นสต็อกเพื่อบริหารจัดการธุรกิจโรงสีให้มีผลต่อเนื่อง

อุทัยธานี ด้านผลผลิตและการนำเข้าข้าวนาปี (Supply) ของจังหวัด คาดการณ์ว่า ปีการเพาะปลูก 2562/63 ผลผลิตข้าวเปลือกเจ้านาปีมีปริมาณ 409,084 ตัน จำแนกเป็นผลผลิตของจังหวัด 306,814 ตัน และ นำเข้ามาจากนอกจังหวัด 102,270 ตัน ด้านความต้องการใช้ข้าวนาปี (Demand) มีปริมาณ 419,516 ตัน จำแนก เป็น เก็บไว้เป็นเมล็ดพันธุ์ 10,432 ตัน และนำผลผลิตเข้าโรงสีในจังหวัด 286,359 ตัน นอกจากนี้ พ่อค้า/ตัวแทนโรงสีจากจังหวัดใกล้เคียง อาทิ จังหวัดพิจิตร นครสวรรค์ กำแพงเพชร มารับซื้อข้าวเปลือก จากสถาบันเกษตรกรและท่าข้าว รวมทั้งเกษตรกรที่มีพื้นที่ติดจังหวัดข้างเคียง นำไปขายผู้รับซื้อในจังหวัด ข้างเคียง รวมปริมาณ 122,725 ตัน จะเห็นว่า ความต้องการใช้ข้าวเปลือกเจ้านาปีของจังหวัดอุทัยธานี มีปริมาณ 419,516 ตัน ส่งผลให้เกิดอุปสงค์ส่วนเกิน (Excess Demand) ปริมาณ 10,432 ตัน แสดงว่าผลผลิตมีปริมาณน้อย ไม่เพียงพอกับการแปรรูปที่ระดับความต้องการใช้จริง โรงสีจำเป็นต้องนำเข้าข้าวเปลือกจากจังหวัดข้างเคียง มาเป็นสต็อก เพื่อบริหารจัดการธุรกิจโรงสีให้มีผลผลิตต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.4 การบริหารจัดการผลผลิตข้าวเปลือกเจ้านาปี ปีเพาะปลูก 2562/63 นครสวรรค์

หน่วย : ตันข้าวเปลือก

รายการ	ปี 2562								ปี 2563				รวม
	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	
1) ผลผลิต (Supply)				227,302	350,873	543,089	501,900	117,465	89,993				1,830,622
1.1 ผลผลิตของจังหวัด				151,027	274,597	466,814	425,625	41,190	13,717				1,372,970
1.2 นำเข้าของจังหวัด				76,275	76,275	76,275	76,275	76,275	76,276				457,652
2) ความต้องการใช้ (Demand)				201,370	366,124	622,412	567,494	54,918	18,304				1,830,622
2.1 การใช้ข้าวเปลือกของจังหวัด				146,094	265,622	451,560	411,716	39,844	13,280				1,328,115
1) เก็บไว้ใช้ทำเมล็ดพันธุ์				5137	9334	15872	14471	1401	465				46,681
2) เข้าโรงสี เพื่อแปรสภาพ				140957	256287	435688	397244	38443	12814				1,281,434
2.2 ส่งออกของจังหวัด				55276	100502	170852	155778	15074	5025				502,507
3) ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด* (ตันข้าวเปลือก)				25,933	-15,251	-79,322	-65,594	62,547	71,688				0

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

หมายเหตุ *ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด คำนวณจาก (1) ผลผลิต - (2) ความต้องการ

-หากค่าเป็น + หมายถึง ผลผลิตมีมากกว่าความต้องการ (Supply>Demand)

-หากค่าเป็น - หมายถึง ผลผลิตมีน้อยกว่าความต้องการ (Supply<Demand)

ตารางที่ 4.5 การบริหารจัดการการผลิตข้าวเปลือกเจ้านาปี ปีเพาะปลูก 2562/63 กำแพงเพชร

หน่วย : ตันข้าวเปลือก

รายการ	ปี 2562								ปี 2563				รวม
	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	
1) ผลผลิต (Supply)				136,970	458,383	324,518	210,732	143,800	137,107				1,411,510
1.1 ผลผลิตของจังหวัด				13,250	334,663	200,798	87,012	20,080	13,387				662,473
1.2 นำเข้าของจังหวัด				123,720	123,720	123,720	123,720	123,720	123,720				742,320
2) ความต้องการใช้ (Demand)				127,072	424,248	402,659	340,476	82,241	28,096				1,404,793
2.1 การใช้ข้าวเปลือกของจังหวัด				126,924	420,536	400,432	339,511	82,018	27,948				1,397,370
1) เก็บไว้ใช้ทำเมล็ดพันธุ์				133	3,313	1,987	861	199	133				6,625
2) เข้าโรงสีเพื่อแปรรูป				126,791	417,223	398,445	338,650	81,819	27,815				1,390,744
2.2 ส่งออกของจังหวัด				148	3,712	2,227	965	223	148				7,423
3) ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด* (ตันข้าวเปลือก)				9,898	34,135	-78,141	-129,744	61,559	109,011				6,717

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

หมายเหตุ *ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด คำนวณจาก (1) ผลผลิต - (2) ความต้องการ

-หากค่าเป็น + หมายถึง ผลผลิตมีมากกว่าความต้องการ (Supply>Demand)

-หากค่าเป็น - หมายถึง ผลผลิตมีน้อยกว่าความต้องการ (Supply<Demand)

ตารางที่ 4.6 การบริหารจัดการผลผลิตข้าวเปลือกเจ้าหน้าปี ปีเพาะปลูก 2562/63 พิจิตร

หน่วย : ตันข้าวเปลือก

รายการ	ปี 2562								ปี 2563				รวม
	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	
1) ผลผลิต (Supply)				168,329	198,583	339,771	444,441	168,324	138,021	97,761			1,555,228
1.1 ผลผลิตของจังหวัด				90,763	121,017	262,205	363,053	90,764	60,509	20,169			1,008,479
1.2 นำเข้าของจังหวัด				77,566	77,566	77,566	81,388	77,561	77,511	77,592			546,749
2) ความต้องการใช้ (Demand)				139,971	186,627	404,359	559,880	139,971	93,313	31,109			1,555,228
2.1 การใช้ข้าวเปลือกของจังหวัด				137,520	183,359	397,280	550,078	137,520	91,679	30,562			1,527,999
1) เก็บไว้ใช้ทำเมล็ดพันธุ์				4,126	5,500	11,919	16,503	4,126	2,750	918			45,842
2) เข้าโรงสี เพื่อแปรรูป				133,394	177,858	385,361	533,575	133,394	88,929	29,644			1,482,156
2.2 ส่งออกของจังหวัด				2,450	3,268	7,079	9,802	2,450	1,633	547			27,229
3) ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด* (ตันข้าวเปลือก)				28,359	11,955	-64,588	-115,439	28,354	44,708	66,652			0

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

หมายเหตุ *ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด คำนวณจาก (1) ผลผลิต - (2) ความต้องการ

-หากค่าเป็น + หมายถึง ผลผลิตมีมากกว่าความต้องการ (Supply>Demand)

-หากค่าเป็น - หมายถึง ผลผลิตมีน้อยกว่าความต้องการ (Supply<Demand)

ตารางที่ 4.7 การบริหารจัดการการผลิตข้าวเปลือกเจ้าหน้าปี ปีเพาะปลูก 2562/63 เพชรบูรณ์

หน่วย : ตันข้าวเปลือก

รายการ	ปี 2562								ปี 2563				รวม
	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	
1) ผลผลิต (Supply)				90,961	90,961	119,381	220,752	265,035	31,560	3,635	3,883		826,168
1.1 ผลผลิตของจังหวัด				64,813	64,813	85,063	157,294	188,847	22,487	2,590	2,767		588,674
1) เกษตรกร				50,489	50,489	66,264	122,532	147,112	17,518	2,018	2,155		458,577
2) พ่อค้า/ลานรวบรวม				14,324	14,324	18,799	34,762	41,735	4,970	572	611		130,097
1.2 นำเข้าของจังหวัด				26,148	26,148	34,318	63,458	76,188	9,072	1,045	1,116		237,494
1) เกษตรกร													
2) พ่อค้า/ลานรวบรวม				26,148	26,148	34,318	63,458	76,188	9,072	1,045	1,116		237,494
ขอนแก่น,นครราชสีมา													
2) ความต้องการใช้ (Demand)	5,432	7,499	7,720	119,353	117,816	153,638	281,967	338,530	40,311	4,643	4,960		1,081,870
2.1 การใช้ข้าวเปลือกของจังหวัด													
1) เก็บไว้ใช้ทำเมล็ดพันธุ์	5,432	7,499	7,720	3,168	1,631	1,152							26,602
2) เข้าโรงสีเพื่อแปรรูป				100,895	100,895	132,419	244,861	293,979	35,006	4,032	4,307		916,394
2.2 ส่งออกไปต่างจังหวัด				15,290	15,290	20,067	37,107	44,551	5,305	611	653		138,873
3) ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด (ตันข้าวเปลือก)	(5,432)	(7,499)	(7,720)	(28,392)	(26,855)	(34,257)	(61,215)	(73,495)	(8,752)	(1,008)	(1,077)		(255,702)

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

หมายเหตุ *ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด คำนวณจาก (1) ผลผลิต - (2) ความต้องการ

-หากค่าเป็น + หมายถึง ผลผลิตมีมากกว่าความต้องการ (Supply>Demand)

-หากค่าเป็น - หมายถึง ผลผลิตมีน้อยกว่าความต้องการ (Supply<Demand)

ตารางที่ 4.8 การบริหารจัดการการผลิตข้าวเปลือกเจ้านาปี ปีเพาะปลูก 2562/63 อุทัยธานี

หน่วย : ตันข้าวเปลือก

รายการ	ปี 2562								ปี 2563				รวม
	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	
1) ผลผลิต (Supply)				33,018	51,428	137,335	94,382	45,291	23,815	23,815			409,084
1.1 ผลผลิตของจังหวัด				18,408	36,818	122,725	79,772	30,681	9,205	9,205			306,814
1.2 นำเข้าของจังหวัด				14,610	14,610	14,610	14,610	14,610	14,610	14,610			102,270
2) ความต้องการใช้ (Demand)				24,754	54,305	166,764	107,717	41,221	12,481	12,273			419,516
2.1 การใช้ข้าวเปลือกของจังหวัด				17,391	39,579	117,673	75,809	28,949	8,800	8,591			296,790
1) เก็บไว้ใช้ทำเมล็ดพันธุ์				209	5216	3129	1356	313	209				10,432
2) เข้าโรงสี เพื่อแปรรูป				17,182	34,363	114,544	74,453	28,635	8,591	8,591			286,359
2.2 ส่งออกของจังหวัด				7,363	14,727	49,091	31,909	12,273	3,682	3,682			122,725
3) ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด* (ตันข้าวเปลือก)				8,264	-2,877	-29,428	-13,336	4,070	11,333	11,542			(10,432)

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

หมายเหตุ *ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด คำนวณจาก (1) ผลผลิต - (2) ความต้องการ

-หากค่าเป็น + หมายถึง ผลผลิตมีมากกว่าความต้องการ (Supply>Demand)

-หากค่าเป็น - หมายถึง ผลผลิตมีน้อยกว่าความต้องการ (Supply<Demand)

3.3) แหล่งรับซื้อข้าวเปลือกเจ้า

แหล่งรับซื้อข้าวนาในพื้นที่ 5 จังหวัด ประกอบด้วยโรงสีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ทำข้าว สหกรณ์การเกษตร และผู้ส่งออก ทั้งนี้ จังหวัดนครสวรรค์มีผู้ประกอบการจำนวน 85 ราย กำแพงเพชร มีผู้ประกอบการจำนวน 38 ราย พิจิตรมีผู้ประกอบการจำนวน 40 ราย เพชรบูรณ์มีผู้ประกอบการจำนวน 33 ราย และจังหวัดอุทัยธานีมีผู้ประกอบการจำนวน 33 ราย รายละเอียดดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 แหล่งรับซื้อข้าว

ผู้ประกอบการ	ที่อยู่	จังหวัด
จงเจริญ	53 ม.4 ต.ยางขาว อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
ช่องแคพพาณิชย์	760 ม.1 ต.ช่องแค อ.ตากาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บ.ไกรกิจรุ่งเรือง จก.	66 ม.7 ต.หนองกรด อ.เมือง จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บ.ข้าวเจริญกิจ จก.	37/1 ม.5 ถ.เอเชีย ต.หนองกรด อ.เมือง จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บ.ข้าวเมืองบน จก.	53 ม.8 ต.ท่าน้ำอ้อย อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บ.นครสวรรค์หวังดีโรซมิลล์ จก.	222 ม.7 ต.ด่านช้าง อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บ.ป.ตุลิวรรณรุ่งเรืองโรซ 2003 จก.	79 ม.6 ต.สร้อยทอง อ.ตากาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บ.มาลีธัญญกิจ จก.	129 ม.8 ถ.พยุหะ-เนินมะกอก ต.เนินมะกอก อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บ.โรงสีเรืองไทย จก.	189 ม.6 ต.ลาดยาว อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บ.โรงสีโสภณพานิช จก.	339 ม.6 ต.หนองเต่า อ.เก้าเลี้ยว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บ.โรงสีหนองบัวข้าวไทย จก.	9/2 ม.17 ต.หนองบัว อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บ.โรงสีหนองบัวร่วมอุดม จก.	9-10 ม.9 ถ.บัวหลวง ต.หนองบัว อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บ.ล้อพูนผลโรซมิลล์ จก.	98 ม.9 ถ.อินทร์บุรี-ขาทราย ต.โคกเตี้ย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บจ.นครสวรรค์โรงสีไฟทุ่งรุ่งเรือง	1 ม.3 ต.แควใหญ่ อ.เมือง จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บจ.โรงสีไฟเกียรติรุ่งเรือง	111/6 ม.1 ต.ดอนคา อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บจก.บรรพตพิสัยพืชผล	405/4 ม.5 ต.ท่าจั่ว อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บจก.โรงสีไฟแสงทรัพย์เจริญ	45 ม.4 ถ.ชุมแสง-บางมูลนาก ต.พิบูล อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บริษัท ทำข้าวทวีพร จำกัด	701 ม.6 ต.ท่าตะโก อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บริษัท โรงสีไฟเทพนิมิตร จำกัด	379 ม.1 ต.ท่าตะโก อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
พรศิริโรซมิลล์	22 ม.2 ต.หาดสูง อ.โกรกพระ จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
เรียนพานิช	265 ม.7 ต.เนินมะกอก อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสี ต.วัฒนธานีกิจ	16 ม.10 ต.พิบูล อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสี ส.ธนูทองข้าวไทย	1 ม.1 ต.ห้วยถั่วใต้ อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีกิจประเสริฐ	135/1 ม.6 ต.ไพศาลี อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีข้าวเฉลิมชัย	255 ม.3 ต.ศาลเจ้าไก่ต่อ อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีง่วนแข่งล้ำ	135/1 ม.4 ต.หนองหม้อ อ.ตากาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีเจริญภัณฑ์	583/1 ม.6 ต.ไพศาลี อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีชก เสง เส็ง	84 ม.5 ต.โคกเตี้ย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีท่าตะโกสมประสงค์ 5	114/1 ม.1 ต.ท่าตะโก อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีเทพประสิทธิ์	64/1 ม.6 ต.หัวถนน อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีไทยพัฒนา	115 ม.2 ต.ท่าตะโก อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีไทยภักดี	207 ม.1 ต.หนองโพ อ.ตากาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีไทยเสริมสิน	59/1 ม.9 ต.วังมหากร อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีธัญญวัฒน์	7 ม.4 ต.อุดมธัญญา อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีบัวสมบูรณ์	95 ม.9 ต.หนองบัว อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีพงษ์ไพบูลย์	668/1 ม. 5 ต.ไพศาลี อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีไฟชัยชานนท์	39/4 ม.5 ถ.สายท่าตะโก-หนองบัว ต.ท่าตะโก อ.ท่าตะโก นครสวรรค์	นครสวรรค์

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

ตารางที่ 4.9 แหล่งรับซื้อข้าว (ต่อ)

ผู้ประกอบการ	ที่อยู่	จังหวัด
โรงสีไฟไทยสถาพร	77/1 ม.6 ต.หัวถนน อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีไฟวิวัฒนา	124/25 ม.4 ต.ลาดยาว อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีบุญญ์ชัยกิจ	149 ม.12 ถ.โสภาซี ต.หนองกล้วย อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีโรจนจินดา	96/7 ม.12 ต.ตาคี อ.ตาคี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีเลิศณรงค์	205/2 ม.6 ต.ไพศาลี อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีสิงห์เจริญ	150 ม.8 ต.ห้วยร่วม อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีเสีไทย	149 ถ.ประชาธิปไตย ต.ตาคี อ.ตาคี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีอึ้ง ฮง ฮวด	5-6 ม.8 ต.เขาทอง อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีเอี้ยวเจริญ	1/6 ม.8 ต.น้ำอ้อย อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โรงสีฮะซัง	250 ม.2 ต.หนองโพ อ.ตาคี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
ส.บุญนาถ	46/3 ม.6 ต.ยางขาว อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.เกียรติคุณไรซ์มิลล์	98 ม.3 ต.หนองกรด อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โกรกพระเซ็นเตอร์ไรซ์	74/1 ม.7 ต.เนินแก้ว อ.โกรกพระ จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.ท่าข้าวลาดยาว	188 ม.11 ต.ลาดยาว อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.ธนพรพีชผล	89 ม.6 ต.ช่องแคบ อ.ตาคี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.นครสวรรค์ธนาภา	49/4 ม.2 ต.ลาดยาว อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.รุ่งไชยวิบูลย์	13 ม.4 ต.ตาซัด อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีแก้วเขียวพีชผล	164 ม.3 ต.หัวดง อ.แก้วเขียว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีข้าวรักษ์ประเสริฐดี	9 ม.7 ต.ชะมั่ง อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีชัยเจริญัญญะ	399 ม.3 ต.หนองบัว อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีบัวสมบุรณ์	95 ม.9 ต.หนองบัว อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีไฟทองรุ่งเรืองกิจ	242 ม.4 ถ.หนองบัว-ท่าตะโก ต.พนมรอก อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีฟ้าใหม่พีชผล	49/1 ม.4 ต.หนองยาว อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีไฟดวงฮวด	169/1 ม.6 ต.ไพศาลี อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีไฟชัยไพบุลย์	1/3 ม.3 ต.ศาลเจ้าไก่ต่อ อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีไฟไทยเชียงใหม่	259 ม.1 ต.ท่าตะโก อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีไฟไทยทองเฮง	111/1 ม.6 ถ.นครสวรรค์-ท่าตะโก ต.หัวถนน อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีไฟไทยส่งเสริม	288 ม.1 ต.ท่าตะโก อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีไฟนครสวรรค์รักษ์เจริญ	น.295 ต.ปากน้ำโพ อ.เมือง จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีไฟบัวทอง	153 ม.12 ต.หนองกล้วย อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีไฟเพชรภูมินทร์	106/1 ม.12 ต.หนองกระเจา อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีไฟยงหมงหนองบัว	26 ม.2 ต.หนองกล้วย อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีไฟยงฮงจั่ว	143 ม.4 ต.ธารพหาร อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีไฟร่วมเสริมกิจ 34	65 ม.15 ต.หนองกรด อ.เมือง จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีไฟศิริรัตน์	92/1 ม.13 ต.เกษไชโย อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีไฟอึ้งเลี้ยงเส็ง	137 ม.1 ต.ห้วยถั่วเหนือ อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีไฟอุดมัญญกิจหนองบัว	349 ม.3 ต.หนองกล้วย อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีโรจนนิมิตชัย	84 ม.2 ต.พรหมนิมิต อ.ตาคี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีสมปรารถนา	89 ม.2 ถ.ท่าตะโก - หนองบัว ต.ท่าตะโก อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีสมพรพัฒนา	62/5 ม.5 ต.หนองบัว อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.โรงสีหนองหลวงทวีกิจ	129/2 ม.1 ต.หนองหลวง อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.สุวิทย์ไรซ์มิลล์	99/2 ต.ท่าตะโก อ.ท่าตะโก จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.แสวงคอมเมิร์ซ	146 ม.7 ต.หนองหม้อ อ.ตาคี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

ตารางที่ 4.9 แหล่งรับซื้อข้าว (ต่อ)

ผู้ประกอบการ	ที่อยู่	จังหวัด
หจก.หนองบัวโรงสีไทยประดิษฐ์	149 ม. 1 ต.หนองบัว อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.หนองบัวโรงสีแหลมทอง (2000)	488 ม.12 ต.หนองกลับ อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.เอส.บี.ไรซ์.มิลล์	58/3 ม.6 ถ.ชุมแสง-หนองบัว ต.หนองกระเจา อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หสม.โรงสีไฟเจียเชียงเส็ง	297 ม.1 ต.ช่องแค อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โกดังพงศักดิ์	282/8 ม.5 ถ.พหลโยธิน ต. นครชุม อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
พิทยังรุ่งโรจน์การเกษตร	282/10 ม.5 ถ.พหลโยธิน ต. นครชุม อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ท่าข้าวอยู่เหลียง	999 ม.2 ต. ไตรรงค์ อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บริษัท กำแพงเพชรอบพืชและไซโล จำกัด	415 ม.6 ถ.พหลโยธิน กม.460 ต. นครชุม อ. เมือง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บริษัท สิงห์โตทอง อาร์ซีซีไรซ์ จำกัด	99/2 ม.2 - ต. อัมรงค์ อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บริษัท สิงห์โตทอง อาร์ซีซีไรซ์ จำกัด	99/2 ม.2 - ถ.พหลโยธิน ต. อัมรงค์ อ. เมือง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
หจก.พิทยังรุ่งโรจน์การเกษตร	98 ม.8 ถ.พหลโยธิน ต. ทรงธรรม อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
หจก.พิทยังรุ่งโรจน์การเกษตร	98 ม.8 ถ.พหลโยธิน ต. ทรงธรรม อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ห้างหุ้นส่วนจำกัดพิทยังรุ่งโรจน์การเกษตร	98 ม.8 ต. ทรงธรรม อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ห้างหุ้นส่วนจำกัดพิทยังรุ่งโรจน์การเกษตร	98 ม.8 ถ.พหลโยธิน ต. ทรงธรรม อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ห้างหุ้นส่วนจำกัดยั้งยืนัญญกิจ	281/1 ต. อ่างทอง อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ห้างหุ้นส่วนจำกัดยั้งยืนัญญกิจ	381/1 ต. อ่างทอง อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
หจก.ยั้งยืนัญญกิจ	283/1 ม.2 ถ. อ่างทอง อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บจ.กำแพงเพชรอบพืชและไซโล	415 ม.6 ถ. ต. นครชุม อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
หจ.ทรัพย์ยืนยง 2003 (อยู่สมพรอุปภัก)	199/1 ม.6 ถ. ต. นิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
โรงสีชุมชนสหกรณ์จังหวัด กพ	257 ม.1 ถ. ต. นครชุม อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บจ.สิงห์โตทองอาร์ซีซีไรซ์	99/2 ม.2 ถ. ต. อัมรงค์ อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
หจก.โรงสีสิงห์โตทอง ไรซ์	99/1 ม.2 ถ. ต. อัมรงค์ อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บจก.ธนกิจดีไรซ์	68 ม.16 ถ. ต. นิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
หจ.โรงสีสว่างถาวร	62 ม.6 ถ. ต. เทพนคร อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บริษัท คลรวี จำกัด	111 ม.19 ถ. ต. เทพนคร อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บจก.สิงห์โตทองไรซ์ คอร์ปอเรชั่น	111 ม.2 ถ. ต. อัมรงค์ อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ท่าข้าวสิงห์โตทองธัญญกิจ	12/8 ม.4 ถ. ต. อัมรงค์ อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ท่าข้าวบุญชูวานิช	60 ม.15 ถ. ต. นิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ท่าข้าวทรัพย์โตจวง	228 ม.9 ถ. ต. คมठी อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ท่าข้าวทองอรุณ	489 ม.2 ถ. ต. คมठी อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ท่าข้าวกิตติโชติ ศรีรุ่งโรจน์	89 ม.1 ถ. ต. นิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ท่าข้าวโชคบุตรดี	159 ม.11 ถ. ต. สระแก้ว อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ท่าข้าวทรัพย์สนอง	119 ม.10 ถ. ต. สระแก้ว อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
สหกรณ์การเกษตรนิคมนครชุม จก	99/9 ม.4 ถ. ต. ทรงธรรม อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
สหกรณ์การเกษตรท่าขุนรามและไม้ผลกำแพงเพชร	3 ม.11 ถ. ต. ท่าขุนราม อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
สหกรณ์การเกษตรครคนที่พัฒนา จก.	460/1 ม.2 ถ. ต. คมठी อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านโคกใต้	487 ม.2 ถ. ต. คมठी อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
สหกรณ์การเกษตรลานดอกไม้ จก.	212 ม.4 ถ. ต. ลานดอกไม้ อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
โชคบุตรดี 2	91/9 ม.3 ถ. ต. ลานดอกไม้ อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
สหกรณ์นิคมวังพระธาตุ จก.	194 ม.15 ถ. ต. เทพนคร อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ท่าข้าวสมศักดิ์ ท่ามาพืชผล	99 ม.12 ถ. ต. คมठी อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บจก.สิงห์โตทองไรซ์คอร์ปอเรชั่น	111 ม.2 ถ. ต. อัมรงค์ อ. เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
โรงสีบางมูลนากธัญญะ	21 ม.3 ถ.ขมฐีระเวช ต.ทับคล้อ อ.ทับคล้อ จ.พิจิตร	พิจิตร
ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงสีภัทรพันธุ์ชัย	137/1 ถ.ประเวศน์ใต้ ต.บางมูลนาก อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร	พิจิตร

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

ตารางที่ 4.9 แหล่งรับซื้อข้าว (ต่อ)

ผู้ประกอบการ	ที่อยู่	จังหวัด
บ.พีซีไรซ์ จก.	231/3 ม.1 ต.บ้านบึง อ.เมือง จ.พิจิตร	พิจิตร
บ.พีบีไรซ์ จก.	209/1 ม.4 ต.ย่านยาว อ.เมือง จ.พิจิตร	พิจิตร
บ.โรงสีจิตรเสริมไทย จก.	942 ถนนริมถนนตะวันออก ต.ตะพานหิน อ.ตะพานหิน จ.พิจิตร	พิจิตร
บ.สิงโตทองไรซ์อินเตอร์เทรด จก.	100 ม.7 ถ.โพธิ์ประทับช้าง-พิจิตร ต.เมืองเก่า อ.เมือง จ.พิจิตร	พิจิตร
บ.แอลโกลด์ แมนูเฟคเจอร์	97/2 ม.4 ต.ท่าบัว อ.โพทะเล จ.พิจิตร	พิจิตร
บจก. พิจิตรโรงสีร่วมเจริญ 2 ไรซ์	1/3 ม.4 ต.วังตะกั่ว อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร	พิจิตร
บจก.ที เอ็น เซ็นทรัลไรซ์	99/1 ม.6 ต.ท้ายน้ำ อ.โพทะเล จ.พิจิตร	พิจิตร
บจก.พงษ์พิจิตรไรซ์มิลล์	209 ม.1 ต.วังหลุม อ.ตะพานหิน จ.พิจิตร	พิจิตร
บริษัท พงศ์ไพโรจน์ ไรซ์ จำกัด	99 ม.7 ต.ดงเสือเหลือง อ.โพธิ์ประทับช้าง จ.พิจิตร	พิจิตร
บริษัท ธนกร บรรจง สรร จำกัด	999/ ม.18 ถ.นครสวรรค์ -พิษณุโลก ต. เนินปอ อ.สามง่าม จ.พิจิตร	พิจิตร
บริษัท.โรงสีโพทะเลธัญญกิจ จก.	6/1 ม.8 ถ.บรรพตพิสัย-โพทะเล ต.ท้ายน้ำ อ.โพทะเล จ.พิจิตร	พิจิตร
ภูซชัยเจริญกิจ	15/3 ม.1 ต.สากเหล็ก กิ่งอ.สากเหล็ก จ.พิจิตร	พิจิตร
โรงสีจตุทรัพย์	71 ม.1 ต.ทะเล อ.โพทะเล จ.พิจิตร	พิจิตร
โรงสีธัญญผลรุ่งเรือง	4/2 ม.8 ต.หอไกร อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร	พิจิตร
โรงสีหาค้ออายุกุล	999 ม.5 ต.ท้ายน้ำ อ.โพทะเล จ.พิจิตร	พิจิตร
โรงสีมิตรเกษตร	303 ม.3 ต.วังสำโรง อ.ตะพานหิน จ.พิจิตร	พิจิตร
โรงสีมิตรเจริญ	20 ม.1 ต.สำนักขุนเณร อ.ดงเจริญ จ.พิจิตร	พิจิตร
โรงสีเมฆเกรียงไกร	91 ม.3 ต.หนองพยอม อ.ทับคล้อ จ.พิจิตร	พิจิตร
โรงสีเม่งฮอง	206 ม.8 ต.วังจืด อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร	พิจิตร
โรงสีเม่งฮอง	88 ม.8 ต.วังจืด อ.ดงเจริญ จ.พิจิตร	พิจิตร
โรงสียิ่งเจริญ	60/1 ม.3 ต.วังสำโรง อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร	พิจิตร
หจก. โรงสีคูสิตรุ่งเรือง	166 ม.11 ต.วังตะกั่ว อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร	พิจิตร
หจก. โรงสีไฟชัยเจริญ	182-183 ม.11 ต.เนินมะกอก อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร	พิจิตร
หจก.จิตรเจริญธัญญะ	970 ถ.ริมถนน ต.ตะพานหิน อ.ตะพานหิน จ.พิจิตร	พิจิตร
หจก.ไทรงามทรัพย์เจริญ2010	9/8 ม.2ถ.บางลาย-โพทะเล ต.ท้ายน้ำ อ.โพทะเล จ.พิจิตร	พิจิตร
หจก.พิจิตรศรีเกษตรไรซ์	10 ม.3 ต.สำนักขุนเณร อ.ดงเจริญ จ.พิจิตร	พิจิตร
หจก.ฟ้าดินประธานทรัพย์ (2546)	45/2 ม.1 ต.เนินมะกอก อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร	พิจิตร
หจก.ภัทรพันธ์ทรัพย์ไพศาลค้าข้าว	119 ม.3 ต.หัวดง อ.เมือง จ.พิจิตร	พิจิตร
หจก.โรงสีไฟกิจอุคมธัญญะ	210 ถ.ประเวศน์ใต้ ต.บางมูลนาก อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร	พิจิตร
หจก.โรงสีไฟยงฮองเส็ง	58 ม.8 อ.บางมูลนาก-โพทะเล ต.ท่าบัว อ.โพทะเล จ.พิจิตร	พิจิตร
หจก.เล่าประเสริฐรุ่งเรือง	77 ม.1 ถ.พิจิตร-กำแพงเพชร ต.บึงบัว อ.วชิรบุรี จ.พิจิตร	พิจิตร
หจก.ศรีรัตน ไรซ์ อินดัสตรี	25 หมู่ 4 ต.บ้านบึง อ.เมือง จ.พิจิตร	พิจิตร
หจก.สมประสงค์ทรัพย์เจริญ	161 ม.6 ต.ท่าบัว อ.โพทะเล จ.พิจิตร	พิจิตร
หจก.สรรรวมผล 999 (พิจิตร)	8 ม.1 ถ.โพทะเล-ท่าเสา ต.ท่ามะมัน อ.โพทะเล จ.พิจิตร	พิจิตร
หจก.อรัญกนกธัญญา	35 ม.11 ถ.บางมูลนาก-วังจืด ต.วังตะกั่ว อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร	พิจิตร
หสม.โรงสีร่วมเจริญ 1	22 ม.11 ต.วังตะกั่ว อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร	พิจิตร
หสม.ศิริมงคลทับคล้อ	21 ม.3 ถ.ชมภูระเวช ต.ทับคล้อ อ.ทับคล้อ จ.พิจิตร	พิจิตร
ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงสีภัทรพันธุ์ชัย	137/1 ถ.ประเวศน์ใต้ ต.บางมูลนาก อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร	พิจิตร
นายอำนาจ มีแสง	180 ม.12 ต.น้ำขุม อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
บ.โรงสีไทยวัฒนาหล่มสัก พ.ศ.2517 จก.	98 ถ.สามัคคีชัย อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
บ.โรงสีไฟกิจไฟบูลย์ 2 (ท่าพล) จก.	368 ม.13 ต.ท่าพล อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
บ.โรงสีไฟจิตรแสงชัย จก.	31/1 ม.5 ต.ขับสมทอด อ.บึงสามพัน จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
โพธิ์ทองบริการ	42 ม.2 ต.บ้านโคก อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
โรงสีกิจการเจริญ	113 ม.12 ต.น้ำขุม อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

ตารางที่ 4.9 แหล่งรับซื้อข้าว (ต่อ)

ผู้ประกอบการ	ที่อยู่	จังหวัด
โรงสีเกี่ยม อยู่สุข	19 ม.2 ต.ตงมูลเหล็ก อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
โรงสีข้าว วาย ที โรซ์	13/3 ม.9 ต.บึงสามพัน อ.บึงสามพัน จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
โรงสีไทยซังหมง	297 ม.10 ต.ชัยสมอทอด อ.บึงสามพัน จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
โรงสีนางประภา	57 ม.2 ต.ตงมูลเหล็ก อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
โรงสีนายสมพร	103 ม.4 ต.ปากช่อง อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
โรงสีนายหนูแดง	96 หมู่ 13 ต.คลองกระจิง อ.ศรีเทพ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
โรงสีวิวัฒน์ไพบูลย์	57 ถ.ผดุงราษฎร์ อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
โรงสีวิบูลย์ชัย	51/3 ม.5 ต.วังชมพู อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
โรงสีสันติสุข	9 หมู่ 3 ต.ชัยสมอทอด อ.บึงสามพัน จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
สหกรณ์การเกษตรชนแดน จก.	435/1 ม.7 อ.ชนแดน จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
สหกรณ์การเกษตรเพชรบูรณ์ จก.	110 ม.2 ต.ตงมูลเหล็ก อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
สหกรณ์การเกษตรเพชรบูรณ์ จก.	5 ม.3 ต.สะเดียง อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
หจก. โรงสีข้าวเพชรธัญญกิจ	99 ม.10 ถ.สระบุรี-หล่มสัก อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
หจก.เพชรบูรณ์วิชัย	804 ม.1 ถ.ชนฐิระเวช ต.ท่าข้าม อ.ชนแดน จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
หจก.รุ่งโรจน์ธัญญกิจ	1245 ม. 11 ต.หนองไผ่ อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
หจก.โรงสีเกษตรผลเจริญ	189 ม.8 ถ.สระบุรี -หล่มสัก อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
หจก.โรงสีเพชรบูรณ์ข้าวไทย	333 ม.6 ต.ยางงาม อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
หจก.โรงสีมานะยิ่งเจริญดี	311 ม.9 ต.วังชมพู อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
หจก.โรงสีสายสุนีย์	237 ม.13 ถ.สระบุรี-หล่มสัก ต.ท่าพล อ.เมือง จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
หจก.โรงสีอรุณพัฒนา	399 ม.7 ถ.สระบุรี-หล่มสัก อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
สหกรณ์การเกษตรวิเชียรบุรี จำกัด	19 ถ.สระบุรี-หล่มสัก ต.สระประดู่ อ.วิเชียรบุรี จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
สหกรณ์การเกษตรศรีเทพ จำกัด	36 ม.12 ถ.สระบุรี-หล่มสัก ต.สระกรวด อ.ศรีเทพ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
สหกรณ์การเกษตรหนองไผ่ จำกัด	61 ม.1 ถ.สระบุรี-หล่มสัก ต.ห้วยโป่ง อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
สหกรณ์การเกษตรเพชรบูรณ์ จำกัด	27/1 ถ.สามัคคีชัย ต.ในเมือง อ.เมืองเพชรบูรณ์ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
บริษัท โรงสีรัตนกุล จำกัด	35 ม.5 ต.นาเฉลียง อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
หจก.นฤมลกรีนไรซ์	333 ม.6 ถ.สระบุรี-หล่มสัก ต.ยางงาม อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
โรงสีข้าวเพชรธัญญกิจ	99 ม.10 ต.บ้านโตก อ.เมืองเพชรบูรณ์ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
บ.หลิวเจริญทรัพย์ 3 จก.	57 ม.2 ต.โคกหม้อ อ.ทัพทัน จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสี บ.สามเกษตรมิตร จำกัด	54 ม.2 ต.หนองแก อ.เมือง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสี หจก.อุทัยธานีทรัพย์รวงทอง	123 ม.1 ต.ทุ่งโพ อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีกิตติภาพการเกษตร	40 ม.4 ต.ทองกลาง อ.ห้วยคต จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีโกววา	99/1 ม.3 ต.ท่าโพ อ.หนองขาหย่าง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีจรรยาพันธ์ธัญญกิจ	78 ม.1 ต.ทัพทัน อ.ทัพทัน จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีเจริญกิจ	14/1 ม.3 ต.ห้วยคต อ.ห้วยคต จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีเจริญผล	48 ม.2 ต.หนองกระทุ่ม อ.ทัพทัน จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีโชคไพบูลย์	14 ม.2 ต.สะแกกรัง อ.เมือง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีโชคอำนวยพร	35 ม.7 ต.หนองฉาง อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีไทยเจริญ	60 ม.4 ต.ดอนกลอย อ.หนองขาหย่าง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีไทยพิทักษ์	10 ม.8 ต.หนองกลางดง อ.ทัพทัน จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีธรรมสามัคคี	15 ม.5 ต.หนองเต่า อ.เมือง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีเนินเพิ่ม	40 ม.3 ต.หนองสรวง อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีปล่องเสือ	28/2 ม.4 ถ.อุทัย-วัดสิงห์ ต.น้ำซึม อ.เมือง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีพรทิพัฒน์ธัญญกิจ	44 ม.5 ต.หนองขาหย่าง อ.หนองขาหย่าง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

ตารางที่ 4.9 แหล่งรับซื้อข้าว (ต่อ)

ผู้ประกอบการ	ที่อยู่	จังหวัด
โรงสีมั่นคงัญญา(หนองแก)	37/4 ม.6 ต.หนองแก อ.เมือง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีวังทองเจริญ	44 ม.5 ต.โนนเหล็ก อ.เมือง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีศรีบุญรักษา	57 ม.1 ต.ประดู่ยืน อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
สหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตหนองยายตา.	5/1 ม.3 ต.หนองยายตา อ.ทัพทัน จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีสหกรณ์การเกษตรสว่างอารมณ์ จก.	16/7 ม.1 ต.สว่างอารมณ์ อ.สว่างอารมณ์ จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีสหกรณ์การเกษตรหนองฉาง	36/3 ม.1 ต.หนองฉาง อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีสหพาณิชย์	3/1 ม.6 ต.หนองยายตา อ.ทัพทัน จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีสัมฤทธิ์ผล	77 ม.4 ต.หนองแก อ.เมือง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีสำลีรัตน์	109 ม.6 ถ.วังบ่างฯ - ห้วยคต ต.สุขฤทัย อ.ห้วยคต จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีหจก.พีชสุวรรณธัญญากิจ	64 ม.2 ต.หลุมเข้า อ.หนองขาหย่าง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีหจก.รุ่งเรืองธัญญา(ขุนสาวด)	100 ม.2 ต.หนองไม้แบน อ.เมือง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีหนองไผ่	34 ม.1 ต.หนองไผ่ อ.หนองขาหย่าง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีอำนวยการผล	68 ม.5 ต.สว่างอารมณ์ อ.สว่างอารมณ์ จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีอุ้มบก	153 ม.8 ถ.หนองฉาง-บ้านไร่ ต.ทุ่งโพ อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
หจก.โรงสีเจียเฮงฮวกธัญญากิจ	15 ม.1 ต.หนองฉาง อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
หจก.โรงสีสว่างบริบูรณ์การเกษตร	250/2 ม.11 ต.ประดู่ยืน อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
หจก.หนองฉางอินเตอร์ไรซ์	15/5 ม.1 ต.หนองฉาง อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ

4.1) ด้านการผลิต

1. ต้นทุนการผลิตสูง อาทิ ค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าเก็บเกี่ยว ค่าพันธุ์ และค่าจ้างแรงงาน
2. ผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่ไม่มีแหล่งน้ำ
3. สภาพพื้นที่บางจังหวัดเป็นที่ลุ่ม เป็นแหล่งรับน้ำหลาก เกษตรกรต้องเลื่อนเวลาเพาะปลูก

4.2) ด้านการตลาด

1. เกษตรกรขาดการรวมกลุ่มจึงไม่มีอำนาจต่อรองด้านราคา และแหล่งรับซื้อผลผลิตต้องอาศัย

ตลาดภาคเอกชนเป็นหลัก

4.1.2 สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

1) ด้านสถานการณ์การผลิต การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของพื้นที่ศึกษา 5 จังหวัด ตามระดับความเหมาะสมในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และพื้นที่ปลูกจริง existing จากข้อมูล Agri Map Online ณ เดือนสิงหาคม 2563 พบว่า พื้นที่ศึกษา 5 จังหวัด มีพื้นที่ที่เหมาะสม จำนวน 5,097,661 ไร่ เกษตรกรปลูกจริงในพื้นที่เหมาะสม จำนวน 441,767 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.67 ของพื้นที่ที่เหมาะสม โดยมีพื้นที่เหมาะสมคงเหลือ จำนวน 4,655,894 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 91.33 ของพื้นที่ที่เหมาะสม พื้นที่เหมาะสมแต่ไม่มีเกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ประกอบด้วย นครสวรรค์ 1,499,375 ไร่ กำแพงเพชร 1,539,152 ไร่ พิจิตร 459,633 ไร่ เพชรบูรณ์ 280,867 ไร่ และอุทัยธานี 876,867 ไร่ ขณะที่กลับไปปลูกจริงในพื้นที่ไม่เหมาะสม จำนวน 398,369 ไร่ ประกอบด้วยนครสวรรค์ 52,742 ไร่ กำแพงเพชร 19,906 ไร่ พิจิตร 8,992 ไร่ เพชรบูรณ์ 276,177 ไร่ และอุทัยธานี 40,552 ไร่ ดังนั้นพื้นที่ปลูกจริง (Existing) ในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3+N) สำหรับ

สินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน 398,369 ไร่ จึงเป็นพื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการ เพื่อพิจารณาในการปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นที่มีศักยภาพเชิงพื้นที่มากกว่าการเลือกปลูกสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รายละเอียดดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 พื้นที่ตามความเหมาะสมในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และพื้นที่ปลูกจริง existing

หน่วย : ไร่

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	พื้นที่ S1		พื้นที่ S2		พื้นที่ S3	พื้นที่ N	พื้นที่	พื้นที่
	existing	คงเหลือ	existing	คงเหลือ	existing	existing	existing	เหมาะสม
นครสวรรค์	1,521	84,105	175,209	1,415,270	28,628	24,114	229,472	1,676,105
กำแพงเพชร	3,626	225,309	8,525	1,313,843	15,774	4,132	32,057	1,551,303
พิจิตร	3,360	108,852	11,647	350,781	2,697	6,295	23,999	474,640
เพชรบูรณ์	1,042	152,607	189,125	128,260	156,432	119,745	466,344	471,034
อุทัยธานี	848	7,483	46,864	869,384	33,021	7,531	88,264	924,579

ที่มา : ข้อมูล Agri Map Online

นครสวรรค์ พื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการของจังหวัด จำนวน 52,742 ไร่ กระจายในพื้นที่อำเภอแม่วงก์ ชุมตาบง ตาคีแม่เป็น ลาดยาว เมือง ตากฟ้า หนองบัว โกรกพระ พยุหะคีรี บรรพตพิสัย ไพศาลี แก้วเลี้ยว ท่าตะโก และชุมแสง คิดเป็นร้อยละ 29.97 12.74 11.25 11.08 7.55 7.38 5.16 4.26 3.53 3.51 1.43 1.07 0.93 0.12 และ 0.02 ตามลำดับ

กำแพงเพชร พื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการของจังหวัด จำนวน 19,906 ไร่ กระจายในพื้นที่อำเภอขาณุวรลักษณบุรี ปางศิลาทอง คลองลาน เมือง บึงสามัคคี พรานกระต่าย ลานกระบือ โกสัมพีนคร คลองขลุง ไทรงาม และทรายทองวัฒนา คิดเป็นร้อยละ 67.56 13.12 6.37 3.89 3.17 1.64 1.60 1.27 0.69 0.59 และ 0.09 ตามลำดับ

พิจิตร พื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการของจังหวัด จำนวน 8,992 ไร่ กระจายในพื้นที่อำเภอคงเจริญ โพธิ์ประทับช้าง ทับคล้อ บึงนาราง ตะพานหิน โพทะเล วังทรายพูน สามง่าม บางมูลนาก สากเหล็ก และวชิรบุรี คิดเป็นร้อยละ 21.19 16.75 15.35 14.65 13.22 12.60 3.26 1.15 1.06 0.40 และ 0.37 ตามลำดับ ยกเว้นอำเภอเมืองไม่มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ existing

เพชรบูรณ์ พื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการของจังหวัด จำนวน 276,177 ไร่ กระจายในพื้นที่อำเภอชนแดน หนองไผ่ หล่มเก่า วังโป่ง เมือง หล่มสัก บึงสามพัน วิเชียรบุรี เขาค้อ และศรีเทพ คิดเป็นร้อยละ 24.18 18.96 17.77 9.94 9.53 6.78 6.10 5.94 0.74 และ 0.06 ตามลำดับ ยกเว้นอำเภอน้ำหนาวไม่มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ existing

อุทัยธานี พื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการของจังหวัด จำนวน 40,552 ไร่ กระจายในพื้นที่อำเภอสว่างอารมณ์ ท้าทัน บ้านไร่ ลานสัก เมือง หนองฉาง ห้วยคต และหนองขาหย่าง คิดเป็นร้อยละ 36.96 20.03 19.57 16.53 2.85 2.68 1.22 และ 0.16 ตามลำดับ

2) **ด้านต้นทุนและผลตอบแทน** การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีเพาะปลูก 2562/63 ของพื้นที่ศึกษา 5 จังหวัด โดยแบ่งตามพื้นที่เพาะปลูก พื้นที่เหมาะสม ประกอบด้วย ชั้นความเหมาะสมสูงS1 และ ชั้นความเหมาะสมปานกลางS2 และ พื้นที่ไม่เหมาะสม ประกอบด้วย ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย S3 และ ชั้นความไม่เหมาะสม N ข้อมูลจากการสำรวจของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12 รายละเอียดดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ต้นทุนและผลตอบแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รวมรุ่น ปีเพาะปลูก 2562/63

หน่วย : ต่อไร่

จังหวัด	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รวมรุ่น					
	พื้นที่ S1S2			พื้นที่ S3N		
	ต้นทุน	ผลตอบแทน	ผลผลิต	ต้นทุน	ผลตอบแทน	ผลผลิต
นครสวรรค์	5,023.79	6,451.22	857.88	4,425.92	4,624.12	614.71
กำแพงเพชร	5,613.73	7,209.21	949.83	4,699.10	5,300.70	698.38
พิจิตร	4,856.57	5,955.85	789.90	4,660.73	5,511.40	730.96
เพชรบูรณ์	4,873.60	6,731.08	905.06	4,148.06	4,536.38	609.96
อุทัยธานี	4,898.85	6,241.78	848.07	4,592.95	4,062.20	551.93

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

2.1) การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รวมรุ่น ปีเพาะปลูก 2562/63 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่12 ได้ทำการสำรวจข้อมูล 5 จังหวัด ดังนี้

นครสวรรค์ พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 5,023.79 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 857.88 กิโลกรัม โดยราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ความชื้น 14.5% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.52 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 6,451.22 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 1,427.43 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 1.66 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,425.92 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 614.71 กิโลกรัม โดยราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ความชื้น 14.5% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.52 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,624.12 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 198.20 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.32 บาท

กำแพงเพชร พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 5,613.73 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 949.83 กิโลกรัม โดยราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ความชื้น 14.5% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.59 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 7,209.21 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 1,595.48 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 1.68 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,699.10 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 698.38 กิโลกรัม โดยราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ความชื้น 14.5% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.59 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 5,300.70 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 601.60 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.86 บาท

พิจิตร พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,856.57 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 789.90 กิโลกรัม โดยราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ความชื้น 14.5% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.54 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 5,955.85 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 1,099.28 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 1.39 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,660.73 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 730.96 กิโลกรัม โดยราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ความชื้น 14.5% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.54 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 5,511.40 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 850.67 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 1.16 บาท

เพชรบูรณ์ พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,873.60 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 905.06 กิโลกรัม โดยราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ความชื้น 14.5% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.44 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 6,731.08 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 1,857.48 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 2.05 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,148.06 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 609.96 กิโลกรัม โดยราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ความชื้น 14.5% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.44 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,536.38 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 388.32 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.64 บาท

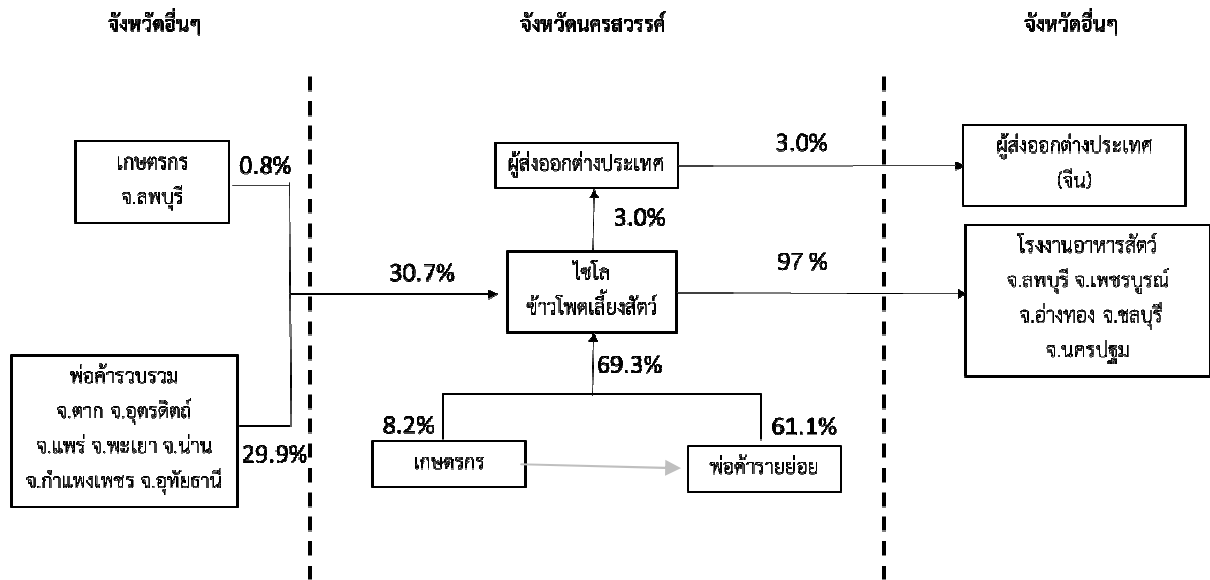
อุทัยธานี พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,898.85 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 848.07 กิโลกรัม โดยราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ความชื้น 14.5% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.36 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 6,241.78 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 1,342.93 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 1.58 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,592.95 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 551.93 กิโลกรัม โดยราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ความชื้น 14.5% ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.36 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,062.20 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ขาดทุน 530.75 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัมขาดทุน 0.96 บาท

3) สถานการณ์การตลาดสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จากการจัดทำวิธีการตลาดของสินค้า และการจัดเก็บข้อมูลอุปทาน (Supply) และอุปสงค์ (Demand) ระดับจังหวัดใช้หลักการตามแนวคิดการทำบัญชีสมดุลสินค้าเกษตรและปีการตลาด (National-Marketing Year) เป็นการบันทึกปริมาณของสินค้าเกษตรในระดับจังหวัด โดยบันทึกข้อมูลเป็นรายปีการตลาดและปีการค้าสากล มีองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ ด้านอุปทาน (Supply) และด้านอุปสงค์ (Demand) และหลักการกระจายผลผลิตของวิธีการตลาดให้ได้ครบร้อยละ 100 และข้อมูลแหล่งรับซื้อข้าวเปลือกเจ้า รายละเอียดดังนี้

3.1) วิถีตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

นครสวรรค์ ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของจังหวัดนครสวรรค์มาจากเกษตรกรในจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 8.20 และผ่านพ่อค้ารายย่อยรวบรวมในจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 61.10 ขณะที่มีการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากจังหวัดอื่น ๆ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.70 จากเกษตรกรจังหวัดลพบุรีร้อยละ 0.80 และพ่อค้าหรือลานรวบรวม จากจังหวัดตาก อุดรดิตถ์ แพร่ พะเยา น่าน กำแพงเพชร และอุทัยธานี ร้อยละ 29.90 โดยปริมาณ

ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด เข้าสู่ไซโลภายในจังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้รวบรวมส่งออกในจังหวัด ส่งข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 3.0 ไปประเทศจีน และอีกร้อยละ 97.0 ไซโลภายในจังหวัดนครสวรรค์ ส่งโรงงานอาหารสัตว์ จังหวัดลพบุรี เพชรบูรณ์ อ่างทอง ชลบุรี และนครปฐม เนื่องจากจังหวัดนครสวรรค์ไม่มีอุตสาหกรรม โรงงานอาหารสัตว์

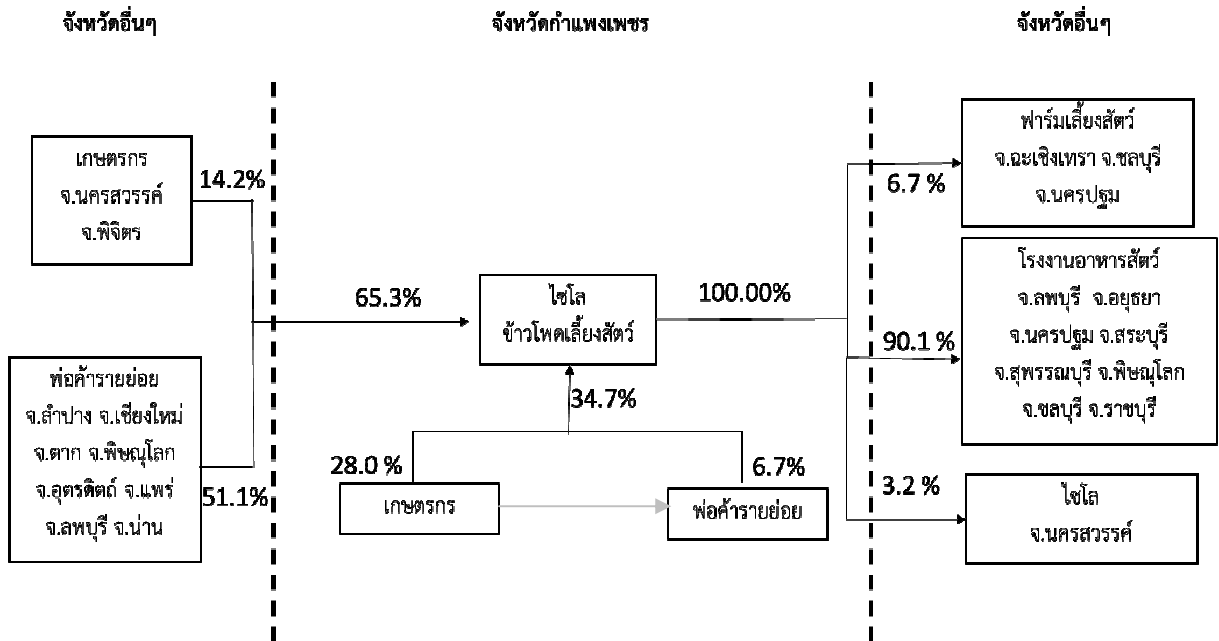

ภาพที่ 4.6 แสดงวิถีตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จังหวัดนครสวรรค์

ที่มา: จากการเก็บข้อมูล

กำแพงเพชร ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของจังหวัดกำแพงเพชรมาจากเกษตรกรในจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 28.00 และผ่านพ่อค้ารายย่อยรวบรวมในจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 6.70 ขณะที่มีการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากจังหวัดอื่น ๆ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 65.30 จากเกษตรกรจังหวัดนครสวรรค์และพิจิตร ร้อยละ 14.20 และพ่อค้ารายย่อยหรือลานรวบรวม จากจังหวัดลำปาง เชียงใหม่ ตาก พิจนุโลก อุตรดิตถ์ แพร่ ลพบุรี และน่าน ร้อยละ 51.10 โดยปริมาณผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด เข้าสู่ไซโลภายในจังหวัดกำแพงเพชร เนื่องจากจังหวัดกำแพงเพชรไม่มีอุตสาหกรรมโรงงานอาหารสัตว์ จึงต้องส่งออกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สู่ต่างจังหวัด ร้อยละ 96.8 โดยแบ่งออกเป็นการส่งสู่ฟาร์มเลี้ยงสัตว์จังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และนครปฐม ร้อยละ 6.7 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 90.10 ส่งสู่โรงงานอาหารสัตว์จังหวัดลพบุรี อัญญา นครปฐม สระบุรี สุพรรณบุรี พิจนุโลก ชลบุรี และราชบุรี นอกจากนี้ยังมีข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อีกร้อยละ 3.20 ไซโลภายในจังหวัดกำแพงเพชรส่งเข้าสู่ไซโล จังหวัดนครสวรรค์

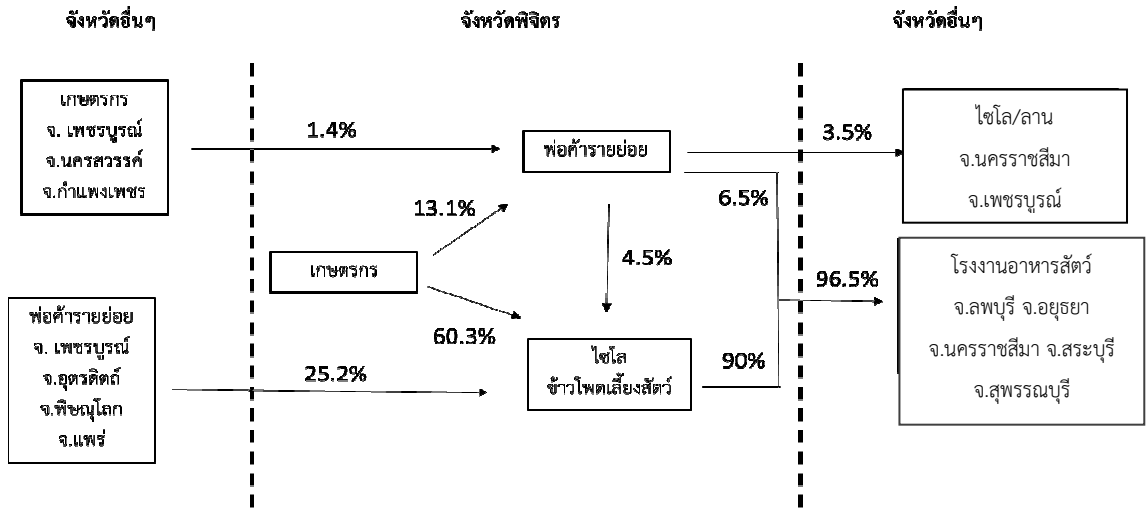

ภาพที่ 4.7 แสดงวิถีตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จังหวัดกำแพงเพชร

ที่มา: จากการเก็บข้อมูล

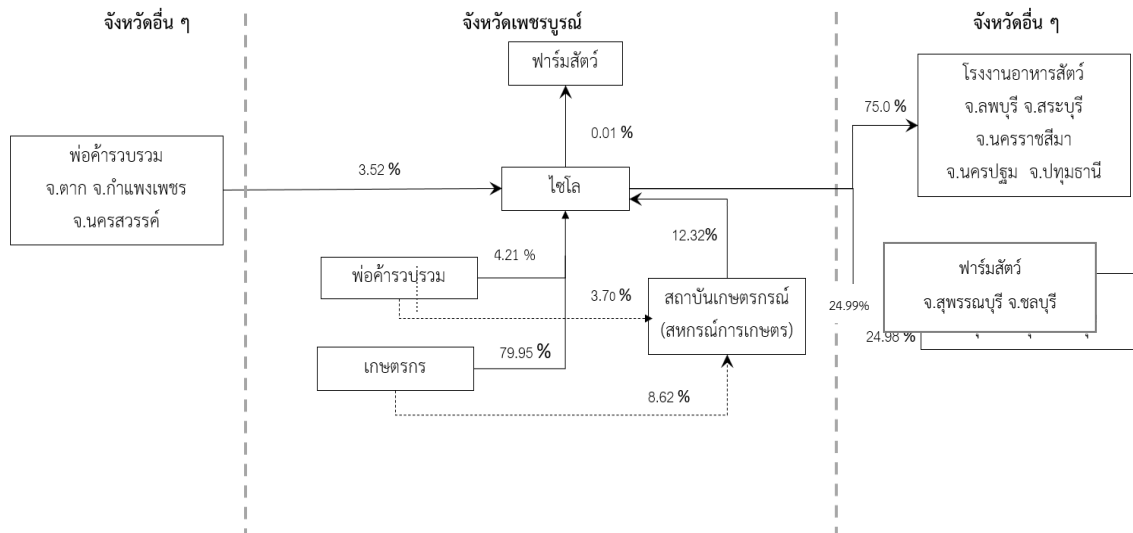
พิจิตร ผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของจังหวัดพิจิตรมาจากเกษตรกรในจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 73.4 โดยมีเกษตรกรส่งข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้ไซโลภายในจังหวัดโดยตรงร้อยละ 60.3 และมีเกษตรกรบางส่วนได้ส่งข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ผ่านทางพ่อค้ารายย่อยรวบรวมในจังหวัดก่อนส่งไปยังไซโลข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายในจังหวัดพิจิตร คิดเป็นร้อยละ 13.10 ขณะที่มีการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากจังหวัดอื่น ๆ ร้อยละ 26.6 โดยแบ่งออกเป็นเกษตรกรจากจังหวัดเพชรบูรณ์ นครสวรรค์ และกำแพงเพชร ร้อยละ 1.4 และพ่อค้ารายย่อยจากจังหวัดเพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ พิษณุโลก และแพร่ ร้อยละ 25.2 ขณะที่พ่อค้ารายย่อยภายในจังหวัดได้ส่งข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บางส่วน ร้อยละ 4.5 ให้ไซโลข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายในจังหวัด แต่เนื่องจากจังหวัดพิจิตรไม่มีอุตสาหกรรมโรงงานอาหารสัตว์ พ่อค้ารายย่อยและไซโลภายในจังหวัดจึงต้องส่งออกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สู่ต่างจังหวัดทั้งหมด โดยแบ่งออกเป็นการส่งสู่ไซโล ลานจังหวัดนครราชสีมา และเพชรบูรณ์ ร้อยละ 3.5 ส่วนที่เหลืออีก 96.5 ส่งไปยังโรงงานอาหารสัตว์จังหวัดลพบุรี อยุธยา นครราชสีมา สระบุรี และสุพรรณบุรี

ภาพที่ 4.8 แสดงวิถีตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จังหวัดพิจิตร

ที่มา: จากการเก็บข้อมูล

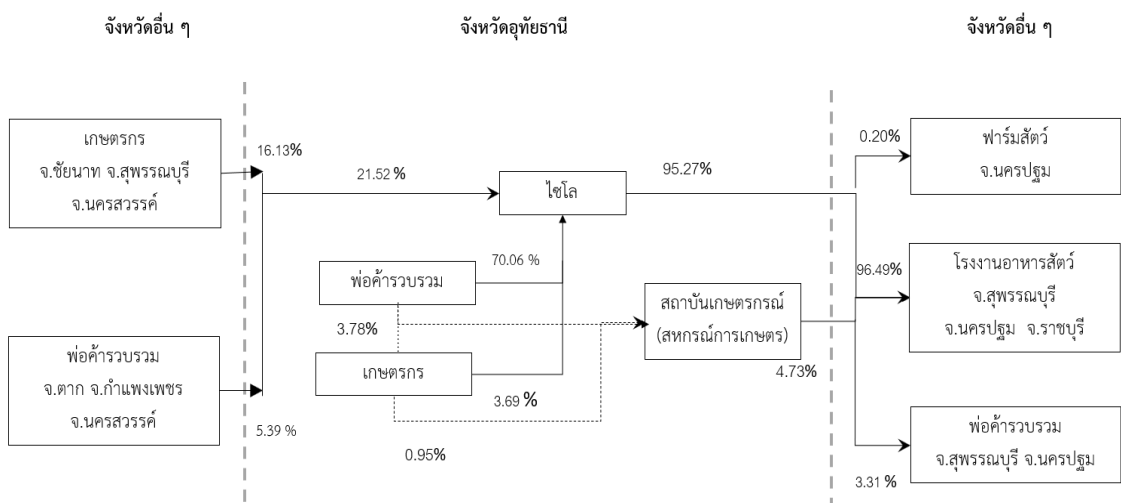
เพชรบูรณ์ ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของจังหวัดเพชรบูรณ์มาจากเกษตรกรในจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 96.48 โดยผ่านพ่อค้ารายย่อยรวบรวมในจังหวัด และจากสถาบันเกษตรกร ขณะที่มีการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากจังหวัดอื่น ๆ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.52 โดยมาจากเกษตรกรจังหวัดตาก กำแพงเพชร และนครสวรรค์ ผลผลิตทั้งหมดส่งต่อให้ไซโลภายในจังหวัด ไซโลส่งให้ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ร้อยละ 0.01 ขณะที่ผลผลิตส่วนใหญ่ ร้อยละ 99.99 ส่งไปฟาร์มเลี้ยงสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี และชลบุรี ร้อยละ 24.99 และส่งให้โรงงานอุตสาหกรรมอาหารสัตว์จังหวัดลพบุรี สระบุรี ปทุมธานี นครราชสีมา นครปฐม ร้อยละ 75.00 ทั้งนี้ภายในจังหวัดเพชรบูรณ์ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ผลผลิตส่วนใหญ่จึงส่งต่อไปยังจังหวัดอื่น

ภาพที่ 4.9 แสดงวิถีตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์

ที่มา: จากการเก็บข้อมูล

อุทัยธานี ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของจังหวัดอุทัยธานีมาจากสหกรณ์การเกษตรในจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 78.48 โดยผ่านพ่อค้ารายย่อยรวบรวมในจังหวัด และจากสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์การเกษตร) ขณะที่มีการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากเกษตรกรจังหวัดชัยนาท สุพรรณบุรี และนครสวรรค์ ร้อยละ 16.13 มาจากพ่อค้ารวบรวมจากจังหวัดตาก กำแพงเพชร และนครสวรรค์ ร้อยละ 5.39 ผลผลิตส่วนใหญ่ส่งต่อให้ไซโลภายในจังหวัด ร้อยละ 95.27 บางส่วนส่งผ่านสถาบันเกษตรกรในจังหวัด ร้อยละ 4.73 ผลผลิตที่ได้ทั้งหมดส่งไปฟาร์มเลี้ยงสัตว์ จังหวัดนครปฐม ร้อยละ 0.20 ส่งไปพ่อค้ารวบรวมจังหวัดสุพรรณบุรี และนครปฐม ร้อยละ 3.31 และส่วนใหญ่ส่งให้โรงงานอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ จังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี และราชบุรี ร้อยละ 96.49

ภาพที่ 4.10 แสดงวิถีตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จังหวัดอุทัยธานี

ที่มา: จากการเก็บข้อมูล

3.2) บัญชีสมดุล (Balance Sheet) บัญชีสมดุลสินค้าเกษตรเป็นการรายงานสถานการณ์ภาวะการผลิต การนำไปใช้ ตลอดจนการประมาณการความต้องการและการใช้สินค้าเกษตรเหล่านี้ การทำบัญชีสมดุลสินค้าเกษตรทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศด้านอุปสงค์ อุปทาน ของจังหวัดอย่างเป็นระบบ

นครสวรรค์ ด้านผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รวมรุ่น (Supply) ของจังหวัด คาดการณ์ว่า ปีการเพาะปลูก 2562/63 ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปริมาณ 274,271 ตัน จำแนกเป็น ผลผลิตของจังหวัด 190,070 ตัน และนำเข้าจากนอกจังหวัด 84,201 ตัน โดยผ่านเกษตรกรและพ่อค้ารวบรวมจังหวัดลพบุรี ตาก อุตรดิตถ์ แพร่ น่าน พะเยา กำแพงเพชร และอุทัยธานี ด้านความต้องการใช้ (Demand) ผลผลิต 274,271 ตัน ส่งโรงงานอาหารสัตว์ จังหวัดลพบุรี เพชรบูรณ์ อ่างทอง ชลบุรี และนครปฐม 266,043 ตัน และส่งผ่านผู้ส่งออกเพื่อไปประเทศจีน 8,228 ตัน เห็นได้ว่าจะมีความสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของจังหวัดนครสวรรค์

กำแพงเพชร ด้านผลผลิตและการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (Supply) ของจังหวัด คาดการณ์ว่า ปีการเพาะปลูก 2562/63 ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รวมรุ่น ปริมาณ 184,928 ตัน จำแนกเป็น ผลผลิตของจังหวัด 64,170 ตัน และนำเข้าจากนอกจังหวัด 120,758 ตัน โดยผ่านทางเกษตรกรและพ่อค้ารายย่อยจาก

จังหวัดตาก พิชณุโลก อุตรดิตถ์ แพร่ ลพบุรี น่าน ลำปาง เชียงใหม่ นครสวรรค์ และพิจิตร ด้านความต้องการใช้ (Demand) ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 184,928 ตัน ส่งโรงงานอาหารสัตว์ และฟาร์มเลี้ยงสัตว์ จังหวัดลพบุรี พระนครศรีอยุธยา พิชณุโลก ราชบุรี ชลบุรี สระบุรี สุพรรณบุรี ฉะเชิงเทรา และนครปฐม ทำให้มีความสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จังหวัดกำแพงเพชร

พิจิตร ด้านผลผลิตและการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (Supply) ของจังหวัด คาดการณ์ว่าปีการเพาะปลูก 2562/63 ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รวมรุ่น ปริมาณ 30,854 ตัน จำแนกเป็น ผลผลิตของจังหวัด 22,647 ตัน และนำเข้ามาจากนอกจังหวัด 8,207 ตัน ผ่านทางเกษตรกรและพ่อค้ารายย่อยจากจังหวัด นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ พิชณุโลก และแพร่ ด้านความต้องการใช้ (Demand) ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 30,854 ตัน ส่งโรงงานอาหารสัตว์ จังหวัดลพบุรี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี นครราชสีมา สุพรรณบุรี และเพชรบูรณ์ ทำให้มีความสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จังหวัดพิจิตร

เพชรบูรณ์ ด้านผลผลิตและการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (Supply) ของจังหวัด คาดการณ์ว่าปีการเพาะปลูก 2562/63 ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รวมรุ่น ปริมาณ 571,893 ตัน จำแนกเป็น ผลผลิตของจังหวัด 551,762 ตัน และนำเข้ามาจากนอกจังหวัด 20,131 ตัน ผ่านทางเกษตรกรและพ่อค้ารวบรวมจากจังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ พิชณุโลก และตาก ด้านความต้องการใช้ (Demand) ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 571,893 ตัน ใช้ในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ภายในจังหวัด 57 ตัน ส่งโรงงานอาหารสัตว์ และฟาร์มเลี้ยงสัตว์ จังหวัดลพบุรี สระบุรี นครราชสีมา นครปฐม และปทุมธานี 571,836 ตัน ทำให้มีความสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จังหวัดเพชรบูรณ์

อุทัยธานี ด้านผลผลิตและการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (Supply) ของจังหวัด คาดการณ์ว่าปีการเพาะปลูก 2562/63 ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รวมรุ่น ปริมาณ 122,459 ตัน จำแนกเป็น ผลผลิตของจังหวัด 96,106 ตัน และนำเข้ามาจากนอกจังหวัด 26,353 ตัน ผ่านทางเกษตรกรและพ่อค้ารวบรวมจากจังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร ชัยนาท สุพรรณบุรี และตาก ด้านความต้องการใช้ (Demand) ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 122,459 ตัน ส่งโรงงานอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และฟาร์มเลี้ยงสัตว์ จังหวัดราชบุรี นครปฐม และสุพรรณบุรี ทำให้มีความสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายในจังหวัดอุทัยธานี

ตารางที่ 4.12 การบริหารจัดการการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีเพาะปลูก 2562/63 นครสวรรค์

หน่วย : ตัน

รายการ	ปี 2562							ปี 2563					รวม
	มี.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	
1) ผลผลิต (Supply)	329	2,030	28,195	68,870	38,563	38,398	13,028	2,386	5,074	43,198	28,552	5,650	274,271
1.1 ผลผลิตของจังหวัด	228	1,407	19,539	47,727	26,724	26,610	9,028	1,654	3,516	29,936	19,786	3,915	190,070
1.2 นำเข้าของจังหวัด	101	623	8,656	21,143	11,839	11,788	4,000	733	1,558	13,262	8,765	1,735	84,201
2) ความต้องการใช้ (Demand)	319	1,969	27,349	69,543	40,146	39,994	12,637	2,315	4,922	41,902	27,695	5,480	274,271
2.1 โรงงานแปรรูป													
- อุตสาหกรรมอาหารสัตว์													
- อุตสาหกรรมแปรรูปแป้งข้าวโพด													
- อุตสาหกรรมแปรรูปน้ำมัน													
2.2 กลุ่มผู้เลี้ยงปศุสัตว์													
2.3 ส่งออกไปจังหวัดอื่น	319	1,969	27,349	66,803	37,406	37,246	12,637	2,315	4,922	41,902	27,695	5,480	266,043
2.4 ส่งออกไปต่างประเทศ (ถ้ามี)				2,740	2,740	2,748							8,228
3) ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด*	10	61	846	-674	-1,583	-1,596	391	72	152	1,296	857	169	0

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

หมายเหตุ *ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด คำนวณจาก (1) ผลผลิต - (2) ความต้องการ

-หากค่าเป็น + หมายถึง ผลผลิตมีมากกว่าความต้องการ (Supply>Demand)

-หากค่าเป็น - หมายถึง ผลผลิตมีน้อยกว่าความต้องการ (Supply<Demand)

ตารางที่ 4.13 การบริหารจัดการการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีเพาะปลูก 2562/63 กำแพงเพชร

หน่วย : ตัน

รายการ	ปี 2562							ปี 2563					รวม
	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	
1) ผลผลิต (Supply)	148	1,794	6,454	34,156	25,335	14,221	4,179	888	13,944	36,560	40,296	6,953	184,928
1.1 ผลผลิตของจังหวัด	51	622	2,240	11,852	8,791	4,935	1,450	308	4,838	12,686	13,983	2,413	64,170
1.2 นำเข้าของจังหวัด	97	1,171	4,214	22,304	16,544	9,286	2,729	580	9,105	23,874	26,313	4,540	120,758
2) ความต้องการใช้ (Demand)	148	1,794	6,454	34,156	25,335	14,221	4,179	888	13,944	36,560	40,296	6,953	184,928
2.1 โรงงานแปรรูป													
- อุตสาหกรรมอาหารสัตว์													
- อุตสาหกรรมแปรรูปแป้งข้าวโพด													
- อุตสาหกรรมแปรรูปน้ำมัน													
2.2 กลุ่มผู้เลี้ยงปศุสัตว์													
2.3 ส่งออกไปจังหวัดอื่น	148	1,794	6,454	34,156	25,335	14,221	4,179	888	13,944	36,560	40,296	6,953	184,928
2.4 ส่งออกไปต่างประเทศ (ถ้ามี)													
3) ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

หมายเหตุ *ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด คำนวณจาก (1) ผลผลิต - (2) ความต้องการ

-หากค่าเป็น + หมายถึง ผลผลิตมีมากกว่าความต้องการ (Supply>Demand)

-หากค่าเป็น - หมายถึง ผลผลิตมีน้อยกว่าความต้องการ (Supply<Demand)

ตารางที่ 4.14 การบริหารจัดการการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีเพาะปลูก 2562/63 พิจิตร

หน่วย : ตัน

รายการ	ปี 2562							ปี 2563					รวม
	มี.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	
1) ผลผลิต (Supply)	-	234	3,773	6,202	3,058	586	59	-	4,178	5,612	4,387	2,765	30,854
1.1 ผลผลิตของจังหวัด	-	172	2,770	4,552	2,244	430	43	-	3,066	4,119	3,220	2,029	22,647
1.2 นำเข้าของจังหวัด	-	62	1,004	1,650	813	156	16	-	1,111	1,493	1,167	735	8,207
2) ความต้องการใช้ (Demand)	-	234	3,773	6,202	3,058	586	59	-	4,178	5,612	4,387	2,765	30,854
2.1 โรงงานแปรรูป													
- อุตสาหกรรมอาหารสัตว์													
- อุตสาหกรรมแปรรูปแป้งข้าวโพด													
- อุตสาหกรรมแปรรูปน้ำมัน													
2.2 กลุ่มผู้เลี้ยงปศุสัตว์													
2.3 ส่งออกไปจังหวัดอื่น	-	234	3,773	6,202	3,058	586	59	-	4,178	5,612	4,387	2,765	30,854
2.4 ส่งออกไปต่างประเทศ (ถ้ามี)													
3) ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

หมายเหตุ *ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด คำนวณจาก (1) ผลผลิต - (2) ความต้องการ

-หากค่าเป็น + หมายถึง ผลผลิตมีมากกว่าความต้องการ (Supply>Demand)

-หากค่าเป็น - หมายถึง ผลผลิตมีน้อยกว่าความต้องการ (Supply<Demand)

ตารางที่ 4.15 การบริหารจัดการการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีเพาะปลูก 2562/63 เพชรบูรณ์

หน่วย : ตัน

รายการ	ปี 2562							ปี 2563					รวม
	มี.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	
1) ผลผลิต (Supply)	114	2,116	182,777	162,932	68,398	44,493	16,528	3,431	2,688	26,707	52,271	9,436	571,893
1.1 ผลผลิตของจังหวัด	110	2,042	176,343	157,197	65,991	42,927	15,946	3,311	2,593	25,767	50,431	9,104	551,762
1.2 นำเข้าของจังหวัด	4	74	6,434	5,735	2,408	1,566	582	121	95	940	1,840	332	20,131
2) ความต้องการใช้ (Demand)	119	2,120	182,763	162,922	68,396	44,494	16,531	3,436	2,692	26,709	52,270	9,440	571,893
2.1 โรงงานแปรรูป													
- อุตสาหกรรมอาหารสัตว์													
- อุตสาหกรรมแปรรูปแป้งข้าวโพด													
- อุตสาหกรรมแปรรูปน้ำมัน													
2.2 กลุ่มผู้เลี้ยงปศุสัตว์	5	5	5	6	5	5	5	5	5	5	5	5	57
2.3 ส่งออกไปจังหวัดอื่น	114	2,116	182,759	162,916	68,391	44,489	16,526	3,431	2,688	26,705	52,266	9,435	571,836
2.4 ส่งออกไปต่างประเทศ (ถ้ามี)													
3) ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด*	-5	-4	14	10	2	0	-3	-4	-4	-2	1	-4	0

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

หมายเหตุ *ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด คำนวณจาก (1) ผลผลิต - (2) ความต้องการ

-หากค่าเป็น + หมายถึง ผลผลิตมีมากกว่าความต้องการ (Supply>Demand)

-หากค่าเป็น - หมายถึง ผลผลิตมีน้อยกว่าความต้องการ (Supply<Demand)

ตารางที่ 4.16 การบริหารจัดการการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีเพาะปลูก 2562/63 อุทัยธานี

หน่วย : ตัน

รายการ	ปี 2562							ปี 2563					รวม
	มี.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	
1) ผลผลิต (Supply)	-	-	196	527	5,866	47,857	31,080	5,768	2,351	20,659	5,903	2,253	122,459
1.1 ผลผลิตของจังหวัด	-	-	154	413	4,603	37,558	24,392	4,527	1,845	16,213	4,632	1,768	96,106
1.2 นำเข้าของจังหวัด	-	-	42	113	1,262	10,299	6,688	1,241	506	4,446	1,270	485	26,353
2) ความต้องการใช้ (Demand)	-	-	196	527	5,866	47,857	31,080	5,768	2,351	20,659	5,903	2,253	122,459
2.1 โรงงานแปรรูป													
- อุตสาหกรรมอาหารสัตว์													
- อุตสาหกรรมแปรรูปแป้งข้าวโพด													
- อุตสาหกรรมแปรรูปน้ำมัน													
2.2 กลุ่มผู้เลี้ยงปศุสัตว์													
2.3 ส่งออกไปจังหวัดอื่น	-	-	196	527	5,866	47,857	31,080	5,768	2,351	20,659	5,903	2,253	122,459
2.4 ส่งออกไปต่างประเทศ (ถ้ามี)													
3) ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

หมายเหตุ *ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด คำนวณจาก (1) ผลผลิต - (2) ความต้องการ

-หากค่าเป็น + หมายถึง ผลผลิตมีมากกว่าความต้องการ (Supply>Demand)

-หากค่าเป็น - หมายถึง ผลผลิตมีน้อยกว่าความต้องการ (Supply<Demand)

3.3) แหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

แหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ ผู้ประกอบการจังหวัดนครสวรรค์ 24 ราย กำแพงเพชรจำนวน 18 เพชรบูรณ์ จำนวน 24 ราย และจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 21 ราย ทั้งนี้จังหวัดพิจิตร ไม่มีผู้ประกอบการเกี่ยวกับข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รายละเอียดดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 แหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ผู้ประกอบการ	ที่อยู่	จังหวัด
เจริญชัยพานิช	274/9 หมู่ 5 ต.ไพศาลี อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
โชคพวงทอง	57 หมู่ 1 ต.แม่เลย์ อ.แม่วงก์ จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
ตลาดกลางข้าวและพืชไร่จรัสท่าข้าว	55/3 หมู่ 8 ต.พยุหะ อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
ตาคลีพืชผล	7 ถ.ทวี ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
ทรัพย์เพิ่มพูน	209 หมู่ 1 ต.ช่องแคบ อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
ท่าข้าวเกษไชโย	6 หมู่ 9 ต.เกษไชโย อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
เรือง	100/2 หมู่ 3 ต.เกษไชโย อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
นายโชคชัย คงวิริยะกิจ	19 หมู่ 8 ต.ไพศาลี อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
นายประยูร จิตศิริตนากร	39 หมู่ 5 ต.เขาทอง อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
นายพิเชษฐ์ ธรรมสกุลศิริ	1 หมู่ 1 ต.ตะคร้อ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
นายไพรัช ชนะชัยไพบูลย์	111/1 หมู่ 3 ต.โคกเคี้ยว อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
นายเร้ง ปันสีทอง	832 หมู่ 8 ต.ไพศาลี อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
นายเรวัต นันทวิชัย	555 หมู่ 8 ต.ไพศาลี อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
นายสุเมธ อริยพันธ์พิทักษ์	82 หมู่ 4 ต.เขาทอง อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
นายสุรพร นันทสำเริง	7 ถ.ทวี ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
นายสุรช สุริยเกษ	9 หมู่ 9 ต.เนินมะกอก อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บ.ธรรปณชัย จำกัด	82/1 หมู่ 8 ต.พยุหะ อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
ร้านฮั่วอยู่เอง	82 หมู่ 4 ต.เขาทอง อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
เวชพงษ์การเกษตร	140/1 หมู่ 3 ต.นิคมเขาบ่อแก้ว อ.พยุหะคีรี	นครสวรรค์
สีบัวนแข็ง	39 หมู่ 5 ต.เขาทอง อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
เสียงชัยพานิช	1 หมู่ 3 ต.เขาทอง อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.ท่าข้าวลาดยาว	188 หมู่ 11 ต.ลาดยาว อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หจก.นครสวรรค์เบงศิริกิจ	65/2 หมู่ 8 ต.พยุหะ อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
หนองบัวพืชผลการเกษตร	99 หมู่ 17 ต.หนองบัว อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
คลังวิไลลักษณ์เจริญพืชผล	130/1 หมู่ 20 ต.คลองลานพัฒนา อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
จันทร์กระจ่าง	99/1 หมู่ 5 ต.โพธิ์ทอง อ.ปางศิลาทอง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
จันทร์กระจ่างพืชผล	491 หมู่ 5 ต.โพธิ์ทอง อ.ปางศิลาทอง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บ.กำแพงเพชรจิวเจริญ1999 จำกัด	160/1-2 หมู่ 5 อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บ.กำแพงเพชรอบพืชและไซโล จำกัด	415 หมู่ 6 ถ.พหลโยธิน ต.นครชุม อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บ.เจริญพรพืชผล จำกัด	229 หมู่ 3 ต.ระหาน อ.บึงสามัคคี จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ร่มโพธิ์	68 หมู่ 5 ต.โพธิ์ทอง อ.ปางศิลาทอง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ลานมันคุณภาพหงษ์	214/1 หมู่ 11 ต.คลองน้ำไหล อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
วิมลสมบัติ	806 หมู่ 1 ถ.พหลโยธิน ต.สลกบาตร อ.ขาณุวรลักษบุรี จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ส.วัฒนาพืชผล	282 หมู่ 20 ต.คลองลานพัฒนา อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
สวัสดิ์บริการ	486 หมู่ 5 ต.โพธิ์ทอง อ.ปางศิลาทอง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
หจก. เกียรติไพลิน	68 หมู่ 16 ต.นิคมทุ่งโพธิ์ทะเล อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
หจก. โรงสีเกียรติบุญครอง	2222 หมู่ 1 ถ.พหลโยธิน ต.สลกบาตร อ.ขาณุวรลักษบุรี จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
หจก. โรงสีแสงฟ้าอัญญุกิจ	95/2 หมู่ 5 ต.โพธิ์ทอง อ.ปางศิลาทอง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

ตารางที่ 4.17 แหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ต่อ)

ผู้ประกอบการ	ที่อยู่	จังหวัด
หจก.เกียรติสวงน (2003) จำกัด	929 หมู่ 1 ถ.พหลโยธิน ต.สลกบาตร อ.ชาณุวรลักษบุรี จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
หจก.ท่าข้าวฉัตรชัย	345 หมู่ 6 ต.เทพนคร อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
หจก.ทิพย์โรจน์การเกษตร	282/10 ถ.พหลโยธิน ต.นครชุม อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
หจก.สิงโตทองธัญกิจ	1218 หมู่ 8 ต.อัมรินทร์ อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
นทร์ถาวรพืชผล	268 หมู่ 6 ต.นาเฉลียง อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
โซโลการเกษตรไพรวัลย์อุปพืช	2233-4 หมู่ 11 ต.หนองไผ่ อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
ตลาดกลางข้าวและพืชไร่จังหวัดเพชรบูรณ์	55/14 หมู่ 2 ถ.สระบุรี-หล่มสัก ต.ยางงาม อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
เด็กชุนฮวด	337 หมู่ 17 ต.บึงสามพัน อ.บึงสามพัน จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
ทองประเสริฐพืชผล	296 หมู่ 9 ถ.สระบุรี-หล่มสัก ต.บ้านโคก อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
นายวิเชียร กิตติทัศนาศรัชัย	20/1 หมู่ 2 ถ.สระบุรี-หล่มสัก ต.ยางงาม อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
นายวิวัฒน์ บุญคุณ	128 หมู่ 4 ถ.สระบุรี-หล่มสัก ต.ห้วยโป่ง อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
บ.บีดีเอส อินเตอร์เทรด จำกัด	788 หมู่ 11 ต.หนองไผ่ อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
ปณิธารพืชไร่	136 หมู่ 5 ถ.สระบุรี-หล่มสัก ต.น้ำขุ่น อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
ร้าน อ.พืชผล	228 หมู่ 4 ต.ชัยสมอทอด อ.บึงสามพัน จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
ร้านชำนาญพานิช	230 หมู่ 15 ต.วังพิกุล อ.บึงสามพัน จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
ร้านตงคำพืช	321 หมู่ 6 ถ.หล่มสัก-เลย ต.หล่มเก่า อ.หล่มเก่า จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
ร้านสงวนพืชผล	16 ถ.รณกิจ ต.หล่มสัก อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
ร้านฮั่วฮง	99 หมู่ 2 ต.ยางงาม อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
โรงสีข้าวเพชรธัญญกิจ	99 หมู่ 10 ถ.สระบุรี-หล่มสัก ต.บ้านโคก อ.เมืองเพชรบูรณ์ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
ว่าที่ร้อยโทโอภาส สุทธิเกิด	10/1 หมู่ 5 ถ.สมอทอด-วังพิกุล ต.บึงสามพัน อ.บึงสามพัน จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
วิวาพืชผล	4/8 หมู่ 1 ต.บึงสามพัน อ.บึงสามพัน จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
สงวนพืชผล (หล่มสัก)	99 หมู่ 4 ต.นาข่า อ.หล่มเก่า จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.เพชรบูรณ์	330 หมู่ 1 ถ.สระบุรี-หล่มสัก ต.วังชมพู อ.เมืองเพชรบูรณ์ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.เพชรบูรณ์	104 หมู่ 6 ถ.สระบุรี-หล่มสัก ต.สามแยก อ.วิเชียรบุรี จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.เพชรบูรณ์	255 หมู่ 11 ถ.สระบุรี-หล่มสัก ต.น้ำขุ่น อ.หล่มสัก จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
สหกรณ์การเกษตรหนองไผ่	371 หมู่ 5 ถ.สระบุรี-หล่มสัก ต.หนองไผ่ อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
หจก.โซโลไทยพัฒนาอุปพืช	758 หมู่ 11 ถ.สระบุรี-หล่มสัก ต.หนองไผ่ อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
หจก.สยามคอร์นโปรดักส์	139 หมู่ 3 ต.หนองไผ่ อ.หนองไผ่ จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
ลี้มนายเกษม	99/1 หมู่ 3 ต.ท่าโพ อ.หนองขาหย่าง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
เจริญการเกษตร	62 หมู่ 5 ต.น้ำซึม อ.เมืองอุทัยธานี จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
เจริญพืชผล	62 หมู่ 5 ถ.อุทัย-หนองฉาง ต.น้ำซึม อ.เมืองอุทัยธานี จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
ตลาดกลางข้าวและพืช (ท่าข้าวโกวา)	99/1 หมู่ 3 ต.ท่าโพ อ.หนองขาหย่าง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
นายณรงค์ ด่านพานิชย์	6-8 ถ.ชัยพฤกษ์ ต.อุทัยใหม่ อ.เมืองอุทัยธานี จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
ป.มานะพืชผล	31 หมู่ 3 ต.วังหิน อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
ร้าน อ.รุ่งเรือง	338/6 หมู่ 9 ต.ลานสัก อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
ร้านเกียรติศักดิ์	15 หมู่ 1 ถ.พิษณุโลก-สุโขทัย ต.หนองฉาง อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
ร้านโชคไพบูลย์	14 หมู่ 2 ต.สะแกกรัง อ.เมืองอุทัยธานี จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
ร้านรุ่งเจริญพืชผล	407 หมู่ 15 ต.หนองจอก อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
ร้านสมหวัง	6 หมู่ 2 ต.ประจักษ์ อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
ร้านแสงศิริพร	116/21 หมู่ 4 ต.เขาบางแกรก อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
ลานเก้าแก้วอินทร์	1 หมู่ 7 ต.ทัพหลวง อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
ลานวังเมือง	39 หมู่ 1 ต.ลานสัก อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
ลานศิริโชคชัย	340 หมู่ 9 ต.ลานสัก อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
วัฒนาพานิชย์	8 หมู่ 9 ต.ลานสัก อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

ตารางที่ 4.17 แหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ต่อ)

ผู้ประกอบการ	ที่อยู่	จังหวัด
สหกรณ์การเกษตรบ้านไร่	925 หมู่ 1 ต.บ้านบึง อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
หจก. ต.จิตต์เจริญ	42/2-3 ต.อุทัยใหม่ อ.เมืองอุทัยธานี จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
หจก.อุทัยพืชผล	560 ถ.ศรีอุทัย ต.อุทัยใหม่ อ.เมืองอุทัยธานี จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
หิว เจริญทรัพย์	57 หมู่ 7 ต.โคกหม้อ อ.ทัพทัน จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
อุทัยธานีทรัพย์รวงทอง	123 หมู่ 1 ต.ทุ่งโพ อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

4) ปัญหาและอุปสรรค

4.1) ด้านการผลิต

1. ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ เนื่องจากประสบปัญหาภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง
2. ผลผลิตกระจุกตัวในช่วงฤดูฝน และมีความชื้นสูง ไม่มีคุณภาพ ส่งผลให้ราคาตกต่ำ
3. ต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากปัจจัยการผลิตมีราคาแพง อาทิ ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง เมล็ดพันธุ์
4. พื้นที่บางส่วนปลูกในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม หรือพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ ทำให้ผู้รับซื้อนำมาเป็น

ข้อกีดกันไม่รับซื้อผลผลิต หรือรับซื้อในราคาต่ำ

4.2) ด้านการตลาด

1. ผู้ประกอบการในพื้นที่ขาดเครื่องมือการเก็บรักษาและดูแลคุณภาพหลังการเก็บเกี่ยว
2. ตลาดปลายทางชะลอและจำกัดปริมาณการรับซื้อ ทำให้ผู้ประกอบการในพื้นที่ขาดสภาพคล่องในการรับซื้อผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากไม่สามารถหมุนเวียนการขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้
3. ผู้ผลิตอาหารสัตว์มีการนำเข้าวัตถุดิบทดแทนมาใช้ในการผลิตอาหารสัตว์ เช่น ข้าวสาลี และ DDGS ส่งผลให้ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในประเทศตกต่ำ

4.1.3 สิ้นค้ามันสำปะหลังโรงงาน

1) ด้านสถานการณ์การผลิต การปลูกมันสำปะหลังโรงงานของพื้นที่ศึกษา 4 จังหวัด ตามระดับความเหมาะสมในการปลูกมันสำปะหลังโรงงาน และพื้นที่ปลูกจริง existing จากข้อมูล Agri Map Online ณ เดือนสิงหาคม 2563 พบว่า พื้นที่ศึกษา 4 จังหวัด มีพื้นที่ที่เหมาะสม จำนวน 5,699,108 ไร่ เกษตรกรปลูกจริงในพื้นที่เหมาะสม จำนวน 1,077,964 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.91 ของพื้นที่ที่เหมาะสม โดยมีพื้นที่เหมาะสมคงเหลือ จำนวน 4,621,144 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 81.09 ของพื้นที่เหมาะสม ยังคงมีพื้นที่เหมาะสมแต่ไม่มีเกษตรกรปลูกมันสำปะหลังโรงงาน ประกอบด้วย นครสวรรค์ 1,257,443 ไร่ กำแพงเพชร 1,058,659 ไร่ เพชรบูรณ์ 1,523,065 ไร่ และอุทัยธานี 781,977 ไร่ ขณะที่กลับไปปลูกจริงในพื้นที่ไม่เหมาะสม จำนวน 773,479 ไร่ ประกอบด้วยนครสวรรค์ 281,259 ไร่ กำแพงเพชร 302,983 ไร่ เพชรบูรณ์ 157,338 ไร่ และอุทัยธานี 31,899 ไร่ ดังนั้นพื้นที่ปลูกจริง (Existing) ในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3+N) สำหรับสิ้นค้ามันสำปะหลังโรงงาน จำนวน 773,479 ไร่ จึงเป็นพื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการ เพื่อพิจารณาในการปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นที่มีศักยภาพเชิงพื้นที่มากกว่าการเลือกปลูกมันสำปะหลังโรงงาน รายละเอียดดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 พื้นที่ตามความเหมาะสมในการปลูกมันสำปะหลังโรงงานและพื้นที่ปลูกจริง existing

หน่วย : ไร่

มันสำปะหลัง	พื้นที่ S1		พื้นที่ S2		พื้นที่ S3	พื้นที่ N	พื้นที่	พื้นที่
	existing	คงเหลือ	existing	คงเหลือ	existing	existing	existing	เหมาะสม
นครสวรรค์	41,075	227,081	235,319	1,030,362	278,725	2,534	557,653	1,533,837
กำแพงเพชร	232,780	580,906	265,528	477,753	301,729	1,254	801,291	1,556,967
เพชรบูรณ์	34,969	346,303	79,503	1,176,762	151,546	5,792	271,810	1,637,537
อุทัยธานี	17,300	26,910	171,490	755,067	30,190	1,709	220,689	970,767
รวม	326,124	1,181,200	751,840	3,439,944	762,190	11,289	1,851,443	5,699,108

ที่มา : ข้อมูล Agri Map Online

นครสวรรค์ พื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการของจังหวัด จำนวน 281,259 ไร่ กระจายในพื้นที่อำเภอลาดยาว ไผ่ศาลี แม่वंก๋ หนองบัว ชุมตาบง แม่เปิน เมือง ตากฟ้า ท่าตะโก พยุหะคีรี บรรพตพิสัย ตาคลี โกรกพระ และเก้าเลี้ยว คิดเป็นร้อยละ 23.34 23.00 18.28 17.17 5.96 3.40 2.67 2.26 1.38 1.05 0.79 0.55 0.12 และ 0.04 ตามลำดับ ยกเว้นอำเภอชุมแสงที่เกษตรกรปลูกมันสำปะหลังโรงงาน existing ในพื้นที่ที่เหมาะสม (S1+S2) ครอบคลุมทั้งอำเภอ

กำแพงเพชร พื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการของจังหวัด จำนวน 302,983 ไร่ กระจายในพื้นที่อำเภอขาณุวรลักษณบุรี เมือง คลองลาน โกสัมพีนคร ปางศิลาทอง พรานกระต่าย คลองขลุง ลานกระบือ ไทรงาม บึงสามัคคี และทรายทองวัฒนา คิดเป็นร้อยละ 30.50 24.82 13.89 12.88 8.52 5.76 2.78 0.36 0.34 0.13 และ 0.02 ตามลำดับ

เพชรบูรณ์ พื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการของจังหวัด จำนวน 157,338 ไร่ กระจายในพื้นที่อำเภอวิเชียรบุรี หนองไผ่ ศรีเทพ บึงสามพัน ชนแดน วังโป่ง หล่มสัก และเมือง คิดเป็นร้อยละ 41.08 17.07 15.87 13.48 9.92 1.92 0.35 0.21 และ 0.10 ตามลำดับ ยกเว้นอำเภอน้ำหนาวและเขาค้อที่เกษตรกรไม่มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังโรงงาน existing

อุทัยธานี พื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการของจังหวัด จำนวน 31,899 ไร่ กระจายในพื้นที่อำเภอบ้านไร่ ลานสัก สว่างอารมณ์ ทัพทัน หนองฉาง ห้วยคต และเมือง คิดเป็นร้อยละ 45.68 30.18 13.20 6.74 2.35 1.21 และ 0.63 ตามลำดับ ยกเว้นอำเภอหนองขาหย่างที่เกษตรกรไม่มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังโรงงาน existing

2) ด้านต้นทุนและผลตอบแทน การปลูกมันสำปะหลังโรงงาน ปีเพาะปลูก 2562/63 ของพื้นที่ศึกษา 4 จังหวัด โดยแบ่งตามพื้นที่เพาะปลูก พื้นที่เหมาะสม ประกอบด้วย ชั้นความเหมาะสมสูง S1 และชั้นความเหมาะสมปานกลาง S2 และ พื้นที่ไม่เหมาะสม ประกอบด้วย ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย S3 และชั้นความไม่เหมาะสม N ข้อมูลจากการสำรวจของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12 รายละเอียดดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ต้นทุนและผลตอบแทนมันสำปะหลังโรงงาน ปีเพาะปลูก 2562/63

หน่วย : ต่อไร่

จังหวัด	มันสำปะหลัง					
	พื้นที่ S1S2			พื้นที่ S3N		
	ต้นทุน	ผลตอบแทน	ผลผลิต	ต้นทุน	ผลตอบแทน	ผลผลิต
นครสวรรค์	6,892.18	6,522.90	3,362	5,889.84	4,487.63	2,313
กำแพงเพชร	6,367.25	6,675.09	3,406	6,335.03	5,503.29	2,808
เพชรบูรณ์	6,423.22	6,728.41	3,523	5,565.31	4,576.51	2,396
อุทัยธานี	6,894.59	7,592.25	3,914	5,327.60	4,716.94	2,431

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

นครสวรรค์ พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 6,892.18 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,362 กิโลกรัม โดยราคาหัวมันสำปะหลังสดคละที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.94 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 6,522.90 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ขาดทุน 369.28 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัมขาดทุน 0.11 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 5,889.84 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 2,313 กิโลกรัม โดยราคาหัวมันสำปะหลังสดคละที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.94 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,487.63 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ขาดทุน 1,402.21 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัมขาดทุน 0.61 บาท

กำแพงเพชร พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 6,367.25 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,406.00 กิโลกรัม โดยราคาหัวมันสำปะหลังสดคละที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.96 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 6,675.09 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 307.84 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.09 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 6,335.03 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 2,808.00 กิโลกรัม โดยราคาหัวมันสำปะหลังสดคละที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.96 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 5,503.29 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ขาดทุน 831.74 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัมขาดทุน 0.30 บาท

เพชรบูรณ์ พบว่า พื้นที่เหมาะสม ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 6,423.22 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,523 กิโลกรัม โดยราคาหัวมันสำปะหลังสดคละที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.91 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 6,728.41 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 305.19 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.09 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 5,565.31 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 2,396 กิโลกรัม โดยราคาหัวมันสำปะหลังสดคละที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.91 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,576.51 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ขาดทุน 988.80 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัมขาดทุน 0.41 บาท

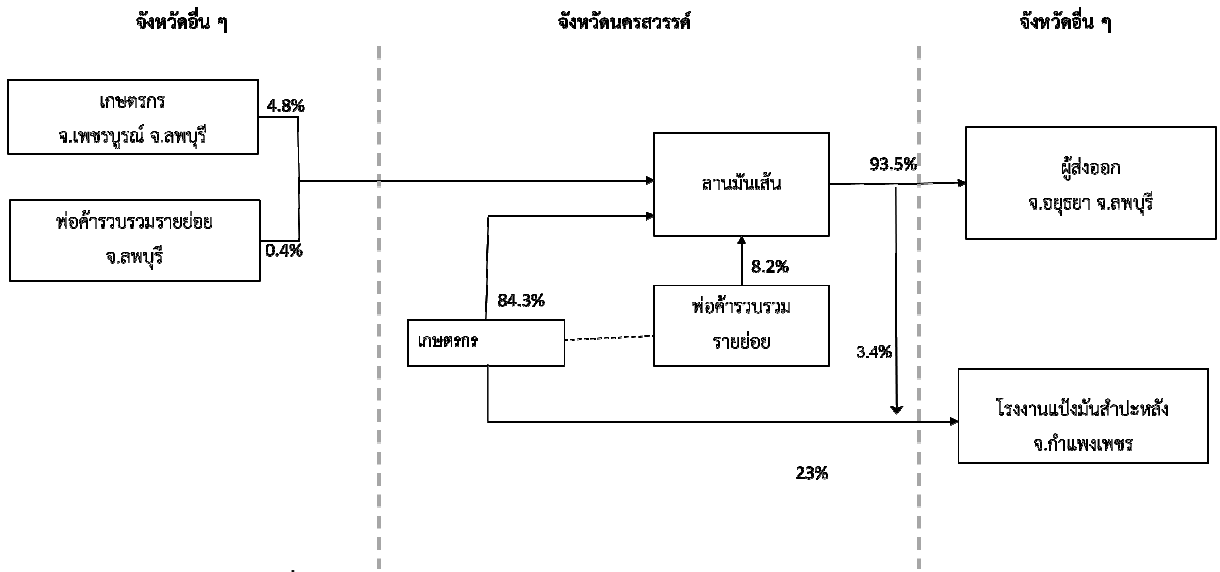
อุทัยธานี พบว่า พื้นที่เหมาะสม ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 6,894.59 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,914 กิโลกรัม โดยราคาหัวมันสำปะหลังสดคละที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.94 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 7,592.25 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 697.66 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.18 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 5,327.60 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 2,431 กิโลกรัม โดยราคาหัวมันสำปะหลังสดคละที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 1.94 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,716.94 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ขาดทุน 610.66 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัมขาดทุน 0.25 บาท

ภาพรวมการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนสินค้ามันสำปะหลังโรงงานในพื้นที่ 4 จังหวัด พบว่า มันสำปะหลังโรงงาน พื้นที่เหมาะสม ได้ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยต่อกิโลกรัม 0.06 บาท โดยจังหวัดอุทัยธานีได้รับผลตอบแทนต่อหน่วยสูงสุด 0.18 บาท รองลงมาคือจังหวัดกำแพงเพชร และเพชรบูรณ์ ได้รับผลตอบแทนเฉลี่ยต่อกิโลกรัมเท่ากับ 0.09 บาท ขณะที่จังหวัดนครสวรรค์ได้ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยต่อกิโลกรัม ขาดทุน 0.11 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม ได้ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยต่อกิโลกรัมขาดทุน 0.39 บาท โดยจังหวัดนครสวรรค์ เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร และอุทัยธานีได้รับผลตอบแทนเฉลี่ยต่อกิโลกรัม ขาดทุน 0.61 0.41 0.30 และ 0.25 บาท ตามลำดับ จะเห็นว่า พื้นที่ไม่เหมาะสมเกษตรกรได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อหน่วยต่ำกว่าพื้นที่เหมาะสมในทุกจังหวัด และผลตอบแทนสุทธิขาดทุนทุกจังหวัด เนื่องจาก ปีเพาะปลูก 2562/63 ประสบภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง ผลผลิตต่อไร่ลดลง ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยสูงขึ้น

3) สถานการณ์การตลาดสินค้ามันสำปะหลังโรงงาน โดยใช้หลักการตามแนวคิดการทำบัญชีสมดุลสินค้าเกษตร และวิถีตลาด เป็นการบันทึกปริมาณของสินค้าเกษตรในระดับจังหวัด 2 ด้าน คือ ด้านอุปทาน (Supply) และด้านอุปสงค์ (Demand) และหลักการกระจายผลผลิตของวิถีการตลาดให้ได้ครบร้อยละ 100 และข้อมูลแหล่งรับซื้อมันสำปะหลังโรงงาน รายละเอียดดังนี้

3.1) วิถีตลาดมันสำปะหลังโรงงาน

นครสวรรค์ ผลผลิตมันสำปะหลังโรงงานของจังหวัดนครสวรรค์มาจากเกษตรกรในจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 86.6 จากพ่อค้ารวบรวมรายย่อยจังหวัดลพบุรี ร้อยละ 0.4 และจากเกษตรกรรายย่อย จังหวัดลพบุรี และเพชรบูรณ์ ร้อยละ 4.8 โดยผลผลิตจากเกษตรกรส่งผ่านลานมันเส้นในจังหวัด ร้อยละ 84.3 และจากพ่อค้ารวบรวมรายย่อยในจังหวัดส่งผ่านลานมันเส้นในจังหวัด ร้อยละ 8.2 จากลานมันเส้นส่งให้ผู้ส่งออกในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา และลพบุรี ร้อยละ 93.5 และส่งผ่านไปยังโรงงานแป้งมันสำปะหลัง จังหวัดกำแพงเพชร ร้อยละ 3.4 ขณะที่เกษตรกรรายย่อยบางส่วนที่มีพื้นที่ติดกับจังหวัดกำแพงเพชร ร้อยละ 2.3 ส่งต่อให้โรงงานแป้งมันสำปะหลัง จังหวัดกำแพงเพชรโดยตรง ทั้งนี้จังหวัดนครสวรรค์ไม่มีโรงงานแป้งมันสำปะหลังในพื้นที่

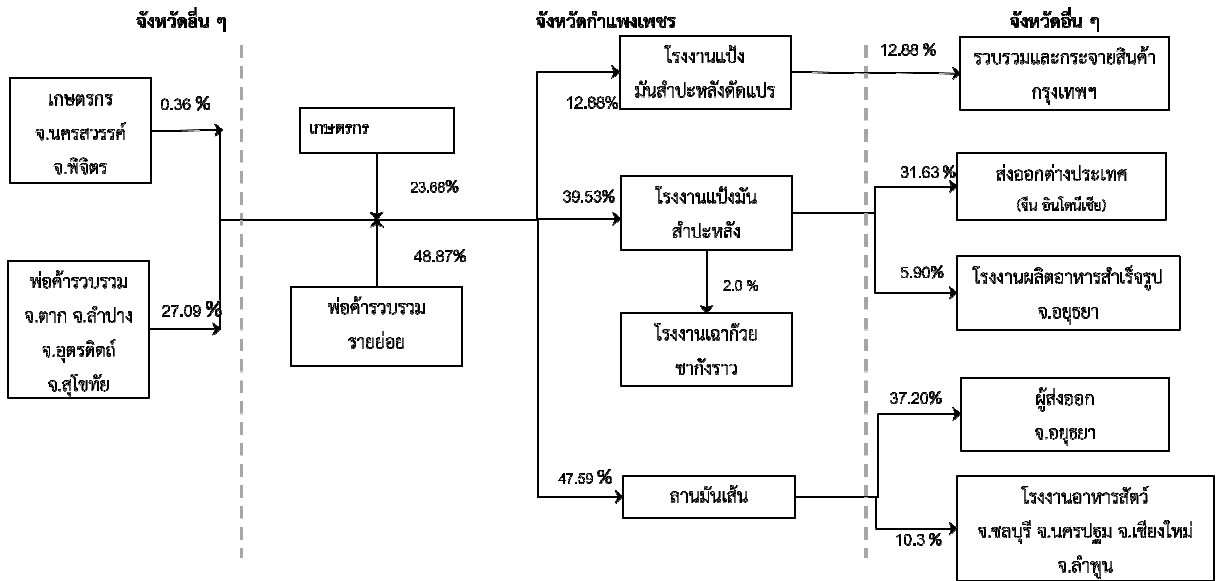

ภาพที่ 4.11 แสดงวิถีตลาดมันสำปะหลังโรงงานจังหวัดนครสวรรค์

ที่มา: จากการเก็บข้อมูล

กำแพงเพชร ผลผลิตมันสำปะหลังโรงงานของกำแพงเพชรมาจากเกษตรกรในจังหวัด ร้อยละ 23.68 จากพ่อค้ารวบรวมในจังหวัด ร้อยละ 48.87 จากเกษตรกรรายย่อย จังหวัดตาก ลำปาง อุตรดิตถ์ และ สุโขทัย ร้อยละ 27.09 และจากเกษตรกรจังหวัดนครสวรรค์และพิจิตร ร้อยละ 0.36 แล้วส่งผ่านลานมันเส้นในจังหวัด ร้อยละ 47.59 ส่งผ่านโรงงานแป่งมันสำปะหลังดัดแปรในจังหวัด ร้อยละ 12.88 ส่งผ่านโรงงานแป่งมันสำปะหลังในจังหวัดร้อยละ 39.53 โดยโรงงานแป่งมันสำปะหลังภายในก็ส่งต่อให้โรงงานเฉาก๊วย ชากังราว ในกำแพงเพชร ร้อยละ 2.00 ส่วนการส่งออกป็นอกจังหวัด มีการส่งมันเส้นจากลานมันเส้นในจังหวัด ส่งผู้ส่งออกในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาร้อยละ 37.2 และลานมันเส้นส่งต่อให้โรงงานผลิตอาหารสัตว์จังหวัด ชลบุรี นครปฐม เชียงใหม่ และลำพูน ร้อยละ 10.3 ขณะที่โรงงานแป่งมันสำปะหลังดัดแปร ส่งต่อไปยังผู้รวบรวมและกระจายสินค้าในพื้นที่กรุงเทพฯ ร้อยละ 12.88 และโรงงานแป่งมันสำปะหลังในจังหวัด ส่งออกตลาดต่างประเทศ อาทิ ประเทศจีน และอินโดนีเซีย ร้อยละ 31.63 และส่งไปโรงงานผลิตอาหารสำเร็จรูปในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ร้อยละ 5.90

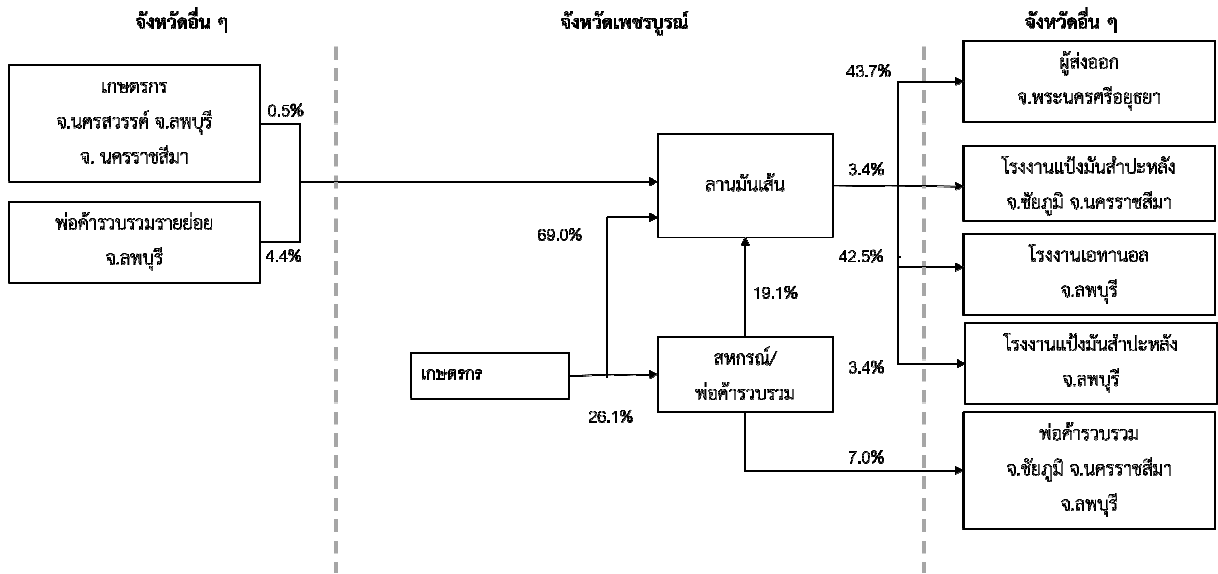

ภาพที่ 4.12 แสดงวิถีตลาดมันสำปะหลังโรงงานจังหวัดกำแพงเพชร

ที่มา: จากการเก็บข้อมูล

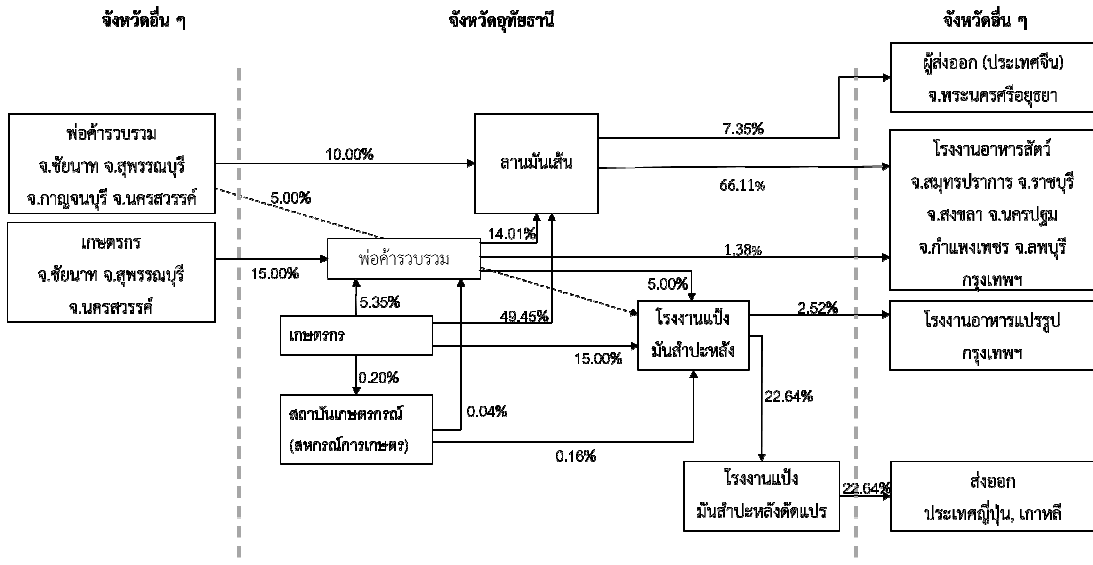
เพชรบูรณ์ ผลผลิตมันสำปะหลังโรงงานของจังหวัดเพชรบูรณ์มาจากเกษตรกรในจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 95.1 จากพ่อค้ารวบรวมจังหวัดลพบุรี ร้อยละ 4.4 และจากเกษตรกรรายย่อย จังหวัดลพบุรี นครสวรรค์ และนครราชสีมา ร้อยละ 0.5 โดยผลผลิตจากเกษตรกรส่งผ่านลานมันเส้นในจังหวัด ร้อยละ 69.0 ส่งผ่านสหกรณ์ พ่อค้ารวบรวมรายย่อยในจังหวัด ร้อยละ 26.1 และพ่อค้ารวบรวมรายย่อยในจังหวัดส่งต่อให้ลานมันเส้นในจังหวัด ร้อยละ 19.1 และส่งออกไปยังจังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา และลพบุรี ผ่านพ่อค้ารวบรวม คิดเป็นร้อยละ 7.0 ส่วนลานมันเส้นในจังหวัดส่งออกไปยังต่างประเทศ ผ่านผู้ส่งออกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ร้อยละ 43.7 ส่งไปโรงงานแปรงมันสำปะหลัง จังหวัดชัยภูมิ และนครราชสีมา คิดเป็นร้อยละ 3.4 ส่งไปโรงงานแปรงมันสำปะหลัง จังหวัดลพบุรี คิดเป็นร้อยละ 3.4 และส่งไปโรงงานเอทานอล จังหวัดลพบุรี คิดเป็นร้อยละ 42.5 ทั้งนี้จังหวัดเพชรบูรณ์ไม่มีโรงงานแปรงมันสำปะหลังในพื้นที่

ภาพที่ 4.13 แสดงวิถีตลาดมันสำปะหลังโรงงานจังหวัดเพชรบูรณ์

ที่มา: จากการเก็บข้อมูล

อุทัยธานี ผลผลิตมันสำปะหลังโรงงานของจังหวัดอุทัยธานีมาจากเกษตรกรในจังหวัด ร้อยละ 70.00 มาจากจังหวัดอื่น ร้อยละ 30.00 โดยมาจากพ่อค้ารวบรวม จังหวัดชัยนาท สุพรรณบุรี กาญจนบุรี และ นครสวรรค์ ร้อยละ 15.00 และจากเกษตรกรจังหวัดชัยนาท สุพรรณบุรี และนครสวรรค์ ร้อยละ 15.00 โดยผลผลิตจากเกษตรกรในจังหวัดส่งผ่านลานมันเส้นในจังหวัด ร้อยละ 49.45 ส่งผ่านพ่อค้ารวบรวมในจังหวัด ร้อยละ 5.35 ผ่านสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 0.20 และเกษตรกรส่งโรงงานแป้งมันสำปะหลังในจังหวัด ร้อยละ 15.00 สำหรับลานมันเส้นในจังหวัดรับผลผลิตจากพ่อค้ารวบรวมจังหวัดชัยนาท สุพรรณบุรี กาญจนบุรี และ นครสวรรค์ ร้อยละ 10.00 จากพ่อค้ารวบรวมในจังหวัด ร้อยละ 14.01 และจากเกษตรกร ร้อยละ 49.45 เพื่อส่งต่อไปยังผู้ส่งออกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ร้อยละ 7.35 โดยส่งไปตลาดประเทศจีน และอีกร้อยละ 66.11 ส่งต่อไปยังโรงงานอาหารสัตว์ จังหวัดสมุทรปราการ ราชบุรี สงขลา นครปฐม กำแพงเพชร ลพบุรี และ กรุงเทพมหานคร ขณะที่พ่อค้ารวบรวมผลผลิตภายในจังหวัด ร้อยละ 5.39 รวมกับผลผลิตจากเกษตรกรจังหวัด ชัยนาท สุพรรณบุรี และนครสวรรค์ อีกร้อยละ 15.0 เพื่อส่งให้โรงงานแป้งมันสำปะหลัง ร้อยละ 5.00 ส่งให้ ลานมันเส้น ร้อยละ 14.01 ส่งให้โรงงานอาหารสัตว์จังหวัดอื่น เช่น สมุทรปราการ ราชบุรี นครปฐม ร้อยละ 1.38 โดยผลผลิตจากเกษตรกร ร้อยละ 70.00 ส่งต่อให้พ่อค้ารวบรวม ร้อยละ 5.35 ส่งให้ลานมันเส้น ร้อยละ 49.45 ส่งให้โรงงานแป้งมันสำปะหลังภายในจังหวัด ร้อยละ 15.00 และส่งผ่านสหกรณ์การเกษตรในจังหวัด ร้อยละ 0.20 โดยสหกรณ์การเกษตรส่งผลผลิตผ่านทางพ่อค้ารวบรวมในจังหวัด ร้อยละ 0.04 และส่งให้โรง แป้งมันสำปะหลังในจังหวัดโดยตรง ร้อยละ 0.16 สำหรับโรงแป้งมันสำปะหลังในจังหวัด เมื่อผลผลิตผ่าน กระบวนการผลิต เป็นแป้งมันสำปะหลัง แล้วส่งต่อไปยังโรงงานอาหารแปรรูปในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 2.52 และส่งต่อให้โรงงานแป้งมันสำปะหลังตัดแปรในจังหวัด ร้อยละ 22.64 ซึ่งโรงงานแป้งมัน สำปะหลังตัดแปรส่งผลผลิตจากมันสำปะหลัง Modified Starch ไปยังตลาดต่างประเทศ อาทิ ประเทศญี่ปุ่น เกาหลี ร้อยละ 22.64

ภาพที่ 4.14 แสดงวิถีตลาดมันสำปะหลังโรงงานจังหวัดอุทัยธานี
ที่มา: จากการเก็บข้อมูล

3.2) บัญชีสมดุล (Balance Sheet) บัญชีสมดุลสินค้าเกษตรเป็นการรายงานสถานการณ์ภาวะการผลิต การนำไปใช้ สต็อก ราคาและการตลาดของสินค้าเกษตร ตลอดจนการประมาณการความต้องการและการใช้สินค้าเกษตรเหล่านี้ ทำให้รู้ปริมาณสินค้าเกษตรที่มีอยู่ เชื่อมโยงถึงปริมาณของอาหารที่มีอยู่ (Food availability) ปริมาณการบริโภคอาหารของคน และการเตรียมพร้อมสำหรับการผลิตอาหาร โดยเฉพาะสต็อกสินค้าเกษตรของแต่ละประเทศ ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อระดับราคาของสินค้าเกษตรได้ การทำบัญชีสมดุลสินค้าเกษตรทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศด้านอุปสงค์ อุปทาน ของประเทศอย่างเป็นระบบ

นครสวรรค์ ด้านผลผลิตและการนำเข้าน้ำมันสำปะหลังโรงงาน (Supply) ของจังหวัด คาดการณ์ว่าปีการเพาะปลูก 2562/63 ผลผลิตมันสำปะหลังโรงงานมีปริมาณ 1,252,338 ตัน จำแนกเป็น ผลผลิตของจังหวัด 1,187,217 ตัน และนำเข้ามาจากนอกจังหวัด 65,121 ตัน ด้านความต้องการใช้ (Demand) ผลผลิตมันสำปะหลังโรงงานของจังหวัด มีความต้องการส่งออกไปโรงงานแป้งมันสำปะหลังจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 81,402 ตัน และส่งเป็นมันเส้นไปยังต่างประเทศโดยผู้ส่งออกจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และลพบุรี จำนวน 1,170,936 ตัน จะเห็นได้ว่า มันสำปะหลังโรงงานจังหวัดนครสวรรค์มีผลผลิตส่วนเกิน จำนวน 19,054 ตัน ซึ่งมีจำนวนเกษตรกรบางส่วนที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกับจังหวัดกำแพงเพชร ได้ส่งผลผลิตโดยตรงไปยังโรงงานแป้งมันในจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งทำให้เกิดความสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของมันสำปะหลังในจังหวัดนครสวรรค์

กำแพงเพชร ด้านผลผลิตและการนำเข้าน้ำมันสำปะหลังโรงงาน (Supply) ของจังหวัด คาดการณ์ว่าปีการเพาะปลูก 2562/63 ผลผลิตมันสำปะหลังโรงงานจากเกษตรกรและพ่อค้ารวบรวมภายในจังหวัดมีปริมาณ 2,262,080 ตัน โดยผลผลิตกระจายตั้งแต่ช่วงเดือนตุลาคม ปี 2562 ถึงสิงหาคมปี 2563 มีการเก็บเกี่ยวมากในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม ขณะที่ ผลผลิตบางส่วนมีการนำเข้ามาจากจังหวัดข้างเคียง อาทิ

จังหวัดตาก จังหวัดลำปาง จังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 855,880 ตัน ทำให้มีผลผลิตรวมจำนวน 3,117,960 ตัน ด้านความต้องการใช้มันสำปะหลังโรงงาน (Demand) จังหวัดกำแพงเพชรมีลานมันภายในจังหวัดที่มีความต้องการ 1,483,838 ตัน โรงงานแป้งมันสำปะหลังมีความต้องการ 1,232,529 ตัน และโรงงานแป้งมันสำปะหลังตัดแปรมีความต้องการ 401,593 ตัน ทำให้มีความต้องการรวมจำนวน 3,117,960 ตัน ซึ่งทำให้เกิดความสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของมันสำปะหลังในจังหวัดกำแพงเพชร แต่ระหว่างเดือนอาจมีผลผลิตส่วนเกินส่วนขาด ซึ่งผู้ประกอบการต้องมีการสต็อกสินค้าบางส่วนไว้เพื่อบริหารจัดการด้านการผลิตให้ต่อเนื่อง

เพชรบูรณ์ ด้านผลผลิตและการนำเข้าน้ำมันสำปะหลังโรงงาน (Supply) ของจังหวัด คาดการณ์ว่าปีการเพาะปลูก 2562/63 ผลผลิตมันสำปะหลังมีปริมาณ 762,177 ตัน จำแนกเป็นผลผลิตของจังหวัด 724,830 ตัน และนำเข้ามาจากจังหวัดอื่น จังหวัดลพบุรี นครสวรรค์ และนครราชสีมา 37,347 ตัน ด้านความต้องการใช้มันสำปะหลังโรงงาน (Demand) จากผู้ประกอบการลานมันเส้นภายในจังหวัด 743,122 ตัน สำหรับจังหวัดเพชรบูรณ์ไม่มีโรงงานแป้งมันสำปะหลัง โรงงานแป้งมันสำปะหลังตัดแปร โรงงานผลิตเอทานอลหรืออุตสาหกรรมอื่น ดังนั้นจึงทำให้มันสำปะหลังของจังหวัดเพชรบูรณ์มีผลผลิตส่วนเกิน จำนวน 19,054 ตัน ทำให้เกษตรกรที่มีพื้นที่ติดกับจังหวัดข้างเคียงนำผลผลิตไปขาย อาทิ จังหวัดลพบุรี นครราชสีมา และชัยภูมิ

อุทัยธานี ด้านผลผลิตและการนำเข้าน้ำมันสำปะหลังโรงงาน (Supply) ของจังหวัด คาดการณ์ว่าปีการเพาะปลูก 2562/63 ผลผลิตมันสำปะหลังจากเกษตรกรและพ่อค้ารวบรวมภายในจังหวัดมีปริมาณ 529,450 ตัน ผลผลิตบางส่วนมีการนำเข้ามาจากจังหวัดข้างเคียง อาทิ จังหวัดชัยนาท สุพรรณบุรี นครสวรรค์ และกาญจนบุรี จำนวน 226,907 ตัน ทำให้มีผลผลิตรวมจำนวน 756,357 ตัน ด้านความต้องการใช้มันสำปะหลังโรงงาน (Demand) จังหวัดอุทัยธานี มีลานมันภายในจังหวัดที่มีความต้องการ 566,058 ตัน โรงงานแป้งมันสำปะหลังมีความต้องการ 19,060 ตัน และโรงงานแป้งมันสำปะหลังตัดแปรมีความต้องการ 171,239 ตัน ทำให้มีความต้องการรวมจำนวน 756,357 ตัน ซึ่งทำให้เกิดความสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของมันสำปะหลังในจังหวัดอุทัยธานี

ตารางที่ 4.20 การบริหารจัดการผลผลิตมันสำปะหลังโรงงาน ปีเพาะปลูก 2562/63 นครสวรรค์

หน่วย : ตันมันสำปะหลัง

รายการ	ร้อยละ	ปี 2562			ปี 2563									รวม
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. ผลผลิต (Supply)														
1.1 ผลผลิตหัวมันสดที่ผลิตในจังหวัด (ตันหัวมันสด)	94.80	83,102	126,201	144,842	161,927	130,688	122,405	102,858	51,552	55,349	55,349	71,977	80,967	1,187,217
1.2 การนำเข้า														
1.2.1 การนำเข้าหัวมันสดจากจังหวัดอื่น (ตันหัวมันสด)	5,2	2,190	8,419	9,364	10,010	9,793	9,266	8,790	3,616	524	524	540	2,085	65,121
1.2.2 นำเข้าจากต่างประเทศ (ถ้ามี)														
- หัวมันสด (ตันหัวมันสด)														
- มันเส้น (ตันหัวมันสด)														
รวม		85,292	134,620	154,206	171,937	140,481	131,671	111,648	55,168	55,873	55,873	72,517	83,052	1,252,338
2. ความต้องการใช้ (Demand)														
2.1 เข้าโรงงานแปรรูป														
- หัวมันสด (ตันหัวมันสด)														
- มันเส้นจากต่างประเทศ (ตันหัวมันสด)	93.5	97,578	97,578	97,578	97,578	97,578	97,578	97,578	97,578	97,578	97,578	97,578	97,578	1,170,936
2.1.2 โรงงานมันอัดเม็ด (ตันหัวมันสด)														
- หัวมันสด (ตันหัวมันสด)														
- มันเส้นจากต่างประเทศ (ตันหัวมันสด)														
2.1.3 โรงงานแป้งมันสำปะหลัง														
- หัวมันสด (ตันหัวมันสด)														
2.1.4 โรงงานแป้งมันสำปะหลังตัดแปร														
- หัวมันสด (ตันหัวมันสด)														
2.1.5 โรงงานเอทานอล (ตันหัวมันสด)														
- หัวมันสด (ตันหัวมันสด)														
- มันเส้นจากต่างประเทศ (ตันหัวมันสด)														
2.2 ส่งออกหัวมันสดไปจังหวัดอื่น (ตันหัวมันสด)	6.5	6,784	6,784	6,784	6,784	6,784	6,784	6,784	6,784	6,784	6,784	6,784	6,784	81,402
รวม		104,362	104,362	104,362	104,362	104,362	104,362	104,362	104,362	104,362	104,362	104,362	104,362	1,252,338
3. ผลผลิตส่วนเกิน/ขาด (1-2) (ตันหัวมันสด)		-19,070	30,258	49,845	67,575	36,120	27,309	7,287	-49,194	-48,488	-48,488	-31,844	-21,310	19,054

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

หมายเหตุ *ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด คำนวณจาก (1) ผลผลิต - (2) ความต้องการ

-หากค่าเป็น + หมายถึง ผลผลิตมีมากกว่าความต้องการ (Supply>Demand)

-หากค่าเป็น - หมายถึง ผลผลิตมีน้อยกว่าความต้องการ (Supply<Demand)

ตารางที่ 4.21 การบริหารจัดการผลผลิตมันสำปะหลังโรงงาน ปีเพาะปลูก 2562/63 กำแพงเพชร

หน่วย : ตันมันสำปะหลัง

รายการ	ร้อยละ	ปี 2562			ปี 2563									รวม
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1. ผลผลิต (Supply)														
1.1 ผลผลิตหัวมันสดที่ผลิตในจังหวัด (ตันหัวมันสด)	72.55	58,588	216,933	237,066	324,608	524,350	707,126	132,332	29,859	25,788	4,750	679	-	2,262,080
1.2 การนำเข้า														
1.2.1 การนำเข้าหัวมันสดจากจังหวัดอื่น (ตันหัวมันสด)	27.45	22,167	82,079	89,696	122,819	198,393	267,548	50,069	11,298	9,757	1,797	257		855,880
1.2.2 นำเข้าจากต่างประเทศ (ถ้ามี)														
- หัวมันสด (ตันหัวมันสด)														
- มันเส้น (ตันหัวมันสด)														
รวม		80,755	299,012	326,762	447,427	722,743	974,674	182,401	41,157	35,545	6,548	935	-	3,117,960
2. ความต้องการใช้ (Demand)														
2.1 เข้าโรงงานแปรรูป														
2.1.1 ลานมันเส้น (ตันหัวมันสด)														
- มันเส้นจากต่างประเทศ (ตันหัวมันสด)	47.59	123,653	123,653	123,653	123,653	123,653	123,653	123,653	123,653	123,653	123,653	123,653	123,653	1,483,838
2.1.2 โรงงานมันอัดเม็ด (ตันหัวมันสด)														
- มันเส้นจากต่างประเทศ (ตันหัวมันสด)														
2.1.3 โรงงานแป้งมันสำปะหลัง														
- หัวมันสด (ตันหัวมันสด)	39.53	102,711	102,711	102,711	102,711	102,711	102,711	102,711	102,711	102,711	102,710	102,710	102,710	1,232,529
2.1.4 โรงงานแป้งมันสำปะหลังดัดแปร														
- หัวมันสด (ตันหัวมันสด)	12.88	33,466	33,466	33,466	33,466	33,466	33,466	33,466	33,466	33,466	33,466	33,466	33,466	401,593
2.2 ส่งออกหัวมันสดไปจังหวัดอื่น (ตันหัวมันสด)														
รวม		259,830	259,830	259,830	259,830	259,830	259,830	259,830	259,830	259,830	259,829	259,829	259,829	3,117,960
3. ผลผลิตส่วนเกิน/ขาด (1-2) (ตันหัวมันสด)		-179,075	39,182	66,932	187,597	462,913	714,844	-77,429	-218,673	-224,285	-253,281	-258,894	-259,829	0

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

หมายเหตุ *ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด คำนวณจาก (1) ผลผลิต - (2) ความต้องการ

-หากค่าเป็น + หมายถึง ผลผลิตมีมากกว่าความต้องการ (Supply>Demand)

-หากค่าเป็น - หมายถึง ผลผลิตมีน้อยกว่าความต้องการ (Supply<Demand)

ตารางที่ 4.22 การบริหารจัดการผลผลิตมันสำปะหลังโรงงาน ปีเพาะปลูก 2562/63 เพชรบูรณ์

หน่วย : ตันมันสำปะหลัง

รายการ	ร้อยละ	ปี 2562			ปี 2563									รวม
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
1.1 ผลผลิตหัวมันสดที่ผลิตในจังหวัด (ตันหัวมันสด)	95.10	50,736	77,050	88,430	98,861	79,789	74,732	62,798	31,474	33,792	33,792	43,944	49,432	724,830
1.2 การนำเข้า														
1.2.1 การนำเข้าหัวมันสดจากจังหวัดอื่น (ตันหัวมันสด)	4.90	1,256	4,828	5,370	5,740	5,616	5,314	5,041	2,074	301	301	310	1,196	37,347
1.2.2 นำเข้าจากต่างประเทศ (ถ้ามี)														
- หัวมันสด (ตันหัวมันสด)														
- มันเส้น (ตันหัวมันสด)														
รวม		51,992	81,878	93,801	104,602	85,405	80,046	67,839	33,548	34,093	34,093	44,254	50,628	762,177
2. ความต้องการใช้ (Demand)														
2.1 เข้าโรงงานแปรรูป														
2.1.1 ลานมันเส้น (ตันหัวมันสด)														
- หัวมันสด (ตันหัวมันสด)	97.50	61,927	61,927	61,927	61,927	61,927	61,927	61,927	61,927	61,927	61,927	61,927	61,927	743,122
- มันเส้นจากต่างประเทศ (ตันหัวมันสด)														
2.2 ส่งออกหัวมันสดไปจังหวัดอื่น (ตันหัวมันสด)														
รวม		61,927	61,927	61,927	61,927	61,927	61,927	61,927	61,927	61,927	61,927	61,927	61,927	743,122
3. ผลผลิตส่วนเกิน/ขาด (1-2) (ตันหัวมันสด)		-9,935	19,951	31,874	42,675	23,478	18,119	5,912	-28,379	-27,834	-27,834	-17,673	-11,299	19,054

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

หมายเหตุ *ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด คำนวณจาก (1) ผลผลิต - (2) ความต้องการ

-หากค่าเป็น + หมายถึง ผลผลิตมีมากกว่าความต้องการ (Supply>Demand)

-หากค่าเป็น - หมายถึง ผลผลิตมีน้อยกว่าความต้องการ (Supply<Demand)

ตารางที่ 4.23 การบริหารจัดการการผลิตมันสำปะหลังโรงงาน ปีเพาะปลูก 2562/63 อุทัยธานี

หน่วย : ตันมันสำปะหลัง

Supply		ร้อยละ	ปี 2562			ปี 2563								รวม	
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.		ก.ย.
1. การซื้อหัวมันสด (ตันหัวมันสด)															
ในจังหวัด	-เกษตรกร	70.00	53,580	73,170	80,265	82,753	84,394	43,521	26,473	4,341	5,718	17,419	18,160	39,656	529,450
	-ลานรวบรวม/ลานมันเส้น														
	รวม (ตันหัวมันสด)		53,580	73,170	80,265	82,753	84,394	43,521	26,473	4,341	5,718	17,419	18,160	39,656	529,450
ต่างจังหวัด	-เกษตรกร (ระบุจังหวัด)	15.00	11,482	15,679	17,200	17,733	18,084	9,326	5,673	930	1,225	3,733	3,891	8,498	113,454
	จ.ชัยนาท จ.สุพรรณบุรี จ.นครสวรรค์														
	-ลานรวบรวม/ลานมันเส้น (ระบุจังหวัด)	15.00	11,482	15,679	17,200	17,733	18,084	9,326	5,673	930	1,225	3,733	3,891	8,498	113,454
	จ.ชัยนาท จ.สุพรรณบุรี จ.นครสวรรค์														
	จ.กาญจนบุรี														
รวม (ตันหัวมันสด)		22,963	31,359	34,399	35,466	36,169	18,652	11,345	1,861	2,451	7,465	7,783	16,995	226,907	
รวม		76,543	104,529	114,664	118,219	120,563	62,173	37,818	6,202	8,169	24,884	25,943	56,651	756,357	
2. ความต้องการใช้															
2.1 เข้าโรงงานแปรรูป															
	2.1.1 ลานมันเส้น														
	- หัวมันสด (ตันหัวมันสด)	74.84	47,171	47,171	47,171	47,171	47,171	47,171	47,171	47,171	47,171	47,171	47,171	47,171	566,058
	- มันเส้นจากต่างประเทศ (ตันหัวมันสด)														
	2.1.2 โรงงานแป้งมันสำปะหลัง														
	- หัวมันสด (ตันหัวมันสด)	2.52	1,588	1,588	1,588	1,588	1,588	1,588	1,588	1,588	1,588	1,588	1,588	1,588	19,060
	2.1.3 โรงงานแป้งมันสำปะหลังตัดแปรร														
	- หัวมันสด (ตันหัวมันสด)	22.64	14,270	14,270	14,270	14,270	14,270	14,270	14,270	14,270	14,270	14,270	14,270	14,270	171,239
2.2 ส่งออกหัวมันสดไปจังหวัดอื่น (ตันหัวมันสด)															
รวม			63,030	63,030	63,030	63,030	63,030	63,030	63,030	63,030	63,030	63,030	63,030	63,030	756,357
3. ผลผลิตส่วนเกิน/ขาด (1-2) (ตันหัวมันสด)			13,514	41,499	51,634	55,189	57,534	(857)	(25,212)	(56,828)	(54,861)	(38,146)	(37,087)	(6,379)	(0)

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

หมายเหตุ *ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด คำนวณจาก (1) ผลผลิต - (2) ความต้องการ

- หากค่าเป็น + หมายถึง ผลผลิตมีมากกว่าความต้องการ (Supply > Demand)

- หากค่าเป็น - หมายถึง ผลผลิตมีน้อยกว่าความต้องการ (Supply < Demand)

3.3) แหล่งรับซื้อน้ำมันสำปะหลังโรงงาน

แหล่งรับซื้อน้ำมันสำปะหลังโรงงานในพื้นที่ 4 จังหวัด ประกอบด้วยลานมัน โรงงานแปงมันสำปะหลัง โรงงานแปงมันสำปะหลังตัดแปร และผู้ส่งออก รายละเอียดดังตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 แหล่งรับซื้อน้ำมันสำปะหลังโรงงาน

ผู้ประกอบการ	ที่อยู่	จังหวัด
เจริญชัย พีซผล	999 หมู่ 9 ต.โคกเตี้อ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
แดงพีไร	77/1 หมู่ 6 ต.ศาลเจ้าไก่ต่อ อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
ตั้งขุนเซ็ง	432 ม.14 ต.ตะคร้อ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
เนินม่วงการเกษตร	12/2 หมู่ 7 ต.บ้านไร่ อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บุญช่วย	138 ม.8 ต.ศาลเจ้าไก่ต่อ อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
ป.ทรัพย์ทวีผล	236 หมู่ 18 ต.แม่เปิน อ.แม่เปิน จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
ป.อนุสรณ์พีซผล	333 หมู่ 12 ต.ศาลเจ้าไก่ต่อ อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
พงศ์ไพบุลย์พีซผล	111/1 หมู่ 3 ต.โคกเตี้อ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
พัฒนาพาณิชย์	49/1 ม.1 ต.เขาชนกัน อ.แม่วงก์ จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
ไพศาลีพาณิชย์	555 หมู่ 8 ต.ไพศาลี อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
รุ่งโรจน์	289 หมู่ 12 ต.แม่เลย์ อ.แม่วงก์ จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
ศรีสุวรรณการเกษตร	33/1 หมู่ 29 ต.บ้านไร่ อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
สหกรณ์การเกษตรแม่เปิน	67 ม.14 ต.แม่เปิน อ.แม่เปิน จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
อำไพเจริญยิ่ง	9/2 หมู่ 13 ต.บ้านไร่ อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
อุตสาหกรรมมันไทย	1 หมู่ 11 ต.ตะคร้อ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	นครสวรรค์
บริษัท เจริญสุขแปงมัน (2005) จำกัด	188 ม.7 ถ.พหลโยธิน ต.เพชรชมพู อ.โกสัมพีนคร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บริษัท ชากังราว สตาร์ช จำกัด	657 ต.ปางมะค่า อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บริษัท ดี ไอ จำกัด	771 ม.7 ถ.พหลโยธิน ต.สลกบาตร อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บริษัท ท็อป พรีเมียม สตาร์ช จำกัด	199 ม.7 ต.แสนตอ อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บริษัท ที.ซี.เอส.แปงมันอุตสาหกรรม จำกัด	199 ม.7 ต.แสนตอ อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บริษัท ธนะวัฒน์ ควอลิตี้ สตาร์ช จำกัด	1169 ม.1 ต.สลกบาตร อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บริษัท นิวไดมอนด์ สตาร์ช จำกัด	99 ม.8 ต.คลองขลุง อ.คลองขลุง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ห้างหุ้นส่วนจำกัด ธนะวัฒน์พีซผล	1169/1 ม.7 ต.สลกบาตร อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ก.เจริญโชค	5/1 ม.6 ต.วังชะพลู อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ก้องเกียรติ	257 ม.12 ต.ป่าพุทรา อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
กำแพงเพชรสินเกษตร	109 หมู่ 2 ต.วังไทร อ.คลองขลุง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
กิมมงคลพีซผล	88 หมู่ 8 ต.คลองลานพัฒนา อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
กฤษสิริ	212 ม.1 ต.ยางสูง อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
คุณาหงส์	214/1 หมู่ 11 ต.คลองน้ำไหล อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
จันกะจ่าง	395 หมู่ 5 ต.โพธิ์ทอง อ.ปางศิลาทอง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
จินตพิสิพีซผล	806 หมู่ 1 ต.สลกบาตร อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
เจ็ดอศวสิน	62 หมู่ 10 ต.คลองน้ำไหล อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ช. รุ่งเรือง	212 หมู่ 8 ต.วังชะพลู อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ชัยรุ่งเรืองพีซผล	119/5 ม.4 ต.คลองลานพัฒนา อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
โชคสวัสดิ์พีซผล	472/1 ม.5 ต.อ่างทอง อ.เมือง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ทรงสง่า	112 ถ.เจริญสุข ต.ในเมือง อ.เมือง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ไทยเจริญกิจ	179 ม.9 ต.คลองลานพัฒนา อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

ตารางที่ 4.24 แหล่งรับซื้อน้ำมันสำหรับโรงงาน(ต่อ)

ผู้ประกอบการ	ที่อยู่	จังหวัด
นิภาพร กาค้า	144 ม.15 ต.วังไทร อ.คลองขลุง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บจก. เค พี เอส	88 หมู่ 8 ต.คลองลานพัฒนา อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บริษัท แก่นเจริญ จำกัด	199 ม.1 ต.คลองสมบูรณ์ อ.คลองขลุง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บริษัท เจริญสุขแปงมัน (2005) จำกัด	188 ถ.พหลโยธิน กม.374 ต.เพชรชมพู อ.โกสัมพีนคร	กำแพงเพชร
บริษัท เจ้าพระยาพีซีไรต์ 2999 จำกัด	99/9 หมู่ 7 ต.พรานกระต่าย อ.พรานกระต่าย	กำแพงเพชร
บริษัท ชากังราว สตาร์ช จำกัด	657 ต.ปางมะค่า อ.ขามเฒ่า อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บริษัท ที.ซี.เอส.แปงมันอุตสาหกรรม จำกัด	199 ม.7 ต.แสนตอ อ.ขามเฒ่า อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บริษัท เอส.เค.เอส อินเตอร์เนชั่นแนล สตาร์ช จำกัด	99 ม.8 ต.คลองขลุง อ.คลองขลุง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บุญชูกิจเจริญพานิช	166 ม.9 ต.คลองลานพัฒนา อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
บุญชูพิชผล	122 หมู่ 25 ต.คลองน้ำไหล อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
เบญจวรรณพิชผล	121 หมู่ 1 ต.วังสามหมอ อ.ขามเฒ่า อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ประชิดพิชผล	412 หมู่ 15 ต.วังไทร อ.คลองขลุง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ประสิทธิ์พิชผล	93 ม.19 ต.อ่างทอง อ.เมือง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
พงศ์พานิช	67 ม.17 ต.อ่างทอง อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
พรนภา	680/6 ม.22 ต.คลองน้ำไหล อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
พรมเทพพีซีไรต์	467/1 หมู่ 5 ต.นาบ่อคำ อ.เมือง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
เพชรสยาม	119 ม.7 ต.วังทอง อ.เมือง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ยงยืนพิชผล	4 หมู่ 5 ต.คลองน้ำไหล อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ร่มโพธิ์	349/2 หมู่ 5 ต.โพธิ์ทอง อ.ปางศิลาทอง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ลานสุณีรัตน์	835 ม.1 ต.สลกบาตร อ.ขามเฒ่า อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
วงษ์เจริญพานิช	294/1 หมู่ 18 ต.วังชะพลู อ.ขามเฒ่า อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ส. วัฒนาพิชผล 4	282 หมู่ 20 ต.คลองลานพัฒนา อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
สมเกียรติ	16/2 หมู่ 1 ต.วังสามหมอ อ.ขามเฒ่า อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
สวัสดิ์บริการ	424/1 หมู่ 5 ต.โพธิ์ทอง อ.ปางศิลาทอง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ลำภาทอง	173 หมู่ 6 ต.อ่างทอง อ.เมือง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
สุณีรัตน์	835 หมู่ 1 ต.สลกบาตร อ.ขามเฒ่า อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
สุรียา	19/1 ม.1 ต.วังทอง อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
แสงฟ้าการเกษตร	378 หมู่ 5 ต.โพธิ์ทอง อ.ปางศิลาทอง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
แสงฟ้าพาเจริญการเกษตร	11/2 ม.10 ต.วังไทร อ.คลองขลุง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
แสงอุษา	29 ม.10 ต.สักงาม อ.คลองลาน จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
หจก. ก้าวหน้าการเกษตร	79/1 หมู่ 1 ต.ปางมะค่า อ.ขามเฒ่า อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
หจก. มุ่งเจริญพัฒนาการเกษตร	99 หมู่ 5 ต.หินดาด อ.ปางศิลาทอง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
หจก. ยงยืนธัญญกิจ	283/1 หมู่ 2 ต.อ่างทอง อ.เมือง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
หจก. ศรีนครรุ่งเรือง การเกษตร (2007)	888 หมู่ 1 ต.คลองขลุง อ.คลองขลุง จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
ห้างหุ้นส่วนจำกัด ธนวัฒนาพิชผล	1169/1 ม.7 ต.สลกบาตร อ.ขามเฒ่า อ.ขามเฒ่า จ.กำแพงเพชร	กำแพงเพชร
จินตนาการเกษตร	111 หมู่ 15 ต.บ่อไร่ อ.วิเชียรบุรี จ.เพชรบูรณ์	เพชรบูรณ์
กิตเจริญพิชผล	63 หมู่ 15 ต.หนองจอก อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
ธีระชัย	1 ม.9 ต.น้ำรอบ อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
บริษัท โชคชัยสตาร์ช จำกัด	224 ม.2 ต.ทัพหลวง อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
ป.ทวีทรัพย์	549 ม.4 ต.เมืองกาจ อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
พัฒนาพานิช	279/10 หมู่ 1 ต.ลานสัก อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

ตารางที่ 4.24 แหล่งรับซื้อมันสำปะหลังโรงงาน(ต่อ)

ผู้ประกอบการ	ที่อยู่	จังหวัด
ลานมันทิเชฐ	282 ม.3 ต.หูช้าง อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
โรงสีอำนวยการ	68 ม.5 ต.สว่างอารมณ์ อ.สว่างอารมณ์ จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
ลานอนุกิจ	59/1 ม.9 ต.หนองจอก อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
ส.เจริญรัตน์	408 ม.10 ต.หนองจอก อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
ส.พิชไร	142/1 ม.1 ต.หนองปรกกล้วย อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
สกุลเพชร	88/8 ม.10 ต.หูช้าง อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
หจ.ทิพย์สุตาเกษตรไทย(2005)	321 ม.3 ต.หนองฉาง-บ้านไร่ ต.หูช้าง อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
หจก. รุ่งเจริญบ้านไร่	407 หมู่ 15 ต.หนองจอก อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
หจก. อุทัยพืชผล	560 ถ.ศรีอุทัย ต.อุทัยใหม่ อ.เมืองอุทัยธานี จ.อุทัยธานี	อุทัยธานี
เจริญชัย พืชผล	999 หมู่ 9 ต.โคกเตี้ย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์	อุทัยธานี
แดงพิชไร	77/1 หมู่ 6 ต.ศาลเจ้าไก่ต่อ อ.ลาดยาว จ.นครสวรรค์	อุทัยธานี

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ

4.1) ด้านการผลิต

1. เกษตรกรยังขาดการบริหารจัดการ อาทิ ดิน และน้ำ นอกจากนี้การปลูกในพื้นที่ต่อเนื่องโดยไม่มีกรพินทุบำรุงดินทำให้เกิดการเสื่อมโทรมของดิน
2. ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตร และต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น
3. ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ส่งผลให้ปัญหาศัตรูพืชมากขึ้น อาทิ การระบาดของเพลี้ยแป้ง ในขณะที่การพัฒนาพันธุ์ต้านทานโรคนี้อยู่และขาดการพัฒนาพันธุ์อย่างต่อเนื่อง
4. ความกังวลต่อโรคไวรัสใบด่างมันสำปะหลัง (Cassava Mosaic Disease) ที่อาจส่งผลกระทบต่อในอนาคต
5. อากาศร้อน ปริมาณน้ำฝนน้อย เกิดภาวะภัยแล้ง ส่งผลให้ผลผลิตลดลง

4.2) ด้านการตลาด

1. ผู้ประกอบการรับซื้อบางพื้นที่ อาทิ จังหวัดเพชรบูรณ์ ปิดกิจการ เนื่องจากผลผลิตในพื้นที่ลดน้อยลง ไม่คุ้มกับการลงทุน
2. สถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 ส่งผลให้การส่งออกชะลอตัวลง

4.1.4 สิ้นค้าพยาธา

1) ด้านสถานการณ์การผลิต การปลูกยางพาราของพื้นที่ศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ตามระดับความเหมาะสมในการปลูกยางพารา และพื้นที่ปลูกจริง existing จากข้อมูล Agri Map Online ณ เดือนสิงหาคม 2563 พบว่า พื้นที่ศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร มีพื้นที่เหมาะสม จำนวน 1,459,985 ไร่ เกษตรกรปลูกจริงในพื้นที่เหมาะสม จำนวน 47,154 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.23 ของพื้นที่เหมาะสม โดยมีพื้นที่เหมาะสมคงเหลือ จำนวน 1,412,831 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 96.77 ของพื้นที่เหมาะสมที่ไม่มีเกษตรกรปลูก

ยางพารา ดังนั้นพื้นที่ปลูกจริง (Existing) ในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3+N) สำหรับสินค้ายางพารา จำนวน 4,177 ไร่ จึงเป็นพื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการ เพื่อพิจารณาในการปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นที่มีศักยภาพเชิงพื้นที่มากกว่าการเลือกปลูกสินค้ายางพารา รายละเอียดดังตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 พื้นที่ตามความเหมาะสมในการปลูกยางพาราและพื้นที่ปลูกจริง existing

หน่วย : ไร่

ยางพารา	พื้นที่ S1		พื้นที่ S2		พื้นที่ S3	พื้นที่ N	พื้นที่	พื้นที่
	existing	คงเหลือ	existing	คงเหลือ	existing	existing	existing	เหมาะสม
กำแพงเพชร	4,687	473,139	42,467	939,692	4,067	110	51,331	1,459,985

ที่มา : ข้อมูล Agri Map Online

กำแพงเพชร พื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการของจังหวัด จำนวน 4,177 ไร่ กระจายในพื้นที่อำเภอเมือง พรานกระต่าย ขามเฒ่าลักษณะบุรี คลองลาน คลองขลุง โกสัมพีนคร ปางศิลาทอง ไทรงาม บึงสามัคคี ทวายทองวัฒนา และลานกระบือ คิดเป็นร้อยละ 39.77 22.01 10.98 8.64 8.18 4.95 2.27 2.20 0.45 0.29 และ 0.24 ตามลำดับ

2) ด้านต้นทุนและผลตอบแทน การปลูกยางพารา ปีเพาะปลูก 2562/63 ของพื้นที่ศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยแบ่งตามพื้นที่เพาะปลูก พื้นที่เหมาะสม ประกอบด้วย ชั้นความเหมาะสมสูง S1 และชั้นความเหมาะสมปานกลาง S2 และพื้นที่ไม่เหมาะสม ประกอบด้วย ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย S3 และชั้นความไม่เหมาะสม N ข้อมูลจากการสำรวจของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12 รายละเอียดดังตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 ต้นทุนและผลตอบแทนยางพารา ปีเพาะปลูก 2562/63

หน่วย : ต่อไร่

จังหวัด	ยางพารา					
	พื้นที่ S1S2			พื้นที่ S3N		
	ต้นทุน	ผลตอบแทน	ผลผลิต	ต้นทุน	ผลตอบแทน	ผลผลิต
กำแพงเพชร	12,332.24	10,672.50	504.61	12,286.93	10,124.29	478.69

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

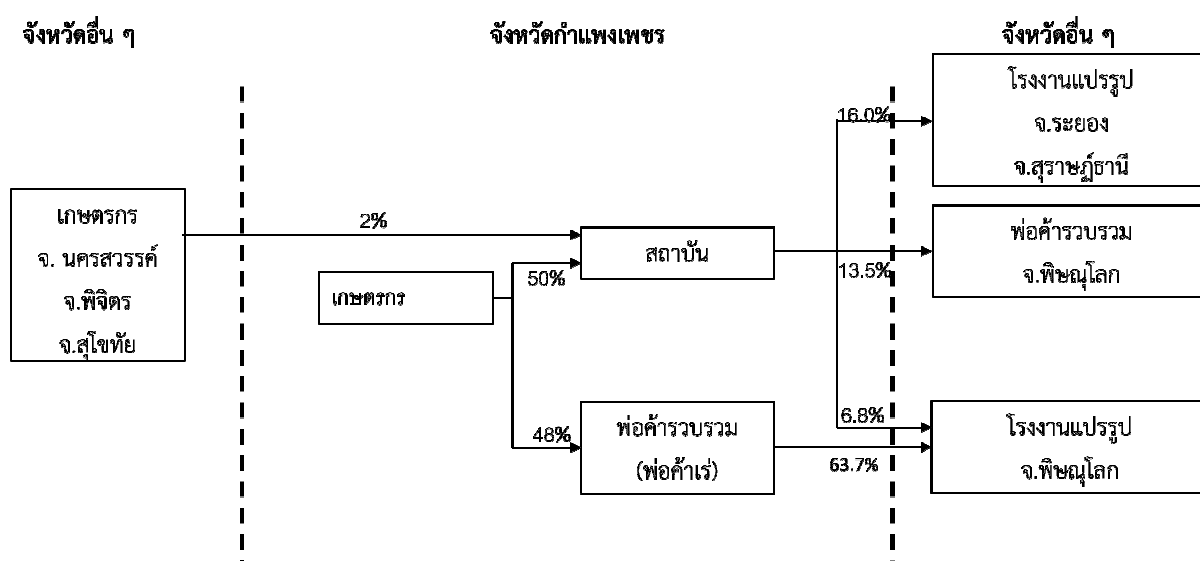
กำแพงเพชร พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 12,332.24 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 504.61 กิโลกรัม โดยราคายางพาราที่เกษตรกรขายได้ที่โรงงานเฉลี่ยกิโลกรัมละ 21.15 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 10,672.50 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ขาดทุน 1,659.74 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัมขาดทุน 3.29 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 12,286.93 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 478.69 กิโลกรัม โดยราคายางพาราที่เกษตรกรขายได้ที่โรงงานเฉลี่ยกิโลกรัมละ 21.15 บาท

เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 10,124.29 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ขาดทุน 2,162.64 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัมขาดทุน 4.52 บาท

3) สถานการณ์การตลาดสินค้ายางพารา จากการจัดทำวิธีการตลาดของสินค้าและการจัดเก็บข้อมูลอุปทาน (Supply) และอุปสงค์ (Demand) ระดับจังหวัดใช้หลักการตามแนวคิดการทำบัญชีสมดุลสินค้าเกษตรและปีการตลาด (National-Marketing Year) เป็นการบันทึกปริมาณของสินค้าเกษตรในระดับจังหวัด โดยบันทึกข้อมูลเป็นรายปีการตลาดและปีการค้าสากล มีองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ ด้านอุปทาน (Supply) และด้านอุปสงค์ (Demand) และหลักการกระจายผลผลิตของวิธีการตลาดให้ได้ครบร้อยละ 100 และข้อมูลแหล่งรับซื้อยางพารา รายละเอียดดังนี้

3.1) วิธีตลาดยางพารา

กำแพงเพชร ปริมาณยางพาราจากเกษตรกรในจังหวัดกำแพงเพชร ร้อยละ 98.0 นำเข้าจากเกษตรกรจังหวัดนครสวรรค์ พิจิตร และสุโขทัย ร้อยละ 2.0 โดยทั้งหมดร้อยละ 52.0 สถาบันเกษตรกร สหกรณ์การเกษตรเป็นผู้รวบรวม มีพ่อค้ารวบรวมในพื้นที่ ร้อยละ 48 ทั้งนี้ผลผลิตส่งผ่านไปยังพ่อค้ารวบรวมในจังหวัดพิษณุโลก ร้อยละ 13.5 ส่งไปโรงงานแปรรูป จังหวัดพิษณุโลก ร้อยละ 70.2 และส่งไปโรงงานแปรรูปในจังหวัดระยอง และสุราษฎร์ธานี ร้อยละ 16.0

ภาพที่ 4.15 แสดงวิธีตลาดยางพาราจังหวัดกำแพงเพชร

ที่มา: จากการเก็บข้อมูล

3.2) บัญชีสมดุล (Balance Sheet) บัญชีสมดุลสินค้าเกษตรเป็นการรายงานสถานการณ์ภาวะการผลิต การนำไปใช้ สต็อก ราคาและการตลาดของสินค้าเกษตร ตลอดจนการประมาณการความต้องการและการใช้สินค้าเกษตร การทำบัญชีสมดุลสินค้าเกษตรทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศด้านอุปสงค์อุปทาน ของประเทศอย่างเป็นระบบ

กำแพงเพชร ด้านผลผลิตและการนำเข้ายางพารา (Supply) ของจังหวัด ปีการเพาะปลูก 2562/63 ผลผลิตยางพารามีปริมาณ 3,632 ตัน จำแนกเป็น ผลผลิตของจังหวัด 3,559 ตัน และนำเข้ามาจากนอกจังหวัด

73 ตัน ด้านความต้องการใช้ (Demand) ยางพาราของจังหวัด เป็นความต้องการส่งออกไปจังหวัดข้างเคียง อาทิ พิษณุโลก ระยอง และสุราษฎร์ธานี ปริมาณ 3,632 ตัน เนื่องจากภายในจังหวัดไม่มีโรงงานแปรรูป ทำให้เกิดสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของยางพาราในจังหวัดกำแพงเพชร

3.3) แหล่งรับซื้อยางพารา

แหล่งรับซื้อยางพาราในพื้นที่ จังหวัดกำแพงเพชร ประกอบด้วย 2 สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์กองทุนสวนยางนครไทยตรังษ์ 193 หมู่ 12 ต.ไตรตรังษ์ อ.เมือง จ.กำแพงเพชร และสหกรณ์กองทุนสวนยางในเขตปฏิรูปที่ดินซากังราว จำกัด ตำบลวังไทร อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร รับซื้อยางพาราแผ่นดิบ ยางก้อนถ้วย และน้ำยางสด

4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ

4.1) ด้านการผลิต

1. ภาวะภัยแล้ง ปริมาณน้ำฝนน้อย ส่งผลต่อปริมาณน้ำยางน้อยลดลง
2. ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตร และต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น
3. เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมมากกว่าร้อยละ 95 ทำให้มีต้นทุนในการดูแลสูงกว่า ขณะที่ผลผลิตที่ได้ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน

4.2) ด้านการตลาด

1. ราคายางพาราตลาดโลกลดลงจากค่าของเงินบาทที่แข็งค่าของไทย ส่งผลกระทบต่อราคายางในพื้นที่ปรับตัวลดลง
2. ราคาน้ำมันตลาดโลกลดลง ส่งผลให้มีการใช้ยางพาราสังเคราะห์เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากต้นทุนต่ำกว่าการใช้ธรรมชาติ
3. จุดรับซื้อยางพาราในพื้นที่มีน้อย เนื่องจากปริมาณน้ำยาง และความต่อเนื่องไม่คุ้มค่ากับการลงทุนของผู้ประกอบการ

ตารางที่ 4.27 การบริหารจัดการผลผลิตยางพารา ปีเพาะปลูก 2562/63 กำแพงเพชร

หน่วย : ตัน

รายการ	ปี 2562												รวม
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
1) ผลผลิต (Supply)	281	87	0	0	68	195	251	403	484	583	688	592	3,632
1.1 ผลผลิตยางพาราในจังหวัด (ตัน)	275	85	0	0	67	191	246	395	474	571	674	580	3,559
1.2 นำเข้าจากจังหวัดอื่น (ตัน)	6	2	0	0	1	4	5	8	10	12	14	12	73
2) ความต้องการใช้ (Demand)	281	87	0	0	68	195	251	403	484	583	688	592	3,632
2.1 ความต้องการของโรงงานแปรรูป (ตัน)													
2.1.1 โรงงานยางแผ่นรมควัน (ตัน)													
2.1.2 โรงงานยางแท่ง (ตัน)													
2.1.3 โรงงานน้ำยางข้น (ตัน)													
2.2 ส่งออกไปนอกรัฐ (ตัน)	281	87	0	0	68	195	251	403	484	583	688	592	3,632
3) ผลผลิตส่วนเกิน/ขาด* 3 = 1-2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

หมายเหตุ *ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด คำนวณจาก (1) ผลผลิต - (2) ความต้องการ

-หากค่าเป็น + หมายถึง ผลผลิตมีมากกว่าความต้องการ (Supply>Demand)

-หากค่าเป็น - หมายถึง ผลผลิตมีน้อยกว่าความต้องการ (Supply<Demand)

4.1.5 สิ้นค้าสับปรดโรงงาน

1) ด้านสถานการณ์การผลิต การปลูกสับปรดโรงงานของพื้นที่ศึกษา จังหวัดอุทัยธานี ตามระดับความเหมาะสมในการปลูกสับปรดโรงงาน และพื้นที่ปลูกจริง existing จากข้อมูล Agri-Map Online เดือนสิงหาคม 2563 พบว่า พื้นที่ศึกษา จังหวัดอุทัยธานี มีพื้นที่เหมาะสม จำนวน 1,073,604 ไร่ เกษตรกรปลูกจริงในพื้นที่เหมาะสม จำนวน 10,974 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.02 ของพื้นที่เหมาะสม โดยมีพื้นที่เหมาะสมคงเหลือ จำนวน 1,062,630 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 98.98 ของพื้นที่เหมาะสมที่ไม่มีเกษตรกรปลูกสับปรดโรงงาน ดังนั้นพื้นที่ปลูกจริง (Existing) ในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3+N) สำหรับสิ้นค้าสับปรดโรงงาน จำนวน 3,628 ไร่ จึงเป็นพื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการ เพื่อพิจารณาในการปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นที่มีศักยภาพเชิงพื้นที่มากกว่าการเลือกปลูกสิ้นค้าสับปรดโรงงาน รายละเอียดดังตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 พื้นที่ตามความเหมาะสมในการปลูกสับปรดโรงงานและพื้นที่ปลูกจริง existing

หน่วย : ไร่

สับปรด	พื้นที่ S1		พื้นที่ S2		พื้นที่ S3	พื้นที่ N	พื้นที่	พื้นที่
	existing	คงเหลือ	existing	คงเหลือ	existing	existing	existing	เหมาะสม
อุทัยธานี	595	163,776	10,379	898,854	2,785	843	14,602	1,073,604

ที่มา : ข้อมูล Agri Map Online

อุทัยธานี พื้นที่เป้าหมายในการบริหารจัดการของจังหวัด จำนวน 3,628 ไร่ กระจายในพื้นที่อำเภอห้วยคต บ้านไร่ และลานสัก คิดเป็นร้อยละ 50.48 49.21 และ 0.30 ตามลำดับ

2) ด้านต้นทุนและผลตอบแทน การปลูกสับปรดโรงงาน ปีเพาะปลูก 2562/63 ของพื้นที่ศึกษา จังหวัดอุทัยธานี โดยแบ่งตามพื้นที่เพาะปลูก พื้นที่เหมาะสม ประกอบด้วย ชั้นความเหมาะสมสูง S1 และชั้นความเหมาะสมปานกลาง S2 และ พื้นที่ไม่เหมาะสม ประกอบด้วย ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย S3 และชั้นความไม่เหมาะสม N ข้อมูลจากการสำรวจของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12 รายละเอียดดังตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 ต้นทุนและผลตอบแทนสับปรดโรงงาน ปีเพาะปลูก 2562/63

หน่วย : ต่อไร่

จังหวัด	สับปรดโรงงาน					
	พื้นที่ S1S2			พื้นที่ S3N		
	ต้นทุน	ผลตอบแทน	ผลผลิต	ต้นทุน	ผลตอบแทน	ผลผลิต
อุทัยธานี	10,632.86	13,064.79	3,052.52	9,997.27	10,971.01	2,563.32

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

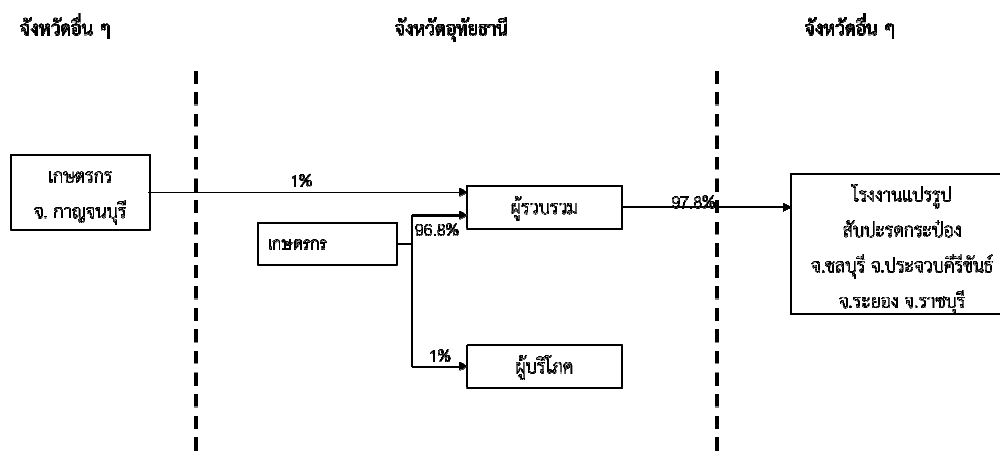

อุทัยธานี พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 10,632.86 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,052.52 กิโลกรัม โดยราคาสับปะรดโรงงานที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.28 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 13,064.79 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 2,431.93 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.80 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 9,997.27 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 2563.32 กิโลกรัม โดยราคาสับปะรดโรงงาน ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.28 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 10,971.01 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 973.74 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.38 บาท

3) สถานการณ์การตลาดสินค้าสับปะรดโรงงาน จากการจัดทำวิธีการตลาดของสินค้าและการจัดเก็บข้อมูลอุปทาน (Supply) และอุปสงค์ (Demand) ระดับจังหวัดใช้หลักการตามแนวคิดการทำบัญชีสมดุลสินค้าเกษตรและปีการตลาด (National- Marketing Year) และหลักการกระจายผลผลิตของวิธีการตลาดให้ได้ครบร้อยละ 100 และข้อมูลแหล่งรับซื้อสับปะรดโรงงานรายละเอียดดังนี้

3.1) วิธีตลาดสับปะรดโรงงาน

อุทัยธานี เกษตรกรเก็บเกี่ยวสับปะรดโรงงานในจังหวัด ร้อยละ 99.0 และนำเข้าสับปะรดโรงงานจากจังหวัดกาญจนบุรี ร้อยละ 1.0 ผ่านทางพ่อค้ารวบรวม ร้อยละ 97.8 ผ่านสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 1.2 และบริโภคภายในจังหวัด ร้อยละ 1.0 ผลผลิตสับปะรดโรงงานที่รวบรวมได้ทั้งหมดส่งไปยังโรงงานแปรรูปสับปะรดกระป๋อง ร้อยละ 99.0 เนื่องจากจังหวัดอุทัยธานีไม่มีอุตสาหกรรมแปรรูปสับปะรดกระป๋อง

ภาพที่ 4.16 แสดงวิธีตลาดสับปะรดโรงงานจังหวัดอุทัยธานี

ที่มา: จากการเก็บข้อมูล

3.2) บัญชีสมดุล (Balance Sheet) บัญชีสมดุลสินค้าเกษตรเป็นการรายงานสถานการณ์ภาวะการผลิต การนำไปใช้ สต็อก ราคาและการตลาดของสินค้าเกษตร ตลอดจนการประมาณการความต้องการและการใช้สินค้าเกษตรเหล่านี้ ทำให้รู้ปริมาณสินค้าเกษตรที่มีอยู่ การทำบัญชีสมดุลสินค้าเกษตรทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศด้านอุปสงค์ อุปทาน ของประเทศอย่างเป็นระบบ

อุทัยธานี ด้านผลผลิตและการนำเข้าสับปะรดโรงงาน (Supply) ของจังหวัด ปีการผลิต 2562/63 ผลผลิตสับปะรดโรงงานมีปริมาณ 67,615 ตัน มาจากผลผลิตของจังหวัด 66,939 ตัน และนำเข้ามาจากนอกจังหวัด 676 ตัน ด้านความต้องการใช้ (Demand) ผลผลิตสับปะรดโรงงานของจังหวัดใช้บริโภคสด 744 ตัน แปรรูป 67 ตัน และส่งออกไปโรงงานแปรรูปจังหวัดอื่น เช่น ชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ระยอง และราชบุรี 66,804 ตัน เมื่อรวมความต้องการใช้สับปะรดโรงงานแล้วมีปริมาณ 67,615 ตัน ดังนั้น จึงมีความสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ของสับปะรดโรงงานในจังหวัดอุทัยธานี

3.3) แหล่งรับซื้อสับปะรดโรงงาน

จังหวัดอุทัยธานี ไม่มีโรงงานรับซื้อสับปะรดในพื้นที่ ต้องผ่านพ่อค้าคนกลางและสหกรณ์การเกษตร ห้วยคต อำเภอห้วยคต อุทัยธานี รวบรวมส่งโรงงานจังหวัดชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ระยอง และราชบุรี

4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ

4.1) ด้านการผลิต

1. ภาวะภัยแล้ง ปริมาณน้ำฝนน้อย ส่งผลต่อการเจริญเติบโตและการออกดอกของสับปะรดโรงงาน
2. ปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตร และต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น
3. เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกในพื้นที่ไม่เหมาะสมมากถึง ร้อยละ 99 ทำให้มีต้นทุนในการดูแลสูงกว่า ขณะที่ผลผลิตที่ได้ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน

4.2) ด้านการตลาด

1. สับปะรดในจังหวัดอุทัยธานีเป็นสับปะรดโรงงาน ไม่มีอุตสาหกรรมแปรรูปในพื้นที่ ทำให้เกษตรกรต้องมีต้นทุนการขนส่งไปจังหวัดชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และราชบุรี

ตารางที่ 4.30 การบริหารจัดการการผลิตสับปะรดโรงงาน ปีเพาะปลูก 2562/63 อุทัยธานี

หน่วย : ตัน

รายการ	ปี 2562												รวม
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
1) ผลผลิต (Supply)	2,254	4,508	11,269	18,031	13,523	4,508	-	-	-	4,508	9,015	-	67,615
1.1 ผลผลิตในจังหวัด (ตัน)	2,231	4,463	11,157	17,850	13,388	4,463	-	-	-	4,463	8,925	-	66,939
1.2 นำเข้า (ตัน)	23	45	113	180	135	45	-	-	-	45	90	-	676
1.2.1 จากจังหวัดอื่น (ตัน)	23	45	113	180	135	45	-	-	-	45	90	-	676
1.2.2. จากต่างประเทศ (ตัน)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2) การใช้ประโยชน์ (Demand)	2,254	4,508	11,269	18,031	13,523	4,508	-	-	-	4,508	9,015	-	67,615
2.1 ใช้ในจังหวัด	27	54	135	216	162	54	-	-	-	54	108	-	811
2.1.1 บริโภคสด (ตัน)	25	50	124	198	149	50	-	-	-	50	99	-	744
2.1.2 แปรรูป (ตัน)	2	4	11	18	13	4	-	-	-	4	9	-	67
2.2 ส่งออก (ตัน)	2,227	4,454	11,134	17,814	13,361	4,454	-	-	-	4,454	8,907	-	66,804
2.2.1 ในจังหวัดอื่น (ตัน)	2,227	4,454	11,134	17,814	13,361	4,454	-	-	-	4,454	8,907	-	66,804
2.2.2 ไปต่างประเทศ (ตัน)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3) ผลผลิตส่วนเกิน/ขาด* 3 = 1-2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ที่มา : จากการเก็บข้อมูล

หมายเหตุ *ผลผลิตส่วนเกิน/ส่วนขาด คำนวณจาก (1) ผลผลิต - (2) ความต้องการ

-หากค่าเป็น + หมายถึง ผลผลิตมีมากกว่าความต้องการ (Supply>Demand)

-หากค่าเป็น - หมายถึง ผลผลิตมีน้อยกว่าความต้องการ (Supply<Demand)

4.2 ผลการวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจสินค้าทางเลือกของจังหวัด

4.2.1 สินค้าข้าวโพดหวาน

1) ด้านสถานการณ์การผลิต ปี 2562 ประเทศไทยมีเนื้อที่เพาะปลูก 240,629 ไร่ ผลผลิต 501,242 ตัน โดยภาคเหนือเป็นแหล่งเพาะปลูกอันดับแรกของประเทศ มีเนื้อที่เพาะปลูก 123,702 ไร่ ผลผลิต 295,683 ตัน ซึ่งแหล่งเพาะปลูกสำคัญ อาทิ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง ส่วนภาคเหนือตอนล่าง นิยมปลูกในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งเฉพาะอำเภอนี้มีพื้นที่ปลูก 3,263 ไร่ เกษตรกรจะปลูกข้าวโพดหวาน ในฤดูฝนช่วง พฤษภาคม และเก็บเกี่ยวกรกฎาคม และสิงหาคม สำหรับฤดูแล้งส่วนใหญ่ปลูกหลังนาช่วงตุลาคม-พฤศจิกายน และเก็บเกี่ยว กุมภาพันธ์-มีนาคม ของทุกปี

ข้าวโพดหวานสามารถขึ้นได้ดีในดินแทบทุกชนิด อย่างไรก็ตามเพื่อให้ได้ผลผลิตและคุณภาพสูง ดินที่ใช้ปลูกควรมีลักษณะดินร่วน ดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนเหนียวปนทราย มีการระบายน้ำและถ่ายเทอากาศดี มีความอุดมสมบูรณ์สูง มีปริมาณอินทรีย์วัตถุสูงกว่า 1.5% ระดับหน้าดินลึกประมาณ 25-30 ซม. ค่าความเป็นกรดต่างระหว่าง 5.5-6.8 นอกจากนี้ ในแต่ละขั้นตอนการผลิตข้าวโพดหวานต้องมึน้ำให้อย่างเพียงพอตลอดฤดู ดังนั้น พื้นที่ปลูกควรมีน้ำชลประทาน หรือมีแหล่งน้ำอย่างเพียงพอ ถ้าพื้นที่ที่ปลูกมีความลาดชันเล็กน้อยก็จะเหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อป้องกันน้ำขัง หรือฝนตกหนัก เพราะการที่มีน้ำขังในแปลงปลูก แม้ว่าเป็นระยะเวลาไม่นานจะมีผลต่อการงอก ผลผลิต และคุณภาพอย่างมาก

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้น้ำ พบว่า ข้าวโพดหวานอายุพืช 75 วัน จำนวนวันที่ต้องส่งน้ำ 68 วัน ปริมาณน้ำใช้ของพืชตลอดอายุเพียง 430 ลบ.ม./ไร่ ขณะที่ข้าว กข. อายุพืช 100 วัน จำนวนวันที่ต้องส่งน้ำ 86 วัน ปริมาณน้ำใช้ของพืชตลอดอายุสูงถึง 1,101 ลบ.ม./ไร่ และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อายุพืช 100 วัน จำนวนวันที่ต้องส่งน้ำ 86 วัน ปริมาณน้ำใช้ของพืชตลอดอายุ 550 ลบ.ม./ไร่

2) ด้านต้นทุนและผลตอบแทน ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 7,099.57 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 2,557.25 กิโลกรัม โดยราคาข้าวโพดหวานที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.00 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 10,229.00 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 3,129.43 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 1.22 บาท

ตารางที่ 4.31 ต้นทุนและผลตอบแทนข้าวโพดหวาน ปีเพาะปลูก 2562/63

หน่วย : ต่อไร่

สินค้า	ต้นทุน (บาท)	ผลผลิต (กก.)	ราคา (บาท/กก.)	ผลตอบแทน (บาท)	ผลตอบแทนสุทธิ (บาท)
ข้าวโพดหวาน	7,099.57	2,557.25	4.00	10,229.00	3,129.43

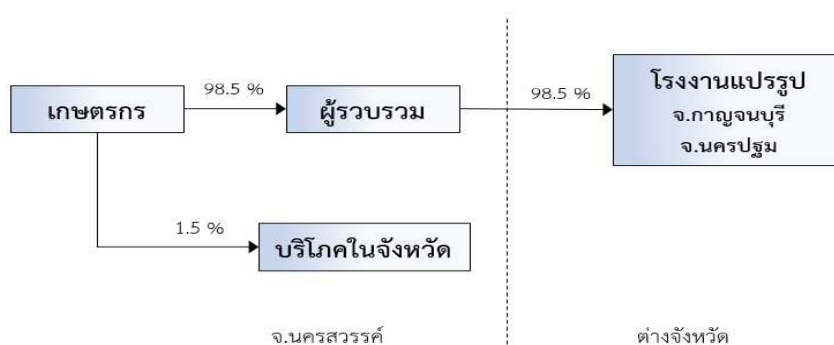
ที่มา : จากการเก็บข้อมูลจังหวัดนครสวรรค์

3) สถานการณ์การตลาดข้าวโพดหวาน

ไทยเป็นประเทศส่งออกข้าวโพดหวานอันดับ 1 ของโลกมาตลอดในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยในปี 2562 ไทยสามารถส่งออกได้มากถึง 208,553 ตัน คิดเป็นมูลค่า 5,994 ล้านบาท ตลาดส่งออกที่สำคัญของไทย คือ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฟิลิปปินส์ ตามลำดับ ซึ่งสินค้าส่งออกเป็นในรูปข้าวโพดหวานแปรรูป (ข้าวโพดหวานกระป๋อง) และข้อมูลจากโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า โรงงานแปรรูปข้าวโพดหวานที่ขึ้นทะเบียนมีจำนวน 5 โรงงาน ได้แก่ (1) บริษัท ผางอินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ (2) บริษัท ซิโน-ไทยฟรีซ แอนด์ ดราย จำกัด จังหวัดราชบุรี (3) โรงงานผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน จำกัด จังหวัดกาญจนบุรี (4) บริษัท พัฒนา อินเตอร์ฟู้ดส์ จำกัด จังหวัดกาญจนบุรี และ (5) บริษัท ริเวอร์แคว อินเตอร์เนชั่นแนล อุตสาหกรรมอาหาร และยังมีความต้องการข้าวโพดหวานอย่างต่อเนื่อง

วิถีตลาดข้าวโพดหวานในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ปีเพาะปลูก 2562/63 พบว่า ผลผลิตข้าวโพดหวาน ร้อยละ 98.5 จะมีพ่อค้าผู้รวบรวมเพื่อส่งออกไปโรงงานแปรรูปไปจังหวัดอื่น ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี และนครปฐม และบริโภคภายในจังหวัดมีเพียงร้อยละ 1.5 (ภาพที่ 4.17)

วิถีตลาดข้าวโพดหวาน จังหวัดนครสวรรค์

ภาพที่ 4.17 แสดงวิถีตลาดข้าวโพดหวานจังหวัดนครสวรรค์

ที่มา: จากการสำรวจ

4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. พื้นที่ปลูกข้าวโพดหวานไม่ควรห่างจากแหล่งรับซื้อหรือโรงงาน เพราะจะทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งสูง และการขนส่งใช้เวลานาน

2. การผลิตข้าวโพดหวานส่วนใหญ่จะส่งโรงงานแปรรูปจึงจำเป็นต้องมีผลผลิตอย่างสม่ำเสมอ และเนื่องจากผลผลิตเป็นของสด เสื่อมคุณภาพอย่างรวดเร็วหลังจากเก็บเกี่ยว ดังนั้น เกษตรกรต้องมีการวางแผนการผลิต รู้จักพันธุ์ที่ตลาดต้องการ และรู้วิธีการรับซื้อ รวมทั้งมีความรู้เรื่องมาตรฐานเกี่ยวกับข้าวโพดหวานอย่างดี เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีปริมาณและคุณภาพความต้องการของตลาด

3. หากเกษตรกรสนใจปลูกข้าวโพดหวาน ควรติดต่อโรงงานหรือผู้รวบรวมผลผลิตไว้ล่วงหน้า เพื่อทราบมาตรฐานของพันธุ์ที่ต้องการ แนวทางปฏิบัติที่โรงงานต้องการ ปริมาณและคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการโรงงาน

4. เกษตรกรควรทราบระยะการเจริญเติบโตของข้าวโพดหวานเพื่อวางแผนการผลิตให้ถูกต้อง โดยระยะการเจริญเติบโตของข้าวโพดหวานแบ่งเป็น (1) ระยะเริ่มงอก 3-5 วัน (2) ระยะสร้างช่อดอก 25-40 วัน (3) ระยะออกดอก 53-58 วัน และ (4) ระยะแรกเก็บเกี่ยว 72-75 วัน ทั้งนี้ ระยะการเจริญเติบโตจะผันแปรตาม พันธุ์ ดิน และสภาพแวดล้อม เป็นต้น

4.2.2 สีน้าแตงโม

1) ด้านสถานการณ์การผลิต ประเทศไทยมีเนื้อที่เพาะปลูก 85,875 ไร่ ผลผลิต 158,070 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 3,242 กิโลกรัมต่อไร่ นิยมปลูกในจังหวัดพิจิตร นครศรีธรรมราช สงขลา และนครนายกโดยภาคเหนือตอนล่าง นิยมปลูกจังหวัดพิจิตร นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ ซึ่งมีพื้นที่ปลูก 10,623 ไร่ 2,519 ไร่ และ 547 ไร่ ตามลำดับ เกษตรกรควรเริ่มปลูกแตงโมตั้งแต่ต้นพฤษภาคมจนถึงมีนาคม และเก็บเกี่ยวมากที่สุดช่วงมกราคมถึงมีนาคม และเก็บเกี่ยวครั้งสุดท้ายเดือนมิถุนายน

แตงโมเป็นผักตระกูลแตง นอกจากนิยมนำมารับประทานแล้ว ส่วนของผลอ่อนและยอดอ่อน ยังใช้ในการปรุงอาหารได้ แตงโมเป็นพืชที่ปลูกง่ายสามารถปลูกได้ทั่วทุกภาคของประเทศไทยทุกฤดูกาลตลอดปี แตงโมปลูกได้ในดินแทบทุกชนิด แต่ปลูกได้ดีในสภาพดินร่วนปนทราย ซึ่งมีสภาพความเป็นกรดเป็นด่าง 5.0-7.5 มีการระบายน้ำได้ดี ช่วงตอนกลางฤดูฝนและปลายฤดูฝน ราคาจะสูง เพราะแตงโมไม่ชอบฝนชุก และตายเนื่องจากโรคเหี่ยวเป็นส่วนใหญ่ และเกิดโรคทางใบมาก ผลแตงโมจะเน่าง่าย อีกทั้งรสชาติจะไม่หวานจัดเหมือนแตงโมที่ปลูกฤดูแล้ง หรือฤดูหนาว การปลูกจะใช้เมล็ดพันธุ์ซูการ์เบบี้ อัตรา 40-50 กรัม/ไร่ เมล็ดพันธุ์ชาร์ลสตันเกรย์และพันธุ์เหลือ อัตรา 250-500 กรัม/ไร่ โดยหยอดเป็นหลุมให้แต่ละหลุมห่างกัน 90 เซนติเมตร ดินทรายขุดหลุมให้มีความกว้างยาว 50 เซนติเมตร ลึก 15 เซนติเมตร ส่วนดินเหนียวขุดหลุมลึก 10 เซนติเมตร ใช้ปุ๋ยคอกใส่รองกันหลุม ๆ ละ 4-5 ลิตร เตรียมหลุมทิ้งไว้ 1 วัน แล้วจึงลงมือปลูกโดยหยอดหลุมละ 5 เมล็ด ตามธรรมชาติแตงโมต้องการผิวดินชุ่มชื้นแต่ไม่แฉะ ในช่วงกำลังเติบโตต้องการน้ำมาก

เมื่อเปรียบเทียบความต้องการใช้น้ำ พบว่า แตงโมเนื้ออายุพืช 85 วัน จำนวนวันที่ต้องส่งน้ำ 78 วัน ปริมาณน้ำใช้ของพืชตลอดอายุเพียง 655 ลบ.ม./ไร่ ขณะที่ข้าว กข. อายุพืช 100 วัน จำนวนวันที่ต้องส่งน้ำ 86 วัน ปริมาณน้ำใช้ของพืชตลอดอายุสูงถึง 1,101 ลบ.ม./ไร่ และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อายุพืช 100 วัน จำนวนวันที่ต้องส่งน้ำ 86 วัน ปริมาณน้ำใช้ของพืชตลอดอายุ 550 ลบ.ม./ไร่

2) ด้านต้นทุนและผลตอบแทน ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 9,753.36 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 2,633.81 กิโลกรัม โดยราคาแตงโมที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 6.21 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 16,355.96 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 6,602.60 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 2.51 บาท

ตารางที่ 4.32 ต้นทุนและผลตอบแทนแตงโม ปีการผลิต 2563

หน่วย : ต่อไร่

สินค้า	ต้นทุน (บาท)	ผลผลิต (กก.)	ราคา (บาท/กก.)	ผลตอบแทน (บาท)	ผลตอบแทนสุทธิ (บาท)
แตงโม	9,753.36	2,633.81	6.21	16,355.96	6,602.60

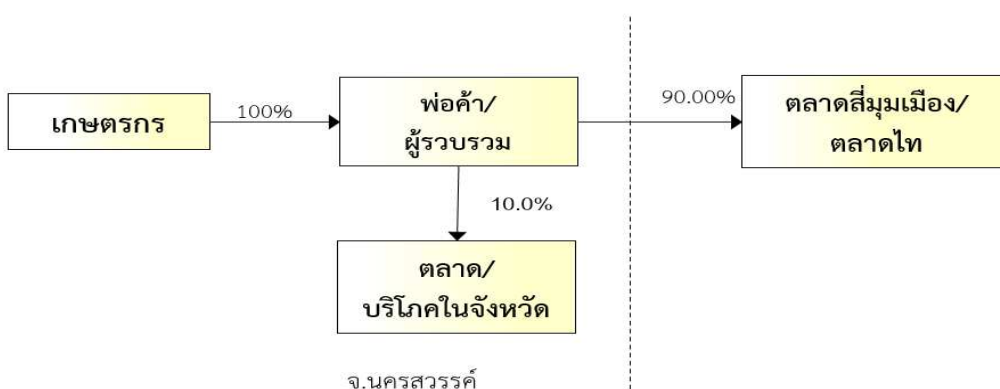
ที่มา : จากการเก็บข้อมูลจังหวัดนครสวรรค์

3) สถานการณ์การตลาดสินค้าแตงโม ตลาดมีความต้องการผลแตงโมลูกใหญ่ ติดผลดก ผลทรงกลมรี ผิวสีเขียวเข้ม สลับลายเส้นสีดำ เปลือกบางแต่แข็ง เนื้อสีแดงจัดรสหวาน เนื้อแน่น กรอบ ใสไม่ลึ่มง่ายแม้จะเก็บผลผลิตไว้นาน ทนทานการขนส่ง ต้านทานโรคได้ดี น้ำหนักผลเฉลี่ย 4-5 กก. อายุเก็บเกี่ยว เฉลี่ย 60-65 วันหลังหยอดเมล็ด

แตงโมส่วนใหญ่จะมีพ่อค้ารายใหญ่ พ่อค้ารวบรวมซึ่งเป็นตัวแทนแผงในตลาดไท ตลาดสี่มุมเมือง ติดต่อเข้ามารับซื้อแตงโม ซึ่งถ้าได้ขนาด และคุณภาพ ตลาดยังรับซื้อไม่จำกัด แต่อย่างไรก็ตาม พ่อค้ารวบรวมก็ยังได้กำหนดราคาขายที่หน้าสวน ลดหลั่นกันไปตามขนาดของผลแตงโมที่เกษตรกรผลิต ซึ่งราคาคู่หมุนพอจะทำให้มีรายได้นำไปใช้ลงทุนหมุนเวียนในการผลิตและเพื่อยังชีพได้อย่างพอเพียงมั่นคง

วิถีตลาดแตงโมในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ปีการผลิต 2563 พบว่า ผลผลิตแตงโม จะมีพ่อค้าผู้รวบรวมเพื่อส่งออกไปตลาดต่างจังหวัด ได้แก่ ตลาดสี่มุมเมือง ตลาดไท ร้อยละ 90 และบริโภคภายในจังหวัดนครสวรรค์มีเพียง ร้อยละ 10 (ภาพที่ 4.18)

วิถีตลาดแตงโม จังหวัดนครสวรรค์

ภาพที่ 4.18 แสดงวิถีตลาดแตงโมจังหวัดนครสวรรค์

ที่มา : จากการเก็บข้อมูลจังหวัดนครสวรรค์

4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. แดงโมไม่ชอบฝนชุก ตายด้วยโรคเหาเหียวเป็นส่วนใหญ่ และเกิดโรคทางใบมาก ผลแดงโมจะเน่าง่าย อีกทั้งรสชาติจะไม่หวานจัดเหมือนแดงโมที่ปลูกฤดูแล้ง หรือฤดูหนาว
2. การปลูกแดงโมต้องเปลี่ยนพื้นที่ในการเพาะปลูกแดงโมทุกปี เนื่องจากแมลงศัตรูพืชทำให้เกิดต้นทุนเพิ่มขึ้น ดังนั้นเกษตรกรควรเลือกแดงโมที่เป็นพืชหมุนเวียนสลับกับการทำนาซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการแก้ปัญหา
3. ไม่สามารถนำเมล็ดเก่ามาปลูกซ้ำ อาจทำให้แดงโมกลายเป็นพันธุ์หรือมีเมล็ดเพิ่มมากขึ้น
4. เกษตรกรขาดแหล่งเงินทุนในการเพาะปลูกบางส่วนจึงต้องรับเมล็ดพันธุ์และวัสดุคูปในการเพาะปลูกจากนายทุน ทำให้เกิดต้นทุนสูงขึ้นและเกษตรกรไม่มีอิสระในการจำหน่ายผลผลิตของตนเอง ดังนั้นภาครัฐควรมหาแหล่งเงินดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น
5. ด้านการตลาด เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคา ขนาด และคุณภาพของผลผลิตได้ ซึ่งถ้ามีระบบการตรวจสอบคุณภาพของผลไม้ จะทำให้ได้เกษตรกรได้ราคาที่สูงขึ้น ถ้าสามารถทำผลผลิตให้ได้คุณภาพ
6. การปลูกแดงโมส่วนใหญ่เกษตรกรใช้สารเคมีค่อนข้างสูง ภาครัฐควรส่งเสริมและผลักดันให้เกษตรกรหันมาทำการเกษตรระบบการผลิตที่ดีตามมาตรฐาน GAP หรือเกษตรอินทรีย์

4.2.3 มะละกอดิบ

1) **ด้านสถานการณ์การผลิต** ประเทศไทยมีเนื้อที่เพาะปลูก ทั้งมะละกอดิบ และมะละกอสุก จำนวน 51,921 ไร่ ผลผลิต 145,029 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 4,072 กิโลกรัมต่อไร่ นิยมปลูกในจังหวัดเพชรบุรี กำแพงเพชร ชุมพร กาญจนบุรี และสุราษฎร์ธานี โดยภาคเหนือตอนล่าง นิยมปลูกจังหวัดกำแพงเพชร นครสวรรค์ และอุทัยธานี ซึ่งมีพื้นที่ปลูก 3,736 ไร่ 764 ไร่ และ 698 ไร่ ตามลำดับ การปลูกมะละกอนิยมปลูกในช่วงต้นฤดูฝนหรือกลางฤดูฝน เพื่อให้ต้นกล้ามะละกอตั้งตัวได้เร็ว ส่วนพื้นที่ที่มีระบบน้ำชลประทานสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี สำหรับต้นกล้าที่นำมาปลูกควรมีอายุประมาณ 1 เดือน หลังออกหรือมีใบแท้อย่างน้อย 4-6 คู่ สำหรับการปลูกแบบหลุมให้ฝังกลบดินจนถึงปากหลุม หรือดินเดิมแล้วทำการขุดหลุมบริเวณกลางหลุมในระดับความลึกเท่ากับระดับถุงเพาะกล้า หรือระดับเดียวกันกับระดับรากจนถึงโคนต้น พร้อมฝังกลบดินให้กลบโคนต้นกล้ามะละกอ ส่วนการปลูกแบบไม่กร่องให้ชิงเชือก หรือกะแนวปลูกให้เป็นแนวเดียวกัน และทำการขุดเป็นหลุมในระดับความลึกกับการปลูกแบบหลุมตั้งที่กล่าวมาข้างต้น พร้อมกลบดินในระดับโคนต้นการกลบดิน ไม่ควรกลบให้แน่นมาก เพียงใช้ฝ่ามือกดหน้าดินรอบโคนต้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น หลังจากนั้นให้ทำการรดน้ำหลังปลูกทันที

2) **ด้านต้นทุนและผลตอบแทน** ต้นทุนการผลิตมะละกอดิบเฉลี่ยต่อไร่ 7,758.01 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 1,355.26 กิโลกรัม โดยราคามะละกอดิบที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.52 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 11,549.20 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 3,791.19 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 2.80 บาท

ตารางที่ 4.33 ต้นทุนและผลตอบแทนมะละกอดิบ ปีการผลิต 2563

หน่วย : ต่อไร่

สินค้า	ต้นทุน (บาท)	ผลผลิต (กก.)	ราคา (บาท/กก.)	ผลตอบแทน (บาท)	ผลตอบแทนสุทธิ (บาท)
มะละกอดิบ	7,758.01	1,355.26	8.52	11,549.20	3,791.19

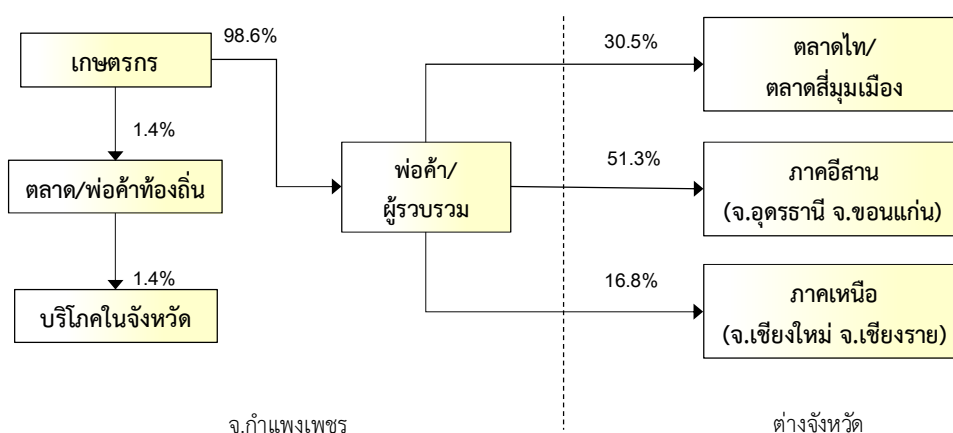
ที่มา : จากการเก็บข้อมูลจังหวัดกำแพงเพชร

3) สถานการณ์การตลาดสินค้ามะละกอดิบ ปัจจุบันราคามะละกอดิบยังผันผวน แต่ถือว่าอนาคตการตลาดของมะละกอดิบยังไปได้อีกไกล เพราะคนในประเทศไทยส่วนใหญ่นิยมรับประทานส้มตำ โดยเป็นมะละกอดิบเก็บง่ายและดูแลง่ายกว่ามะละกอสุก ตอนเก็บไม่ต้องทะนุถนอม ถ้าเป็นมะละกอสุกต้องถนอม ผิวเสียนิดเดียวราคาตก

การตลาดมีพ่อค้ามารับซื้อที่สวน ตลาดหลัก ได้แก่ ตลาดทางภาคอีสานโคราช ตลาดขอนแก่น ตลาดสี่มุมเมือง และตลาดไท ลักษณะการส่งขายจะบรรจุผลผลิต ถุงละ 10 กิโลกรัม ราคาส่วนใหญ่อ้างอิงจากพ่อค้าแม่ค้าคนกลางเป็นคนกำหนด ถึงเวลาพ่อค้าจะมารับซื้อถึงที่แล้วเอาไปขายตลาดและจะค่อยตกลงราคากันทีหลัง แต่บางสวนก็ตกลงราคากันก่อน โดยเกษตรกรต้องมีเทคนิคเจรจาต่อรองให้เสียประโยชน์กับพ่อค้าคนกลางให้น้อยที่สุด

การขายมะละกอดิบตามขนาดที่ตลาดต้องการ 4 ขนาด ได้แก่ คือ 1) ขนาด 2 แฉก 2) ขนาด 3 แฉก 3) กลม ป้อม 4) ลูกเสียบแหลม ราคาจะแตกต่างกัน ขนาด 2 แฉก ราคาจะแพงที่สุด ขนาด 3 แฉก ราคารองลงมา ส่วนลูกกลมลูกเสียบราคาจะไม่แตกต่างกันมาก แต่ ณ เวลานี้ลูกกลมตลาดขายไม่ออกเพราะผลผลิตออกมาปริมาณมาก ราคามะละกอถือว่ามีความผันผวนมาก

วิถีตลาดมะละกอดิบในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร ปีการผลิต 2563 พบว่า ผลผลิตมะละกอดิบจากเกษตรกรในจังหวัดกำแพงเพชรใช้บริโภคในจังหวัดร้อยละ 1.4 และมีส่วนร้อยละ 98.6 จะมีพ่อค้าผู้รวบรวมเพื่อส่งออกไปยังจังหวัดอื่น ไปภาคอีสานจังหวัดอุดรธานี และขอนแก่น ร้อยละ 51.3 ไปภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่และเชียงราย ร้อยละ 16.8 ไปตลาดสี่มุมเมือง ตลาดไท ร้อยละ 30.5 (ภาพที่ 4.19)

ภาพที่ 4.19 แสดงวิถีตลาดมะละกอดิบจังหวัดกำแพงเพชร

ที่มา : จากการเก็บข้อมูลจังหวัดกำแพงเพชร

4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. การปลูกมะละกอต้องใช้น้ำ และต้องจำกัดเนื้อที่ปลูกเพื่อไม่ให้ผลผลิตออกมาล้นตลาด
2. ด้านการตลาดควรติดต่อแหล่งรับซื้อที่เป็นขาประจำรับไป
3. พันธุ์มะละกอที่ควรปลูก ควรเลือกพันธุ์แขกดำ ครั่ง และขอนแก่น 80

4.2.4 สิ้นค้ามะม่วงน้ำดอกไม้

1) ด้านสถานการณ์การผลิต แหล่งผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้ที่สำคัญมี 12 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุดรธานี พิจิตร พิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย น่าน ลำพูน และเชียงใหม่ พื้นที่ประมาณ 300,000 ไร่ ผลผลิตรวม 360,000 ตัน ภาคเหนือตอนล่าง จังหวัดพิจิตร และเพชรบูรณ์ มีพื้นที่ปลูก 27,236 ไร่ ผลผลิต 21,549 ตัน นิยมปลูกช่วงเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม ระยะเวลาเก็บเกี่ยวในฤดูช่วงเดือนเมษายน - พฤษภาคม และบางส่วนเก็บเกี่ยวนอกฤดูช่วงเดือนสิงหาคม-มีนาคม

2) ด้านต้นทุนและผลตอบแทน ต้นทุนการผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้เฉลี่ยต่อไร่ 12,771.75 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 728.57 กิโลกรัม โดยราคามะม่วงน้ำดอกไม้ที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 38.05 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 27,722.09 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 14,950.34 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 20.52 บาท

ตารางที่ 4.34 ต้นทุนและผลตอบแทนมะม่วงน้ำดอกไม้ ปีการผลิต 2563

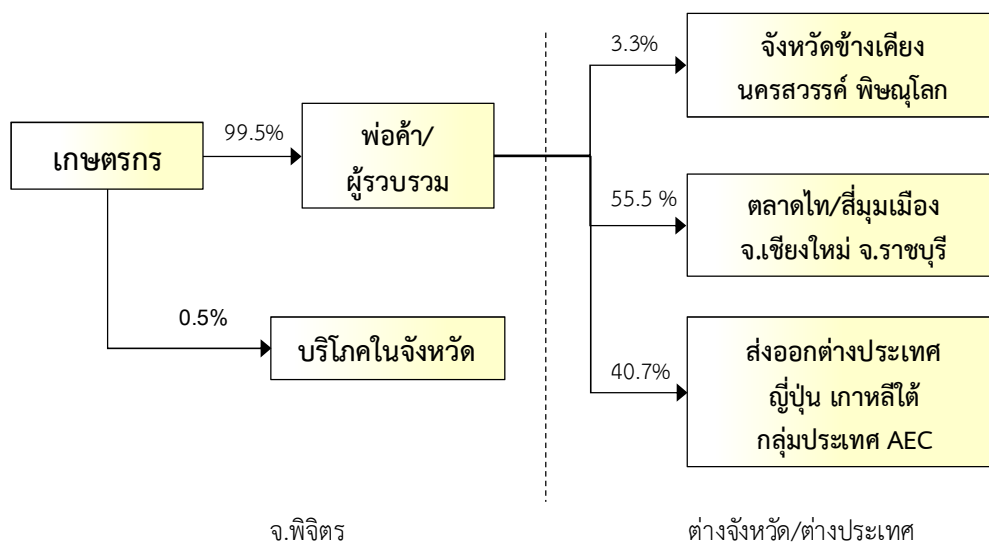
หน่วย : ต่อไร่

สินค้า	ต้นทุน (บาท)	ผลผลิต (กก.)	ราคา (บาท/กก.)	ผลตอบแทน (บาท)	ผลตอบแทนสุทธิ (บาท)
มะม่วงน้ำดอกไม้	12,771.75	728.57	38.05	27,722.09	14,950.34

ที่มา : จากการเก็บข้อมูลจังหวัดพิจิตร

3) สถานการณ์การตลาดมะม่วงน้ำดอกไม้ ตลาดส่งออกหลักสิ้นค้ามะม่วงน้ำดอกไม้สด ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ จีน และกลุ่มประเทศยุโรป โดยผ่านบริษัทผู้ส่งออก 7 บริษัท (บริษัทสยามเอ็กซ์พอร์ต จำกัด, บริษัทพีแอนด์เอฟเทคโนโลยี จำกัด, บริษัทอโรยฟาร์ม จำกัด, บริษัทไซน์โพรท์ จำกัด, บริษัทซีพีสตาร์เลนส์ จำกัด, บริษัทสวีฟท์ จำกัด และบริษัทอินฟินิทพรีต จำกัด) ปี 2562 มีปริมาณส่งออก 12,136.70 ตัน มูลค่า 1,261.70 ล้านบาท แต่ฤดูกาลผลิตที่มะม่วงออกสู่ตลาดมากที่สุด คือ เมษายนถึงมิถุนายนซึ่งจะได้รับผลกระทบจากการส่งออกรุนแรง แต่อย่างไรก็ตาม แนวโน้มในอนาคตจะมีการเพิ่มตลาดส่งออกต่างประเทศ อาทิ สหรัฐอเมริกา

วิถีตลาดมะม่วงน้ำดอกไม้ในพื้นที่จังหวัดพิจิตร ปีการผลิต 2563 พบว่า ผลผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้ร้อยละ 99.5 จะมีพ่อค้าผู้รวบรวมเพื่อส่งออกไปยังจังหวัดข้างเคียง ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ พิษณุโลก ร้อยละ 3.3 ส่งไปต่างจังหวัด จังหวัดเชียงใหม่ ราชบุรี ตลาดไท และตลาดสี่มุมเมือง ร้อยละ 55.5 ส่งออกต่างประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และกลุ่มประเทศ AEC ร้อยละ 40.7 และบริโภคภายในจังหวัดพิจิตรเพียงร้อยละ 0.5 (ภาพที่ 4.20)

ภาพที่ 4.20 แสดงวิถีตลาดมะม่วงน้ำดอกไม้จังหวัดพิจิตร

ที่มา : จากการเก็บข้อมูลจังหวัดพิจิตร

4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. ฤดูกาลผลิตที่มะม่วงออกสู่ตลาดมากที่สุด คือ เมษายนถึงมิถุนายนจะได้รับผลกระทบจากการส่งออกรุนแรง ซึ่งจำเป็นต้องหาแนวทางช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนมะม่วงเพื่อรองรับผลกระทบทุกปี
2. ผลสุกมีเปลือกบาง ข้าง่าย ซึ่งต้องระวังในการขนส่ง
3. มะม่วงไม่ทนต่อโรคแอนแทรกโนส

4.2.5 สินค้าอินทผลัม

1) ด้านสถานการณ์การผลิต สำหรับประเทศไทยมีหลายจังหวัดที่มีสภาพภูมิอากาศและสภาพดินที่สามารถปลูกต้นอินทผลัมได้ดี โดยต้องคัดเลือกพันธุ์ที่เหมาะสม เพื่อจำหน่ายผลสด ซึ่งต้องมีผลขนาดใหญ่ เนื้อกรอบ รสชาติหวาน มัน เหมือนกับ พันธุ์ Hilali ,พันธุ์ Khalasra ช่วงที่ให้ผลผลิตประมาณเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ปัจจุบันมีการปลูกอินทผลัมในหลายพื้นที่ทั่วประเทศไทย แต่ยังมีผลผลิตไม่มากพอต่อความต้องการของตลาด ถึงราคาจะค่อนข้างสูง เพราะผลผลิตมีน้อยตลาดที่รับส่วนใหญ่ ได้แก่ห้างสรรพสินค้าและผู้บริโภคที่มาสั่งจองถึงหน้าสวน ผลผลิตอินทผลัมยังมีไม่มากพอที่ขายตลาดนัดซึ่งอินทผลัมเป็นพืชที่ทนต่อความแห้งแล้ง ปัจจุบันประเทศไทยนำเข้าอินทผลัมจากต่างประเทศเข้ามาจำหน่ายแต่มีราคาค่อนข้างสูงมากประมาณ 300-600 บาทต่อกิโลกรัม และส่วนมากเป็นอินทผลัมแบบแห้ง ส่วนอินทผลัมสดมีน้อยมาก โดยทั่วไปอินทผลัมจะใช้เวลา 2-4 ปีก็ผลิดอกออกผล ซึ่งอัตราการให้ผลผลิตอยู่ที่ 150 - 200 กิโลกรัม/ต้น/ปี พื้นที่ 1 ไร่ปลูกได้ 25 ต้น ยังถือว่าเป็นรายได้ที่ดีมาก

2) ด้านต้นทุนและผลตอบแทน ต้นทุนการผลิตอินทผลัมเฉลี่ยต่อไร่ 21,191.72 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 88.89 กิโลกรัม โดยราคาอินทผลัมที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 500 บาท เกษตรกร

ได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 44,445.00 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 23,253.28 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 261.60 บาท

ตารางที่ 4.35 ต้นทุนและผลตอบแทนอินทผลัม ปีการผลิต 2563

หน่วย : ต่อไร่

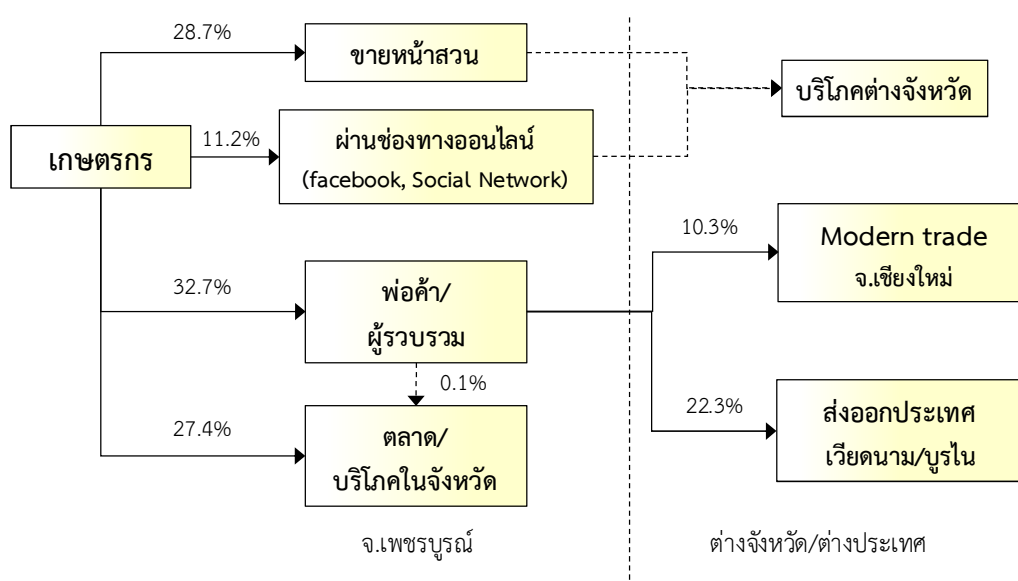
สินค้า	ต้นทุน (บาท)	ผลผลิต (กก.)	ราคา (บาท/กก.)	ผลตอบแทน (บาท)	ผลตอบแทนสุทธิ (บาท)
อินทผลัม	21,191.72	88.89	500.00	44,445.00	23,253.28

ที่มา : จากการเก็บข้อมูลจังหวัดเพชรบูรณ์

2) สถานการณ์การตลาดอินทผลัม ปัจจุบันมีการปลูกอินทผลัมในหลายพื้นที่ทั่วประเทศไทย แต่ยังมีผลผลิตไม่มากพอต่อความต้องการของตลาด ถึงราคาจะค่อนข้างสูงแต่ผู้บริโภค ก็ยังสามารถซื้อรับประทานได้ ทั้งนี้การยกระดับอินทผลัมสู่พืชเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดมาก จำเป็นต้องมีการแปรรูปเพิ่มมูลค่า เช่น กราโนล่าอินทผลัม แยม ลูกอม ไซรัป

ดังนั้นตลาดอินทผลัม ยังคงเป็นตลาดบน ห้างสรรพสินค้า Modern Trade ตลาดต่างประเทศ และตลาดอาเซียน เวียดนาม บรูไน จีน อินโดนีเซีย มาเลเซีย รวมถึงประเทศในตะวันออก ซึ่งมีชาวมุสลิมจำนวนมาก

วิถีตลาดอินทผลัมในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ปีการผลิต 2563 พบว่า ผลผลิตอินทผลัมในจังหวัดเพชรบูรณ์ บางส่วนขายหน้าสวน ร้อยละ 28.7 ผ่านช่องทางออนไลน์ ร้อยละ 11.2 ผ่านตลาดและบริโภคในจังหวัด ร้อยละ 27.4 และในส่วนพ่อค้า/ผู้รวบรวมภายในจังหวัด ส่งต่อให้กับ Modern Trade จังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 10.3 และส่งออกตลาดต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศเวียดนาม และบรูไน ร้อยละ 22.3 และบางส่วนส่งตลาด/ผู้บริโภคในจังหวัดร้อยละ 0.1 (ภาพที่ 4.21)

ภาพที่ 4.21 แสดงวิถีตลาดอินทผลัม จังหวัดเพชรบูรณ์

ที่มา : จากการเก็บข้อมูลจังหวัดเพชรบูรณ์

4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. ฝ้าระวังเรื่องโรคแมลงและหนูนานาที่ขอบมากัดกินผลผลิต วิธีป้องกันเกษตรกรควรห่อข้อของอินทผลัมด้วยผ้าลึหรือตาข่ายพลาสติก และห่อด้านนอกด้วยกระดาษพอยด์ ในช่วงที่อินทผลัมเริ่มออกข้อและผสมเกสรประมาณเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี และต้องมีการตัดแต่งผลเพื่อให้ลูกโตได้ขนาดตามความต้องการของตลาด

2. อนาคตผลผลิตอินทผลัมน่าจะมีผลผลิตออกมาในปริมาณมาก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อราคาในอนาคตได้ ดังนั้น เกษตรกรควรลดความเสี่ยงโดยไม่ปลูกในลักษณะเชิงเดี่ยว ควรกระจายปลูกพืชไปในพืชชนิดอื่นด้วยและเพิ่มมูลค่าโดยการแปรรูปในรูปแบบอื่น

4.2.6 สินค้าทุเรียน

1) ด้านสถานการณ์การผลิต ทุเรียนถือเป็นผลไม้เศรษฐกิจอันดับต้นของประเทศ โดยสร้างรายได้มากเป็นอันดับที่ 2 ในสินค้ากลุ่มไม้ผล รองจากมะม่วง จากข้อมูล สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่าในปี 2560 มูลค่าผลผลิตของทุเรียนอยู่ที่ 3,963.1 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.7 ของมูลค่า ผลผลิตกลุ่มไม้ผลสูงเป็นอันดับที่ 2 รองจากมะม่วง โดยการขยายตัวเฉลี่ยของมูลค่าทุเรียนในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พบว่าเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 21.2 ต่อปี สะท้อนถึงราคาที่สูงขึ้นสอดคล้องกับกระแสนิยมบริโภคทุเรียน ที่เติบโตขึ้นจากในและนอกประเทศในช่วงที่ผ่านมา ทั้งนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้ ประมาณการผลผลิตทุเรียนที่จะออกสู่ตลาดในปี 2562 ราว 1,017,097 ตัน ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงกว่า ผลผลิตปี 2561 ถึงร้อยละ 25.0 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของพื้นที่เพาะปลูกในปี 2556 และทยอยให้ผลผลิตมากกว่าในอดีต เนื้อที่เพาะปลูกทุเรียนรวมทั้งประเทศ 724,730 ไร่ โดยปลูกมากที่สุด ภาคใต้และภาคตะวันออก ข้อมูลปี 2562 มีเนื้อที่ให้ผลของทุเรียนกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ ภาคใต้ 387,944 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนที่ร้อยละ 54.0 ของเนื้อที่เพาะปลูกทุเรียนทั้งประเทศ โดยปลูกมากที่สุดที่จังหวัด ชุมพร ขณะที่ภาคกลางและภาคตะวันออกมีเนื้อที่เพาะปลูกรวมกัน 289,974 ไร่ เป็นสัดส่วนร้อยละ 40.4 และปลูกมากที่สุดที่จังหวัดจันทบุรี ทั้งนี้ ทุเรียนพันธุ์หมอนทองมีเนื้อที่ปลูกมากเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 89.6 ของเนื้อที่ปลูกทุเรียนทั้งประเทศ รองลงมา ได้แก่ ชะนี กระดุม ก้านยาว และพันธุ์อื่นๆ โดยผลผลิตทุเรียนตามปกติจะออกสู่ตลาด 2 ช่วง คือ ช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายนในภาคตะวันออก และช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายนในภาคใต้

สำหรับภาคเหนือ ปี 2562 พื้นที่หลักที่ปลูกทุเรียน ได้แก่ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีพื้นที่ปลูก 4,095 ไร่ ผลผลิต 385 ตัน ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา 74.12 บาทต่อกิโลกรัม และจังหวัดอุทัยธานี มีพื้นที่ปลูก 1,079 ไร่ ผลผลิต 38 ตัน ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา 150 บาทต่อกิโลกรัม

2) ด้านต้นทุนและผลตอบแทน ต้นทุนการผลิตทุเรียนเฉลี่ยต่อไร่ 27,014.48 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 375.59 กิโลกรัม โดยราคาทุเรียนที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 88.04 บาท เกษตรกรได้รับ

ผลตอบแทนต่อไร่ 33,066.94 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 6,052.46 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 16.11 บาท

ตารางที่ 4.36 ต้นทุนและผลตอบแทนทุเรียน ปีการผลิต 2563

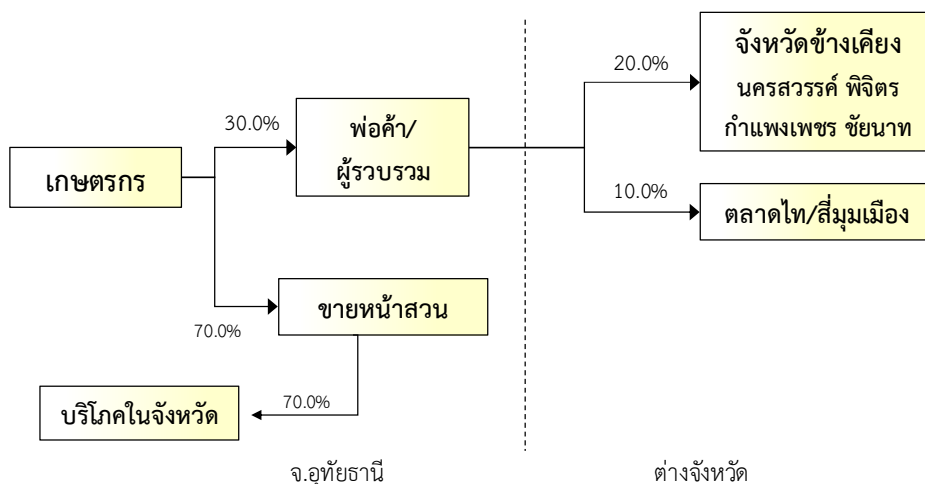
หน่วย : ต่อไร่

สินค้า	ต้นทุน (บาท)	ผลผลิต (กก.)	ราคา (บาท/กก.)	ผลตอบแทน (บาท)	ผลตอบแทนสุทธิ (บาท)
ทุเรียน	27,014.48	375.59	88.04	33,066.94	6,052.46

ที่มา : จากการเก็บข้อมูลจังหวัดอุทัยธานี

3) สถานการณ์การตลาดทุเรียน ปี 2560 ประเทศจีนเป็นตลาดส่งออกทุเรียนสดและผลิตภัณฑ์แปรรูปที่ใหญ่ที่สุดของไทย แต่เป็นการส่งออกผ่านเวียดนามเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากสิทธิพิเศษทางภาษี ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามมูลค่าส่งออก พบว่า เวียดนามเป็นตลาดส่งออกอันดับหนึ่ง จำนวน 9,948.4 ล้านบาท หรือร้อยละ 40.0 ของมูลค่าส่งออกทุเรียนทั้งหมด ขณะที่ประเทศจีนเป็นตลาดส่งออกอันดับสองและมีสัดส่วนร้อยละ 35.5 โดยปัจจัยที่ทำให้การส่งออกไปยังเวียดนามสูงกว่าจีน ทั้งที่เป็นตลาดผู้บริโภคหลัก เนื่องจากสิทธิการใช้พิเศษด้านภาษี สำหรับประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกับจีน ส่งผลให้ อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มในสินค้าผักผลไม้ที่เวียดนาม ส่งออกไปขายยังจีนอยู่ที่ร้อยละ 5 เทียบกับอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม หากสินค้าผักผลไม้ไทยส่งออกไปยังจีน โดยตรงที่ร้อยละ 13 ซึ่งทำให้ราคาขายทุเรียนแพงและไม่สามารถแข่งขันด้านราคาได้ จึงทำให้ผู้ส่งออกทุเรียนจากไทยใช้วิธีส่งออกไปยังจีนโดยผ่านทางเวียดนาม นอกจากนี้ข้อมูล Trade Map จาก International Trade Center (ITC) แสดงให้เห็นว่า มูลค่าทุเรียนที่เวียดนามส่งออกไปยังประเทศจีนคิดเป็นร้อยละ 98.5 ของมูลค่าทุเรียนที่เวียดนามส่งออกไปยังตลาดโลก จึงสามารถสรุปได้ว่าปลายทางที่แท้จริงของทุเรียนไทยคือประเทศจีน โดยส่งออกผ่านเวียดนามก่อน นอกเหนือจากเวียดนามและจีน คือ ฮองกง ใต้หวัน และสหรัฐอเมริกา โดยสินค้าทุเรียนผลสดได้รับความนิยมในต่างประเทศมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 88.6 ขณะที่ผลิตภัณฑ์แปรรูป อาทิ ทุเรียนแช่แข็ง ทุเรียนอบแห้ง และทุเรียนกวน ยังคงได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเช่นกัน

วิถีตลาดทุเรียนในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี ปีการผลิต 2563 พบว่า ผลผลิตทุเรียนในจังหวัดขายหน้าสวน ร้อยละ 70.0 และมีพ่อค้า/ผู้รวบรวม ส่งต่อตลาดสี่มุมเมือง และตลาดไท ร้อยละ 10.0 และส่งผ่านไปยังตลาดจังหวัดข้างเคียง ได้แก่ นครสวรรค์ พิจิตร กำแพงเพชร และชัยนาท ร้อยละ 20 (ภาพที่ 4.22)

ภาพที่ 4.22 แสดงวิถีตลาดทุเรียนจังหวัดอุทัยธานี

ที่มา : จากการเก็บข้อมูลจังหวัดอุทัยธานี

4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. หากเกิดภัยแล้งต่อเนื่องนาน ๆ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม และต่อจากนั้นจึงเป็นช่วงฤดูฝน ซึ่งในช่วงฤดูฝนจะมีช่วงที่เรียกว่า ฝนทิ้งช่วง คือ ฝนไม่ตกติดต่อกันหลายอาทิตย์ ทำให้ต้นทุเรียนขาดน้ำนานเกินกว่า 5 เดือน อาจส่งผลต่อการออกดอกของทุเรียนและการติดผลทุเรียน ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาการขาดทุนจากปริมาณผลผลิตทุเรียนลดลง

2. ปัญหาน้ำท่วม สำหรับทุเรียนไม่ค่อยมีปัญหามากนัก เนื่องจากทุเรียนเป็นพืชที่ทนต่อน้ำท่วมขังได้พอสมควร และพื้นที่การปลูกทุเรียนส่วนใหญ่เป็นที่สูงหรือที่ดอน จึงไม่ค่อยประสบปัญหาจากภัยน้ำท่วม ประกอบกับหากน้ำท่วมขังไม่นานคือประมาณ 7-21 วัน ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ต้นทุเรียนมากนัก แต่อาจส่งผลทำให้ดอกและผลอ่อนของทุเรียนออกมามากและทำให้ดอกไม่สมบูรณ์ ทำให้ผลทุเรียนไม่มีคุณภาพ

3. โรคระบาดส่วนใหญ่มาพร้อมกับปัญหาภัยแล้งและปัญหาน้ำท่วม ทำให้ต้นทุเรียนอ่อนแอและขาดสารอาหารได้ง่าย จึงง่ายต่อการเกิดโรคระบาดต่างๆ ได้ ศัตรูที่สำคัญของต้นทุเรียน ได้แก่ โรคครากเนาโคนเน่า โรคจากเชื้อราไฟทอปธอรา โรคราใบติด โรคราสีชมพู โรคเพลี้ยไก่แจ้

4.2.7 สีนค้าโกโก้ผลดิบ

1) ด้านสถานการณ์การผลิต ปัจจุบันไทยสามารถผลิตได้เพียงหลักร้อยตันเท่านั้น การปลูกโกโก้ในไทยเริ่มปลูกมีมากขึ้นเมื่อ 2 ปีที่ผ่านมา มีพื้นที่ปลูก 47 จังหวัดทั่วประเทศ โดยการเก็บผลผลิตจะเริ่มเก็บในปีที่ 3 เป็นต้นไป สำหรับภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี และเพชรบูรณ์ ซึ่งยังไม่มีผลผลิตออกสู่ตลาด สำหรับโกโก้เป็นไม้ผลยืนต้น ขนาดกลาง ความสูงของต้นไม่เกิน 30 ฟุต เจริญเติบโตได้ดีในลักษณะภูมิอากาศของประเทศเขตร้อนชื้น (Tropical Zone) ตั้งแต่ประเทศที่ตั้งอยู่ในเขตศูนย์สูตรจนถึงประเทศที่มีอุณหภูมิระหว่าง 15-30 องศาเซลเซียส อาทิ ประเทศในแถบเส้นรุ้งที่ 20 องศาเหนือบริเวณตอนใต้ของ

ประเทศจีน หรือสูงจากระดับน้ำทะเลถึง 1,000 เมตร ในโคลัมเบีย และประเทศในแถบเส้นรุ้งที่ 20 องศาใต้ อาทิ ประเทศบราซิล โดยปกติต้นโกโก้ต้องการปริมาณน้ำฝนที่สม่ำเสมอตลอดปี ในอัตราระหว่าง 1,000-3,000 มิลลิเมตรต่อปี แต่อัตราที่เหมาะสมควรอยู่ในช่วง 1,500-2,000 มิลลิเมตรต่อปี และฤดูแล้งไม่ควรติดต่อกัน นานเกิน 3 เดือน ในบางแหล่งปลูกที่มีระยะฤดูแล้งยาวนานติดต่อกัน 3-5 เดือน ควรมีการให้น้ำช่วย ต้นโกโก้ ไม่ต้องการแสงแดดมากนัก และโดยมากมักอาศัยร่มเงาจากร่มไม้อื่น ในขณะที่ขนาดต้นยังเล็กอยู่ต้องการแสง น้อยประมาณ 30% เมื่ออายุต้นมากขึ้นต้องการแสงมากขึ้นประมาณ 70% และเมื่อต้นโกโก้เจริญเติบโตเต็มที่ที่มี ใบปกคลุมต้นหนาแน่นแล้ว สามารถเจริญเติบโตได้ดีในสภาพแสงแดดจัด แต่ดินปลูกต้องมีความอุดมสมบูรณ์ หรือมีการให้ปุ๋ยอย่างพอเพียง ทั้งนี้ต้นโกโก้ต้องการปริมาณของแสงแดดในการเจริญเติบโตทั้งปีในอัตรา 1,110-2,700 ชั่วโมง

เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์ลูกผสม โกโก้ไทย 1 เนื่องจากเป็นพันธุ์ที่โตเร็ว ให้ผลผลิตสูง และคุณภาพ ตรงกับความต้องการของตลาด ราคาพันธุ์อยู่ที่ 70 บาท/ต้น นิยมปลูกช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม จะเริ่มให้ ผลผลิตในปีที่ 3 ซึ่งเก็บเกี่ยวได้ระยะยาวกว่า 60 ปี โดยสามารถทยอยเก็บผลผลิตได้ทุก 15 วัน และเก็บ ผลผลิตได้ตลอดทั้งปี ผลผลิตเฉลี่ย 80 - 150 กก./ต้น หรือประมาณ 8,000 - 15,000 กก./ไร่ ให้ผลผลิตมาก 2 ช่วง คือ เดือนมิถุนายน-กรกฎาคม และเดือนธันวาคม-มกราคม ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย 10 บาท/กก.

2) ด้านต้นทุนและผลตอบแทน ต้นทุนการผลิตโกโก้ผลดิบเฉลี่ยต่อไร่ 21,880 บาท ผลผลิตเฉลี่ย ต่อไร่ 1,240 กิโลกรัม โดยราคาโกโก้ผลดิบที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 50.00 บาท เกษตรกร ได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 62,000 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 40,120 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิ ต่อกิโลกรัม 32.35 บาท

ตารางที่ 4.37 ต้นทุนและผลตอบแทนโกโก้ ปีการผลิต 2563

หน่วย : ต่อไร่

สินค้า	ต้นทุน (บาท)	ผลผลิต (กก.)	ราคา (บาท/กก.)	ผลตอบแทน (บาท)	ผลตอบแทนสุทธิ (บาท)
โกโก้ดิบ	21,880	1,240	50.00	62,000	40,120

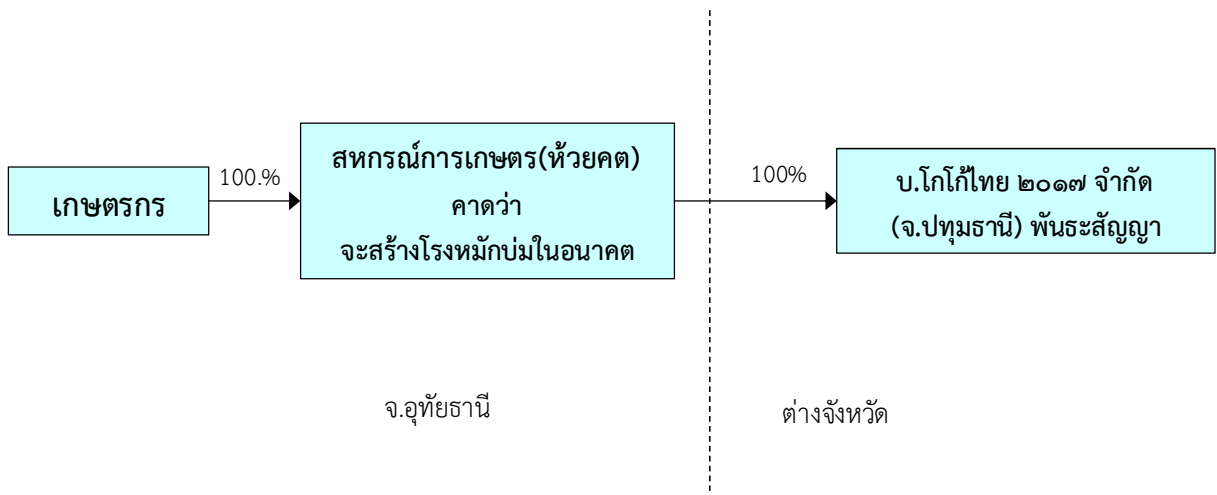
ที่มา : จากการเก็บข้อมูลจังหวัดอุทัยธานี

3) สถานการณ์การตลาดโกโก้ผลดิบ โกโก้เป็นสินค้าเศรษฐกิจที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีแผนส่งเสริมพัฒนาการผลิตและการตลาดให้เป็นสินค้าสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีความต้องการของโลกสูง ตลาดส่งออกที่สำคัญได้แก่ ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส เยอรมัน และฟิลิปปินส์ ประกอบกับ ประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกและสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม จึงเป็นโอกาสที่ดีในการขยายการผลิตสินค้า เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะการเพิ่มมูลค่า ด้วยการหมักโกโก้ให้มีความหอมและอร่อยยิ่งขึ้น

ปี 2560 ผลผลิตโกโก้โลกอยู่ที่ 4.6 ล้านตัน ขณะที่ความต้องการอยู่ที่ 3.5 ล้านตัน โดยทวีปแอฟริกา เป็นแหล่งเพาะปลูกหลักของโลกมีผลผลิตสัดส่วนร้อยละ 72 ของผลผลิตโลก ลาตินอเมริกา ร้อยละ 18 และเอเชียร้อยละ 10 ตามลำดับโดยไอวอรีโคสต์ กานา เอกวาดอร์ และอินโดนีเซีย คือ 4 ประเทศ ที่มีกำลังการผลิตถึงร้อยละ 72 ขณะที่แหล่งนำเข้าหลัก คือ สหภาพยุโรปที่มีความต้องการคิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 40 อเมริกาเหนือมีความต้องการสัดส่วนร้อยละ 23 และเอเชียร้อยละ 17 ทั้งนี้ คาดการณ์ของ International Cocoa Organization ถึงแนวโน้มพืชโกโก้ในปี 2563 พบว่าทั่วโลกยังมีแนวโน้มเติบโต ต่อเนื่อง โดยในอีก 3 ปีข้างหน้า ความต้องการโกโก้ของโลกเพิ่มขึ้น 4.7 ล้านตัน และการผลิตโลก 4.6 ล้านตัน

วิถีตลาดโกโก้ดิบในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี ปีการผลิต 2563 พบว่า ผลผลิตโกโก้ผลดิบภายในจังหวัด มีสหกรณ์การเกษตร (ห้วยคต) รับซื้อทั้งหมด ร้อยละ 100 เพื่อส่งออกไป บ.โกโก้ไทย 2017 จำกัด ในจังหวัด ปทุมธานี ด้วยระบบเกษตรพันธะสัญญา (ภาพที่ 4.23)

ภาพที่ 4.23 แสดงวิถีตลาดโกโก้ผลดิบจังหวัดอุทัยธานี

ที่มา : จากการเก็บข้อมูลจังหวัดอุทัยธานี

4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากโกโก้มีตลาดรับซื้อหลัก 2 บริษัทใหญ่ มีลักษณะค่อนข้างผูกขาด ดังนั้นก่อนเกษตรกร ตัดสินใจ ต้องศึกษา เรียนรู้ วิธีการปลูก คัดเลือกพันธุ์ที่ตรงกับความต้องการตลาด วิธีเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต วิธีสร้างมูลค่าแล้ว เกษตรกรควรทำเกษตรพันธะสัญญาซื้อขายให้รอบคอบชัดเจน

2. เกษตรกรควรลดความเสี่ยงโดยไม่ปลูกในลักษณะเชิงเดี่ยว ควรกระจายปลูกพืชไปในพืชชนิดอื่น ด้วยและเพิ่มมูลค่าโดยการแปรรูปในรูปอื่น

4.2.8 สินค้ากล้วยหอม

1) ด้านสถานการณ์การผลิต กล้วยหอมเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของทุกภาคทั่วประเทศไทย การผลิตกล้วยหอมใน ปี 2562 จังหวัดที่ปลูกกล้วยหอมมากที่สุด คือจังหวัดปทุมธานี รองลงมาจังหวัด เพชรบุรี ชุมพร สุราษฎร์ธานี สระบุรี สำหรับภาคเหนือ มีพื้นที่ปลูกกล้วยหอมรวม 6,346.61 ไร่ ผลผลิตรวม

5,501 ตัน ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้ 13.61 สำหรับพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง มีพื้นที่ปลูกจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 803 ไร่ ผลผลิต 1,466 ตัน ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา 11.37 บาทต่อกิโลกรัม นครสวรรค์ มีพื้นที่ปลูก 506 ไร่ ผลผลิต 432 ตัน ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา 27.48 บาทต่อกิโลกรัม และกำแพงเพชร มีพื้นที่ปลูก 85 ไร่ ผลผลิต 6.5 ตัน ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา 22.69 บาทต่อกิโลกรัม

กล้วยหอม หลังจากการปลูกแล้วประมาณ 10 -11 เดือน จะเริ่มเก็บเกี่ยวได้ โดยมีระยะหลังปลูกถึงแทงปลี 7-8 เดือน และหลังจากแทงปลีจนเก็บเกี่ยวได้ 70-80 วัน โดยมี 6-8 หวีต่อเครือ หากดินมีความสมบูรณ์หลังจากตัดปลี ประมาณ 70-80 วัน จะเริ่มเก็บเกี่ยว หากจำหน่ายจำเป็นต้องเก็บก่อนผลสุกหรือผลเหลือง ประมาณ 3 วัน ซึ่งเวลานิยมเก็บในช่วงเช้าตรู่ ช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการปลูกกล้วยหอม ตั้งแต่ มกราคมถึงธันวาคม (ช่วงเวลาดูแลรักษา 9 เดือน) การเก็บเกี่ยวในช่วงมกราคม-ธันวาคม

2) ด้านต้นทุนและผลตอบแทน ต้นทุนการผลิตกล้วยหอมเฉลี่ยต่อไร่ 16,936 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 2,819.13 กิโลกรัม โดยราคากล้วยหอมที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.42 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 23,737.07 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 6,801.07 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 2.41 บาท

ตารางที่ 4.38 ต้นทุนและผลตอบแทนกล้วยหอม ปีการผลิต 2563

หน่วย : ต่อไร่

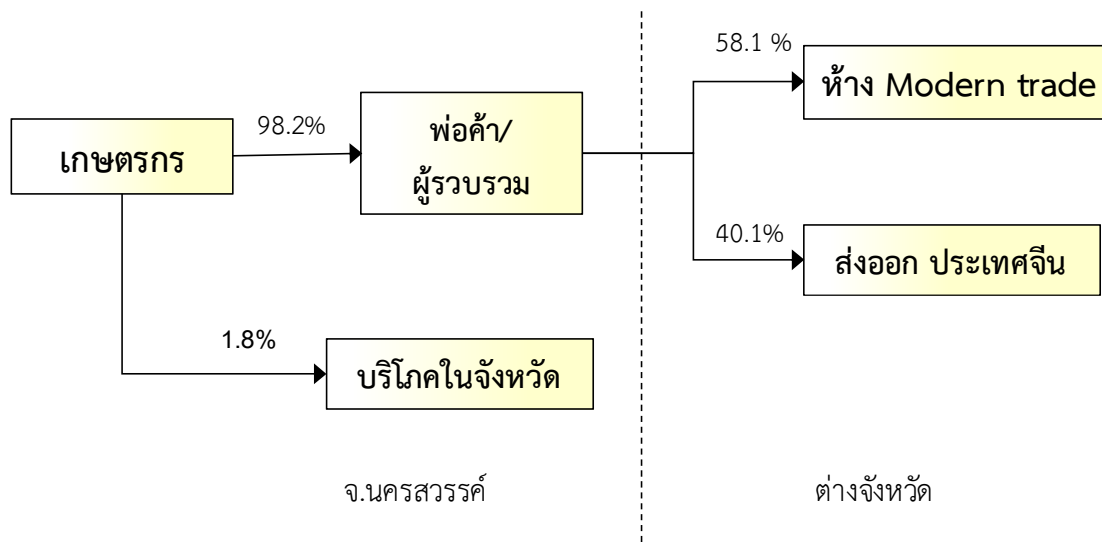
สินค้า	ต้นทุน (บาท)	ผลผลิต (กก.)	ราคา (บาท/กก.)	ผลตอบแทน (บาท)	ผลตอบแทนสุทธิ(บาท)
กล้วยหอม	16,936.00	2,819.13	8.42	23,737.07	6,801.07

ที่มา : จากการเก็บข้อมูลจังหวัดนครสวรรค์

3) สถานการณ์การตลาดกล้วยหอม ปัจจุบันความต้องการกล้วยหอมทอง เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นผลไม้ที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ รับประทานง่าย ทานได้ทุกเพศทุกวัย และราคาไม่แพง เป็นที่นิยมของผู้บริโภคชาวไทยและต่างประเทศ ดังนั้นกล้วยหอมจึงเป็นสินค้าที่มีช่องทางการเติบโต ส่งผลให้ผู้ประกอบการธุรกิจหันมาลงทุนปลูกและขยายพื้นที่ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ปัจจุบันมีผู้ประกอบการรายใหญ่ อาทิ บริษัท แพนแปซิฟิค ฟู้ด คอร์ปอเรชั่น จำกัด, ห้างหุ้นส่วนจำกัด บานาน่า เจ บริษัท คิงส์ฟู้ด เอ็นเทอไพรซ์ จำกัด และล่าสุดบริษัท ไทหนาน อินเตอร์เทรด (ประเทศไทย) จำกัด ปัจจุบันกล้วยหอมราคาดีขึ้น เนื่องจากเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ขยายพื้นที่ปลูกยังไม่เพียงพอ เพราะตลาดเติบโตขึ้นทุกปี โดยเฉพาะช่วงเทศกาลสำคัญ อาทิ ตรุษจีน สารทจีน แข็งเม็ง กินเจ กล้วยหอมทองยิ่งขายดีเป็นพิเศษ

การทำกล้วยหอมส่งออกต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่นไม่มีปัญหาด้านการตลาด ด้านราคา เนื่องจากญี่ปุ่นยังคงความนิยมกล้วยหอมโดยเฉพาะกล้วยหอมทองไทยมาอย่างต่อเนื่อง หากแต่เป็นเรื่องความท้าทายในการทำตลาดกล้วยญี่ปุ่น ด้านการควบคุมคุณภาพการจัดการแปลงเพาะปลูก เพื่อให้ได้มาตรฐานการส่งออกที่ทำให้ผลผลิตกล้วยหอมทองไทยไปญี่ปุ่นไม่ได้ทุกเครือ และไม่เพียงพอต่อความต้องการ

วิถีตลาดกล้วยหอมในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ปีเพาะปลูก 2562 พบว่า ผลผลิตกล้วยหอมภายในจังหวัดมีพ่อค้าและผู้รวบรวม ร้อยละ 98.2 เพื่อส่งออกปาทังสรรพสินค้า Modern Trade ร้อยละ 58.1 และส่งออกไปประเทศจีน ร้อยละ 40.1 ขณะที่บริโภคภายในจังหวัดนครสวรรค์ ร้อยละ 1.8 (ภาพที่ 4.24)

ภาพที่ 4.24 แสดงวิถีตลาดกล้วยหอมจังหวัดนครสวรรค์

ที่มา : จากการเก็บข้อมูลจังหวัดนครสวรรค์

4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. กล้วยหอมมีปัญหาในการขนส่ง เนื่องจากเปลือกขี้ง่าย
2. เครื่องกล้วยหอมมีน้ำหนักมาก เกษตรกรต้องหาไม้พุงลำต้นไม่ให้ล้มง่าย
3. ด้านการตลาดเพื่อการส่งออกต่างประเทศ เนื่องจากความต้องการมีต่อเนื่อง แต่เกษตรกรไทยยังไม่พัฒนาด้านคุณภาพ ดูแลเรื่องสารตกค้าง การพัฒนาต่อยอดในเรื่องการตรวจรับรองการตรวจสอบย้อนกลับ

4.3 แนวทางและมาตรการจูงใจในการผลิตสินค้าเกษตรตามความเหมาะสมของพื้นที่

4.3.1 พื้นที่เหมาะสม (ชั้นความเหมาะสมสูง S1 และชั้นความเหมาะสมปานกลาง S2)

ส่งเสริมและพัฒนาโดยมุ่งเน้นให้เกษตรกรเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อไร่ ลดต้นทุนการผลิตด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม การใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี เพิ่มการผลิตเมล็ดพันธุ์คุณภาพให้มีปริมาณเพียงพอ ยกกระตือรือร้นการผลิตสินค้าสู่มาตรฐานอินทรีย์และปลอดภัย ใช้ระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS และการผลิตในรูปแบบกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์เพื่อการแปรรูปสู่ธุรกิจเกษตรเพิ่มมูลค่าสินค้า สร้าง Brand สินค้าอัตลักษณ์พัฒนาสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์เกษตรที่เชื่อมโยงวิถีชีวิตวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างตลาดเฉพาะสินค้าเกษตรมาตรฐานปลอดภัย และยกระดับระดับราคาให้มีความแตกต่าง ถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตสินค้าที่อนุรักษ์ดิน น้ำ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ต้นแบบ

เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติการผลิตสินค้าที่มีการวางแผนการผลิต การตลาด ให้สามารถแข่งขันได้ การสร้างเกษตรกรกลุ่มสถาบันเกษตรกรที่เข้มแข็ง เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองทั้งในเรื่องจัดหาปัจจัยการผลิต และการตลาด การสนับสนุนสินเชื่อในการสร้างโรงอบลดความชื้นและคลังเก็บสินค้าในช่วงผลผลิตออก กระจุกตัว มีระบบการบริหารจัดการกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ การวางแผนบริหารจัดการสินค้าได้อย่างสมดุล ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน ส่งเสริมรูปแบบเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น แหล่งเงินทุนสำหรับสร้างแหล่งน้ำในไร่นา (บ่อบาดาล ธนาคารน้ำใต้ดิน) เพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำ และระบบประปาภูเขา

4.3.2 พื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย S3 และชั้นความไม่เหมาะสม N)

1) กรณีพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมแต่ไม่ปรับเปลี่ยน ควรเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าตามศักยภาพพื้นที่ และกิจกรรมเสริมรายได้

ปัจจัยที่ส่งผลให้เกษตรกรไม่ปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าชนิดเดิม เนื่องจากเกษตรกรมีความชำนาญในการผลิตสินค้าชนิดเดิมมาอย่างยาวนาน และอยู่ในวัยผู้สูงอายุ ซึ่งยังคงทำการผลิตแบบดั้งเดิมที่ขาดการวางแผนการผลิตการตลาด ซึ่งอาจเกิดปัญหาความต้องการส่วนเกินหรือผลผลิตส่วนเกิน นอกจากนี้ ยังขาดความมั่นใจเรื่องตลาดรับซื้อและราคาขายสินค้าชนิดใหม่ รวมทั้งบางรายมีพื้นที่เพาะปลูกจำนวนน้อย หรือเพาะปลูกไว้เพื่อการบริโภค ดังนั้น จึงควรเน้นการพัฒนาด้านการปรับปรุงคุณภาพดินให้มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการปลูกพืชแต่ละชนิด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น อาทิ การตรวจวิเคราะห์ดินรายแปลงเพื่อให้ทราบคุณสมบัติของดินและใช้สารปรับปรุงบำรุงดินตามค่าวิเคราะห์ดิน ปลูกพืชตระกูลถั่วเพื่อปรับสภาพดิน การถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดการฟาร์มที่ดี รวมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพดิน และน้ำ เช่น ธนาคารน้ำใต้ดิน บ่อบาดาล และการให้สินเชื่อในรูปแบบเงินกู้/ปัจจัยการผลิตของผู้ประกอบการเอกชน รวมทั้งการปลูกพืชผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงในการปลูกพืชเชิงเดี่ยวและสร้างรายได้ นอกเหนือจากพืชหลัก

2) กรณีพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมและปรับเปลี่ยน โดยใช้พืชหลักทดแทน หรือทดแทนด้วยพืช/กิจกรรมทางเลือก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัดควรพิจารณานำผลการศึกษาวิเคราะห์สินค้าเกษตรทางเลือกดังกล่าวข้างต้น และแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ในข้อ 1) เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดแนวทางส่งเสริมการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตสินค้าชนิดเดิมเป็นสินค้าชนิดใหม่ที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ และให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่ดี ตลอดจนกำหนดมาตรการจูงใจในการเข้าร่วมโครงการ อาทิ การสนับสนุนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ การจัดหาตลาดรับซื้อผลผลิตล่วงหน้า กำหนดราคาซื้อที่เป็นธรรมในรูปแบบเกษตรพันธสัญญา การถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตสินค้าชนิดใหม่ และมีหน่วยงานให้คำปรึกษาแนะนำอย่างใกล้ชิด

ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตควรคำนึงถึงความสมดุลของระบบนิเวศน์ควบคู่ไปกับด้านเศรษฐศาสตร์ และส่งเสริมการผลิตที่มีความหลากหลายเอื้อประโยชน์ต่อสินค้าชนิดอื่น ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรภาครัฐ เอกชน และเกษตรกร ให้เป็นมืออาชีพ รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูลเชิงลึกรายครัวเรือนให้ทันสมัย (Update) การจัดเวทีชุมชนเพื่อสอบถามความต้องการและความเป็นไปได้ในการผลิตสินค้าชนิดใหม่ ในลักษณะการนำร่องเป็นรายสินค้าผ่านกลไกการขับเคลื่อนในรูปแบบคณะกรรมการระดับจังหวัด เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกร

2.1) สินค้าข้าว

นครสวรรค์ ข้าวในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3, N) มีพื้นที่ทั้งหมด 361,077 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอไพศาลี หนองบัว พยุหะคีรี และตากสิน เมื่อพิจารณาผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ของข้าวนาปี ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่เพียง 173 บาท และข้าวนาปรังมีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 522 บาท เปรียบเทียบกับ แดงโม ข้าวโพดหวาน และกล้วยหอม ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 6,603 บาท 3,129 บาท และ 6,801 บาท ตามลำดับ ทั้งนี้เกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปี สามารถปรับเปลี่ยนเป็นมาปลูก แดงโม ข้าวโพดหวาน และกล้วยหอม หากพื้นที่เป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมขัง มีการระบายน้ำได้ดี มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดฤดูปลูก โดยเฉพาะกล้วยหอมเกษตรกรสามารถปรับมาปลูกพืชชนิดนี้ได้ และเกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปรังสามารถปรับเปลี่ยนมาปลูกแดงโม และข้าวโพดหวานได้

ตารางที่ 4.39 เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าว นครสวรรค์

รายการ	ข้าวนาปี (S3 N)	ข้าวนาปรัง (S3 N)	แดงโม	ข้าวโพดหวาน	กล้วยหอม
ต้นทุนรวมต่อไร่	3,982	4,422	9,753	7,100	16,936
ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	173	522	6,603	3,129	6,801
อายุการเพาะปลูก (เดือน)	4	4	2	4	8
การใช้น้ำ	1,351	1,351	839	550	-

ที่มา : จากการสำรวจ

กำแพงเพชร ข้าวในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3, N) มีพื้นที่ทั้งหมด 67,425 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอคลองลาน พรานกระต่าย ขาณุวรลักษณบุรี และเมือง เมื่อพิจารณาผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ของข้าวนาปี ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่เพียง 1,035 บาท และข้าวนาปรังมีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ ขาดทุน 353 บาท เปรียบเทียบกับ แดงโม ข้าวโพดหวาน ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 6,603 บาท และ 3,129 บาท ตามลำดับ ดังนี้ เกษตรกรที่ปลูกข้าวทั้งนาปีและนาปรัง สามารถปรับเปลี่ยนมาปลูกแดงโม และข้าวโพดหวานได้

ตารางที่ 4.40 เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าว กำแพงเพชร

รายการ	ข้าวนาปี (S3 N)	ข้าวนาปรัง (S3 N)	แดงโม	ข้าวโพดหวาน
ต้นทุนรวมต่อไร่	3,835	4,756	9,753	7,100
ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	1,035	-353	6,603	3,129
อายุการเพาะปลูก (เดือน)	4	4	2	3
การใช้น้ำ	1,029	1,029	603	395

ที่มา : จากการสำรวจ

พิจิตร ข้าวในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3, N) มีพื้นที่ทั้งหมด 37,994 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอทับคล้อ โพนทะเล ดงเจริญ และตะพานหิน เมื่อพิจารณาผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ของข้าวนาปี ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่เพียง 498 บาท และข้าวนาปรังมีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 300 บาท เปรียบเทียบกับ แดงโม มะม่วงน้ำดอกไม้ และข้าวโพดหวาน ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 6,603 บาท 14,950 บาท และ 3,129 บาท ตามลำดับ ทั้งนี้เกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปี สามารถปรับเปลี่ยนเป็นมาปลูก แดงโม และมะม่วงน้ำดอกไม้ หากพื้นที่เป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมขัง มีการระบายน้ำได้ดี และเกษตรกรสามารถบริหารจัดการได้ ส่วนพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังสามารถปรับเปลี่ยนเป็นมาปลูกแดงโม และข้าวโพดหวานได้

ตารางที่ 4.41 เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าว พิจิตร

รายการ	ข้าวนาปี (S3 N)	ข้าวนาปรัง (S3 N)	แดงโม	มะม่วงน้ำดอกไม้	ข้าวโพดหวาน
ต้นทุนรวมต่อไร่	3,924	4,459	9,753	12,772	7,100
ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	498	300	6,603	14,950	3,129
อายุการเพาะปลูก (เดือน)	4	4	2	12	4
การใช้น้ำ	1,065	1,065	629	-	413

ที่มา : จากการสำรวจ

เพชรบูรณ์ ข้าวในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3, N) มีพื้นที่ทั้งหมด 255,439 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอชนแดน วังโป่ง หล่มเก่า และศรีเทพ เมื่อพิจารณาผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ของข้าวนาปีที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่เพียง 616 บาท เปรียบเทียบกับแดงโม และมะม่วงน้ำดอกไม้ ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 6,603 บาท และ 14,950 บาท ตามลำดับ ทั้งนี้เกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปีสามารถปรับเปลี่ยนเป็นมาปลูกแดงโม และมะม่วงน้ำดอกไม้ หากพื้นที่เป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมขัง มีการระบายน้ำได้ดี มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดฤดูปลูก โดยเฉพาะมะม่วงน้ำดอกไม้เกษตรกรในจังหวัดเพชรบูรณ์มีการรวมกลุ่ม พัฒนาคูณภาพ และการผลิต จนสามารถรวบรวมส่งออกตลาดต่างประเทศได้ เกษตรกรน่าจะมีโอกาสในการปรับเปลี่ยนมาปลูกพืชชนิดนี้

ตารางที่ 4.42 เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าว เพชรบูรณ์

รายการ	ข้าวนาปี (S3 N)	แดงโม	มะม่วงน้ำดอกไม้
ต้นทุนรวมต่อไร่	3,789	9,753	12,771
ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	616	6,603	14,950
อายุการเพาะปลูก (เดือน)	4	2	36
การใช้น้ำ	1,137	681	-

ที่มา : จากการสำรวจ

อุทัยธานี ข้าวในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3, N) มีพื้นที่ทั้งหมด 119,247 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอทัพทัน สว่างอารมณ์ หนองฉาง และลานสัก เมื่อพิจารณาผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ของข้าวนาปีที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่เพียง 99 บาท และข้าวนาปรังมีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ ขาดทุน 367 บาท เปรียบเทียบกับ แดงโม และข้าวโพดหวาน ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 6,603 บาท และ 3,129 บาท ตามลำดับ ทั้งนี้ หากพื้นที่เป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมขัง มีการระบายน้ำได้ดี และเกษตรกรสามารถบริหารจัดการได้ ทั้งนี้เกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปีและนาปรัง สามารถปรับเปลี่ยนมาปลูกแดงโม และข้าวโพดหวาน

ตารางที่ 4.43 เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าว อุทัยธานี

รายการ	ข้าวนาปี (S3 N)	ข้าวนาปรัง (S3 N)	แดงโม	ข้าวโพดหวาน
ต้นทุนรวมต่อไร่	3,654	4,832	9,753	7,100
ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	99	-367	6,603	3,129
อายุการเพาะปลูก (เดือน)	4	4	2	3
การใช้น้ำ	1,101	1,101	655	430

ที่มา : จากการสำรวจ

2.2) สินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

นครสวรรค์ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3, N) มีพื้นที่ทั้งหมด 52,742 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอแม่วงก์ ชุมตาบง ตาคลี และแม่เปิน เมื่อพิจารณาผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่เพียง 438 บาท เปรียบเทียบกับ โกโก้ และทุเรียน ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 40,120 บาท และ 6,052 บาท ตามลำดับ ทั้งนี้เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สามารถปรับเปลี่ยนเป็นมาปลูกโกโก้ และทุเรียน หากพื้นที่เป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมขัง มีการระบายน้ำได้ดี มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดฤดูปลูก โดยเฉพาะเกษตรกรมีองค์ความรู้ในเรื่องการปลูกโกโก้ ร่วมกับพืชชนิดอื่น มีการศึกษาตลาด ศึกษาพันธุ์ที่ตลาดต้องการ การทำเกษตรพันธะสัญญา รวมถึงการเพิ่มมูลค่า อาทิ การหมักโกโก้ ซึ่งโกโก้เป็นพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ที่น่าจะมือนาคต

ตารางที่ 4.44 เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ นครสวรรค์

รายการ	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (S3 N)	โกโก้	ทุเรียน
ต้นทุนรวมต่อไร่	4,186	21,880	27,014
ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	438	40,120	6,052
อายุการเพาะปลูก (เดือน)	4	36	60
การใช้น้ำ	705	-	-

ที่มา : จากการสำรวจ

กำแพงเพชร ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3, N) มีพื้นที่ทั้งหมด 19,906 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่พื้นที่อำเภอขามเฒ่าลักษณะบุรี ปางศิลาทอง คลองลาน และเมือง เมื่อพิจารณาผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 795 บาท เปรียบเทียบกับ แตงโม และข้าวโพดหวานที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 6,603 บาท และ 3,129 บาท ตามลำดับ ทั้งนี้ หากพื้นที่เป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมขังมีการระบายน้ำได้ดี และเกษตรกรสามารถบริหารจัดการได้ เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สามารถปรับเปลี่ยนมาปลูกแตงโม และข้าวโพดหวาน

ตารางที่ 4.45 เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ กำแพงเพชร

รายการ	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (S3 N)	แตงโม	ข้าวโพดหวาน
ต้นทุนรวมต่อไร่	4,505	9,753	7,100
ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	795	6,603	3,129
อายุการเพาะปลูก (เดือน)	4	2	3
การใช้น้ำ	506	603	395

ที่มา : จากการสำรวจ

พิจิตร ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3, N) มีพื้นที่ทั้งหมด 8,992 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่พื้นที่อำเภอตงเจริญ โพธิ์ประทับช้าง ทับคล้อ และบึงนาราง เมื่อพิจารณาผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 850 บาท เปรียบเทียบกับ แตงโม และมะละกอดิบ ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 6,603 บาท และ 3,791 บาท ตามลำดับ ทั้งนี้เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สามารถปรับเปลี่ยนมาปลูกแตงโม และมะละกอดิบ หากพื้นที่เป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมขัง มีการระบายน้ำได้ดี มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดฤดูปลูก โดยเฉพาะแตงโมต้องใช้น้ำมากกว่าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แต่อายุการเพาะปลูกสั้นกว่า ส่วนมะละกอดิบเป็นพืชที่ประเทศไทยมีความต้องการต่อเนื่องทุกภาคตลอดทั้งปี แต่ต้องศึกษาเรื่องตลาด เนื่องจากไม่สามารถกำหนดราคาได้เอง

ตารางที่ 4.46 เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พิจิตร

รายการ	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (S3 N)	แตงโม	มะละกอดิบ
ต้นทุนรวมต่อไร่	4,660	9,753	7,758
ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	850	6,603	3,791
อายุการเพาะปลูก (เดือน)	4	2	8
การใช้น้ำ	528	629	413

ที่มา : จากการสำรวจ

เพชรบูรณ์ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3, N) มีพื้นที่ทั้งหมด 276,177 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่พื้นที่อำเภอชนแดน หนองไผ่ หล่มเก่า และวังโป่ง เมื่อพิจารณาผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 438 บาท เปรียบเทียบกับ อินทผลัม และทุเรียน ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 23,253 บาท และ 6,052 บาท ตามลำดับ ทั้งนี้เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สามารถปรับเปลี่ยนมาปลูกอินทผลัมและทุเรียน หากพื้นที่เป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมขัง มีการระบายน้ำได้ดี มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดฤดูปลูก โดยเฉพาะอินทผลัมถือเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ ต้องศึกษาเรื่องตลาด โดยแนวโน้มระยะสั้นยังความต้องการ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวไทย แต่ระยะยาวคาดว่าผลผลิตจะออกสู่ตลาดปริมาณสูง ทั้งนี้ต้องเพิ่มมูลค่าโดยการแปรรูป โดยเกษตรกรควรปลูกพืชชนิดอื่นในรูปแบบผสมผสานเพื่อสร้างรายได้ เนื่องจากอินทผลัม และทุเรียน เป็นพืชที่ต้องอาศัยระยะเวลาการเพาะปลูก 3 - 5 ปี

ตารางที่ 4.47 เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพชรบูรณ์

รายการ	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (S3 N)	อินทผลัม	ทุเรียน
ต้นทุนรวมต่อไร่	4,186	21,919	27,014
ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	438	23,253	6,052
อายุการเพาะปลูก (เดือน)	4	36	60
การใช้น้ำ	506	-	-

ที่มา : จากการสำรวจ

อุทัยธานี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3, N) มีพื้นที่ทั้งหมด 40,552 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่พื้นที่อำเภอสว่างอารมณ์ ทัพทัน บ้านไร่ และลานสัก เมื่อพิจารณาผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่เพียง 438 บาท เปรียบเทียบกับ แตงโม และมะม่วงน้ำดอกไม้ ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 6,603 บาท และ 14,950 บาท ตามลำดับ ทั้งนี้เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์สามารถปรับเปลี่ยนมาปลูกแตงโม และมะม่วงน้ำดอกไม้ หากพื้นที่เป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมขัง มีการระบายน้ำได้ดี มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดฤดูปลูก โดยเฉพาะมะม่วงน้ำดอกไม้เกษตรกรในจังหวัดอุทัยธานีมีการรวมกลุ่ม สามารถพัฒนาคุณภาพ และการผลิต จนสามารถรวบรวมส่งออกตลาดต่างประเทศได้ เกษตรกรน่าจะมีโอกาสในการปรับเปลี่ยนมาปลูกพืชชนิดนี้

ตารางที่ 4.48 เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อุทัยธานี

รายการ	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (S3 N)	แดงโม	มะม่วงน้ำดอกไม้
ต้นทุนรวมต่อไร่	4,186	9,753	12,772
ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	438	6,603	14,950
อายุการเพาะปลูก (เดือน)	4	2	36
การใช้น้ำ	705	655	-

ที่มา : จากการสำรวจ

2.3) สินค้ามันสำปะหลังโรงงาน

นครสวรรค์ มันสำปะหลังโรงงานในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3, N) มีพื้นที่ทั้งหมด 281,259 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่พื้นที่อำเภอลาดยาว ไผ่ศาลี แม่वंก และหนองบัว เมื่อพิจารณาผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ของ มันสำปะหลังโรงงานที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ ชาดทุน 1,440 บาท เปรียบเทียบกับ มะม่วงน้ำดอกไม้ และทุเรียน ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 14,950 บาท และ 6,052 บาท ตามลำดับ เกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังโรงงานสามารถปรับเปลี่ยนมาปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้และทุเรียน หากพื้นที่เป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมขัง มีการระบายน้ำได้ดี มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดฤดูปลูก และเกษตรกรสามารถบริหารจัดการได้ ทั้งนี้ เกษตรกรควรปลูกพืชชนิดอื่นผสมผสาน เพื่อสร้างรายได้ เนื่องจากมะม่วงน้ำดอกไม้ และทุเรียน เป็นพืชที่ต้องอาศัยระยะเวลาการเพาะปลูก 3 - 5 ปี

ตารางที่ 4.49 เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้ามันสำปะหลังโรงงาน นครสวรรค์

รายการ	มันสำปะหลังโรงงาน (S3 N)	มะม่วงน้ำดอกไม้	ทุเรียน
ต้นทุนรวมต่อไร่	5,928	12,772	27,015
ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	-1,440	14,950	6,052
อายุการเพาะปลูก (เดือน)	12	36	60
การใช้น้ำ	-	-	-

ที่มา : จากการสำรวจ

กำแพงเพชร มันสำปะหลังโรงงานในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3, N) มีพื้นที่ทั้งหมด 19,906 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่พื้นที่อำเภอขาณุวรลักษณบุรี เมือง คลองลาน และโกสัมพินคร เมื่อพิจารณาผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ของ มันสำปะหลังโรงงานที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ ชาดทุน 857 บาท เปรียบเทียบกับแดงโม ข้าวโพดหวาน ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 6,603 บาท และ 3,129 บาท ตามลำดับ หากพื้นที่เป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมขัง มีการระบายน้ำได้ดี มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดฤดูปลูก และเกษตรกรสามารถบริหารจัดการได้ ก็สามารถปรับเปลี่ยนมาปลูกแดงโม และข้าวโพดหวานได้

ตารางที่ 4.50 เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้ามันสำปะหลังโรงงาน กำแพงเพชร

รายการ	มันสำปะหลังโรงงาน (S3 N)	แตงโม	ข้าวโพดหวาน
ต้นทุนรวมต่อไร่	6,360	9,753	7,100
ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	-857	6,603	3,129
อายุการเพาะปลูก (เดือน)	12	2	3
การใช้น้ำ	-	839	550

ที่มา : จากการสำรวจ

เพชรบูรณ์ มันสำปะหลังโรงงานในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3, N) มีพื้นที่ทั้งหมด 157,338 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่พื้นที่อำเภอวิเชียรบุรี หนองไผ่ ศรีเทพ และบึงสามพัน เมื่อพิจารณาผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ของมันสำปะหลังโรงงานที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ ขาดทุน -898 บาท เปรียบเทียบกับแตงโม และอินทผลัมที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 6,603 บาท และ 23,253 บาท ตามลำดับ เกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังโรงงานสามารถปรับเปลี่ยนมาปลูกแตงโมและอินทผลัม หากพื้นที่เป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมขัง มีการระบายน้ำได้ดี มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดฤดูปลูกและเกษตรกรสามารถบริหารจัดการได้ โดยเฉพาะอินทผลัมถือเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ต้องศึกษาเรื่องตลาด แนวโน้มระยะสั้นยังความต้องการ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวไทย แต่ระยะยาวคาดว่าผลผลิตจะออกสู่ตลาดสูง ต้องเพิ่มมูลค่าโดยการแปรรูป ทั้งนี้ เกษตรกรควรปลูกพืชชนิดอื่นในรูปแบบผสมผสาน เพื่อสร้างรายได้ เนื่องจากอินทผลัมเป็นพืชที่ต้องอาศัยระยะเวลาการเพาะปลูก 3 - 5 ปี

ตารางที่ 4.51 เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้ามันสำปะหลังโรงงาน เพชรบูรณ์

รายการ	มันสำปะหลังโรงงาน (S3 N)	แตงโม	อินทผลัม
ต้นทุนรวมต่อไร่	5,475	9,753	21,919
ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	-898	6,603	23,253
อายุการเพาะปลูก (เดือน)	12	2	36
การใช้น้ำ	-	681	-

ที่มา : จากการสำรวจ

อุทัยธานี มันสำปะหลังโรงงานในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3, N) มีพื้นที่ทั้งหมด 31,899 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่พื้นที่อำเภอบ้านไร่ ลานสัก และบางส่วนของอำเภอสว่างอารมณ์ เมื่อพิจารณาผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ของมันสำปะหลังโรงงานที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ ขาดทุน 610 บาท เปรียบเทียบกับมะม่วงน้ำดอกไม้ และทุเรียนที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 14,950 บาท และ 6,052 บาท ตามลำดับ เกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังโรงงานสามารถปรับเปลี่ยนมาปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้และทุเรียน หากพื้นที่เป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมขัง มีการระบายน้ำได้ดีมีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดฤดูปลูก และเกษตรกรสามารถบริหารจัดการได้ ทั้งนี้ เกษตรกรควรปลูกพืชชนิดอื่นในรูปแบบผสมผสาน เพื่อสร้างรายได้ เนื่องจากมะม่วงน้ำดอกไม้ และทุเรียน เป็นพืชที่ต้องอาศัยระยะเวลาการเพาะปลูก 3 - 5 ปี

ตารางที่ 4.52 เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้ามันสำปะหลังโรงงาน อุทัยธานี

รายการ	มันสำปะหลัง (S3 N)	มะม่วงน้ำดอกไม้	ทุเรียน
ต้นทุนรวมต่อไร่	5,928	12,772	27,015
ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	-610	14,950	6,052
อายุการเพาะปลูก (เดือน)	12	36	60
การใช้น้ำ	-	-	-

ที่มา : จากการสำรวจ

2.4) สินค้ายางพารา

กำแพงเพชร ยางพาราในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3, N) มีพื้นที่ทั้งหมด 4,217 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่พื้นที่อำเภอเมือง พรานกระต่าย ขาณุวรลักษบุรี และบางส่วนในอำเภอคลองลาน เมื่อพิจารณาผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ของยางพาราที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ ขาดทุน 2,162 บาท เปรียบเทียบกับมะละกอดิบ ข้าวโพดหวาน และโกโก้ ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 3,791 บาท 3,129 บาท และ 40,120 บาท ตามลำดับ เกษตรกรที่ปลูกยางพาราสามารถปรับเปลี่ยนมาปลูกมะละกอดิบ ข้าวโพดหวาน และโกโก้ได้ หากพื้นที่เป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมขัง มีการระบายน้ำได้ดี มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดฤดูปลูก และเกษตรกรสามารถบริหารจัดการได้ โดยเฉพาะเกษตรกรมีองค์ความรู้ในเรื่องการปลูกโกโก้ ร่วมกับพืชชนิดอื่น มีการศึกษาตลาด ศึกษาพันธุ์ที่ตลาดต้องการ การทำเกษตรพันธะสัญญา รวมถึงการเพิ่มมูลค่า อาทิ การหมักโกโก้ โดยโกโก้เป็นพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ที่น่าจะมือนาคัด ทั้งนี้เกษตรกรควรปลูกพืชชนิดอื่นรูปแบบผสมผสานเพื่อสร้างรายได้ เนื่องจากโกโก้เป็นพืชที่ต้องอาศัยระยะเวลาการเพาะปลูก 3 ปี

ตารางที่ 4.53 เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้ายางพารา กำแพงเพชร

รายการ	ยางพารา (S3 N)	มะละกอดิบ	ข้าวโพดหวาน	โกโก้
ต้นทุนรวมต่อไร่	12,286	7,758	7,100	21,880
ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	-2,162	3,791	3,129	40,120
อายุการเพาะปลูก (เดือน)	84	8	3	36
การใช้น้ำ	-	-	395	-

ที่มา : จากการสำรวจ

2.5) สินค้าสับปะรดโรงงาน

อุทัยธานี สับปะรดโรงงานในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3, N) มีพื้นที่ทั้งหมด 3,628 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่พื้นที่อำเภอห้วยคต บ้านไร่ และบางส่วนในอำเภอลานสัก เมื่อพิจารณาผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ของสับปะรดโรงงานที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 973 บาท เปรียบเทียบกับโกโก้ มะม่วงน้ำดอกไม้ และทุเรียน ที่มีผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 40,120 14,950 บาท และ 6,052 บาท ตามลำดับ เกษตรกรที่ปลูกสับปะรดโรงงานสามารถปรับเปลี่ยน

มาปลูกโกโก้ มะม่วงน้ำดอกไม้ และทุเรียน หากพื้นที่เป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วมขัง มีการระบายน้ำได้ดี มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดฤดูปลูก และเกษตรกรสามารถบริหารจัดการได้ ทั้งนี้ เกษตรกรควรปลูกพืชชนิดอื่นรูปแบบผสมผสาน เพื่อสร้างรายได้ เนื่องจากโกโก้ มะม่วงน้ำดอกไม้ และทุเรียน เป็นพืชที่ต้องอาศัยเวลาการเพาะปลูก 3 - 5 ปี

ตารางที่ 4.54 เปรียบเทียบต้นทุนผลตอบแทนสินค้าสับประรดโรงงาน อุทัยธานี

รายการ	สับประรดโรงงาน (S3 N)	โกโก้	มะม่วงน้ำดอกไม้	ทุเรียน
ต้นทุนรวมต่อไร่	9,997	21,880	12,772	27,015
ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	973	40,120	14,950	6,052
อายุการเพาะปลูก (เดือน)	12	36	36	60
การใช้น้ำ	-	-	-	-

ที่มา : จากการสำรวจ

4.4 สรุปผลจากการประชุมระดมความคิดเห็นของแต่ละจังหวัด

นครสวรรค์

1. ควรเพิ่มข้อมูลปริมาณน้ำฝนในพื้นที่เสนอสินค้าทางเลือก เพื่อประกอบการพิจารณา
2. สินค้าทุเรียนเป็นพืชที่มีความต้องการน้ำสูง (ประมาณ 1,5000 ลบ.ม./ไร่) จึงไม่เหมาะสมที่เป็นสินค้าทางเลือกทดแทนสินค้าพืชไร่
  3. สินค้าทางเลือกอื่น ๆ ที่น่าสนใจ ได้แก่
    - 3.1 กาแฟอาราบิก้า (ให้ผลผลิตแล้ว ตำบลแม่เลย์ อำเภอแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์)
    - 3.2 ผลไม้เพื่อสำหรับทำผลไม้ดอง อาทิ มะดัน
    - 3.3 มะขามเทศ เนื่องจากเป็นพืชทนแล้ง ปัจจุบันมีการรับซื้อจากสวนและออนไลน์ ทั้งนี้มีตลาดรองรับ ได้แก่ ตลาดไทย และตลาดสดในพื้นที่
    - 3.4 ถั่วเขียวผิวมัน
    - 3.5 เผือก
    - 3.6 ข้าวฝางทางกระรอก
    - 3.7 งา
    - 3.8 ต้นไม้กวาด
4. ปริมาณน้ำ มีตลาดรองรับ เป็นประเด็นสำคัญในการตัดสินใจผลิตพืชทางเลือก ทั้งนี้ การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูล
5. ควรจัดเวทีให้เกษตรกรตัวจริงได้พบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้บริโภคตัวจริงโดยตรง
6. ควรจัดเวทีการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จากเกษตรกรผู้ที่ได้ปรับเปลี่ยนสินค้าทางเลือก

กำแพงเพชร

1. สินค้าข้าวโพดหวาน แดงโม มีพ่อค้ารับซื้อที่สวน ทั้งนี้ ปีที่ผ่านมาผลผลิตข้าวโพดหวานได้รับผลกระทบภัยแล้ง ส่งผลต่อคุณภาพข้าวโพดหวาน (พินหลอ) โรงงานไม่รับซื้อผลผลิต
2. สินค้าทางเลือกอื่น ๆ ที่น่าสนใจ ได้แก่
  - 2.1 อ้อยคั้นน้ำ
  - 2.2 ลำไย
  - 2.3 กล้วยน้ำว่า
  - 2.4 น้อยหน่าหนังพันธุ์พื้นบ้าน
3. ควรประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ Zoning ทั้งจากภาครัฐและเอกชนให้เกษตรกรทราบ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการเพาะปลูกได้
4. ควรส่งเสริมการแปรรูปสินค้าหลักเพื่อเพิ่มมูลค่า อาทิ มันสำปะหลังแผ่น (พันธุ์พิจิตร 2)

พิจิตร

1. สินค้าโกโก้ มีการปลูกในพื้นที่ อำเภอลำดวน อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร เพื่อทดแทนอ้อยโรงงาน และมีโรงงานรับซื้ออ้อยโรงงาน จังหวัดกำแพงเพชร
2. สินค้าแดงโม ปัจจุบันเป็นสินค้าขาดทุน และมีข้อจำกัดไม่สามารถปลูกซ้ำพื้นที่เดิมได้
3. สินค้าทางเลือกอื่น ๆ ที่น่าสนใจ ได้แก่
  - 3.1 สินค้าถั่วเขียวผิวมัน สามารถเป็นพืชหมุนเวียน
  - 3.2 สินค้าปศุสัตว์ ได้แก่ โค กระบือ สุกร โดยเฉพาะแพะที่ทานอาหารน้อยกว่าโค และมีตลาดรองรับ โดยมีพ่อค้ารับซื้อหน้าฟาร์ม เพื่อส่งไปจังหวัดภาคใต้ ส่งออกประเทศจีนและประเทศเพื่อนบ้าน
  - 3.3 พืชอาหารสัตว์ ได้แก่ หญ้าแพงโกล่า หญ้าเนเปียร์ ถั่วอาหารสัตว์ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง
  - 3.4 สินค้าประมง (ปลาสร้อยสดและรมควัน)
  - 3.5 ไม้เศรษฐกิจ อาทิ พะยูง ยางนา มะค่า ในบริเวณคันนา
  - 3.6 แนวทางเกษตรผสมผสาน
4. พื้นที่เหมาะสมน้อยและพื้นที่ไม่เหมาะสม ส่วนใหญ่มีลักษณะการถือครองสิทธิ์แบบเช่าเพื่อทำการเกษตร ดังนั้น การดำเนินการ Zoning จึงค่อนข้างลำบาก
5. ควรนำแนวทางการจัดการ Zoning ไปประกอบการทำเกษตรแบบแปลงใหญ่
6. พื้นที่ไม่เหมาะสมของจังหวัดมีเพียง 130 ไร่ จึงเป็นเรื่องยากในการปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชทดแทน ทั้งนี้เสนอแนวทางปลูกแบบพืชผสมผสาน ทั้งนี้ สำหรับจังหวัดพิจิตร ควรเน้นการเพิ่มศักยภาพในพื้นที่เหมาะสมกับเหมาะสมปานกลาง

เพชรบูรณ์

1. สินค้าทางเลือกอื่น ๆ ที่น่าสนใจ ได้แก่
  - 1.1 สินค้าพืชอาหารสัตว์
  - 1.2 สินค้าปศุสัตว์ ได้แก่ แพะ โค กระบือ
  - 1.3 ปลากินพืช
  - 1.4 สินค้าพืชสมุนไพร/ผักสวนครัว อาทิ ข่า ตะไคร้
  - 1.5 มะขามหวาน
  - 1.6 อ้อยคั้นน้ำ
  - 1.7 มะม่วงน้ำดอกไม้
  - 1.8 มะยงชิด
2. ควรสร้างความเข้าใจเรื่อง Zoning ให้แก่เกษตรกร ทั้งนี้ การดำเนินการควรเริ่มต้นจากการพัฒนาแหล่งน้ำ และการจัดการน้ำใต้ดินซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญ
3. ควรสร้างมาตรการจูงใจให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกสินค้าทางเลือก อาทิ การลดดอกเบี้ย หรือ การจ้างเกษตรกรให้ปลูกพืชทางเลือกในพื้นที่ที่เหมาะสมน้อยกับไม่เหมาะสม คล้ายกับโครงการจ้างเกษตรกรเป็นสมาชิกสหกรณ์ของประเทศไทย
4. ควรเสนอแนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าทางเลือก และจัดหาช่องทางการตลาด/สร้างตลาดรองรับสินค้าทางเลือกอย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง

อุทัยธานี

1. สินค้าทางเลือกอื่น ๆ ที่น่าสนใจ ได้แก่
  - 1.1 สินค้าพืชผัก
  - 1.2 สินค้าปศุสัตว์ ได้แก่ โค กระบือ แพะ แกะ
  - 1.3 พืชอาหารสัตว์ (หญ้า) เพื่อใช้เลี้ยงโค กระบือ ทั้งนี้ การปลูกหญ้าเพื่อจำหน่ายยังไม่เหมาะสม เนื่องจากมีระยะทางไกล ไม่คุ้มในการขนส่ง
  - 1.4 แนวทางเกษตรผสมผสาน เกษตรปลอดภัย
2. ควรบูรณาการการทำงาน Zoning ของหน่วยงานในพื้นที่ ตั้งแต่การกำหนดพื้นที่เป้าหมาย ระยะเวลาการดำเนินการ การผลิต และการตลาดของสินค้า เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการผลิตสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่ ทั้งนี้ ควรมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ Zoning โดยตรงของจังหวัด เพื่อให้สามารถบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
3. โครงการแปลงใหญ่กำหนดให้เฉพาะพื้นที่เหมาะสมมากและพื้นที่เหมาะสมปานกลาง จึงเป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการภายใต้ Zoning

4. การปรับเปลี่ยนการปลูกพืชทดแทน มีประเด็นที่สำคัญ คือ ดิน และ แหล่งน้ำ
5. เสนอให้กรมพัฒนาที่ดิน จัดทำพิกัดพืชไม้ผลที่สำคัญและสินค้าทางเลือกเพิ่มเติม และมีการจัดทำข้อมูลพื้นที่ตามความเหมาะสมที่เป็นปัจจุบัน (Update)

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

5.1.1 สรุปผลการวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจสินค้าเกษตรสำคัญ 5 ชนิด ประกอบด้วยต้นทุนและผลตอบแทน ปีเพาะปลูก 2562/63 ได้ดังนี้

สินค้าข้าว

(1) ข้าวนาปี

นครสวรรค์ พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,870.42 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 603.14 กิโลกรัม โดยราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.35 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 5,038.03 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 1,167.61 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 1.94 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,982.53 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 497.49 กิโลกรัม โดยราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.35 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,155.53 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 173 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.35 บาท

กำแพงเพชร พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 4,066.03 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 658.52 กิโลกรัม โดยราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 9.19 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 6,049.16 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 1,983.13 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 3.01 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,835.64 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 530.30 กิโลกรัม โดยราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 9.19 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,871.34 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 1,035.70 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 1.95 บาท

พิจิตร พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,745.00 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 617.08 กิโลกรัม โดยราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.10 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,997.11 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 1,252.11 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 2.03 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,924.24 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 546.21 กิโลกรัม โดยราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.10 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,423.21 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 498.97 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.91 บาท

เพชรบูรณ์ พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,789.22 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 560.82 กิโลกรัม โดยราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.86 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 4,405.24 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 616.02 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 1.10 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,524.51 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 469.52 กิโลกรัม โดยราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 7.86 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 3,688.08 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 163.57 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.35 บาท

สุทธิต่อกิโลกรัมขาดทุน 3.29 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 12,286.93 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 478.69 กิโลกรัม โดยราคายางพาราที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 21.15 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 10,124.29 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ขาดทุน 2,162.64 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัมขาดทุน 4.52 บาท

สินค้าสับปะรดโรงงาน

อุทัยธานี พบว่า พื้นที่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 10,632.86 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 3,052.52 กิโลกรัม โดยราคาที่ยางพาราที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.28 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 13,064.79 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 2,431.93 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.80 บาท พื้นที่ไม่เหมาะสม มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 9,997.27 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 2,563.32 กิโลกรัม โดยราคาที่ยางพาราที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.28 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 10,971.01 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 973.74 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 0.38 บาท

5.1.2 สรุปผลการวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจสินค้าทางเลือก ประกอบด้วยต้นทุนและผลตอบแทนปีเพาะปลูก 2562/63 เพื่อปรับเปลี่ยนในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมของสินค้าสำคัญ ได้ดังนี้

สินค้าข้าวโพดหวาน ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 7,099.57 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 2,557.25 กิโลกรัม ราคาที่ยางพาราที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 4.00 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 10,229 บาท ได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 3,129.43 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 1.22 บาท ทั้งนี้ ข้าวโพดหวานมีศักยภาพปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมของข้าวนาปี ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร และอุทัยธานี ข้าวนาปรัง ในจังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร และอุทัยธานี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในจังหวัดกำแพงเพชร มันสำปะหลังโรงงาน ในจังหวัดกำแพงเพชร ยางพารา ในจังหวัดกำแพงเพชร

สินค้าแตงโมเนื้อ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 9,753.36 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 2,633.81 กิโลกรัม ราคาที่ยางพาราที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 6.21 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 16,355.96 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 6,602.60 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 2.51 บาท ทั้งนี้ แตงโมมีศักยภาพปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมของข้าวนาปี ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร และอุทัยธานี ข้าวนาปรัง ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร และอุทัยธานี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร พิจิตร และอุทัยธานี และมันสำปะหลังโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร และเพชรบูรณ์ ทั้งนี้หน่วยงานในจังหวัดพิจิตรให้ความเห็นว่า สินค้าแตงโมเนื้อ มีข้อจำกัดในการปลูกซ้ำในพื้นที่เดิมไม่ได้รวมทั้งราคาแตงโมเนื้อต่ำ ส่งผลให้เกษตรกรขาดทุน

สินค้ามะละกอดิบ ต้นทุนการผลิตมะละกอดิบเฉลี่ยต่อไร่ 7,758.01 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 1,355.26 กิโลกรัม ราคาที่ยางพาราที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.52 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 11,549.20 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 3,791.19 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 2.80 บาท ทั้งนี้ มะละกอดิบมีศักยภาพปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในพื้นที่จังหวัดพิจิตร และยางพารา ในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร

สินค้ามะม่วงน้ำดอกไม้ ต้นทุนการผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้เฉลี่ยต่อไร่ 12,771.75 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 728.57 กิโลกรัม ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 38.05 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 27,722.09 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 14,950.34 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 20.52 บาท ทั้งนี้ มะม่วงน้ำดอกไม้มีศักยภาพปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมของข้าวนาปี ในพื้นที่จังหวัดพิจิตร และเพชรบูรณ์ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี มันสำปะหลังโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ และอุทัยธานี และสับปะรดโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี

สินค้าอินทผลัม ต้นทุนการผลิตอินทผลัมเฉลี่ยต่อไร่ 21,191.72 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 88.89 กิโลกรัม ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 500 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 44,445 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 23,253.28 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 261.60 บาท ทั้งนี้ อินทผลัมมีศักยภาพปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลังโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์

สินค้าทุเรียน ต้นทุนการผลิตทุเรียนเฉลี่ยต่อไร่ 27,014.48 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 375.59 กิโลกรัม ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 88.04 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 33,066.94 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 6,052.46 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 16.11 บาท ทั้งนี้ ทุเรียนมีศักยภาพปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์และเพชรบูรณ์ สำปะหลังโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ และอุทัยธานี และสับปะรดโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี ทั้งนี้หน่วยงานของจังหวัดนครสวรรค์ได้ให้ความเห็นว่าทุเรียนเป็นพืชที่มีความต้องการน้ำสูง จึงไม่เหมาะที่จะปลูกทดแทนพืชไร่

สินค้าโกโก้ผลดิบ ต้นทุนการผลิตโกโก้ผลดิบเฉลี่ยต่อไร่ 21,880 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 1,240 กิโลกรัม ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 50.00 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 62,000 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 40,120 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 32.35 บาท ทั้งนี้ โกโก้ผลดิบมีศักยภาพปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ยางพารา ในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี และสับปะรดโรงงาน ในพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร

สินค้ากล้วยหอม ต้นทุนการผลิตกล้วยหอมเฉลี่ยต่อไร่ 16,936 บาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 2,819.13 กิโลกรัม ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.42 บาท เกษตรกรได้รับผลตอบแทนต่อไร่ 23,737.07 บาท โดยได้รับผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ 6,801.07 บาท หรือผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม 2.41 บาท ทั้งนี้ กล้วยหอมมีศักยภาพปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมของข้าวนาปี ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์

5.1.3 สรุปแนวทาง และมาตรการจูงใจในการผลิตสินค้าเกษตรตามความเหมาะสมของพื้นที่

(1) **พื้นที่เหมาะสม** (ชั้นความเหมาะสมสูง S1 และชั้นความเหมาะสมปานกลาง S2) ควรส่งเสริมและพัฒนาโดยมุ่งเน้นให้เกษตรกรเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ยกกระตือรือร้นการผลิตสินค้าสู่มาตรฐาน เพิ่มมูลค่าสินค้า สร้างเกษตรกรกลุ่มสถาบันเกษตรกรที่เข้มแข็ง สร้างระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้รองรับการผลิต

(2) พื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (ชั้นความเหมาะสมเล็กน้อย S3 และชั้นความไม่เหมาะสม N)

กรณีไม่ปรับเปลี่ยน ควรเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าตามศักยภาพพื้นที่ เน้นการพัฒนาด้านการปรับปรุงคุณภาพดินให้มีคุณสมบัติเหมาะสมกับพืชเดิม และการจัดการฟาร์มที่ดี รวมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีผลต่อการผลิต นอกจากนี้ ควรสร้างรายได้เสริมจากใช้พื้นที่ให้เต็มศักยภาพ พร้อมทั้งลดความเสี่ยงในการปลูกพืชเชิงเดี่ยว อาทิ การปลูกพืชทางเลือกบริเวณขอบพื้นที่ไร่นา

กรณีปรับเปลี่ยน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัดควรพิจารณานำผลการศึกษา วิเคราะห์สินค้าเกษตรทางเลือกดังกล่าวข้างต้น และแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ข้อ (1) เป็นข้อมูล ประกอบการพิจารณากำหนดแนวทางส่งเสริมการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตสินค้าชนิดเดิมเป็นสินค้า ชนิดใหม่ที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ และให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่ดี ตลอดจนกำหนดมาตรการ จูงใจในการเข้าร่วมโครงการ อาทิ การสนับสนุนแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ การจัดหาตลาดรับซื้อผลผลิตล่วงหน้า กำหนดราคารับซื้อที่เป็นธรรมในรูปแบบเกษตรพันธสัญญา การถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตสินค้าชนิดใหม่ และมีหน่วยงานให้คำปรึกษาแนะนำอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตควรคำนึงถึงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรภาครัฐ เอกชน และเกษตรกรให้เป็นมืออาชีพ รวมทั้งควรจัดเวทีเพื่อสอบถามความต้องการ และเป็นไปได้ในการผลิตสินค้าชนิดใหม่

5.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้านการผลิต และการตลาด

ด้านการผลิต

1. เร่งรัดการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยี การเก็บรักษาและระบบโลจิสติกส์ เพื่อลดต้นทุนการผลิต สร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้แก่เกษตรกร
2. รักษาพื้นที่ที่เหมาะสมกับการทำเกษตรกรรมที่ได้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทาน แล้ว เพื่อเป็นฐานการผลิตทางการเกษตรในระยะยาว โดยฟื้นฟูคุณภาพดิน
3. เร่งรัด จัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรพิเศษ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างครบวงจร สนับสนุนเงินทุน พัฒนาเทคโนโลยีสำหรับการเพาะปลูก ดูแล เก็บเกี่ยว และพัฒนาเครื่องจักรเพื่อแปรรูปสินค้า เกษตร รวมทั้งให้ข้อมูล/ความรู้อย่างต่อเนื่องให้กับเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรปลูกพืช ในพื้นที่เหมาะสม และเกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชทางเลือกในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม
4. ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร โดยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนามาตรฐานการผลิตและความปลอดภัยด้านสินค้าเกษตรและอาหารตามมาตรฐานสากล และมีการเชื่อมโยงการผลิตทางการเกษตร กับอุตสาหกรรมการเกษตร ตลอดจนส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรที่ได้คุณภาพและมาตรฐานสากล

ด้านการตลาด

1. ดูแลเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและการตลาดสินค้าเกษตรที่มาจากเขตพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตร พิเศษ โดยจัดให้มีระบบประกันความเสี่ยงด้านราคาสินค้าเกษตร

2. สร้างตลาดกลางเพื่อการค้าส่งและค้าปลีกสินค้าเกษตรในทุกภูมิภาค เพื่อลดต้นทุนด้านการขนส่ง และเพิ่มช่องทางการตลาดให้แก่เกษตรกร

3. พัฒนาระบบตลาดในท้องถิ่น ตลาดเกษตรกร และสร้าง/จัดเวทีสร้างความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างเกษตรกรและผู้บริโภค เพื่อเปิดโอกาสและส่งเสริมให้มีการค้าขายและแลกเปลี่ยนสินค้าของผู้ประกอบการขนาดเล็กอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

4. สร้าง/จัดหาช่องทางการตลาดเพิ่ม โดยเน้นตลาดออนไลน์

แผนงานโครงการในการสนับสนุน การดำเนินงานระดับนโยบาย

1. ปรับปรุงข้อมูลพื้นที่ตามความเหมาะสมของพืชให้ทันสมัย และครอบคลุมสินค้ามากขึ้น และเพิ่มการประชาสัมพันธ์รูปแบบ วิธีการ และประโยชน์ข้อมูล เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของเกษตรกร

2. สร้างมาตรการจูงใจให้ทั้งเกษตรกรที่ปลูกพืชในพื้นที่ที่เหมาะสมมาก และเหมาะสมปานกลาง และเกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนปลูกพืชทางเลือกในพื้นที่ที่เหมาะสมน้อย และไม่เหมาะสม อาทิ การลดดอกเบี้ย หรือการจ้างเกษตรกรให้เป็นปลูกพืชตามความเหมาะสมดิน คล้ายกับโครงการของจ้างเกษตรกรเป็นสมาชิกสหกรณ์ของประเทศไทย

3. ส่งเสริมการทำงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานภายนอก อาทิ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยหน่วยงานมีบทบาทจัดทำทางเลือกแผนธุรกิจการเกษตรให้เกษตรกรและเป็นพี่เลี้ยง ตั้งแต่วางแผนการผลิต เตรียมความพร้อมของดิน น้ำ การดูแลรักษา เก็บเกี่ยว ขนส่ง ตลอดจนจัดตั้งตลาด/จัดหาตลาดรองรับ พร้อมทั้งศึกษามาตรฐานการรับซื้อ เพื่อให้สามารถผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการของตลาด หรือจัดเวทีให้เกษตรกรผู้ผลิตในโครงการพบปะกับผู้ซื้อโดยตรง ทั้งนี้ การดำเนินงานใช้ข้อมูลการลงทะเบียนเกษตรกรเป็นฐานการวิเคราะห์การผลิต ระยะเวลาการได้ผลผลิต ปริมาณผลผลิตที่คาดว่าจะได้ของทั้งเกษตรกรและของประเทศแบบ Real Time เพื่อให้สามารถบริหารจัดการการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ ควรกำหนดหน่วยงานหลักเพื่อประสานงานและติดตามผลการดำเนินงาน

4. จัดทำแอปพลิเคชันเพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมในการปลูกพืช ทั้งข้อมูลทางกายภาพของดิน น้ำ สภาพอากาศ ปริมาณน้ำฝน ต้นทุนและกำไรการปลูกพืช และวิธีการปลูก ดูแล ตลอดจนเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่ นอกจากนี้มีข้อมูลตลาดรับซื้อ/รายชื่อพ่อค้า/แหล่งรับซื้อสินค้าแบบ Real Time โดยจัดทำช่องทาง/ตลาดออนไลน์เฉพาะเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกับผู้ซื้อได้ติดต่อกันโดยตรง

5. จัดเวทีนำเสนอผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับ Zoning และประชาสัมพันธ์ผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการต่อยอดจากผลการวิจัย

บรรณานุกรม

- กรมชลประทาน. ปริมาณการใช้น้ำของพืช ภาคเหนือ. http://water.rid.go.th/hwm/cropwater/CWRdata/ET/et_north.pdf. (10 กันยายน 2563).
- กรมชลประทาน. ปริมาณการใช้น้ำของพืช ภาคกลาง. http://water.rid.go.th/hwm/cropwater/CWRdata/ET/et_central.pdf. (10 กันยายน 2563)
- กรมส่งเสริมการเกษตร. การปลูกแตงโม. http://eto.ku.ac.th/neweto/e-ook/plant/tree_fruit/w_melon.pdf. (10 กรกฎาคม 2563).
- กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. ข้อมูลโรงงาน. <https://www.diw.go.th/hawk/content.php?mode=dataservice&tabid=1>. (10 สิงหาคม 2563).
- กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. กรมพัฒนาที่ดิน. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. คู่มือการปฏิบัติงาน โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map). http://webapp.ldd.go.th/lpd/node_modules/file/manual/work_manual_zoning_by_agri-map.pdf. (25 กันยายน 2563).
- จารุฉัตร เชนยทิพย์ กรมวิชาการเกษตร. 2558. รายงานโครงการวิจัย วิจัยและพัฒนาพันธุ์อินทผลัม. <http://www.doa.go.th/research/attachment.php?aid=2182>. (18 กรกฎาคม 2563).
- ศิรดา ศิริเบญจพลฤกษ์ ฝ่ายนโยบายโครงสร้างเศรษฐกิจ ธนาคารแห่งประเทศไทย. ทูเรียนไทยกับความท้าทายที่ไม่ควรมองข้าม. https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/Southern/ReasearchPaper/Challenging_of_Durian.PDF. (20 กรกฎาคม 2563).
- ศิริประภา เย็นยอดวิชัย. 2560. “มะละกอดิบ” ราคาขึ้น-ลง ยอดลดฮวบ ผู้ค้าตลาดไท “อดทน” รอเวลาราคาพุ่ง. https://www.technologychaoban.com/marketing/article_20127. (12 กรกฎาคม 2563).
- สาลินีย์ ทับพิลา. นักวิจัยบุกสวน ส่ง'อินทผลัม'สู่สากล. <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/829747>. (18 กรกฎาคม 2563).
- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดกำแพงเพชร. แผนพัฒนาจังหวัดกำแพงเพชร (พ.ศ. 3561-2565) ฉบับทบทวนใหม่ (รอบปีพ.ศ.2563). <https://www.opsmoac.go.th/kamphaengphet-strategic-preview-421891791815>. (26 สิงหาคม 2563).

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์. แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดนครสวรรค์ (พ.ศ. 2561-2565) ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ.2562. <https://www.opsmoac.go.th/nakhonsawan-strategic-files-421291791802>. (25 สิงหาคม 2563).

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร. แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิจิตร 2561-2565. <https://www.opsmoac.go.th/phichit-strategic-preview-421191791799>. (26 สิงหาคม 2563).

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบูรณ์. แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดเพชรบูรณ์ (พ.ศ. 2561 - 2565) ฉบับทบทวน ปี 2563. <https://www.opsmoac.go.th/phetchabun-strategic-preview-421491791794>. (26 สิงหาคม 2563).

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอุทัยธานี. แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดอุทัยธานี (พ.ศ. 2561 - 2565). <https://www.opsmoac.go.th/uthaithani-strategic-files-412791791809>. (25 สิงหาคม 2563).

ธาวิดา ศิริสัมพันธ์. “ทิศทางและแนวทางการปรับตัวของเกษตรกรปลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ผู้ปลูกทุเรียน กรณีศึกษา: ภาวะโลกร้อน” (2558). <https://www.pandinthong.com/critic-dwl-th/391091791793> . (20 กรกฎาคม 2563).

ธาวิดา ศิริสัมพันธ์. 2562. ทายาทเขียนมะละกอ เมืองนครสวรรค์ ปลูกมะละกอแขกนวลดำเนิน ผลผลิตตกมีตลาดรองรับไม่ขาดสาย. https://www.technologychaoban.com/agricultural-technology/article_119412 . (17 สิงหาคม 2563).

ธาวิดา ศิริสัมพันธ์. ตลาด‘กล้วยหอม’ เติบโตสดใส. <https://www.bangkokbanksme.com/en/banana-market-growing>. (5 กรกฎาคม 2563).

ธาวิดา ศิริสัมพันธ์. ตลาดอินทผลัม. http://www.idatepalm.com/date_palm_market.html. (17 กรกฎาคม 2563).

ธาวิดา ศิริสัมพันธ์. การปลูกโกโก้. <https://www.cocoathailandcenter.com/15596694/growing-of-cocoa>.(21 กรกฎาคม 2563).

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวนาปี ปี 2562/63 จังหวัดนครสวรรค์

หน่วย: บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1. ต้นทุนผันแปร	2,527.79	303.31	2,831.12	2,412.10	615.30	3,027.40
1.1 ค่าแรงงาน	1,275.52	293.05	1,568.59	1,025.30	398.67	1,423.97
เตรียมดิน	381.26	155.48	536.76	311.58	174.39	485.97
ปลูก	50.06	2.89	52.95	39.57	9.15	48.72
ดูแลรักษา	354.03	134.68	488.71	222.32	215.13	437.45
เก็บเกี่ยว	490.17	0.00	490.17	451.83	0.00	451.83
1.2 ค่าวัสดุ	1,166.79	0.00	1,166.79	1,305.23	195.82	1,501.05
ค่าพันธุ์	365.98	0.00	365.98	122.74	195.82	318.56
ค่าปุ๋ย	430.69	0.00	430.69	590.06	0.00	590.06
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	195.64	0.00	195.64	308.41	0.00	308.41
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	31.27	0.00	31.27	17.80	0.00	17.80
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	126.30	0.00	126.30	241.10	0.00	241.10
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	16.91	0.00	16.91	25.12	0.00	25.12
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
1.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	85.48	10.26	95.74	81.57	20.81	102.38
2. ต้นทุนคงที่	0.00	1,063.70	1,063.70	0.00	955.12	955.12
2.1 ค่าเช่าที่ดิน	0.00	1,039.30	1,039.30	0.00	900.61	900.61
2.2 ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	20.26	20.26	0.00	42.48	42.48
2.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	4.14	4.14	0.00	12.03	12.03
3. ต้นทุนรวมต่อไร่	2,527.80	1,367.02	3,894.82	2,412.11	1,570.42	3,982.53
4. ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	6.46	0.00	0.00	8.01
5. ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	603.14	0.00	0.00	497.49
6. ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	8.35	0.00	0.00	8.35
7. ผลตอบแทนต่อไร่	4,529.58	0.00	5,038.03	4,074.44	0.00	4,155.53
8. ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	2,001.78	0.00	1,143.21	1,662.33	0.00	173.00
9. ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	1.90	0.00	0.00	0.35

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 2 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวนาปี ปี 2562/63 จังหวัดกำแพงเพชร

หน่วย: บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1. ต้นทุนผันแปร	2,841.53	288.92	3,130.45	2,554.42	317.66	2,872.06
1.1 ค่าแรงงาน	1,211.94	243.45	1,455.39	1,203.30	227.69	1,430.97
เตรียมดิน	408.97	101.07	510.04	487.36	62.62	549.96
ปลูก	52.24	9.32	61.56	40.44	18.07	58.51
ดูแลรักษา	322.97	117.05	440.02	151.52	147.00	298.52
เก็บเกี่ยว	427.76	16.01	443.77	523.98	0.00	523.98
1.2 ค่าวัสดุ	1,533.50	35.70	1,569.20	1,264.55	79.42	1,343.97
ค่าพันธุ์	424.04	35.70	459.74	318.95	79.42	398.37
ค่าปุ๋ย	576.58	0.00	576.58	573.80	0.00	573.80
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	323.17	0.00	323.17	238.71	0.00	238.71
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	51.03	0.00	51.03	15.67	0.00	15.67
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	122.42	0.00	122.42	91.81	0.00	91.81
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	35.55	0.00	35.55	25.61	0.00	25.61
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	0.71	0.00	0.71	0.00	0.00	0.00
1.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	96.09	9.77	105.86	86.57	10.55	97.12
2. ต้นทุนคงที่	0.00	935.58	935.58	0.00	1,073.58	1,073.58
2.1 ค่าเช่าที่ดิน	0.00	891.46	891.46	0.00	1,000.00	1,000.00
2.2 ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	36.75	36.75	0.00	57.48	57.48
2.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	7.37	7.37	0.00	16.10	16.10
3. ต้นทุนรวมต่อไร่	2,841.53	1,224.50	4,066.03	2,560.01	1,385.64	3,945.65
4. ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	6.17	0.00	0.00	7.44
5. ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	658.52	0.00	0.00	530.30
6. ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	9.19	0.00	0.00	9.19
7. ผลตอบแทนต่อไร่	5,175.97	0.00	6,049.16	4,369.67	0.00	4,871.34
8. ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	2,334.44	0.00	1,983.13	1,809.66	0.00	925.69
9. ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	3.01	0.00	0.00	1.75

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 3 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวนาปี ปี 2562/63 จังหวัดพิจิตร

หน่วย: บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1. ต้นทุนผันแปร	2,587.92	209.49	2,797.41	2,639.68	264.65	2,904.33
1.1 ค่าแรงงาน	1,133.33	171.03	1,304.36	1,123.63	220.26	1,343.89
เตรียมดิน	371.40	63.22	434.62	382.67	27.50	410.17
ปลูก	47.27	5.91	53.18	49.55	4.07	53.62
ดูแลรักษา	307.34	101.90	409.24	238.02	188.69	426.71
เก็บเกี่ยว	407.32	0.00	407.32	453.39	0.00	453.39
1.2 ค่าวัสดุ	1,366.97	31.48	1,398.45	1,426.73	35.49	1,462.22
ค่าพันธุ์	368.32	31.48	399.80	393.33	35.49	428.82
ค่าปุ๋ย	552.87	0.00	552.87	512.49	0.00	512.49
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	217.11	0.00	217.11	230.34	0.00	230.34
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	26.31	0.00	26.31	43.93	0.00	43.93
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	174.04	0.00	174.04	224.66	0.00	224.66
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	28.32	0.00	28.32	21.98	0.00	21.98
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
1.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	87.62	6.98	94.60	89.32	8.90	98.22
2. ต้นทุนคงที่	0.00	947.59	947.59	0.00	1,019.91	1,019.91
2.1 ค่าเช่าที่ดิน	0.00	899.82	899.82	0.00	987.00	987.00
2.2 ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	39.43	39.43	0.00	26.39	26.39
2.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	8.34	8.34	0.00	6.52	6.52
3. ต้นทุนรวมต่อไร่	2,591.03	1,153.97	3,745.00	2,641.19	1,283.05	3,924.24
4. ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	6.07	0.00	0.00	7.18
5. ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	617.08	0.00	0.00	546.21
6. ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	8.10	0.00	0.00	8.10
7. ผลตอบแทนต่อไร่	5,146.45	0.00	4,997.11	3,894.48	0.00	4,423.21
8. ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	2,555.42	0.00	1,252.11	1,253.29	0.00	498.97
9. ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	2.03	0.00	0.00	0.91

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 4 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวนาปี ปี 2562/63 จังหวัดเพชรบูรณ์

หน่วย: บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1. ต้นทุนผันแปร	2,262.48	554.58	2,817.06	1,916.99	650.18	2,567.18
1.1 ค่าแรงงาน	1,054.09	383.45	1,437.54	800.90	425.83	1,226.74
เตรียมดิน	343.82	234.75	578.57	151.02	253.44	404.47
ปลูก	48.79	20.71	69.50	28.78	24.18	52.96
ดูแลรักษา	141.48	127.99	269.47	124.05	148.21	272.26
เก็บเกี่ยว	520.00	0.00	520.00	497.05	0.00	497.05
1.2 ค่าวัสดุ	1,129.90	154.36	1,284.26	1,050.37	203.26	1,253.63
ค่าพันธุ์	302.79	154.36	457.15	205.49	203.26	408.75
ค่าปุ๋ย	466.79	0.00	466.79	352.24	0.00	352.24
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	215.57	0.00	215.57	155.74	0.00	155.74
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	14.11	0.00	14.11	192.62	0.00	192.62
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	99.50	0.00	99.50	125.19	0.00	125.19
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	31.14	0.00	31.14	19.09	0.00	19.09
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
1.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	78.49	16.77	95.26	65.72	21.09	86.81
2. ต้นทุนคงที่	0.00	972.16	972.16	0.00	957.33	957.33
2.1 ค่าเช่าที่ดิน	0.00	932.00	932.00	0.00	932.49	932.49
2.2 ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	33.11	33.11	0.00	20.46	20.46
2.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	7.05	7.05	0.00	4.38	4.38
3. ต้นทุนรวมต่อไร่	2,321.16	1,526.74	3,789.22	1,943.44	1,581.07	3,524.51
4. ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	6.76	0.00	0.00	7.51
5. ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	560.82	0.00	0.00	469.52
6. ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	7.86	0.00	0.00	7.86
7. ผลตอบแทนต่อไร่	6,342.87	0.00	4,405.24	3,807.81	0.00	3,688.08
8. ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	4,021.71	0.00	616.02	1,864.37	0.00	163.57
9. ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	1.10	0.00	0.00	0.35

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 5 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวนาปี ปี 2562/63 จังหวัดอุทัยธานี

หน่วย: บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1. ต้นทุนผันแปร	2,401.37	456.56	2,857.93	2,266.57	455.00	2,721.56
1.1 ค่าแรงงาน	1,237.68	205.70	1,443.38	1,117.66	247.12	1,364.77
เตรียมดิน	434.24	67.20	501.44	367.67	129.07	496.73
ปลูก	53.92	10.40	64.32	38.08	21.88	59.96
ดูแลรักษา	244.32	128.10	372.42	218.17	96.17	314.34
เก็บเกี่ยว	505.20	0.00	505.20	493.74	0.00	493.74
1.2 ค่าวัสดุ	1,082.48	235.42	1,317.90	1,072.09	192.67	1,264.76
ค่าพันธุ์	188.64	235.42	424.06	208.85	192.67	401.52
ค่าปุ๋ย	567.64	0.00	567.64	525.61	0.00	525.61
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	216.92	0.00	216.92	209.52	0.00	209.52
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	20.48	0.00	20.48	15.02	0.00	15.02
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	66.56	0.00	66.56	80.27	0.00	80.27
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	22.24	0.00	22.24	32.82	0.00	32.82
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
1.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	81.21	15.44	96.65	76.82	15.21	92.03
2. ต้นทุนคงที่	0.00	941.07	941.07	0.00	932.57	932.57
2.1 ค่าเช่าที่ดิน	0.00	916.00	916.00	0.00	920.13	920.13
2.2 ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	20.41	20.41	0.00	10.18	10.18
2.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	4.66	4.66	0.00	2.26	2.26
3. ต้นทุนรวมต่อไร่	2,401.37	1,397.63	3,799.00	2,271.78	1,382.36	3,654.14
4. ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	7.11	0.00	0.00	8.11
5. ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	534.38	0.00	0.00	450.45
6. ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	8.33	0.00	0.00	8.33
7. ผลตอบแทนต่อไร่	4,344.51	0.00	4,452.99	3,414.41	0.00	3,753.60
8. ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	1,943.14	0.00	653.99	1,142.63	0.00	99.46
9. ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	1.22	0.00	0.00	0.22

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 6 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวนาปรัง ปี 2562/63 จังหวัดนครสวรรค์

หน่วย: บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1.ต้นทุนผันแปร	3,259.34	280.98	3,540.32	3,256.77	156.50	3,413.27
1.1ค่าแรงงาน	1,342.05	274.57	1,616.62	1,354.26	108.23	1,462.49
เตรียมดิน	380.81	0.00	380.81	399.96	0.00	399.96
ปลูก	55.90	0.00	55.90	54.81	0.00	54.81
ดูแลรักษา	455.34	274.57	729.91	449.49	108.23	557.72
เก็บเกี่ยว	450.00	0.00	450.00	450.00	0.00	450.00
1.2ค่าวัสดุ	1,842.97	0.00	1,842.97	1,828.25	44.70	1,872.95
ค่าพันธุ์	446.24	0.00	446.24	358.99	44.70	403.69
ค่าปุ๋ย	747.64	0.00	747.64	595.03	0.00	595.03
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	319.50	0.00	319.50	379.69	0.00	379.69
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	0.96	0.00	0.96	0.53	0.00	0.53
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและล้อรถ	305.65	0.00	305.65	482.04	0.00	482.04
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	22.98	0.00	22.98	11.97	0.00	11.97
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
1.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	74.32	6.41	80.73	74.26	3.57	77.83
2.ต้นทุนคงที่	0.00	848.53	848.53	0.00	1,009.02	1,009.02
2.1ค่าเช่าที่ดิน	0.00	759.94	759.94	0.00	957.43	957.43
2.2ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	72.24	72.24	0.00	42.13	42.13
2.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	16.35	16.35	0.00	9.46	9.46
3.ต้นทุนรวมต่อไร่	3,259.34	1,129.51	4,388.85	3,256.77	1,165.52	4,422.29
4.ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	6.78	0.00	0.00	8.48
5.ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	647.70	0.00	0.00	521.59
6.ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	8.50	0.00	0.00	8.50
7.ผลตอบแทนต่อไร่	5,136.26	0.00	5,505.45	4,376.14	0.00	4,433.52
8.ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	1,876.92	0.00	1,116.60	1,119.37	0.00	11.23
9.ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	1.72	0.00	0.00	0.02

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 7 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวนาปรัง ปี 2562/63 จังหวัดกำแพงเพชร

หน่วย: บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1.ต้นทุนผันแปร	2,731.83	486.82	3,218.64	3,463.02	285.36	3,748.38
1.1ค่าแรงงาน	1,028.37	459.99	1,488.35	1,447.48	278.85	1,726.33
เตรียมดิน	275.53	119.30	394.82	598.23	17.56	615.79
ปลูก	39.23	13.64	52.87	56.36	1.88	58.24
ดูแลรักษา	265.15	327.05	592.20	317.81	259.41	577.22
เก็บเกี่ยว	448.46	0.00	448.46	475.08	0.00	475.08
1.2ค่าวัสดุ	1,641.17	15.73	1,656.90	1,936.58	0.00	1,936.58
ค่าพันธุ์	386.73	15.73	402.46	433.73	0.00	433.73
ค่าปุ๋ย	604.48	0.00	604.48	900.19	0.00	900.19
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	244.86	0.00	244.86	289.97	0.00	289.97
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	31.05	0.00	31.05	19.12	0.00	19.12
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและล้อรถ	317.20	0.00	317.20	274.67	0.00	274.67
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	56.85	0.00	56.85	18.90	0.00	18.90
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
1.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	62.29	11.10	73.39	78.96	6.51	85.47
2.ต้นทุนคงที่	0.00	1,221.88	1,221.88	0.00	1,008.04	1,008.04
2.1ค่าเช่าที่ดิน	0.00	1,085.31	1,085.31	0.00	956.11	956.11
2.2ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	119.72	119.72	0.00	43.37	43.37
2.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	16.85	16.85	0.00	8.56	8.56
3.ต้นทุนรวมต่อไร่	2,731.82	1,708.70	4,440.52	3,463.03	1,293.39	4,756.42
4.ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	7.60	0.00	0.00	9.29
5.ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	583.91	0.00	0.00	511.93
6.ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	8.60	0.00	0.00	8.60
7.ผลตอบแทนต่อไร่	5,103.37	0.00	5,021.63	3,772.92	0.00	4,402.60
8.ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	2,371.55	0.00	581.11	309.89	0.00	-353.82
9.ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	-0.69

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 8 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวนาปรัง ปี 2562/63 จังหวัดพิจิตร

หน่วย: บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1.ต้นทุนผันแปร	3,386.05	324.55	3,710.61	2,917.74	462.14	3,441.88
1.1ค่าแรงงาน	1,341.75	306.52	1,648.28	1,089.15	377.82	1,466.97
เตรียมดิน	320.59	87.50	408.10	360.64	90.61	451.25
ปลูก	55.95	0.00	55.95	60.00	0.00	60.00
ดูแลรักษา	489.61	219.02	708.63	208.80	287.21	496.01
เก็บเกี่ยว	475.60	0.00	475.60	459.71	0.00	459.71
1.2ค่าวัสดุ	1,967.09	10.63	1,977.72	1,762.06	73.78	1,897.84
ค่าพันธุ์	447.42	10.63	458.05	456.44	72.49	528.93
ค่าปุ๋ย	528.27	0.00	528.27	536.57	0.00	536.57
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	438.63	0.00	438.63	295.15	0.00	295.15
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	24.52	0.00	24.52	21.89	0.00	21.89
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและล้อรถ	376.67	0.00	376.67	413.27	0.00	413.27
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	117.95	0.00	117.95	38.74	0.00	100.74
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	33.63	0.00	33.63	0.00	1.29	1.29
1.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	77.21	7.40	84.61	66.53	10.54	77.07
2.ต้นทุนคงที่	0.00	1,031.13	1,031.13	0.00	1,017.46	1,017.46
2.1ค่าเช่าที่ดิน	0.00	889.88	889.88	0.00	889.88	889.88
2.2ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	121.91	121.91	0.00	109.27	109.27
2.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	19.34	19.34	0.00	18.31	18.31
3.ต้นทุนรวมต่อไร่	3,386.06	1,355.68	4,741.74	2,917.75	1,479.60	4,459.34
4.ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	7.88	0.00	0.00	7.93
5.ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	601.58	0.00	0.00	562.58
6.ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	8.46	0.00	0.00	8.46
7.ผลตอบแทนต่อไร่	4,669.18	0.00	5,089.37	4,303.74	0.00	4,759.43
8.ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	1,283.12	0.00	347.63	1,385.99	0.00	300.09
9.ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	0.58	0.00	0.00	0.53

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 9 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวนาปรัง ปี 2562/63 จังหวัดอุทัยธานี

หน่วย: บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1.ต้นทุนผันแปร	3,550.47	363.25	3,913.72	3,397.29	335.96	3,733.25
1.1ค่าแรงงาน	1,330.82	354.97	1,685.79	1,366.17	328.30	1,694.47
เตรียมดิน	370.13	50.74	420.87	423.34	113.02	536.36
ปลูก	57.54	0.00	57.54	58.70	8.26	66.96
ดูแลรักษา	405.39	304.23	709.62	374.55	207.02	581.57
เก็บเกี่ยว	497.76	0.00	497.76	509.58	0.00	509.58
1.2ค่าวัสดุ	2,138.69	0.00	2,138.69	1,953.66	0.00	1,953.66
ค่าพันธุ์	482.31	0.00	482.31	499.85	0.00	499.85
ค่าปุ๋ย	602.01	0.00	602.01	488.35	0.00	488.35
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	430.45	0.00	430.45	320.49	0.00	320.49
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	37.57	0.00	37.57	13.86	0.00	13.86
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและล้อรถ	538.66	0.00	538.66	582.95	0.00	582.95
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	47.69	0.00	47.69	48.16	0.00	48.16
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
1.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	80.96	8.28	89.24	77.46	7.66	85.12
2.ต้นทุนคงที่	0.00	1,126.11	1,126.11	0.00	1,099.61	1,099.61
2.1ค่าเช่าที่ดิน	0.00	1,033.58	1,033.58	0.00	941.03	941.03
2.2ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	79.82	79.82	0.00	142.40	142.40
2.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	12.71	12.71	0.00	16.18	16.18
3.ต้นทุนรวมต่อไร่	3,550.47	1,489.36	5,039.83	3,397.29	1,435.57	4,832.86
4.ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	8.26	0.00	0.00	9.11
5.ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	610.30	0.00	0.00	530.34
6.ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	8.42	0.00	0.00	8.42
7.ผลตอบแทนต่อไร่	5,205.86	0.00	5,138.73	4,873.82	0.00	4,465.46
8.ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	1,655.39	0.00	98.90	1,476.53	0.00	-367.40
9.ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	0.16	0.00	0.00	-0.69

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 10 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2562/63 จังหวัดนครสวรรค์

หน่วย: บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1. ต้นทุนผันแปร	3,727.58	81.73	3,809.31	2,972.35	248.40	3,185.28
1.1 ค่าแรงงาน	1,918.11	75.40	1,993.51	1,220.04	242.74	1,462.77
เตรียมดิน	586.13	0.00	586.13	275.23	108.13	383.36
ปลูก	151.79	0.00	151.79	124.21	7.74	131.94
ดูแลรักษา	592.02	75.40	667.42	367.47	126.87	494.33
เก็บเกี่ยว	588.17	0.00	588.17	453.14	0.00	453.14
1.2 ค่าวัสดุ	1,724.48	4.46	1,728.95	1,684.55	0.00	1,684.55
ค่าพันธุ์	652.57	0.00	652.57	742.27	0.00	742.27
ค่าปุ๋ย	653.00	0.00	653.00	624.26	0.00	624.26
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	322.29	4.46	326.75	192.24	0.00	192.24
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	10.16	0.00	10.16	57.97	0.00	57.97
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและล้อรถ	70.14	0.00	70.14	38.95	0.00	38.95
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	16.34	0.00	16.34	25.89	0.00	25.89
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	0.00	0.00	2.98	0.00	2.98
1.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	84.99	1.86	86.85	67.77	5.66	73.44
2. ต้นทุนคงที่	0.00	1,214.48	1,028.76	0.00	1,205.17	1,000.91
2.1 ค่าเช่าที่ดิน	0.00	1,000.00	1,000.00	0.00	953.79	953.79
2.2 ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	26.55	26.55	0.00	40.80	40.80
2.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	2.21	2.21	0.00	6.32	6.32
3. ต้นทุนรวมต่อไร่	3,727.58	1,296.21	4,838.06	2,972.35	1,453.57	4,186.18
4. ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	5.64	0.00	0.00	6.81
5. ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	857.88	0.00	0.00	614.71
6. ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	7.53	0.00	0.00	7.52
7. ผลตอบแทนต่อไร่	6,218.57	0.00	6,461.56	4,686.72	0.00	4,624.12
8. ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	2,490.99	0.00	1,623.49	1,714.37	0.00	437.94
9. ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	1.89	0.00	0.00	0.71

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 11 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2562/63 จังหวัดกำแพงเพชร

หน่วย: บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1. ต้นทุนผันแปร	3,897.10	654.71	4,238.00	3,220.59	319.01	3,406.83
1.1 ค่าแรงงาน	1,730.58	639.78	2,156.54	1,384.48	311.74	1,612.61
เตรียมดิน	531.95	0.00	531.95	386.29	78.43	464.72
ปลูก	110.97	45.35	156.32	82.05	47.69	129.73
ดูแลรักษา	330.47	478.05	808.52	360.41	185.62	546.03
เก็บเกี่ยว	652.67	0.00	652.67	555.74	0.00	555.74
1.2 ค่าวัสดุ	2,077.66	0.00	2,077.66	1,762.67	0.00	1,762.67
ค่าพันธุ์	724.44	0.00	724.44	636.07	0.00	636.07
ค่าปุ๋ย	618.74	0.00	618.74	729.18	0.00	729.18
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	259.90	0.00	259.90	245.71	0.00	245.71
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	35.92	0.00	35.92	23.24	0.00	23.24
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	363.69	0.00	363.69	68.20	0.00	68.20
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	74.98	0.00	74.98	53.68	0.00	53.68
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	0.00	0.00	6.61	0.00	6.61
1.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	88.86	14.93	103.79	73.44	7.27	80.71
2. ต้นทุนคงที่	0.00	1,061.92	981.50	0.00	1,159.51	965.62
2.1 ค่าเช่าที่ดิน	0.00	844.97	844.97	0.00	906.12	906.12
2.2 ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	109.13	109.13	0.00	42.64	42.64
2.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	27.40	27.40	0.00	16.87	16.87
3. ต้นทุนรวมต่อไร่	3,897.10	1,716.63	5,312.40	3,220.59	1,478.51	4,505.21
4. ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	5.59	0.00	0.00	6.45
5. ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	949.83	0.00	0.00	698.38
6. ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	7.59	0.00	0.00	7.59
7. ผลตอบแทนต่อไร่	6,941.53	0.00	7,209.21	5,548.78	0.00	5,300.70
8. ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	3,044.43	0.00	1,896.81	2,328.19	0.00	795.49
9. ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	2.00	0.00	0.00	1.14

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 12 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2562/63 จังหวัดพิจิตร

หน่วย: บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1. ต้นทุนผันแปร	3,258.02	520.54	3,666.50	3,359.29	347.18	3,629.50
1.1 ค่าแรงงาน	1,263.06	487.39	1,711.22	1,345.46	335.16	1,615.41
เตรียมดิน	328.73	108.20	436.94	251.27	223.59	474.86
ปลูก	124.85	33.36	158.20	150.00	0.00	150.00
ดูแลรักษา	208.73	345.84	554.57	403.25	111.57	514.82
เก็บเกี่ยว	600.76	0.00	600.76	540.95	0.00	540.95
1.2 ค่าวัสดุ	1,920.67	21.28	1,941.95	1,937.24	4.10	1,941.34
ค่าพันธุ์	757.71	0.00	757.71	710.81	0.00	710.81
ค่าปุ๋ย	572.21	0.00	572.21	565.94	0.00	565.94
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	296.28	0.00	296.28	326.33	0.00	326.33
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	22.71	0.00	22.71	46.08	0.00	46.08
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	214.15	0.00	214.15	231.57	0.00	231.57
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	48.10	0.00	48.10	56.53	0.00	56.53
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	9.53	21.28	30.80	0.00	4.10	4.10
1.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	74.29	11.87	86.16	76.60	7.92	84.51
2. ต้นทุนคงที่	0.00	1,078.01	1,023.01	0.00	954.26	954.26
2.1 ค่าเช่าที่ดิน	0.00	911.86	911.86	0.00	916.04	916.04
2.2 ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	75.00	75.00	0.00	32.35	32.35
2.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	36.16	36.16	0.00	5.88	5.88
3. ต้นทุนรวมต่อไร่	3,258.02	1,598.56	4,801.57	3,359.30	1,301.44	4,660.73
4. ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	6.08	0.00	0.00	6.38
5. ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	789.90	0.00	0.00	730.96
6. ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	7.54	0.00	0.00	7.54
7. ผลตอบแทนต่อไร่	6,086.72	0.00	5,955.85	5,397.89	0.00	5,511.40
8. ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	2,828.71	0.00	1,154.28	2,038.59	0.00	850.68
9. ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	1.46	0.00	0.00	1.16

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 13 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2562/63 จังหวัดเพชรบูรณ์

หน่วย: บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1.ต้นทุนผันแปร	2,878.63	860.17	3,894.14	2,951.67	456.93	3,605.22
1.1ค่าแรงงาน	992.50	840.55	1,885.92	1,199.11	446.51	1,721.93
เตรียมดิน	172.29	389.89	562.18	203.24	202.98	426.53
ปลูก	37.46	115.86	153.32	126.74	55.15	180.81
ดูแลรักษา	84.08	334.80	418.87	268.55	188.37	502.74
เก็บเกี่ยว	698.67	0.00	698.67	600.58	0.00	611.85
1.2ค่าวัสดุ	1,820.50	0.00	1,820.50	1,685.26	0.00	1,801.09
ค่าพันธุ์	643.89	0.00	643.89	577.40	0.00	594.52
ค่าปุ๋ย	610.42	0.00	610.42	682.27	0.00	690.48
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	379.39	0.00	379.39	229.42	0.00	226.61
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	6.45	0.00	6.45	0.50	0.00	0.87
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	120.15	0.00	120.15	105.86	0.00	185.26
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	41.94	0.00	41.94	71.53	0.00	71.37
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	18.27	0.00	18.27	18.27	0.00	31.98
1.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	65.64	19.62	85.25	67.30	10.42	82.20
2.ต้นทุนคงที่	0.00	1,134.80	954.23	0.00	968.71	802.26
2.1ค่าเช่าที่ดิน	0.00	919.78	919.78	0.00	743.59	738.78
2.2ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	17.77	17.77	0.00	23.43	30.78
2.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	16.68	16.68	0.00	21.12	32.69
3.ต้นทุนรวมต่อไร่	2,878.63	1,994.97	4,693.04	2,951.67	0.00	4,407.47
4.ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	5.19	0.00	0.00	6.52
5.ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	905.06	0.00	0.00	664.79
6.ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	7.44	0.00	0.00	7.44
7.ผลตอบแทนต่อไร่	7,036.32	0.00	6,731.08	5,281.31	0.00	4,944.13
8.ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	4,157.68	0.00	2,038.05	2,329.64	0.00	536.66
9.ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	2.25	0.00	0.00	0.81

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 14 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2562/63 จังหวัดอุทัยธานี

หน่วย: บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1. ต้นทุนผันแปร	3,267.37	345.02	3,586.33	3,076.79	280.46	3,357.25
1.1 ค่าแรงงาน	1,405.15	335.13	1,740.27	1,282.30	274.07	1,556.37
เตรียมดิน	255.49	191.19	446.68	266.17	167.45	433.62
ปลูก	167.68	15.82	183.50	146.20	0.00	146.20
ดูแลรักษา	337.20	128.12	465.32	332.88	106.62	439.50
เก็บเกี่ยว	644.77	0.00	644.77	537.05	0.00	537.05
1.2 ค่าวัสดุ	1,787.72	2.03	1,763.69	1,724.34	0.00	1,724.34
ค่าพันธุ์	657.76	0.00	631.70	689.37	0.00	689.37
ค่าปุ๋ย	804.45	0.00	804.45	787.79	0.00	787.79
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	211.96	0.00	211.96	144.63	0.00	144.63
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	37.71	0.00	37.71	16.00	0.00	16.00
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	38.29	0.00	38.29	44.59	0.00	44.59
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	37.56	0.00	37.56	41.81	0.00	41.81
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	2.03	2.03	0.16	0.00	0.16
1.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	74.50	7.87	82.37	70.15	6.40	76.55
2. ต้นทุนคงที่	0.00	1,286.47	1,007.75	0.00	1,235.70	1,020.10
2.1 ค่าเช่าที่ดิน	0.00	996.84	996.84	0.00	996.84	996.84
2.2 ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	9.17	9.17	0.00	19.27	19.27
2.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	1.75	1.75	0.00	4.00	4.00
3. ต้นทุนรวมต่อไร่	3,267.37	1,631.48	4,594.08	3,076.79	1,516.16	4,377.35
4. ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	5.42	0.00	0.00	7.93
5. ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	848.07	0.00	0.00	551.93
6. ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	7.36	0.00	0.00	7.36
7. ผลตอบแทนต่อไร่	6,256.47	0.00	6,241.78	4,268.46	0.00	4,062.20
8. ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	2,989.10	0.00	1,647.69	1,191.67	0.00	-315.15
9. ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	1.94	0.00	0.00	-0.57

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 15 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก มันสำปะหลังโรงงาน ปี 2562/63
จังหวัดนครสวรรค์

หน่วย: บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1.ต้นทุนผันแปร	3,665.09	1,796.91	5,462.00	2,724.38	1,682.45	4,406.82
1.1ค่าแรงงาน	2,242.15	1,122.67	3,364.82	1,691.98	1,087.69	2,779.66
เตรียมดิน	400.04	322.93	722.97	280.03	478.97	758.99
ปลูก	301.46	153.91	455.37	356.40	124.06	480.46
ดูแลรักษา	383.69	449.95	833.64	157.31	265.32	422.63
เก็บเกี่ยว	1,156.96	195.88	1,352.84	898.24	219.34	1,117.58
1.2ค่าวัสดุ	1,181.88	557.97	1,739.85	854.94	486.44	1,341.38
ค่าพันธุ์	86.96	557.97	644.93	136.79	486.44	623.23
ค่าปุ๋ย	737.32	0.00	737.32	476.42	0.00	476.42
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	122.17	0.00	122.17	84.43	0.00	84.43
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	107.83	0.00	107.83	46.89	0.00	46.89
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	37.74	0.00	37.74	56.64	0.00	56.64
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	89.86	0.00	89.86	53.77	0.00	53.77
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
1.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	241.06	116.27	357.33	177.46	108.32	285.78
2.ต้นทุนคงที่	0.00	1,430.18	1,430.18	0.00	1,521.47	1,521.47
2.1ค่าเช่าที่ดิน	0.00	1,376.82	1,376.82	0.00	1,266.67	1,266.67
2.2ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	41.03	41.03	0.00	131.03	131.03
2.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	12.33	12.33	0.00	123.77	123.77
3.ต้นทุนรวมต่อไร่	3,684.76	3,207.42	6,892.18	2,712.65	3,177.19	5,928.29
4.ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	2.05	0.00	0.00	2.56
5.ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	3,362.32	0.00	0.00	2,313.21
6.ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	1.94	0.00	0.00	1.94
7.ผลตอบแทนต่อไร่	7,397.10	0.00	6,522.90	5,089.06	0.00	4,487.63
8.ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	3,712.34	0.00	-369.28	2,376.41	0.00	-1,440.66
9.ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	-0.11	0.00	0.00	-0.62

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 16 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก มันสำปะหลังโรงงาน ปี 2562/63
จังหวัดกำแพงเพชร

หน่วย: บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1.ต้นทุนผันแปร	3,604.05	1,290.15	4,894.20	3,757.52	1,105.23	4,862.76
1.1ค่าแรงงาน	2,326.58	713.35	3,039.93	2,148.08	606.65	2,754.74
เตรียมดิน	475.17	172.20	647.37	494.34	231.03	725.38
ปลูก	327.59	107.31	434.90	292.20	92.80	385.00
ดูแลรักษา	389.86	180.54	570.40	355.80	270.29	626.09
เก็บเกี่ยว	1,133.96	253.30	1,387.26	1,005.74	12.53	1,018.27
1.2ค่าวัสดุ	1,041.17	492.92	1,534.09	1,364.51	427.07	1,791.58
ค่าพันธุ์	84.91	492.92	577.83	264.39	427.07	691.46
ค่าปุ๋ย	560.14	0.00	560.14	702.88	0.00	702.88
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	213.25	0.00	213.25	208.00	0.00	208.00
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	24.29	0.00	24.29	127.90	0.00	127.90
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	21.79	0.00	21.79	52.56	0.00	52.56
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	136.79	0.00	136.79	8.78	0.00	8.78
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
1.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	236.30	83.88	320.18	244.93	71.51	316.44
2.ต้นทุนคงที่	0.00	1,473.05	1,473.05	0.00	1,498.06	1,498.06
2.1ค่าเช่าที่ดิน	0.00	1,409.56	1,409.56	0.00	1,405.85	1,405.85
2.2ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	45.44	45.44	0.00	46.40	46.40
2.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	18.05	18.05	0.00	45.81	45.81
3.ต้นทุนรวมต่อไร่	3,611.99	2,755.26	6,367.25	3,743.96	2,591.07	6,360.82
4.ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	1.87	0.00	0.00	2.27
5.ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	3,405.66	0.00	0.00	2,807.80
6.ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	1.96	0.00	0.00	1.96
7.ผลตอบแทนต่อไร่	8,514.15	0.00	6,675.09	6,261.39	0.00	5,503.29
8.ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	4,902.16	0.00	307.84	2,517.43	0.00	-857.53
9.ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	0.09	0.00	0.00	-0.31

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 17 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก มันสำปะหลังโรงงาน ปี 2562/63
จังหวัดเพชรบูรณ์

หน่วย: บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1.ต้นทุนผันแปร	3,869.10	1,163.19	5,032.29	2,638.03	1,682.30	4,320.33
1.1ค่าแรงงาน	2,518.87	576.29	3,095.16	1,477.15	1,180.80	2,657.95
เตรียมดิน	648.87	68.18	717.05	235.94	507.52	743.46
ปลูก	364.77	97.73	462.50	257.78	268.16	525.94
ดูแลรักษา	344.43	314.93	659.36	98.69	252.89	351.58
เก็บเกี่ยว	1,160.80	95.45	1,256.25	884.74	152.23	1,036.97
1.2ค่าวัสดุ	1,097.11	510.80	1,607.91	988.30	391.44	1,379.74
ค่าพันธุ์	190.34	510.80	701.14	350.98	324.12	675.10
ค่าปุ๋ย	537.05	0.00	537.05	379.54	1.96	381.50
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	159.89	0.00	159.89	102.07	0.00	102.07
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	119.43	0.00	119.43	34.44	0.00	34.44
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	48.92	0.00	48.92	68.98	65.36	134.34
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	41.48	0.00	41.48	52.29	0.00	52.29
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
1.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	253.12	76.10	329.22	172.58	110.06	282.64
2.ต้นทุนคงที่	0.00	1,390.94	1,390.94	0.00	1,244.97	1,154.97
2.1ค่าเช่าที่ดิน	0.00	1,346.59	1,346.59	0.00	1,006.54	1,006.54
2.2ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	27.35	27.35	0.00	30.39	30.39
2.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	17.00	17.00	0.00	118.04	118.04
3.ต้นทุนรวมต่อไร่	3,869.09	2,554.13	6,423.23	2,638.04	2,927.27	5,475.30
4.ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	1.82	0.00	0.00	2.29
5.ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	3,522.73	0.00	0.00	2,396.08
6.ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	1.91	0.00	0.00	1.91
7.ผลตอบแทนต่อไร่	8,454.55	0.00	6,728.41	5,271.38	0.00	4,576.51
8.ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	4,585.46	0.00	305.18	2,633.34	0.00	-898.79
9.ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	0.09	0.00	0.00	-0.38

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 18 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก มันสำปะหลังโรงงาน ปี 2562/63
จังหวัดอุทัยธานี

หน่วย: บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1. ต้นทุนผันแปร	4,095.15	1,131.70	5,226.85	2,604.09	1,429.08	4,033.17
1.1 ค่าแรงงาน	2,775.10	533.52	3,308.62	1,771.22	706.10	2,477.32
เตรียมดิน	456.92	345.43	802.35	445.19	233.98	679.17
ปลูก	337.84	55.17	393.01	376.22	85.26	461.48
ดูแลรักษา	250.24	98.44	348.68	62.28	247.12	309.40
เก็บเกี่ยว	1,730.10	34.48	1,764.58	887.53	139.74	1,027.27
1.2 ค่าวัสดุ	1,052.14	524.14	1,576.28	662.51	629.49	1,292.00
ค่าพันธุ์	82.76	524.14	606.90	0.00	629.49	629.49
ค่าปุ๋ย	666.52	0.00	666.52	450.19	0.00	450.19
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	152.81	0.00	152.81	68.44	0.00	68.44
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	35.86	0.00	35.86	16.51	0.00	16.51
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	46.60	0.00	46.60	61.22	0.00	61.22
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	67.59	0.00	67.59	66.15	0.00	66.15
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
1.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	267.91	74.04	341.95	170.36	93.49	263.85
2. ต้นทุนคงที่	0.00	1,667.75	1,363.61	0.00	1,294.44	1,294.44
2.1 ค่าเช่าที่ดิน	0.00	1,300.00	1,300.00	0.00	1,256.41	1,256.41
2.2 ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	44.71	44.71	0.00	23.35	23.35
2.3 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	18.90	18.90	0.00	14.68	14.68
3. ต้นทุนรวมต่อไร่	4,095.14	2,799.45	6,590.46	2,604.09	2,723.51	5,327.61
4. ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	1.76	0.00	0.00	2.19
5. ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	3,913.53	0.00	0.00	2,431.41
6. ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	1.94	0.00	0.00	1.94
7. ผลตอบแทนต่อไร่	7,827.06	0.00	7,592.25	4,619.68	0.00	4,716.94
8. ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	3,731.92	0.00	1,001.79	2,015.59	0.00	-610.67
9. ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	0.18	0.00	0.00	-0.25

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 19 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก ยางพารา ปี 2562/63 จังหวัดกำแพงเพชร

หน่วย:บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1.ต้นทุนผันแปร	1,267.68	2,457.38	9,521.65	3,362.30	2,704.33	9,772.98
1.1ค่าแรงงาน	408.56	2,296.62	4,716.41	2,398.10	2,527.41	4,971.57
ดูแลรักษา	102.23	52.63	154.86	91.84	84.88	176.72
เก็บเกี่ยว	2,317.56	2,243.99	4,561.55	2,316.62	2,478.23	4,794.85
1.2ค่าวัสดุ	776.19	0.00	776.19	744.24	0.00	744.24
ค่าปุ๋ย	605.59	0.00	605.59	520.33	0.00	520.33
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	0.00	0.00	0.00	83.93	0.00	83.93
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	164.02	0.00	164.02	128.50	0.00	128.50
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	0.00	0.00	0.00	4.92	0.00	4.92
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	6.58	0.00	6.58	6.56	0.00	6.56
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
1.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	82.93	160.76	243.69	219.96	176.92	396.88
2.ต้นทุนคงที่	0.00	2,771.59	2,810.59	0.00	2,000.78	2,513.95
2.1ค่าเช่าที่ดิน	0.00	1,506.58	1,506.58	0.00	1,204.92	1,204.92
2.2ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	55.19	55.19	0.00	85.43	85.43
2.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	2.61	2.61	0.00	11.27	11.27
2.4เฉลี่ยต้นทุนก่อนให้ผลผลิต	0.00	1,246.21	1,246.21	0.00	1,212.33	1,212.33
3.ต้นทุนรวมต่อไร่	1,267.68	5,228.97	12,332.24	3,362.30	4,705.11	12,286.93
4.ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	24.44	0.00	0.00	25.67
5.ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	504.61	0.00	0.00	478.69
6.ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	21.15	0.00	0.00	21.15
7.ผลตอบแทนต่อไร่	10,672.50	0.00	10,672.50	10,124.29	0.00	10,124.29
8.ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	9,404.82	0.00	-1,659.74	6,761.99	0.00	-2,162.64
9.ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	18.64	0.00	-3.29	14.13	0.00	-4.52

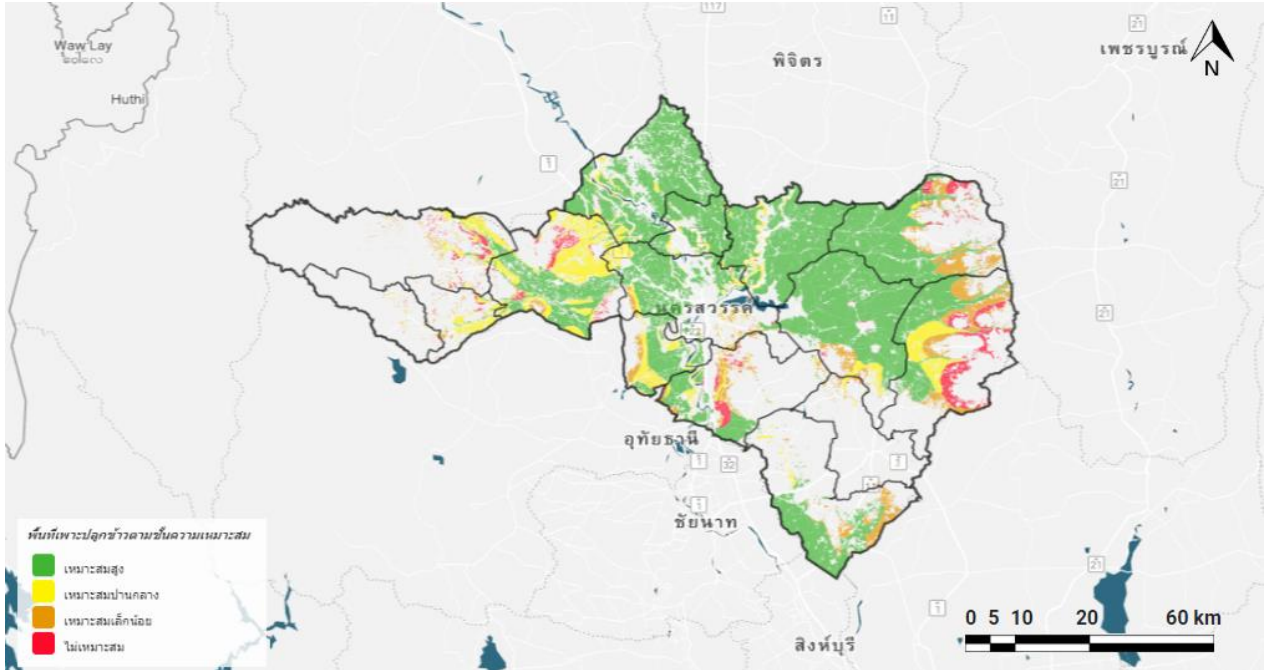
ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

ตารางผนวกที่ 20 ต้นทุนการผลิตรายละเอียดกิจกรรมหลัก สับปรดโรงงาน ปี 2562/63 จังหวัดอุทัยธานี

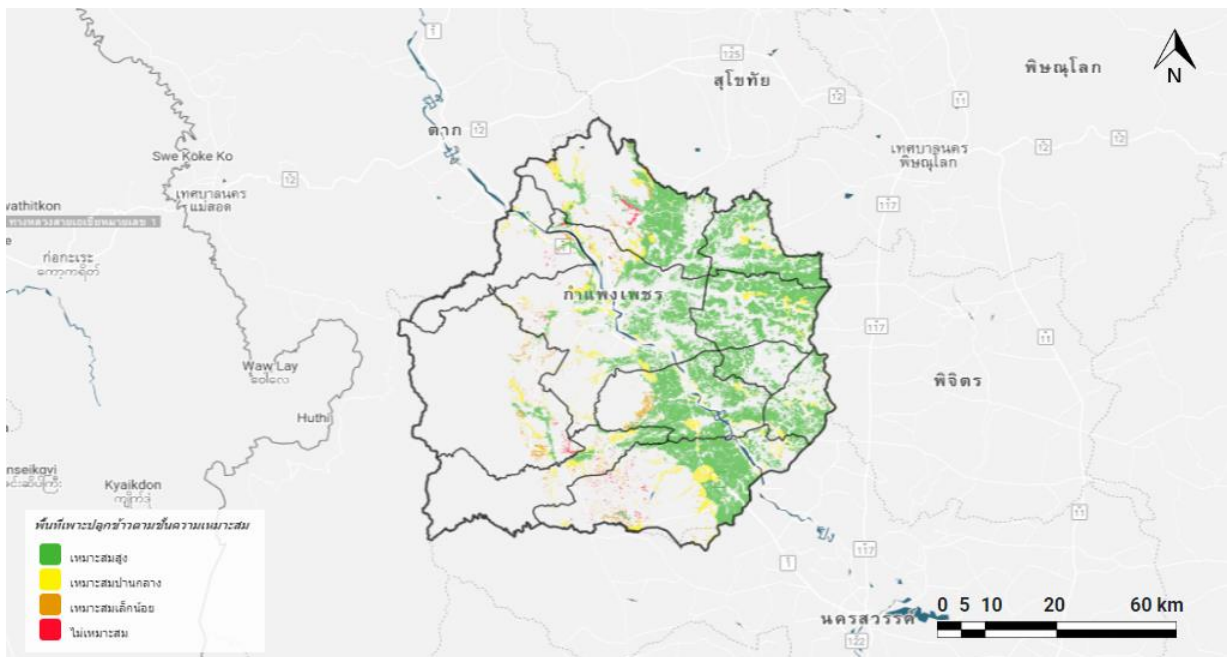
หน่วย:บาท/ไร่

	พื้นที่เหมาะสม			พื้นที่ไม่เหมาะสม		
	เงินสด	ประเมิน	รวม	เงินสด	ประเมิน	รวม
1.ต้นทุนผันแปร	7,956.45	1,281.03	9,237.48	6,887.33	1,418.68	8,669.62
1.1ค่าแรงงาน	3,182.80	756.04	3,938.84	2,648.52	549.75	3,561.88
เตรียมดิน	369.12	0.00	369.12	383.58	0.00	383.58
ปลูก	852.94	0.00	852.94	850.55	0.00	850.55
ดูแลรักษา	1,178.26	756.04	1,934.30	1,035.46	549.75	1,585.21
เก็บเกี่ยว	782.48	0.00	782.48	742.54	0.00	742.54
1.2ค่าวัสดุ	4,253.13	441.18	4,694.31	3,788.24	776.12	4,564.36
ค่าพันธุ์	1,764.71	441.18	2,205.89	1,447.01	746.27	2,193.28
ค่าปุ๋ย	819.26	0.00	819.26	904.97	0.00	904.97
ค่ายาปราบศัตรูพืชและวัชพืช	438.62	0.00	438.62	393.13	0.00	393.13
ค่าสารอื่นๆ และวัสดุปรับปรุงดิน	857.31	0.00	857.31	779.70	0.00	779.70
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	75.88	0.00	75.88	35.82	0.00	35.82
ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	297.35	0.00	297.35	227.61	29.85	257.46
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
1.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	520.52	83.81	604.33	450.57	92.81	543.38
2.ต้นทุนคงที่	0.00	1,395.38	1,395.38	0.00	1,327.65	1,327.65
2.1ค่าเช่าที่ดิน	0.00	1,305.15	1,305.15	0.00	1,305.00	1,305.00
2.2ค่าเสื่อมอุปกรณ์การเกษตร	0.00	67.89	67.89	0.00	18.45	18.45
2.3ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนอุปกรณ์การเกษตร	0.00	22.34	22.34	0.00	4.20	4.20
3.ต้นทุนรวมต่อไร่	7,956.45	2,676.41	10,632.86	6,887.33	2,746.33	9,997.27
4.ต้นทุนรวมต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	4.82	0.00	0.00	3.90
5.ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)	0.00	0.00	3,052.52	0.00	0.00	2,563.32
6.ราคาที่เกษตรกรขายได้ที่ไร่นา (บาท/กิโลกรัม)	0.00	0.00	4.28	0.00	0.00	4.28
7.ผลตอบแทนต่อไร่	19,385.63	0.00	13,064.79	18,459.12	0.00	10,971.01
8.ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่	11,429.18	0.00	2,431.93	11,571.79	0.00	973.74
9.ผลตอบแทนสุทธิต่อกิโลกรัม	0.00	0.00	-0.54	0.00	0.00	0.38

ที่มา: คำนวณจากการสำรวจ

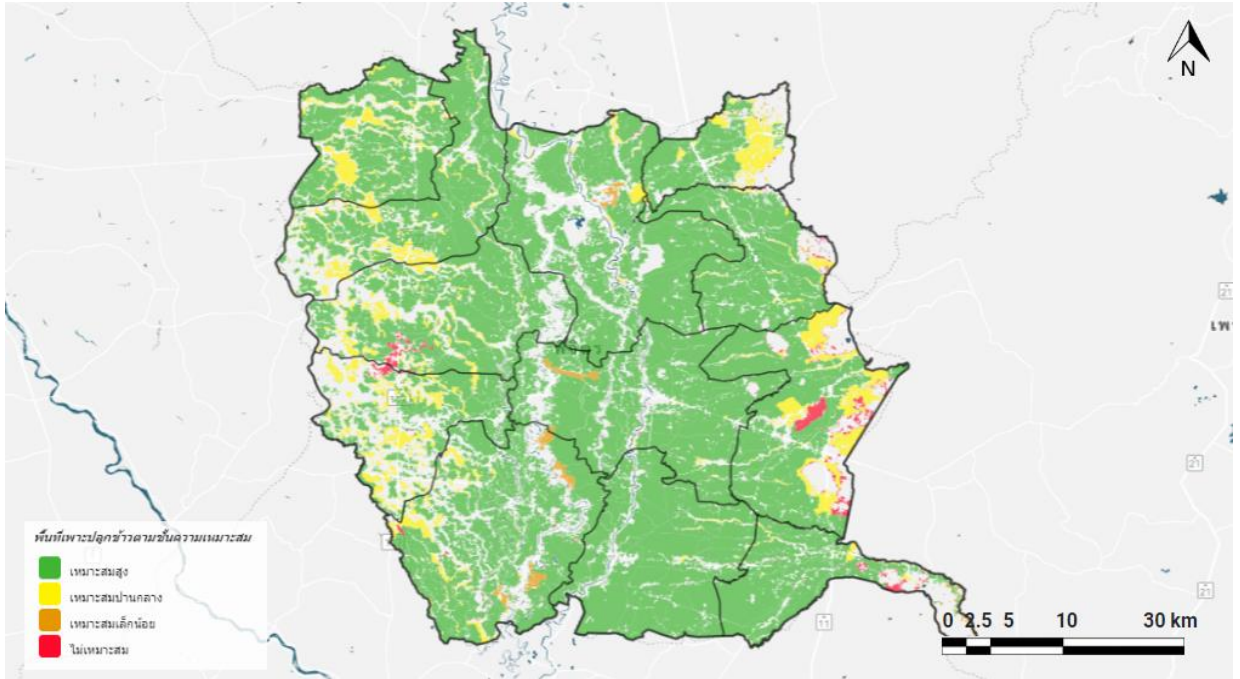

ภาพผนวกที่ 1 แผนที่พื้นที่นาข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดนครสวรรค์
ที่มา : Agri-Map Online

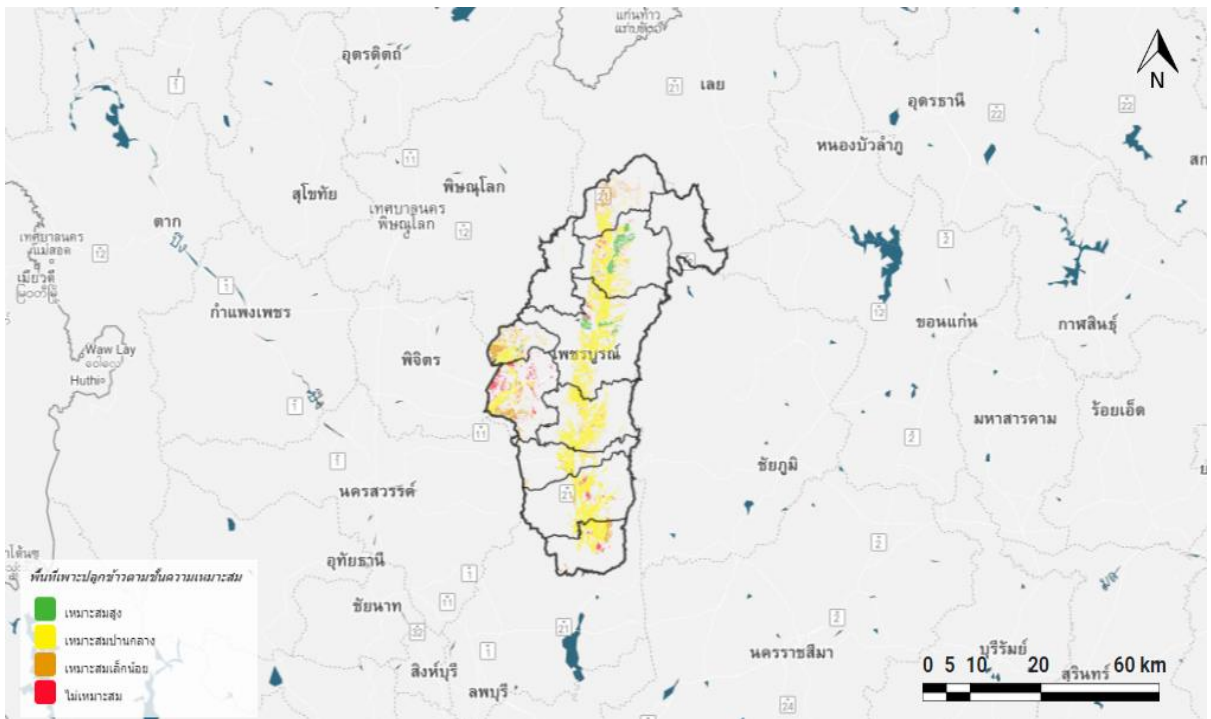

ภาพผนวกที่ 2 แผนที่พื้นที่นาข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดกำแพงเพชร
ที่มา : Agri-Map Online

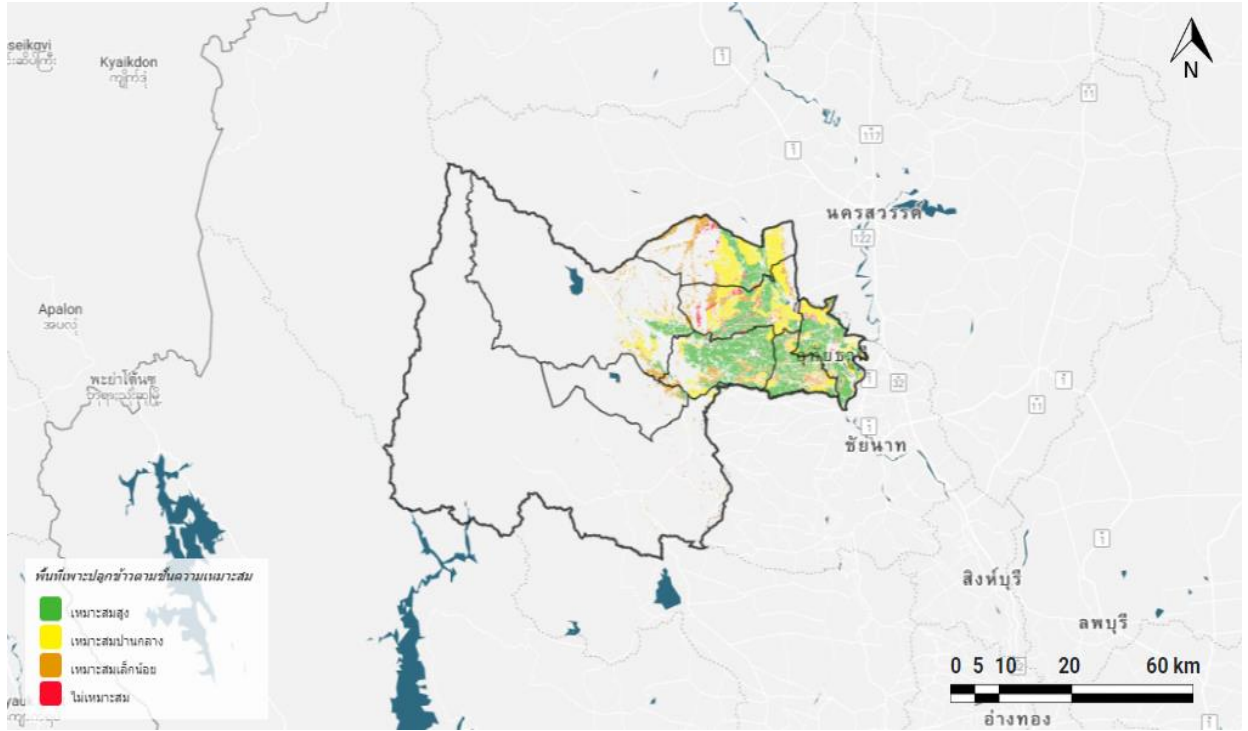

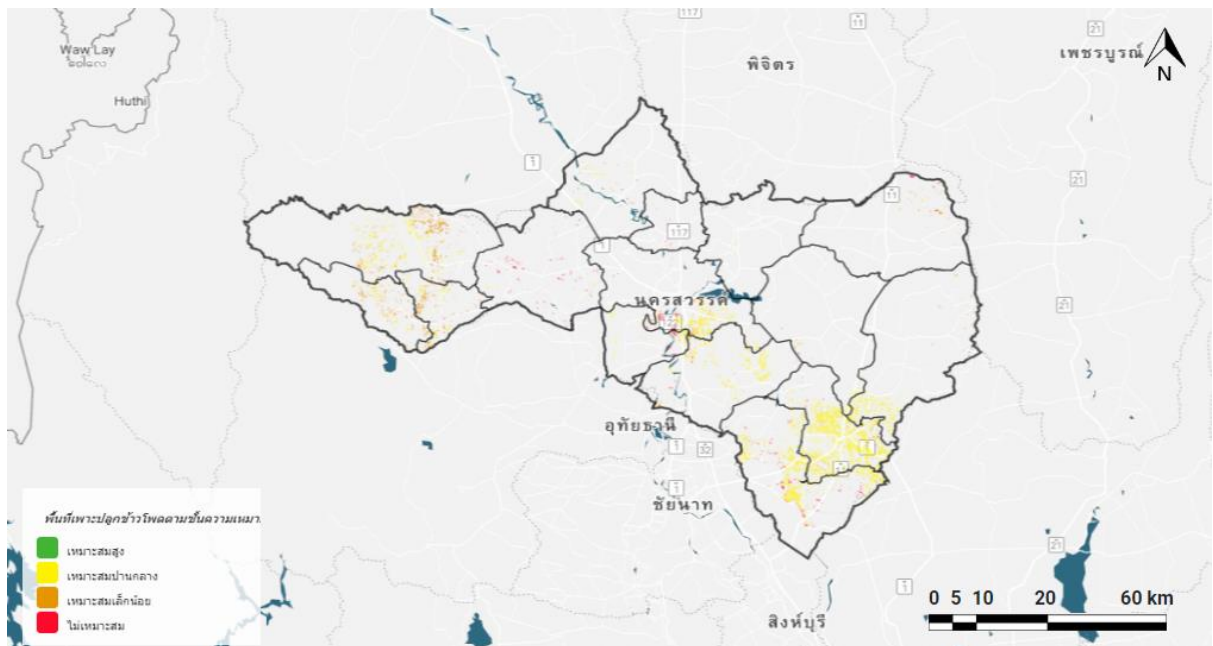
ภาพผนวกที่ 3 แผนที่พื้นที่นาข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดพิจิตร
ที่มา : Agri-Map Online

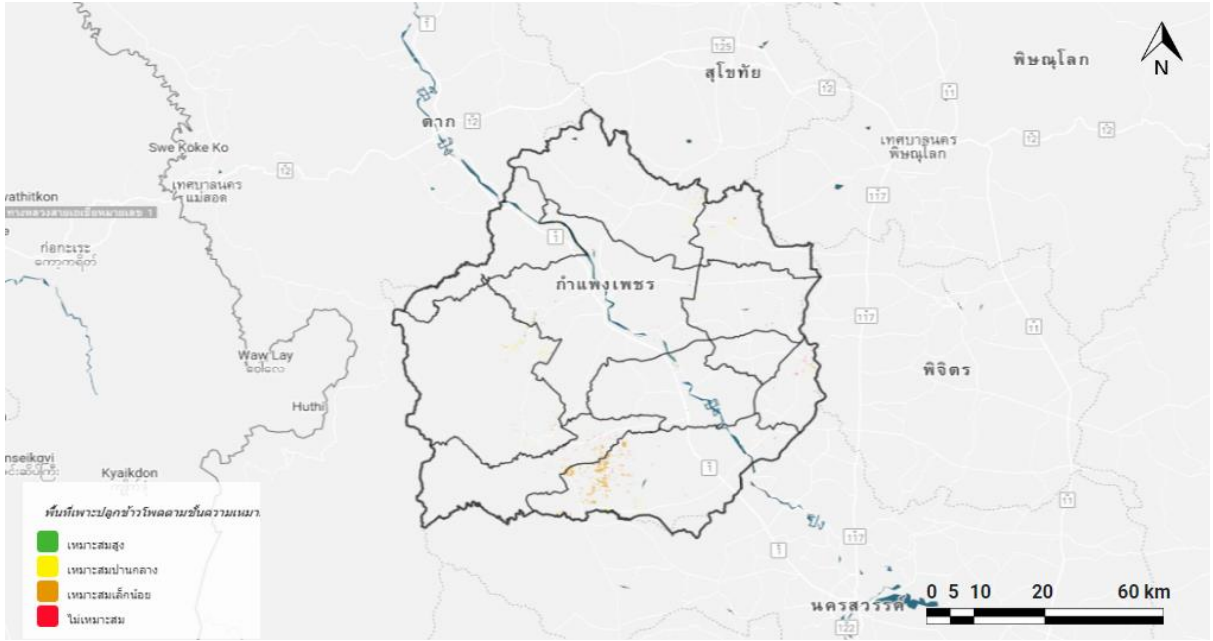
ภาพผนวกที่ 4 แผนที่พื้นที่นาข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดเพชรบูรณ์
ที่มา : Agri-Map Online

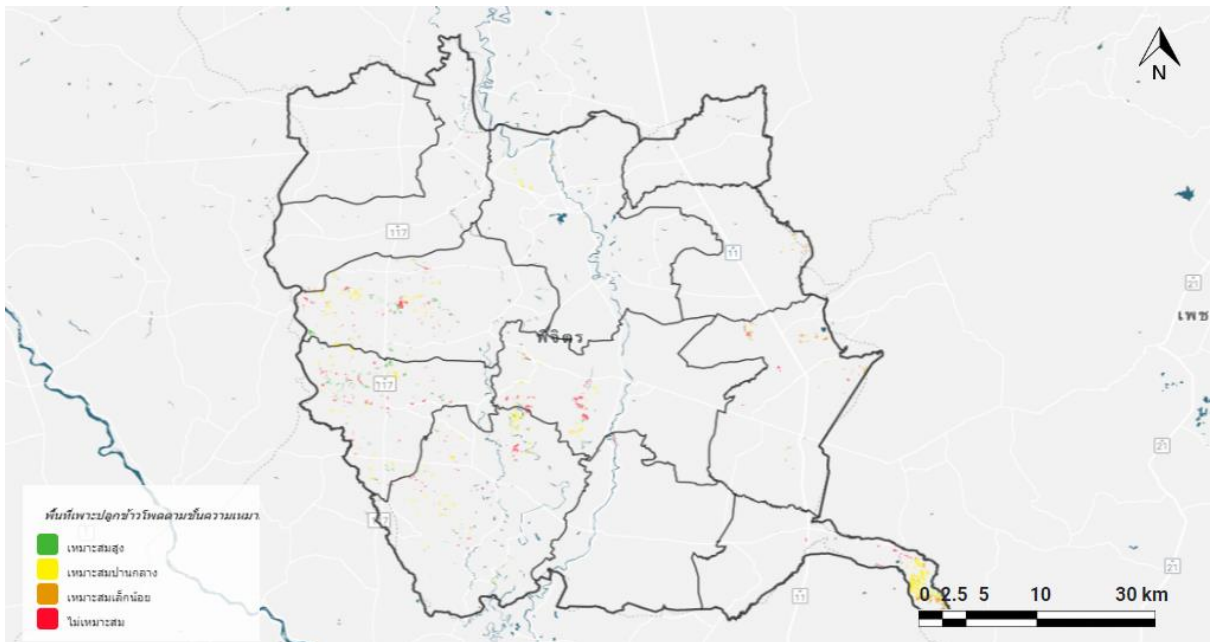
ภาพผนวกที่ 5 แผนที่พื้นที่นาข้าวในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดอุทัยธานี
ที่มา : Agri-Map Online

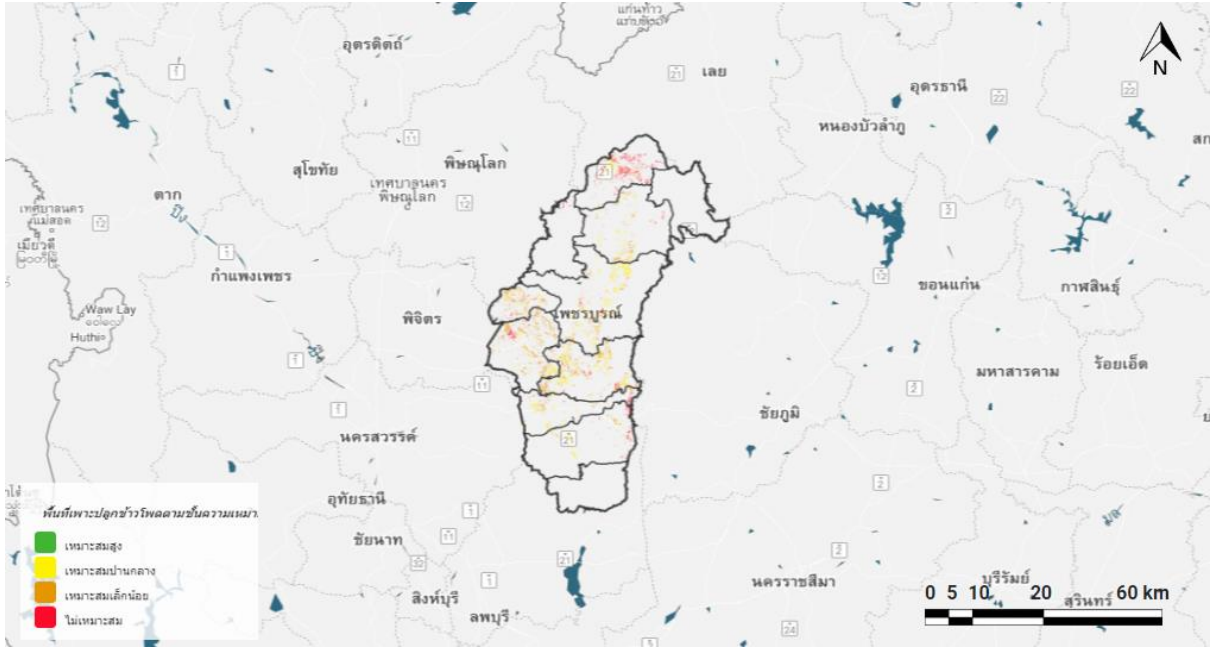
ภาพผนวกที่ 6 แผนที่พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดนครสวรรค์
ที่มา : Agri-Map Online

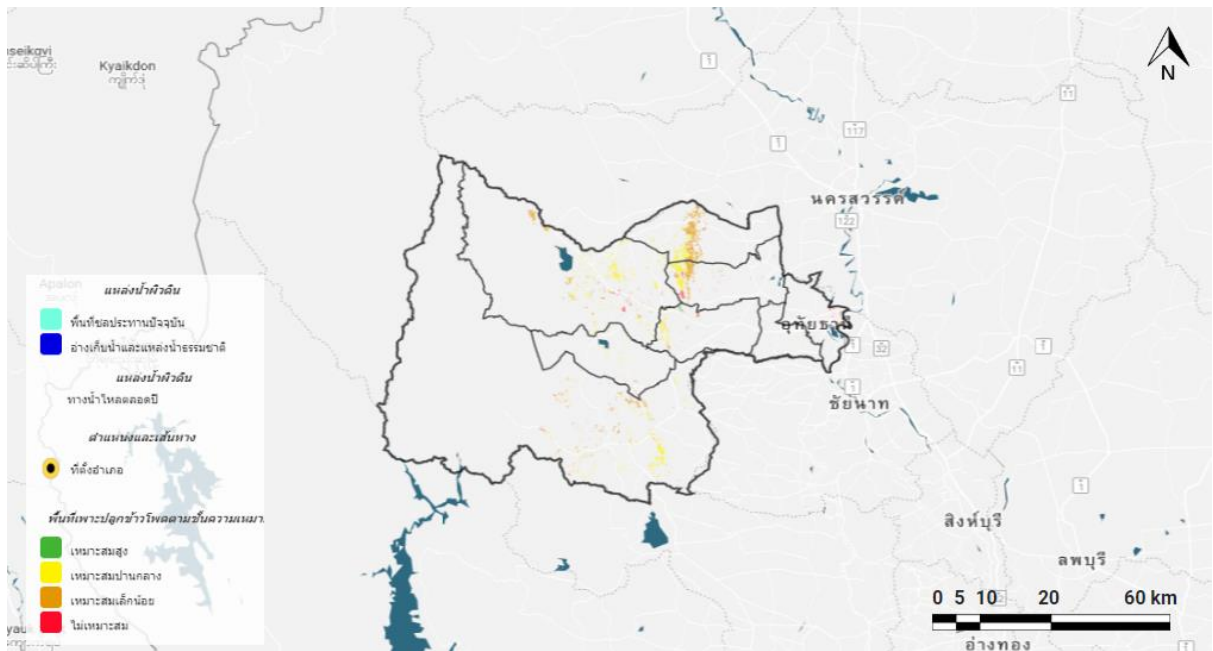
ภาพผนวกที่ 7 แผนที่พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดกำแพงเพชร
ที่มา : Agri-Map Online

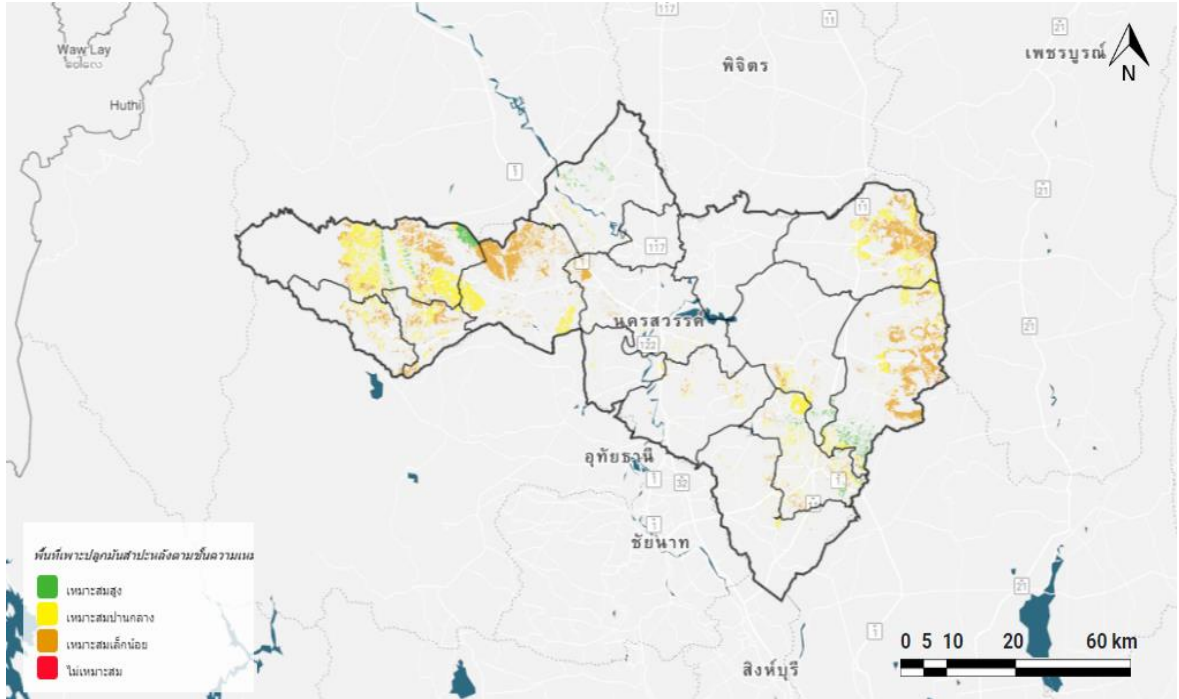
ภาพผนวกที่ 8 แผนที่พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดพิจิตร
ที่มา : Agri-Map Online

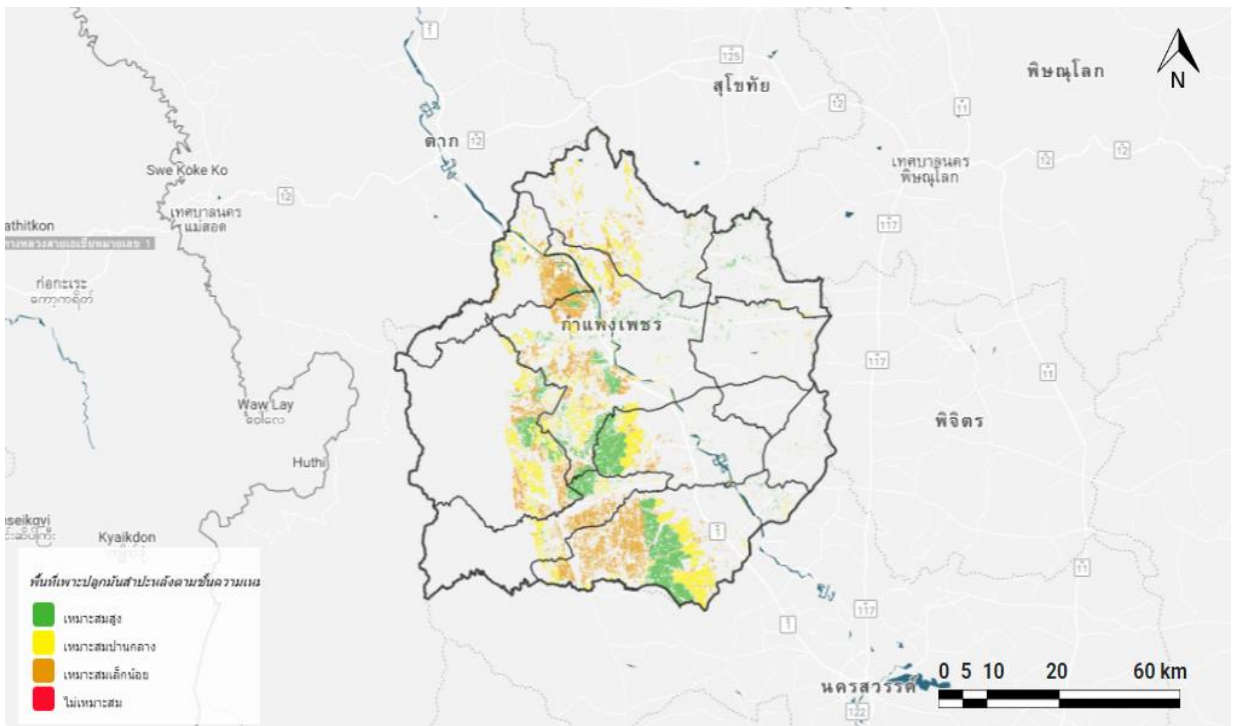
ภาพผนวกที่ 9 แผนที่พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดเพชรบูรณ์
ที่มา : Agri-Map Online

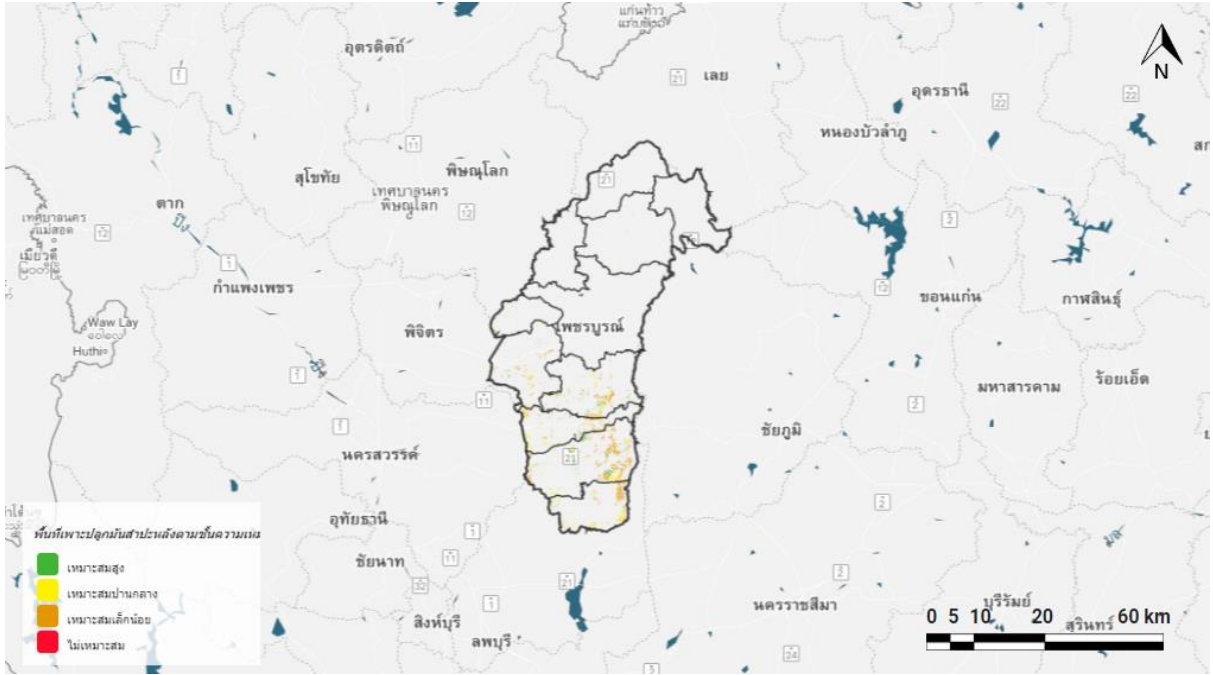
ภาพผนวกที่ 10 แผนที่พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดอุทัยธานี
ที่มา : Agri-Map Online

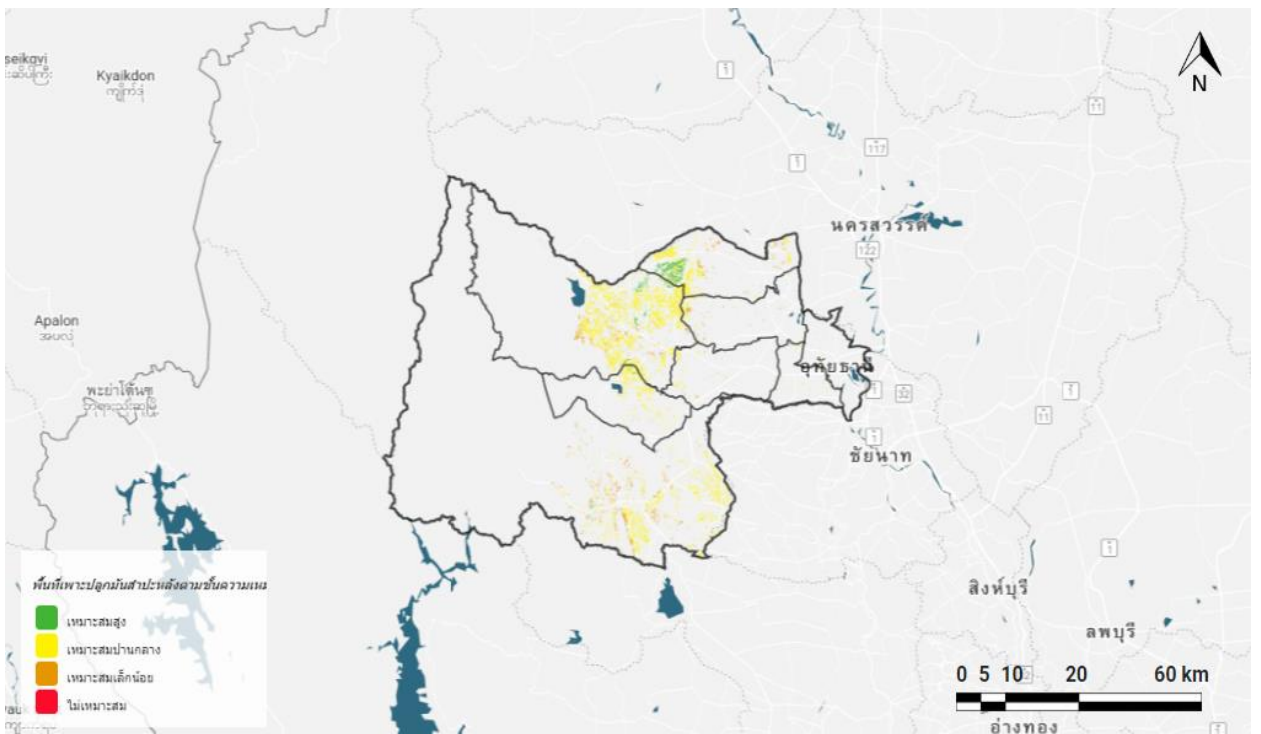
ภาพผนวกที่ 11 แผนที่พื้นที่ปลูกลำปะหลังโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดนครศรีธรรมราช
ที่มา : Agri-Map Online

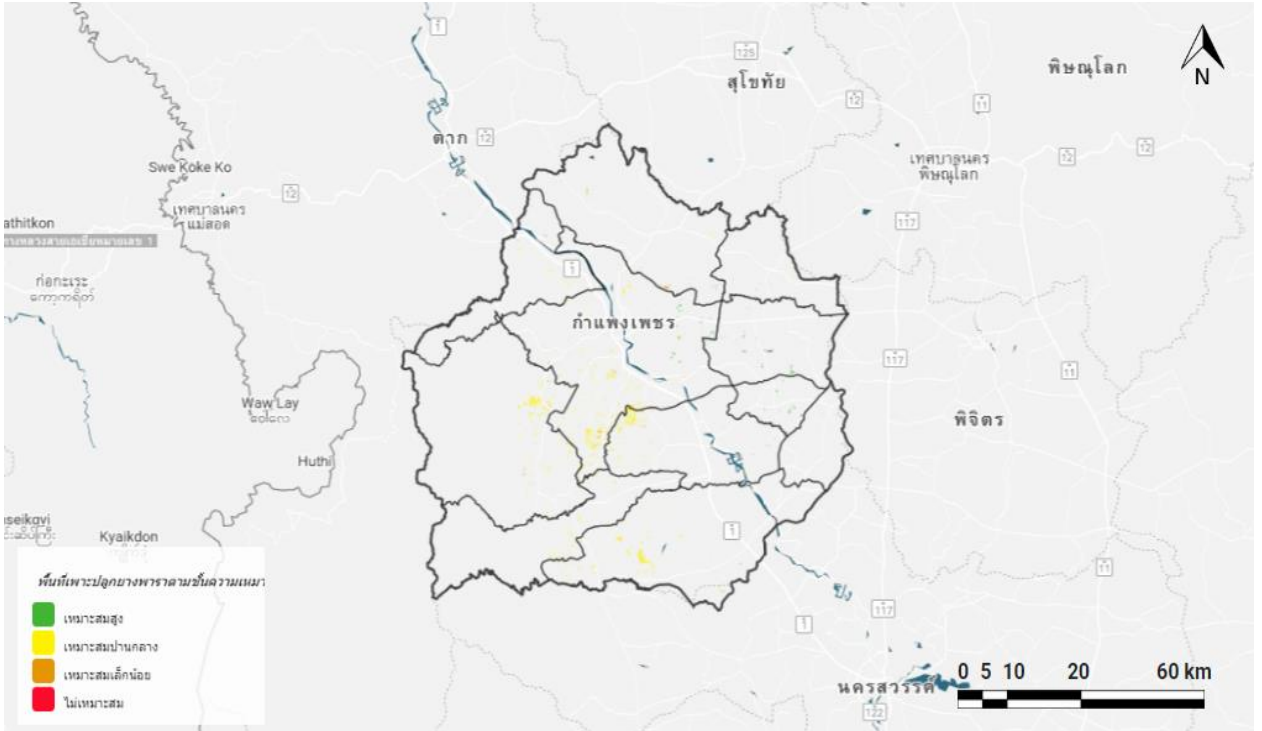
ภาพผนวกที่ 12 แผนที่พื้นที่ปลูกลำปะหลังโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดกำแพงเพชร
ที่มา : Agri-Map Online

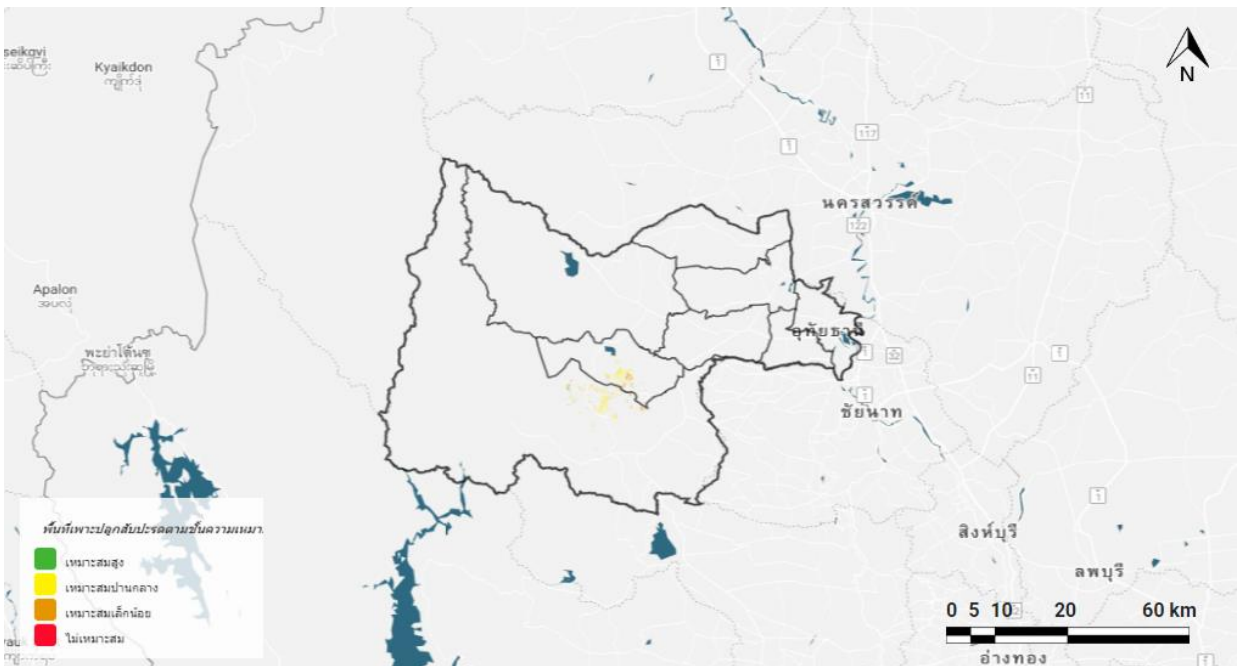
ภาพผนวกที่ 13 แผนที่พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดเพชรบูรณ์
ที่มา : Agri-Map Online

ภาพผนวกที่ 14 แผนที่พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดอุทัยธานี
ที่มา : Agri-Map Online

ภาพผนวกที่ 15 แผนที่พื้นที่ปลูกยางพาราในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดกำแพงเพชร
ที่มา : Agri-Map Online

ภาพผนวกที่ 16 แผนที่พื้นที่ปลูกสับปะรดโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ จังหวัดอุทัยธานี
ที่มา : Agri-Map Online

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 12
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ภายในบริเวณสนามบินนครสวรรค์ ตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000
โทร. 0-5680-3525 โทรสาร. 0-5680-3526